

# **Situationsanalyse**

## ***til Facilitetsstrategi***

Udarbejdet af Tønder Kommune  
Wegners Plads 2  
6270 Tønder

*Kære læser,*

*Du har åbnet en rapport, som er på ca. 160 sider og fyldt med tal, tabeller, figurer og tekst.*

*Derfor anbefaler vi, at du læser konklusionen først og derefter dykker ned i de enkelte afsnit, som interesserer dig.*

*God læselyst!*

# Indholdsfortegnelse

1. Indledning.....	6
1.1 Metode.....	9
2. Rammevilkår for strategien.....	13
2.1 Visions- og Strategiplan.....	13
2.2 Kultur- og Fritidspolitik.....	14
2.3 Vores Klimahandleplan.....	15
2.4 Ejendomsstrategi.....	15
2.5 Økonomi.....	16
2.5.1 Kultur- og Fritidsudvalgets budget.....	17
3. Facilitetsniveauer.....	18
3.1 Basisfacilitet.....	18
3.2 Særlig facilitet.....	19
3.3 Specialfacilitet.....	20
4. Befolkning og faciliteter.....	22
4.1 Befolkningsudvikling i Tønder Kommune.....	23
4.1.1 Befolkningsudvikling for borgere med dansk og udenlandsk oprindelse.....	29
4.1.2 Sammenfatning.....	31
4.1a Befolkningsudvikling i Løgumkloster skoledistrikt.....	33
4.1.1a Befolkningsudvikling for borgere med dansk og udenlandsk oprindelse.....	37
4.1.2a Sammenfatning.....	39
4.1b Befolkningsudvikling i Skærbæk skoledistrikt.....	41
4.1.1b Befolkningsudvikling for borgere med dansk og udenlandsk oprindelse.....	45
4.1.2b Sammenfatning.....	47
4.1c Befolkningsudvikling i Toftlund skoledistrikt.....	49
4.1.1c Befolkningsudvikling for borgere med dansk og udenlandsk oprindelse.....	53
4.1.2c Sammenfatning.....	55
4.1d Befolkningsudvikling i Tønder skoledistrikt.....	57
4.1.1d Befolkningsudvikling for borgere med dansk og udenlandsk oprindelse.....	60
4.1.2d Sammenfatning.....	62
4.2 Facilitetsdækning af basisfaciliteter og benyttelse i idrætshaller og multihaller.....	64
4.2.1 Idrætshaller, multihaller og gymnastiksale i Tønder Kommune.....	67
4.2.2 Fodboldbaner.....	77
4.2.3 Sammenfatning.....	79

4.2a Facilitetsdækning af basisfaciliteter og benyttelse i idrætshaller og multihaller i Løgumkloster skoledistrikt .....	81
4.2.1a Idrætshaller, multihaller og gymnastiksale i Løgumkloster skoledistrikt.....	83
4.2.2a Fodboldbaner i Løgumkloster skoledistrikt.....	90
4.2.3a Sammenfatning.....	91
4.2b Facilitetsdækning af basisfaciliteter og benyttelse i idrætshaller og multihaller i Skærbæk skoledistrikt .....	92
4.2.1b Idrætshaller, multihaller og gymnastiksale i Skærbæk skoledistrikt.....	94
4.2.2b Fodboldbaner i Skærbæk skoledistrikt.....	101
4.2.3b Sammenfatning.....	101
4.2c Facilitetsdækning af basisfaciliteter og benyttelse i idrætshaller og multihaller i Toftlund skoledistrikt .....	103
4.2.1c Idrætshaller, multihaller og gymnastiksale i Toftlund skoledistrikt .....	105
4.2.2c Fodboldbaner i Toftlund skoledistrikt .....	112
4.2.3c Sammenfatning.....	113
4.2d Facilitetsdækning af basisfaciliteter og benyttelse i idrætshaller og multihaller i Tønder skoledistrikt .....	114
4.2.1d Idrætshaller, multihaller og gymnastiksale i Tønder skoledistrikt .....	116
4.2.2d Fodboldbaner i Tønder skoledistrikt .....	123
4.2.3d Sammenfatning.....	124
4.3 Facilitetsdækning af særlige faciliteter og specialfaciliteter .....	125
4.3.1 Sammenfatning.....	127
4.4 Bevægelsesvaner .....	129
4.4.1 Sammenfatning.....	138
4.5 Folkeoplysende foreninger.....	140
4.5.1 Sammenfatning.....	152
4.5a Folkeoplysende foreninger i Løgumkloster skoledistrikt .....	154
4.5.1a Sammenfatning.....	164
4.5b Folkeoplysende foreninger i Skærbæk skoledistrikt .....	165
4.5.1b Sammenfatning.....	174
4.5c Folkeoplysende foreninger i Toftlund skoledistrikt.....	175
4.5.1c Sammenfatning.....	184
4.5d Folkeoplysende foreninger i Tønder skoledistrikt.....	185
4.5.1d Sammenfatning.....	194
5. Brugernes og hallernes behov .....	195

5.1 Lokalråd .....	195
5.1.1 Sammenfatning.....	197
5.2 Idrætshaller og multihaller .....	198
5.2.1 Sammenfatning.....	202
5.3 Folkeoplysende foreninger .....	203
5.3.1 Udvikling og fleksibilitet.....	204
5.3.2 Tilgængelighed.....	210
5.3.3 Imødekommenhed og tryghed.....	213
5.3.4 Støttefunktioner .....	214
5.3.5 Sociale fællesskab .....	218
5.3.6 Øvrige kommentarer og workshop.....	222
5.3.7 Sammenfatning.....	222
5.4 Skoler .....	224
5.4.1 Sammenfatning.....	226
5.5 Unge .....	227
5.5.1 Sammenfatning.....	231
6. Konklusion .....	233

# 1. Indledning

I Tønder Kommune er der et politisk ønske om at arbejde mere strategisk med de faciliteter, som borgerne bruger til bevægelse.

Faciliteter til bevægelse danner rammen for aktiviteter og sociale fællesskaber, som borgerne dyrker i deres fritid.

Der er mange faciliteter i Tønder Kommune, hvor borgerne kan dyrke bevægelse, motion, idræt og konkurrencepræget sport. Det kan være i den traditionelle facilitet som idrætshallen. Det kan også være i svømmehallen eller udenfor i grønne og blå(vand) områder, eller i en af de foreningsdrevende faciliteter til speedway, BMX eller ridning m.v.

I de senere årtier er der kommet flere faciliteter til bevægelse, som fungerer på en anden måde end de traditionelle. Her kan nævnes fitnesscentre, mountainbikespor og padelbaner. Fælles for de nyere faciliteter er, at de typisk kan benyttes, når borgeren selv vælger tidspunktet. Aktiviteterne foregår oftest også på egen hånd eller selvorganiseret i mindre grupper. De traditionelle faciliteter bliver derimod typisk benyttet til foreningsaktiviteter, hvor der bookes tider måneder i forvejen, som ligger på faste tidspunkter ugentligt.

Måden borgerne dyrker bevægelse på, har ændret sig over tid og er blevet mere kompleks og behovet faciliteterne har ligeledes ændret sig. Derfor er der brug for en strategisk tilgang til Tønder Kommunes faciliteter til bevægelse, som sætter en retning, og er med til at understøtte borgernes behov for gode faciliteter til deres fritidsliv.

På baggrund af denne situationsanalyse er der udarbejdet en Facilitetsstrategi. Situationsanalysen danner grundlaget for strategien, og strategien fokuserer på de væsentligste områder for udviklingen af vores faciliteter til bevægelse.

Med Facilitetsstrategien ønsker vi at sætte retning og sikre, at vi har de rette rammer for et aktivt fritidsliv, når vi udvikler vores eksisterende faciliteter, og når vi planlægger at anlægge nye faciliteter.

I Facilitetsstrategien er der opstillet fem strategiske mål og en række indsatser under hver målsætning.

Hele 2025 vil være en opstartsperiode med dialog og planlægning sammen med bl.a. foreninger, haller og brugere af faciliteter til bevægelse. Dialogen og planlægningen skal være med til at prioritere strategiens indsatser, så de vigtigste indsatser bliver implementeret først.

Kultur- og Fritidsudvalget vil ligeledes i 2025 igangsætte en analyse af økonomien indenfor udvalgets eget område, som skal være med til at afgøre hvor stort et beløb, der kan prioriteres til Facilitetsstrategien. I den sammenhæng vil vi også indgå dialog med diverse fonde, som kan være interesseret i at medfinansiere strategiens målsætninger og indsatser.

Forvaltningen vurderer, at det vil kræve op mod 15 mio. kr. over en femårig periode til at udføre en stor del af de strategiske mål og de nødvendige indsatser.

Fra 2026 og frem mod 2030 vil der være en femårig indsatsperiode, hvor der vil blive arbejdet med Facilitetsstrategiens nødvendige indsatser i prioriteret rækkefølge.

## **Baggrund**

I februar 2023 besluttede Kultur- og Fritidsudvalg at igangsætte arbejdet med en facilitetsstrategi for kommunens mange faciliteter til bevægelse, med inddragelse af Børn- og Skoleudvalget, Teknik- og Miljøudvalget samt Sundhedsudvalget. Direktionen godkendte efterfølgende en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter fra forvaltningen, som understøtter de ovenstående politiske udvalg. Sidenhen er Socialudvalget også blevet inddraget.

Det er Kultur- og Fritidsudvalgets ønske, at Facilitetsstrategien hviler på et oplyst grundlag. Første skridt hen mod en facilitetsstrategi var at udarbejde en situationsanalyse af området. Sundhed, Kultur og Frivillighedsforvaltningen har det seneste år været tovholder på analysen i samarbejde med arbejdsgruppen.

Formålet med situationsanalysen er, at sikre et videns- og datagrundlag for de strategiske mål og indsatser i Facilitetsstrategien. Hertil kan analysen benyttes som et værktøj i arbejdet med indsatserne.

Analysen indeholder faktuelle data og prognoser om bl.a. befolkningsudvikling, medlemsudvikling i foreninger, dækning og benyttelse af faciliteter samt borgernes bevægelsesvaner. Herudover har forvaltningen sendt et spørgeskema til de folkeoplysende foreninger og været i dialog med lokalråd, idrætshaller, skoler og unge i kommunen.

I takt med at analysens resultater har vist sig, er strategiens målsætninger og indsatser blevet formet.

## **Problemstilling**

Idræt og bevægelse har i det sidste århundrede taget sit afsæt i foreningslivet, hvor idrætten løbende har udviklet sig til at blive mere folkelig og tilgængelig for flere borgere. Antallet af borgere, som dyrker idræt, steg i takt med, at befolkningen fik mere fritid og der blev oprettet mange nye foreninger.

I begyndelsen bar foreningslivet på landet præg af skytte- og gymnastikforeninger, men fra midten af sidste århundrede blev flere og nye idrætter mere tilgængelige og gav en stor medlemstilvækst. Det var bl.a. idrætter som fodbold, håndbold og badminton. Idrætter, som i dag kan dyrkes i de fleste lokalsamfund.

Den store medlemstilvækst og de medfølgende behov stillede nye krav til faciliteter. Der blev bygget rigtig mange idrætshaller i de følgende år og store arealer blev til boldbaner. Denne udvikling blev særligt styret af nogle stærke foreninger og lokalsamfund med opbakning fra medlemmer og politikere, som tog initiativ og medansvar for de mange nye haller og boldbaner.

Idrætshaller og boldbaner blev lokalbefolkningens nye samlings- og mødesteder i fritiden på tværs af generationer i fritiden.

I slutningen af sidste århundrede blev idrætter som fitness og løb populære. Begge idrætter er kendetegnet ved, at de kan dyrkes, når det passer den enkelte. I de første mange år blev fitness dyrket i kommercielle centre, men i de seneste årtier har fitness vundet frem i foreningslivet. Det har hovedsagligt været voksne, som dyrkede fitness og løb.

I dette århundrede har idrætten været præget af, at de traditionelle foreningsidrætter har haft godt fat i børn og unge, men flere og flere unge falder fra foreningsidrætten, så snart de rammer teenagealderen. I stedet søger de unge mod idrætter som fitness og løb, hvis de ikke helt stopper med at dyrke idræt eller bevæge sig på anden vis.

De voksne i Tønder Kommune har i de seneste år i let stigende grad søgt mod foreningslivet. Samtidig er de voksne aktive i naturen og på gader og veje i højere grad end tidligere.

Omkring årtusindeskiftet og i dette århundrede er der kommet endnu en række nye idrætter og bevægelsesaktiviteter til, som er blevet populære i den brede befolkning og særligt blandt voksne. Her tænkes bl.a. på aktiviteter som golf, krolf, cykling, mountainbike og senest padel og discgolf samt mange andre. Disse aktiviteter har også det til fælles, at de alle foregår udendørs. I det hele taget er en lang række outdoor-aktiviteter blevet mere populære i de seneste år. Hertil har fitness udviklet sig til at have endnu flere forskellige typer af træning under samme begreb. Det er eksempelvis spinning, yoga, pilates og cross-fit.

De nye idrætter og bevægelsesaktiviteter har alle det til fælles, at de kan dyrkes, når det passer den enkelte. Altså har udviklingen fra sidste del af det forrige århundrede fortsat ind i dette århundrede, med en udvikling af flere nye idrætter og bevægelsesaktiviteter.

Foreningerne i Tønder Kommune har været gode til at oprette hold og tilbud indenfor mange af de nye idrætter og bevægelsesaktiviteter. Det har betydet, at borgerne i Tønder Kommune dyrker de nye idrætter og aktiviteter i både foreninger og fitnesscentre samt selvorganiserende på egen hånd eller i mindre grupper. De traditionelle idrætter dyrkes stadig af en stor gruppe borgere i de traditionelle faciliteter, men med indtog af de nye idrætter og aktiviteter og borgernes stigende behov for at være aktive i selvorganiserende regi, så er idræts- og bevægelsesbilledet mere komplekst end tidligere.

Udviklingen vil formodentligt ikke stoppe, og der vil formodentligt blive ved med at være en konstant forandring i måden borgerne dyrker idræt og bevæger sig på i fremtiden.

I et facilitetsperspektiv har udviklingen indtil nu betydet, at særligt børn og unge har været de primære brugere af de traditionelle idrætsfaciliteter som idrætshaller og boldbaner, imens voksne har benyttet fitnesscentre og naturen samt gader og veje.

De mange nye idrætter og bevægelsesaktiviteter stiller igen nye krav til faciliteter, hjulpet på vej af forandringen i måden særligt unge og voksne dyrker idræt og bevægelse på. Det sker i samtid med, at de traditionelle idrætsfaciliteter bliver benyttet i mindre grad.

I Tønder Kommune er der samtidig en befolkningsudvikling i gang, hvor der bliver færre borgere og særligt færre børn og unge samt voksne i den arbejdsdygtige alder. Hertil bliver der flere ældre.

Befolkningsudviklingen vil formodentligt have betydning for benyttelsen af de nuværende faciliteter og stille andre krav til både nuværende og nye faciliteter. Spørgsmålet er, hvilken betydning har befolkningsudviklingen for både dækningen og benyttelsen af faciliteter? Ved dækningen af faciliteter menes antallet af faciliteter pr. indbygger og den geografiske placering af faciliteter i kommunen.

Når aldersgennemsnittet i befolkningen samlet set bliver ældre, må det formodentligt også have betydning for de aktiviteter som dyrkes og befolkningens samlede bevægelsesvaner. Hvem dyrker hvilke aktiviteter, og hvilke faciliteter vil der være behov for fremadrettet?

Befolkningsudviklingen vil formodentligt også have betydning for medlemstallene i foreningerne, som er de primære brugere af de traditionelle idrætsfaciliteter, men hvordan vil færre børn og unge påvirke medlemstallene og hvad vil det have af betydning for de traditionelle idrætsfaciliteter? Skal der gøres en ekstra indsats for at holde på de unge i foreningsidrætten, eller skal der nye brugere ind i de traditionelle



idrætsfaciliteter, som kan opveje en mulig mindre benyttelse af foreningerne, fordi der bliver færre børn og unge? Og hvad vil det kræve af tiltag for at få nye brugere i de traditionelle idrætsfaciliteter, siden de ikke benytter de traditionelle idrætsfaciliteter på nuværende tidspunkt?

Hertil er der også en række udfordringer og ubesvarede spørgsmål, som kan stilles til nuværende brugere, foreninger og lokalsamfund samt til de ledere, som drifter de traditionelle idrætsfaciliteter.

Hvad er behovet i de forskellige lokalsamfund til faciliteter, for at borgerne kan have en aktiv fritid i nærheden af, hvor de bor? Hvad er behovet hos børn og unge? Hvilke krav har børn og unge til faciliteter i en tid, hvor deres bevægelsesvaner og idrætsdeltagelse forandrer sig hurtigere end tidligere? Hvilke behov har foreningerne, som benytter de traditionelle idrætsfaciliteter? Er der opstået nye behov i foreningslivet på baggrund af de nye idrætter og aktiviteter, som ikke imødekommes i dag? Og hvad siger lederne af de traditionelle idrætsfaciliteter? Hvad er deres oplevelse af den samtid, de agerer i, og hvilken fremtid ser de for sig? Herudover benytter skolerne også de traditionelle faciliteter og andre faciliteter til bevægelse i skoletiden. Hvad er skolernes behov for at kunne levere god idrætsundervisning og bevægelse i skoletiden?

Ovenstående er nogle af de spørgsmål, som denne situationsanalyse vil undersøge og forsøge at finde svar på, så der kan udvikles en Facilitetsstrategi, der sætter en retning med strategiske mål og indsatser, som hviler på et så oplyst grundlag som muligt.

## 1.1 Metode

Situationsanalysen er, efter indledningen og dette metodeafsnit, bygget op omkring fire overordnede afsnit med en afsluttende konklusion.

I afsnit 2, som er det første af de fire overordnede afsnit, skildres de rammevilkår som Facilitetsstrategien skal have. I Tønder Kommune er der vedtaget en Visions- og Strategiplan af Kommunalbestyrelsen samt en række politikker, strategier og handleplaner, som danner en ramme for, eller har indflydelse på, hvad Facilitetsstrategien kan rumme og have af retning. I dette afsnit præsenteres de forskellige politikker, strategier og handleplaner, som er relevante for en facilitetsstrategi.

I afsnit 3, som er det andet af de fire overordnede afsnit, fremstilles en inddeling af Tønder Kommunes faciliteter til bevægelse i tre forskellige niveauer. Faciliteter til bevægelse dækker over mange typer af faciliteter. Faciliteter, der spænder over både at være indendørs og udendørs samt med meget forskellige funktioner. For at kunne understøtte faciliteterne bedst muligt kan det være givende at inddele faciliteterne i niveauer ud fra nogle kriterier for hvert niveau. Det er forvaltningen, som har opstillet kriterier for hvert niveau og herefter inddelt faciliteterne i de forskellige niveauer. Ud fra niveauinddelingen kan hver af faciliteterne opnå en relativ ligelig behandling og understøttelse på lige fod med de faciliteter, som de kan sammenlignes med. Niveauinddelingen kan også være medvirkende til, at faciliteterne på hver sin måde kan understøttes og imødekommes ud fra den enkelte facilitets berettigelse, funktion og i forhold til, hvem der vedligeholder eller etablerer faciliteten. Afsnittet fungerer også som en forståelsesramme for afsnit 4, hvor de tre forskellige facilitetsniveauer bliver fremstillet i en kontekst i henhold til befolkningsudvikling, dækning og benyttelse af faciliteter.

I afsnit 4, som er det tredje af de fire overordnede afsnit, præsenteres og analyseres en række faktorer, der har stor indflydelse på, hvilke krav der kan komme til faciliteter i fremtiden. Afsnit 4 er opdelt i fem underafsnit.

I afsnit 4.1 fremlægges data for befolkningen i 2023 og prognoser for befolkningsudviklingen frem mod 2030 for Tønder Kommune. Der vil blive præsenteret data på generelt kommuneniveau og data for de fire skoledistrikter i Tønder Kommune – Løgumkloster, Skærbæk, Toftlund og Tønder – samt data for de enkelte sogne. Ligeledes vil der blive præsenteret data for henholdsvis den del af befolkningen, der har dansk oprindelse og den del af befolkningen, der har udenlandsk oprindelse. Kildematerialet i afsnit 4.1 er fra Danmarks Statistik og prognoserne er udregnet af COWI. Ved de enkelte figurer og tabeller er der ved figur- eller tabelnummeret en indholdsbeskrivelse.

I afsnit 4.2 fremvises data for dækningen af basisfaciliteter i forhold til befolkningstallet i hele Tønder Kommune, ud fra hvad der er registreret i Tønder Kommunes systemer. Hertil bliver prognoser for dækningen i 2030 præsenteret. Der vil blive præsenteret data på generelt kommuneniveau og data for de fire skoledistrikter. Hertil bliver der præsenteret data for benyttelsen af idrætshaller og multihaller i 2023 og prognoser for benyttelsen frem mod 2030. Afsnittet rundes af med data for antallet af boldbaner og spillearealer i forhold til antallet af registrerede fodboldspillere. Kildematerialet i afsnit 4.2. er Tønder Kommunes egne data, hvor prognoserne fra COWI er benyttet til at udregne dækningen af basisfaciliteter i 2030.

I afsnit 4.3 præsenteres data for dækningen af særlige faciliteter i forhold til befolkningstallet i hele Tønder Kommune, ud fra hvad der er registreret i Tønder Kommunes systemer. Hertil bliver prognoser for dækningen i 2030 præsenteret. Der vil blive præsenteret data på generelt kommuneniveau. Hertil er der en kort beskrivelse af dækningen af specialfaciliteter. Kildematerialet i afsnit 4.3. er Tønder Kommunes egne data, hvor prognoserne fra COWI er benyttet til at udregne dækningen af særlige faciliteter i 2030.

I afsnit 4.4 fremlægges data for borgernes bevægelsesvaner samt hvilke faciliteter, som borgerne benytter og i hvor høj grad de benyttes. Hertil fremlægges også borgernes vurdering af muligheder for at være fysisk aktiv i faciliteterne samt hvor borgerne er fysisk aktive henne – foreninger, selvorganiserende eller i kommercielle fitnesscentre f.eks. Der vil blive præsenteret data på generelt kommuneniveau og data for de fire skoledistrikter. Kildematerialet i afsnit 4.4 er fra den nationale undersøgelse Danmark i Bevægelse fra Syddansk Universitet. Undersøgelsen blev udført primo 2020 og skildrer borgernes bevægelsesvaner i 2019. Undersøgelsen blev udført via spørgeskema i e-boks og interviews med tilfældigt udvalgte borgere over 15 år. I alt deltog 1.302 borgere i Tønder Kommune. Herudover bliver der vist data for skolebørns bevægelsesvaner fra 4.-10. kl. Kildematerialet til skolebørns bevægelsesvaner er fra en undersøgelse, som DGI udførte for Tønder Kommune i 2019. Undersøgelsen skildrer bevægelsesvaner blandt skolebørn i 4.-10. klasse i Tønder Kommune. I alt deltog 1.484 skolebørn i undersøgelsen.

I afsnit 4.5 fremvises data for medlemstal i de folkeoplysende foreninger og prognoser for medlemsudviklingen frem mod 2030. Der vil blive præsenteret data på generelt kommuneniveau og data for de fire skoledistrikter i Tønder Kommune. Der bliver også fremvist data for medlemstal for de forskellige idrætter samt hvilke faciliteter, der bliver benyttet af flest antal medlemmer. Kildematerialet i afsnit 4.5. er Tønder Kommunes egne data, hvor prognoserne fra COWI er benyttet til at udregne prognoserne for medlemstal frem mod 2030.

I afsnit 5, som er det fjerde af de fire overordnede afsnit, undersøges brugernes og hallernes behov. I denne del af situationsanalysen er der udført interviews med lokalråd, lederne i hallerne og skolerne samt børn og unge. Herudover blev der sendt spørgeskema til frivillige i de folkeoplysende foreninger. Den viden og de perspektiver, som fremgår i dette afsnit, er udtryk for subjektive holdninger og erfaringer hos de adspurgte. Alle udførte interviews var semistrukturerede, og fulgte en interviewguide med spørgsmål indenfor forhåndsdefinerede temaer, som Tønder Kommune ønskede besvaret. Der var dog også mulighed for tale om andre temaer, som dukkede op undervejs.

Alle lokalråd blev inviteret til gruppeinterviews. Den oprindelige tanke var at lave gruppeinterviews med lokalråd, som var opdelt efter de fire skoledistrikter. Kun syv lokalråd takkede ja til at blive interviewet, som herefter blev interviewet i to grupper. Fem lokalråd blev interviewet sammen og to lokalråd blev interviewet sammen. Hvert af lokalrådene deltog med en repræsentant, enten formanden eller en fra bestyrelsen.

Alle haller blev inviteret til interviews. Halvdelen af hallerne blev interviewet enkeltvis og den anden halvdel blev gruppeinterviewet. De bemandede haller var repræsenteret med lederen af hallen og for nogen et bestyrelsesmedlem, imens de frivilligt drevede haller var repræsenteret med medlemmer fra bestyrelsen.

I Tønder Kommune er der fire distriktskoler. Alle fire distriktskoleledere blev inviteret til interviews. Alle fire interviews blev udført enkeltvis ude på skolerne. I sammenhæng med disse interviews blev en mindre gruppe skolebørn fra 7. kl. gruppeinterviewet på hver distriktskole. Her blev der stillet nogle få overordnede spørgsmål om, hvad de bruger deres fritid på, og hvor de mødes henne. I alt deltog 20 skolebørn.

Der blev udført gruppeinterviews på alle ungdomsuddannelser i Tønder Kommune – STUK, FGU, Tønder Gymnasium, Tønder Handelsskole og VUC. I alt deltog 120 studerende på ungdomsuddannelserne fra alle årgange.

Der blev afholdt to miniworkshop i Tønder og Toftlund i sommeren 2023 vedr. faciliteter. Der var åben invitation til de to workshops, men var særligt henvendt til de folkeoplysende foreninger. Til den første workshop i Tønder kom der ca. 20 frivillige. Til den anden workshop i Toftlund kom der 4 frivillige plus et par halledere. Ud fra det sparsomme antal fremmødte frivillige blev det besluttet at gennemføre en spørgeskemaundersøgelse med de frivillige i de folkeoplysende foreninger. De input, der kom til de to workshops, blev også nævnt i besvarelserne i spørgeskemaundersøgelsen.

Spørgeskemaet til de folkeoplysende foreninger blev udsendt til i alt 473 frivillige. 180 frivillige besvarede spørgeskemaet. En besvarelsesprocent på 38 %. Spørgeskemaet var bygget op omkring fem temaer – Mulighed for udvikling, Adgang og Tilgængelighed, Imødekommenhed og Tryghed, Støttefunktioner og Socialt fællesskab

I spørgeskemaet blev de frivillige præsenteret for en række udsagn indenfor de fem temaer, hvor de havde mulighed for at svare 'helt enig', 'enig', 'uenig', 'meget uenig', 'ved ikke' og 'irrelevant'. Hver af svarmulighederne havde en værdi fra 0 til 4. 'Helt enig'=værdien 4, 'enig'=værdien 3, 'uenig'=værdien 2 og 'meget uenig'=værdien 1. 'Ved ikke' og 'irrelevant' havde begge værdien 0.

Udover en række udsagn, blev de frivillige også præsenteret for en række spørgsmål, som fortæller noget om vigtigheden af de udsagn, som de først blev præsenteret for. Her havde de muligheden for at svare 'meget vigtigt', 'vigtigt', 'lidt vigtigt', 'ikke vigtigt', 'ved ikke' og 'irrelevant'.

Ved denne tilgang kan de forskellige udsagn holdes op mod vigtigheden af selvsamme udsagn. F.eks. lød et udsagn; *'Det er nemt at udvikle vores aktiviteter i hallen, som den er nu'*, imens et spørgsmål lød; *'Hvor vigtigt er det, at udvikle jeres aktiviteter i hallen'*. Hver svarmulighed havde en værdi fra 0 til 3. 'Meget vigtigt'=værdien 3, 'Vigtigt'=værdien 2, 'Lidt vigtigt'=værdien 1. 'Ikke vigtigt', 'ved ikke' og 'irrelevant' havde alle værdien 0.

Ud fra de frivilliges svar er der beregnet en gennemsnitlig værdi. Det er den gennemsnitlige værdi, som præsenteres i denne analyse i tabellerne. Der er i tabellerne også anført antallet af svar på udsagnet. Eksempelvis har en værdi på 3 i udsagnene betydningen, at de frivillige i overvejende grad er 'enig' i udsagnet. Er gennemsnittet højere end 3, så er de mere end blot 'enige' og er gennemsnittet lavere end 3, så er de frivillige samlet set et sted mellem 'enige' og 'uenige'.

Den gennemsnitlige værdi kan fortælle noget om, hvad de frivillige generelt mener om hvert udsagn. I stedet for at blive præsenteret med de traditionelle grafer, 'lagkager' og lignenede, så vil der her kun være en værdi at forholde sig til ved hvert udsagn, som giver det overordnede billede af de frivilliges generelle holdning. Samtidig gives der et overblik over, hvilke udsagn som de frivillige rangerer højest i prioriteret rækkefølge samt hvad der generelt er vigtigst for de frivillige.

I afsnit 6 fremlægges konklusionen på den store mængde data, som er præsenteret i analysen og i kontekst med de rammevilkår som fremvises i afsnit 2.

## 2. Rammevilkår for strategien

I Tønder Kommune er der vedtaget en Visions- og Strategiplan af Kommunalbestyrelsen samt en række politikker, strategier og handleplaner, som danner en ramme for, eller har indflydelse på, hvad Facilitetsstrategien kan rumme og have af retning.

I dette afsnit præsenteres de forskellige politikker, strategier og handleplaner, som er relevante for en facilitetsstrategi.

### 2.1 Visions- og Strategiplan

*”Visions- og Strategiplanen sætter rammen for det, der går på tværs af de politiske udvalg.”<sup>1</sup>*

En af tankerne med en Visions- og Strategiplan er ud fra ovenstående citat, at der skal være overensstemmelse mellem de tværgående og de fagudvalgsbestemte retninger.

I Visions- og Strategiplanen fremhæves natur, kultur og fællesskab som tre styrker og potentialer, som er kendetegnende for Tønder Kommune. Naturen er en af de stedbundne kvaliteter, hvor der findes gode og særlige muligheder for udvikling. En udvikling her skal være bæredygtig og passe godt på naturen. Kulturen i kommunen er mangfoldig og er til glæde for både borgere og turister, hvilket også gælder de faciliteter, som er knyttet til kulturen. Stærke fællesskaber findes i lokalsamfundene og i de mange frivillige foreninger, og det er i de stærke fællesskaber at udviklingen ofte foregår. En facilitetsstrategi skal tage højde for de tre styrkeområder.

I Visions- og Strategiplanen er der 4 overordnede fokuspunkter med tre strategiske indsatser, der går på tværs af alle opgaver.

De fire fokuspunkter er;

- Grænselandet
- Klima, Natur og Miljø
- Unge og Uddannelse
- Den aktive borger

Særligt fokuspunktet den aktive borger er i centrum for en facilitetsstrategi, som omhandler faciliteter til bevægelse, men nogle faciliteter kan også appellere ind i de øvrige tre fokuspunkter. Eksempelvis kan gode faciliteter til bevægelse spille ind i arbejdet med attraktive studiebyer og et attraktivt uddannelsesmiljø med sociale fællesskaber og et godt kultur- og foreningsliv, som ligger under fokuspunktet Unge og Uddannelse.

Fællesskaber er en stor styrke i Tønder Kommune og det er blandt andet i fællesskaberne, at borgerne er aktive. Det er Kommunalbestyrelsens ønske at have alle med i fællesskaberne.

De aktive borgere er ofte borgere, der har overskuddet til at engagerer sig i foreningerne og i frivilligt arbejde samt hjælper familie og naboer.

Det er ligeledes borgerne, som skaber fællesskaberne. Kommunens rolle i det er, at motivere og facilitere arbejdet med lokale ideer i en fælles proces, for at slippe kræfterne fri og skabe lokalt ejerskab.

---

<sup>1</sup> Tønder Kommunes Visions- og Strategiplanen 2022-2025, forord

Kommunen skal understøtte de aktive borgere ved at stille passende rammer til rådighed og gøre det lettere at være frivillig. En byggesten i fundamentet for Visions- og Strategiplanen er derfor, at løsninger findes bedst i fællesskab mellem kommunen og interessenter. Det skal facilitetsstrategien blandt andet tage højde for.

De tre strategiske indsatser er;

- Erhverv og turisme
- Bosætning
- Sundhed

Særligt indsatserne bosætning og sundhed spiller ind i en facilitetsstrategi. Bosætning fordi borgerne har brug for faciliteter til bevægelse i deres fritid, og sundhed fordi det er sundt at bevæge sig samt bevægelse styrker både den fysiske og mentale sundhed.

Tønder Kommune er afhængig af, at flere flytter hertil og at flere bliver boende. Det fremgår bl.a. af afsnit 4. Indsatsen omkring bosætning er en opgave, der skal løftes i fællesskab med blandt andet lokalsamfund og foreningsliv. Det er vigtigt, at der er høj kvalitet i f.eks. skoler og seniortilbud samt kultur- og foreningsliv. Det gælder også i forhold til faciliteterne.

Bedre sundhed skal blive en naturlig del af borgernes hverdag og skal bidrage til forebyggelse af sundhedsudfordringer. Her kan faciliteter til bevægelse være rammen for mere bevægelse for borgerne, i foreninger eller på egen hånd, indendørs og udendørs, og faciliteter kan være med til at understøtte fællesskaber og motivere til en ændre adfærd med mere fysisk bevægelse. Faciliteter kan være et vigtigt element til at understøtte arbejdet med, og være ramme for, at forebygge sygdom og ensomhed samt skabe endnu flere fællesskaber.

## 2.2 Kultur- og Fritidspolitik

Tønder Kommunes Kultur- og Fritidspolitik blev politisk godkendt den 27. juni 2024 af Kommunalbestyrelsen. Politikken sætter den overordnede ramme og retning for udvikling af Kultur- og Fritidslivet i de kommende år.

I indledningen til politikken henvises til denne analyse og facilitetsstrategien, som skal være med til at skabe en løbende tilpasning af faciliteterne i Tønder Kommune

Borgerne i Tønder Kommune står forskellige steder i livet, har forskellige interesser og fritidsvanerne ændrer sig over tid og ændrer sig ligeledes for den enkelte i henhold til livets faser. Eksempelvis er der flere, som dyrker idræt i selvorganiserede fællesskaber eller alene, som gør at de traditionelle holdsport bliver udfordret, særligt i områder hvor der er faldende børnetal og nedadgående befolkningsudvikling generelt. Det bliver især tydeligt, når mindre lokalsamfund ikke længere kan mønstre et hold i fodbold eller håndbold. Et andet eksempel er, at nye idrætter kommer til, som for eksempel padel og pickleball. Konsekvensen af ovenstående er, at kravene til de fysiske rammer, faciliteterne, ændrer sig.

Facilitetsstrategien skal derfor være med til at skabe et dynamisk strategisk rum for udvikling og tilpasning af faciliteter ud fra borgernes behov og tage højde for de enkelte lokalsamfunds potentialer samt skabe de fysiske rammer for, at der så vidt muligt kan være kultur- og fritidstilbud i alle dele af kommunen.

Idrætsanlæg danner ramme om mange af foreningslivets aktiviteter og derudover er der fritidsaktiviteter i spejderhytter, på legepladser og i grønne områder. Naturen er de senere år også blevet en stadig vigtigere arena for idræts- og fritidsaktiviteter.

Kultur- og Fritidspolitikken har som Visions- og Strategiplanen fokus på, at løsninger findes bedst i fællesskab, og derfor er samarbejde og samskabelse med foreningslivet og andre borgere væsentligt i udviklingen af fritidslivet og de fysiske rammer, faciliteterne.

Det skal være let for borgerne at finde faciliteter i kommunen og en facilitetsstrategi skal derfor tage højde for, at kommunikationen skal være klar og tydelig, bl.a. så det bliver let og overskueligt at finde informationer om faciliteter på fritids- og idrætsområdet samt holde foreningerne og hallerne orienteret om ny viden og nye tendenser.

## 2.3 Vores Klimahandleplan

I 2020 besluttede Kommunalbestyrelsen, at Tønder Kommune skulle være en del af DK2020, som er et rammekoncept, der arbejder med målsætningerne i Parisaftalen, som blev godkendt på FNs klimakonference i 2015.

Et af elementerne i DK2020 er en klimahandleplan, som blandt andet skal beskrive konkrete målsætninger, handlinger og initiativer for at nå frem mod klimaneutralitet i 2050. I Tønder Kommune har handleplanen fået titlen Vores Klimahandleplan. Der er tætte koblinger mellem Vores Klimahandleplan og Tønder Kommunes Visions- og Strategiplan.

Vores Klimahandleplan tager afsæt i et bredt bæredygtighedsbegreb og skal være til at sikre en rimelig og retfærdig fordeling af sociale, miljømæssige og økonomiske værdier til borgerne i Tønder Kommune. Vores klimahandleplan har som i de øvrige ovenstående politikker og strategier fokus på samskabelse og samarbejde med brugere/borgere

Vores Klimahandleplan er bygget op omkring syv klimahandlespor, hvor især sporene Energi, Bæredygtig byggeri og Bæredygtigt indkøb er relevant ind i en facilitetsstrategi. Alle tre spor har relevans for Tønder Kommunes bygninger, men er ligeledes relevante for de selvejende institutioner, der drifter idrætshaller, multihaller og svømmehaller, og modtager tilskud fra Tønder Kommune.

Sporene Energi og Bæredygtigt byggeri har eksempelvis relevans, når der skal udvikles på eksisterende faciliteter for at reducere energiforbruget, eller etableres nye faciliteter. Hvad enten det er et skur til opbevaring af en foreningsudstyr, en tilbygning til en idrætshal eller noget helt tredje nybyggeri, så bør der, jf. Vores Klimahandleplan, indtænkes bæredygtige løsninger og reducere af CO<sub>2</sub>-udledning. Sporet Bæredygtigt indkøb har eksempelvis relevans ved at de selvejende institutioner benytter sig af Tønder Kommunes indkøbsaftaler via deres driftsaftaler med Tønder Kommune.

## 2.4 Ejendomsstrategi

Ejendomsstrategien beskriver Kommunalbestyrelsens vision og målsætninger for Tønder Kommunes ejendomsportefølje. Det centrale omdrejningspunkt i strategien er, at kommunens ejendomme skal understøtte de kommunale kerneopgaver og -funktioner.

Tønder Kommune ejer og lejer en række ejendomme, der i det daglige lægger fysiske rammer til en lang række aktiviteter, bl.a. til borgernes fritid.

Ejendomsstrategiens tre strategiske målsætninger er:

- Optimering af kommunale kvadratmeter
- Bedre vedligeholdelse
- Bæredygtige ejendomme

Optimering af kommunale kvadratmeter handler bl.a. om at reducere unødvendige kvadratmeter ved at udnytte faciliteterne bedre. Udnyttelsesgraden kan bl.a. øges ved at anvende faciliteter til flere formål og brugere. I ejendomsstrategien er der som i de øvrige ovenstående politikker og strategier fokus på samskabelse og samarbejde med brugere/borgere.

Bedre vedligeholdelse handler bl.a. om at funktionalitet skal bevares eller udvikles afhængigt af behovet og at nogle bygninger skal sælges/afvikles.

Bæredygtige ejendomme er ud fra en tankegang om, at kommunale ejendomme skal være bæredygtige ud fra en økonomisk, social og miljømæssig tilgang. I en facilitetsstrategi kan dette ligeledes være væsentligt. Særligt med tanke på den sociale bæredygtighed, hvor det ifølge ejendomsstrategien skal ske gennem brugerinddragelse. Det kan bl.a. lede til bedre fleksibilitet og tilgængelighed for alle.

## 2.5 Økonomi

I Facilitetsstrategien vil der være en række indsatser. Det vil kræve, at der afsættes et budget til at udføre de indsatser, som der skal være i Facilitetsstrategien. Som nævnt i indledningen i afsnit 1, så lægges der op til en indsatsperiode på fem år i Facilitetsstrategien.

År 2025 vil være en opstartsperiode med dialog og planlægning, hvor der ikke vil være større udgifter. Fra 2026 vil de nødvendige indsatser blive igangsat.

Den forventede befolkningsudvikling i de kommende år vil have betydning for forbruget på Kultur- og Fritidsudvalgets budget. På baggrund af befolkningsudviklingen forventes der et potentielt råderum, som kan prioriteres til Facilitetsstrategien, men hvor højt det potentielle råderum bliver er usikkert og afhænger af flere faktorer. Ligeledes kan der opstå situationer, som ligner covid-19 situationen og de høje energiudgifter, hvor der er behov for en buffer i budgettet, som kan imødekomme sådanne udfordringer.

Udover et potentielt råderum på Kultur- og Fritidsudvalgets budget bliver der også behov for at tilføre andre midler. Såfremt der er politisk opbakning, kan der prioriteres yderligere midler til Facilitetsstrategien samt der kan være muligheder for at ansøge fondsmidler til indsatser i Facilitetsstrategien. Her kan f.eks. nævnes Lokale og Anlægsfonden, som typisk kan bidrage med 20-25 % af finansieringen til projekter, der er interessante for fonden. Derfor skal dialog- og planlægningsfasen i 2025 bruges til bl.a. dialog med Lokale- og Anlægsfonden og andre fonde, som kan være interesserede i at bidrage til indsatserne i facilitetsstrategien.



### 2.5.1 Kultur- og Fritidsudvalgets budget

Budgettet i 2024 uden fremskrivninger og overførsler til faciliteter på Kultur- og Fritidsområdet er på i alt netto 27,16 mio. kr. 4 mio. kr. i anlægsudgifter, 25,3 mio. kr. i driftsudgifter og 2,14 mio. kr. i gebyrindtægter.

Der vil i de kommende år formodentligt være et mindreforbrug på Kultur- og Fritidsudvalgets budget, som kan prioriteres til Facilitetsstrategien med en forsigtig budgetstyring, der tager højde for usikkerheder og uforudsete udgifter.

Kultur- og Fritidsudvalget vil i 2025 igangsætte en analyse af økonomien indenfor udvalgets eget område, som skal være med til at afgøre hvor stort et beløb, der kan prioriteres til Facilitetsstrategien.

Eksempelvis kan der ud fra den forventede befolkningsudvikling udarbejdes prognoser om antallet af medlemmer i de folkeoplysende foreninger i de kommende år. Derved kan det beregnes, hvordan forbruget bliver ved aktivitetstilskud til foreninger, som udbetales ud fra antallet af medlemmer under 25 år. Desuden kan der ud fra den forventede befolkningsudvikling udarbejdes prognoser om antallet af foreningstimer i idrætshaller, multihaller og svømmehaller i de kommende år. Med udgangspunkt i prognoserne kan det beregnes, hvordan forbruget bliver ved køb af timer i hallerne. Når forbruget kendes, kan der beregnes et potentielt økonomisk råderum.

Idrætshaller og multihaller indsender hvert år renoveringsplaner til forvaltningen i forbindelse med tilskudsansøgninger til halrenoveringspuljen. Ud fra renoveringsplanerne kan det beregnes hvorvidt der kan opstå et potentielt økonomisk råderum i halrenoveringspuljen i de kommende år. Ansøgninger til halrenoveringspuljen behandles politisk i Kultur- og Fritidsudvalget i marts måned. Efter behandlingen i udvalget kendes et eventuelt økonomisk råderum, som kan prioriteres til Facilitetsstrategien. Retningslinjerne i halrenoveringspuljen kan eventuelt også justeres, så de på anden vis understøtter Facilitetsstrategien.

Herudover er der andre områder på Kultur- og Fritidsudvalgets budget, der kan have et potentielt økonomisk råderum i de kommende år, som kan prioriteres til Facilitetsstrategien eller på anden vis understøtte Facilitetsstrategien.

Der er midler på budgettet, som i dag understøtter faciliteter til bevægelse udover haller. Det er eksempelvis midler til drift af boldbaner, hvor et eventuelt økonomisk råderum kan benyttes til at imødekomme klimaforandringernes påvirkning eller understøtte andre udendørs faciliteter end boldbaner. Der er også FritidsForums puljer, hvor der kan opstå et potentielt økonomisk råderum. FritidsForum kan f.eks. vælge at bidrage økonomisk til Facilitetsstrategien via deres puljer.

Ovenstående er nogle af de elementer, som vil indgå i en analyse af økonomien indenfor Kultur- og Fritidsudvalgets område i 2025.

### 3. Facilitetsniveauer

Faciliteter til bevægelse dækker over mange typer af faciliteter. I Tønder Kommune er der alt fra traditionelle idrætshaller, fodboldbaner, svømmehaller og stier til gåture, løb og cykling, til BMXbaner, motorsportsbaner, ridehaller, skatebaner og udendørs fitness samt mange andre.

Faciliteter, der spænder over både at være indendørs og udendørs og som har meget forskellige funktioner. Nogle faciliteter har funktioner i forhold til én bestemt aktivitet. Andre faciliteter skal kunne fungere for mange forskellige aktiviteter.

For at kunne understøtte faciliteterne bedst muligt kan det være givende at inddele faciliteterne i niveauer ud fra nogle kriterier for hvert niveau. På den måde kan hver af faciliteterne opnå en relativ ligelig behandling og understøttelse på lige fod med de faciliteter, som de kan sammenlignes med.

Niveauinddelingen kan også være medvirkende til, at faciliteterne på hver sin måde kan understøttes og imødekommes ud fra den enkelte facilitets berettigelse, funktion og i forhold til hvem der vedligeholder eller etablerer faciliteten. Når en ny type facilitet kommer til, vil den blive indplaceret i et af niveauerne efter hvilke kriterier faciliteten passer til.

Analysen vil forholde sig til tre facilitetsniveauer:

1. Basisfacilitet
2. Særlig facilitet
3. Specialfacilitet

#### 3.1 Basisfacilitet

I Tønder Kommune er der etableret en række basale faciliteter til bevægelse i stort set alle lokalsamfund. Det er de mest udbredte faciliteter i Tønder Kommune, som dækker et generelt behov for bevægelse, motion, idræt og fritidsaktiviteter. Det er ligeledes de faciliteter, som er mest benyttet til de folkeoplysende aktiviteter. En af de faciliteter som skal rumme mange forskellige aktiviteter og benyttes af en stor del af de folkeoplysende medlemmer er idrætshaller, multihaller og gymnastiksale. Et andet eksempel på en facilitet, som benyttes af mange borgere i foreningsregi, er fodboldbaner. Nogle flere eksempler på faciliteter til bevægelse, som mange borgere benytter, er grønne områder som parker og græsarealer, legepladser og vandrestier.

Der er basisfaciliteter i cykelafstand (som betragtes indenfor 4 km) i umiddelbart alle lokalsamfund. Det er dog ikke alle basisfaciliteter, som der er alle lokalsamfund. Et eksempel på en facilitet indenfor cykelafstand i de fleste lokalsamfund er forsamlingshusene. En facilitet, som mest bruges af borgere til forskellige selvorganiserende aktiviteter.

Der er en stigende tendens til, at faciliteter skal rumme flere aktiviteter og er funktionelle for flere brugere, for at imødekomme hele lokalsamfunds behov og for at kunne fungere som mødested.

Disse ovenstående beskrevne faciliteter er hvad der kan betragtes som basisfaciliteter, der kan imødekomme de fleste borgers behov og give mulighed for bevægelse og fysisk aktivitet.

Basisfaciliteter dækker over (minimum 2 ud af 3):

- Faciliteter, som er indenfor cykelafstand for stort set alle lokalsamfund
- Faciliteter, som kan benyttes til de mest udbredte foreningsorganiserede idræts- og fritidsaktiviteter blandt borgerne, eksempelvis fodbold og gymnastik.
- Faciliteter, som benyttes til flere aktiviteter end én

Basisfaciliteter i Tønder Kommune:

- Boldbane
- Forsamlingshus
- Gymnastiksal, multihal, idrætshal (inkl. idrætscentre)
- Krolfbane
- Legeplads
- Offentlig park / græsareal
- Vandrestier

### 3.2 Særlig facilitet

Udover basisfaciliteter er der etableret en række faciliteter, som der er flere af i Tønder Kommune, men som ikke kan forventes at være i alle lokalesamfund. De bliver betragtet som særlige faciliteter.

Det kan eksempelvis være faciliteter, som benyttes af mange borgere til én type aktivitet, men af færre borgere pr. facilitet i forhold til basisfaciliteterne, eksempelvis spejderhytter og ridehaller.

Det kan eksempelvis også være faciliteter, som har høje omkostninger til etablering og drift, eksempelvis svømmehal og kunstgræsbane.

Disse faciliteter vil typisk også imødekomme et behov hos borgerne, hvor borgerne vil køre længere end 4 km cykelafstand for at benytte dem for at dyrke en aktivitet, som ikke er en af de traditionelle aktiviteter, f.eks. fodbold, håndbold, badminton og gymnastik m.v. Det er eksempelvis padelbaner og skydebaner. Den særlige facilitet kan også danne rammen for et mødested eller fællesskab i nogle lokalsamfund, eksempelvis en multibane eller et multiområde.

Særlig facilitet dækker over (minimum 2 ud af 3):

- Faciliteter som mange borgere benytter
- Faciliteter, som typisk benyttes til én type aktivitet
- Faciliteter, som har høje omkostninger til etablering og/eller vedligehold og udvikling

De særlige faciliteter opdeles i yderligere to grupper. Se tabel 3.2.1.

Gruppe 1 er de faciliteter, som har høje etableringsomkostninger på over 1 mio. kr. og/eller vedligeholdelsesomkostninger på over 100.000 kr. for Tønder Kommune.

Gruppe 2 er de faciliteter, som har etableringsomkostninger på under 1 mio. kr. og/eller har vedligeholdelsesomkostninger på under 100.000 kr. for Tønder Kommune.

Særlige faciliteter i gruppe 1 etableres og vedligeholdes typisk af Tønder Kommune eller selvejende institutioner. Særlige faciliteter i gruppe 2 etableres og vedligeholdes typisk af foreninger.

Tabel 3.2.1 *Opdeling af særlige faciliteter*

<b>Særlige faciliteter</b>	<b>Gruppe 1</b>	<b>Gruppe 2</b>
<i>Omkostning til etablering</i>	Over 1 mio. kr.	Under 1 mio. kr.
<i>Omkostning til vedligehold</i>	Over 100.000 kr.	Under 100.000 kr.

#### Særlige faciliteter i Tønder Kommune - Gruppe 1

- Cykelstier
- Kommunale lokaler (inkl. plejecentre)
- Kunstgræsbane
- Senior-aktivitetscentre
- Skolegårde
- Svømmehal / Friluftsbad
- Teatersal

#### Særlige faciliteter i Tønder Kommune Gruppe 2

- Fitness(udendørs)
- Hundeskov
- Mountainbikespor
- Multibane / Multiområde (inkl. panna-bane)
- Padelbane
- Petanquebane
- Ridebane / Ridehal
- Spejderhytte
- Skydebane
- Tennisbane

### 3.3 Specialfacilitet

Udover de basale og særlige faciliteter, er der faciliteter, som er målrettet én specifik idræt/aktivitet, ét specifikt miljø, eller som har en helt speciel funktionalitet målrettet mod bestemte få brugere, eksempelvis beachvolleybane og skatebane. Disse faciliteter er typisk også blevet etableret på vegne af frivillige borgere, som har et særligt ønske og behov for denne facilitet, eksempelvis BMXbane og motorsportbane.

Disse faciliteter imødekommer et behov for de borgere, der ikke har interesse i de mere traditionelle idrætter og aktiviteter. Det er også faciliteter, som borgere gerne vil køre en længere distance efter, fordi interessen for aktiviten er høj.

Specialfaciliteter dækker over (minimum 2 ud af 3):

- Faciliteter der kun er få af i hele kommunen
- Faciliteter, som kun få borgere benytter
- Faciliteter, som typisk bliver etableret og driftet ud fra få borgeres særlige interesse

Specialfaciliteter i Tønder Kommune

- Atletikområde<sup>2</sup>
- Basketballbane (udendørs)
- Beachvolleybane
- BMXbane
- Discgolf
- Golfbane
- Hardball
- Kano / Kajak / SUP og øvrig vandsport
- Motorsport
- Skatebane

---

<sup>2</sup> Der er ikke en samlet atletik-facilitet, hvor der kan dyrkes atletik. Faciliteter til atletik er meget spredte og består oftest af små elementer til forskellige grene af atletikken.

## 4. Befolkning og faciliteter

Dette afsnit er opdelt i fem underafsnit.

I afsnit 4.1 fremlægges data for befolkningen i 2023 og prognoser for befolkningsudviklingen frem mod 2030 for Tønder Kommune. Der vil blive præsenteret data på generelt kommuneniveau og data for de fire skoledistrikter i Tønder Kommune – Løgumkloster, Skærbæk, Toftlund og Tønder – samt data for de enkelte sogne. Ligeledes vil der blive præsenteret data for henholdsvis den del af befolkningen, der har dansk oprindelse og den del af befolkningen, der har udenlandsk oprindelse. Kildematerialet i afsnit 4.1 er fra Danmarks Statistik og prognoserne er udregnet af COWI. Ved de enkelte figurer og tabeller er der ved figur- eller tabelnummeret en indholdsbeskrivelse.

I afsnit 4.2 fremvises data for dækningen af basisfaciliteter i forhold til befolkningstallet i hele Tønder Kommune, ud fra hvad der er registreret i Tønder Kommunes systemer. Hertil bliver prognoser for dækningen i 2030 præsenteret. Der vil blive præsenteret data på generelt kommuneniveau og data for de fire skoledistrikter. Hertil bliver der præsenteret data for benyttelsen af idrætshaller og multihaller i 2023 og prognoser for benyttelsen frem mod 2030. Afsnittet rundes af med data for antallet af boldbaner og spillearealer i forhold til antallet af registrerede fodboldspillere. Kildematerialet i afsnit 4.2. er Tønder Kommunes egne data, hvor prognoserne fra COWI er benyttet til at udregne dækningen af basisfaciliteter i 2030.

I afsnit 4.3 præsenteres data for dækningen af særlige faciliteter i forhold til befolkningstallet i hele Tønder Kommune, ud fra hvad der er registreret i Tønder Kommunes systemer. Hertil bliver prognoser for dækningen i 2030 præsenteret. Der vil blive præsenteret data på generelt kommuneniveau. Hertil er der en kort beskrivelse af dækningen af specialfaciliteter. Kildematerialet i afsnit 4.3. er Tønder Kommunes egne data, hvor prognoserne fra COWI er benyttet til at udregne dækningen af særlige faciliteter i 2030.

I afsnit 4.4 fremlægges data for borgernes bevægelsesvaner samt hvilke faciliteter, som borgerne benytter og i hvor høj grad de benyttes. Hertil fremlægges også borgernes vurdering af muligheder for at være fysisk aktiv i faciliteterne samt hvor borgerne er fysisk aktive henne – foreninger, selvorganiserende eller i kommercielle fitnesscentre f.eks. Der vil blive præsenteret data på generelt kommuneniveau og data for de fire skoledistrikter. Kildematerialet i afsnit 4.4 er fra den nationale undersøgelse Danmark i Bevægelse fra Syddansk Universitet. Undersøgelsen blev udført primo 2020 og skildrer borgernes bevægelsesvaner i 2019. Undersøgelsen blev udført via spørgeskema i e-boks og interviews med tilfældigt udvalgte borgere over 15 år. I alt deltog 1.302 borgere i Tønder Kommune. Herudover bliver der vist data for skolebørns bevægelsesvaner fra 4.-10. kl. Kildematerialet til skolebørns bevægelsesvaner er fra en undersøgelse, som DGI udførte for Tønder Kommune i 2019. Undersøgelsen skildrer bevægelsesvaner blandt skolebørn i 4.-10. klasse i Tønder Kommune. I alt deltog 1.484 skolebørn i undersøgelsen.

I afsnit 4.5 fremvises data for medlemstal i de folkeoplysende foreninger og prognoser for medlemsudviklingen frem mod 2030. Der vil blive præsenteret data på generelt kommuneniveau og data for de fire skoledistrikter i Tønder Kommune. Der bliver også fremvist data for medlemstal for de forskellige idrætter samt hvilke faciliteter, der bliver benyttet af flest antal medlemmer. Kildematerialet i afsnit 4.5. er Tønder Kommunes egne data, hvor prognoserne fra COWI er benyttet til at udregne prognoserne for medlemstal frem mod 2030.

## 4.1 Befolkningsudvikling i Tønder Kommune

Pr. 1. januar 2023 var der 36.889 borgere i Tønder Kommune. Fordelt på 9.307 borgere fra 0-24 år, 14.732 borgere fra 25-59 år og 12.850 borgere over 60 år. Se figur 4.1.1.

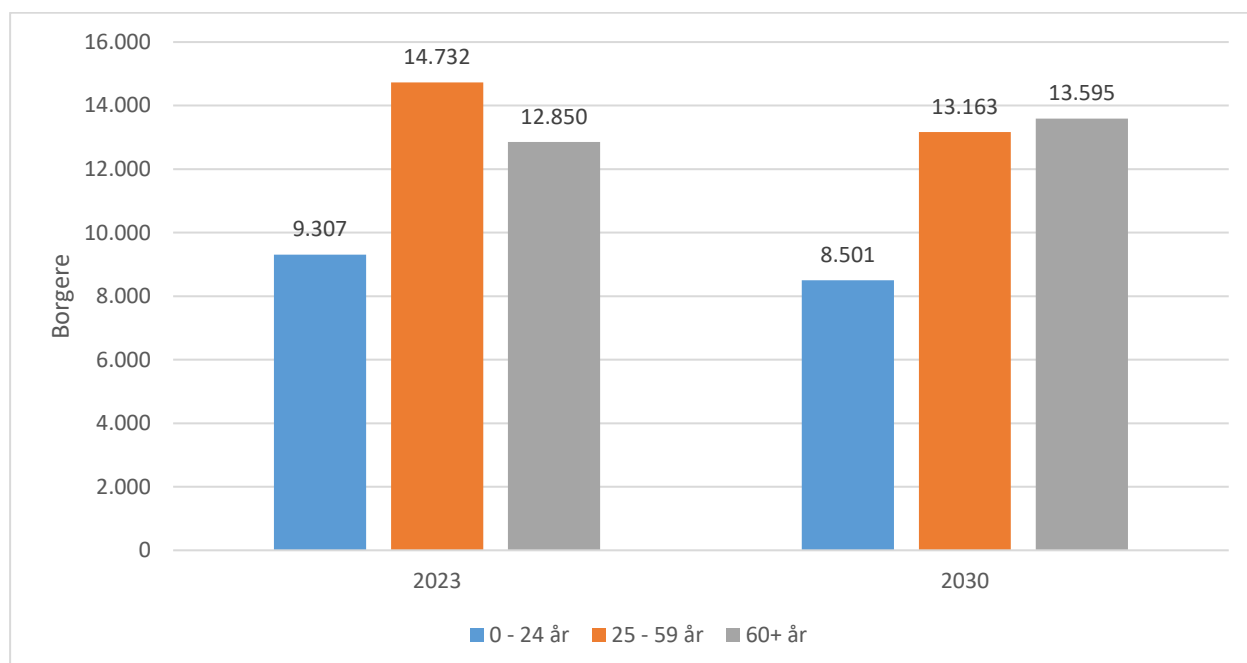
Prognosen for den samlede befolkningsudvikling viser, at i år 2030 vil der være 35.259 borgere i Tønder Kommune. Det giver 1.630 færre borgere med et fald på 4,4 %.

Prognosen for borgere fra 0-24 år viser, at i år 2030 vil der være 8.501 borgere. Det giver 806 færre borgere med et fald på 8,7 %.

Prognosen for borgere fra 25-59 år viser, at i år 2030 vil der være 13.163 borgere. Det giver 1.569 færre borgere med et fald på 10,6%.

Prognosen for borgere over 60 år viser, at i år 2030 vil der være 13.595 borgere. Det giver 745 flere borgere med en stigning på 5,8 %.

Figur 4.1.1 Aldersfordeling i Tønder Kommune 2023 og prognose for 2030



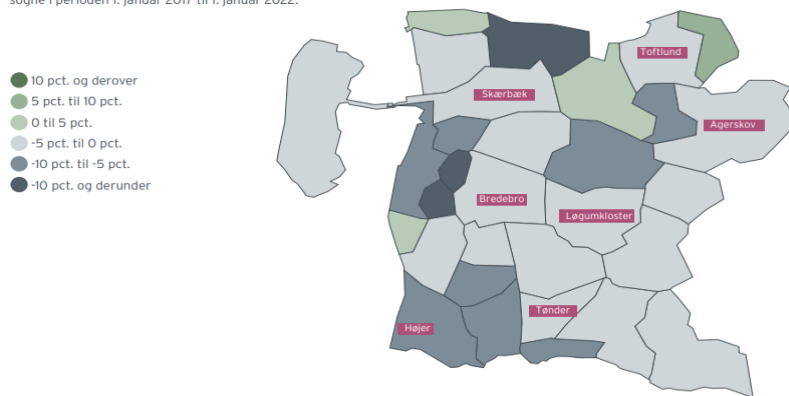
Der har i mange år været et fald i befolkningstallet i Tønder Kommune, hvor særligt unge flytter fra kommunen og befolkningen bliver ældre relativt set. Den udvikling må formodes at fortsætte ud fra prognosen frem mod 2030.

I perioden 2017-2022 har der været et fald i befolkningstallet i næsten alle kommunens sogne på op mod 5% i de fleste sogne. Enkelte sogne har haft et fald på op mod 10% og tre sogne har haft et fald på over 10%. Det største fald i befolkningstallet har primært været i de vestlige sogne, imens de østlige sogne og de sogne med flest borgere har haft et mindre procentuelt fald i antallet af borgere.

Figur 4.1.2 *Befolkningsudvikling i kommunens sogne fra 2017-2022*

### BEFOLKNINGSUDVIKLING I KOMMUNENS SOGNE 2017-2022

Kortet viser befolkningsudviklingen i kommunens sogne i perioden 1. januar 2017 til 1. januar 2022.



Frem mod 2030 viser prognosen, at det er samme tendens som i perioden 2017-2022, men når der inddeles efter alder, så viser prognosen, at der vil være en minimal procentuel stigning af borgere fra 0-24 år omkring Løgumkloster og i nogle mindre vestlige sogne. Næsten samme prognose er der for antallet af borgere i alderen 25-59 år.

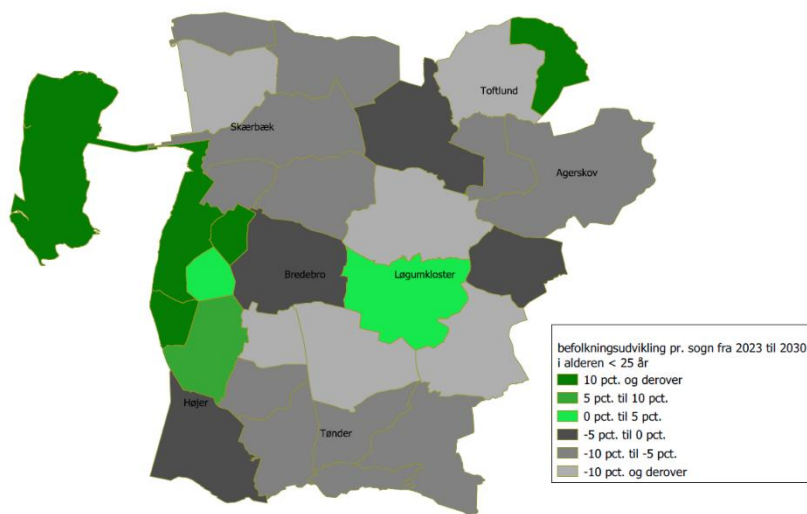
Det forholder sig modsat for aldersgruppen over 60 år, hvor prognosen viser, at der vil være et procentuel fald af borgere omkring Løgumkloster, men en procentuel stigning i stort set resten af kommunen – nogle få sogne undtaget.

Omkring Højer tyder det dog på, at der generelt vil være et procentuel fald i alle aldersgrupper frem mod 2030, og et bemærkelsesværdigt højt fald i borgere over 60 år på op mod 10%.

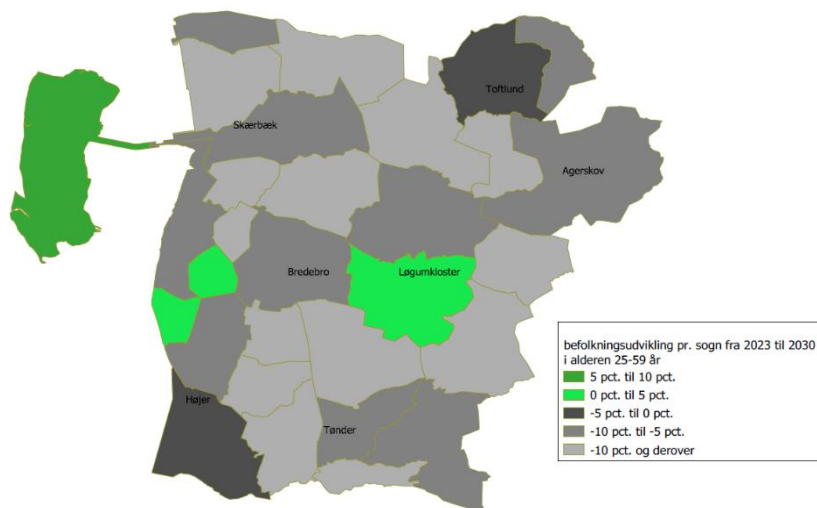
Det tyder på, at de højeste procentuelle fald vil ske i de i de mindre lokalsamfund, dog med opmærksomhed på, at i og omkring selve Tøftlund by vil der formodentligt være et ekstraordinært fald af borgere i alderen 0-24 år frem mod 2030.



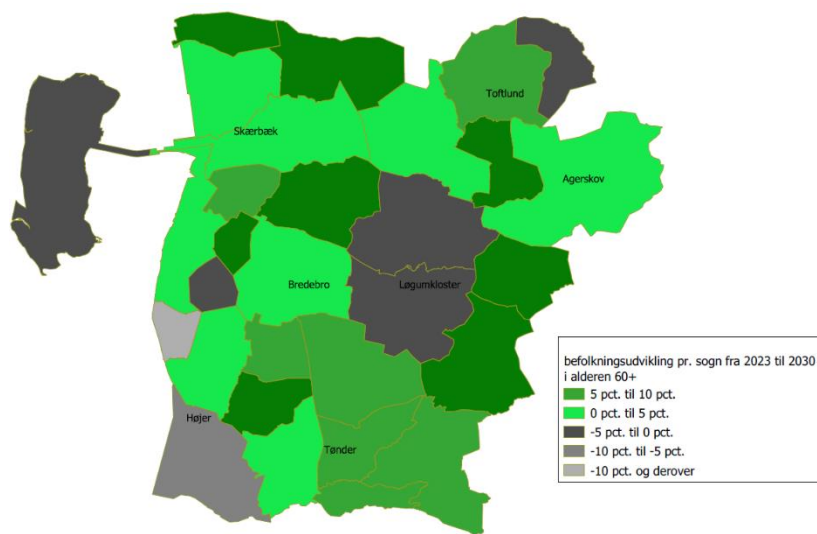
Figur 4.1.3 *Befolkningsudvikling i kommunens sogne fra 2023 til 2030 / 0-24 år*



Figur 4.1.4 *Befolkningsudvikling i kommunens sogne fra 2023 til 2030 / 25-59 år*



Figur 4.1.5 *Befolkningsudvikling i kommunens sogne fra 2023 til 2030 / over 60 år*



## De fire skoledistrikter

I nedenstående tabel 4.1.1 ses andelen af de forskellige aldersgrupper i de enkelte skoledistrikter for 2023 og i parentes ses den samlede andel af befolkningen.

I nedenstående tabel 4.1.3 ses prognosen for andelen af de forskellige aldersgrupper i de enkelte skoledistrikter for 2030 og i parentes ses den samlede andel af befolkningen.

Alle fire skoledistrikter har nogenlunde samme fordeling af alder, dog med nogle forskelle, som er værd at bemærke. Særligt Toftlund og Tønder skoledistrikt adskiller sig på hver sin måde.

I Toftlund skoledistrikt er der en forholdsvis større andel af borgere fra 0-24 år og en mindre andel borgere over 60 år.

I Tønder skoledistrikt er der en forholdsvis mindre andel af borgere fra 0-24 år og en større andel borgere over 60 år.

I forhold til den samlede befolkning, ses der også en række forskelle mellem skoledistrikterne (se parenteser i tabel 4.1.1).

Skærbæk skoledistrikt har en forholdsvis lav andel af borgere fra 0-24 år, hvor Tønder skoledistrikt har en forholdsvis høj andel. Det hænger bl.a. sammen med, at der bor væsentligt flere borgere i Tønder skoledistrikt end i de andre skoledistrikter samt der bor færrest borgere i Skærbæk skoledistrikt. Det har betydning for de procentpoint, som angives i dette afsnit og i de følgende afsnit. I udviklingen frem mod 2030, så er det også de tre største skoledistrikter, som har den højeste procentuelle udvikling, men tendensen er relativ ens for alle fire skoledistrikter. Særligt Toftlund skoledistrikt og til dels Tønder skoledistrikt ser ind i en fremtid, hvor befolkningssammensætningen ændres forholdsvis meget i forhold til den nuværende alderssammensætning. Se tabel 4.1.2.

I Toftlund skoledistrikt falder andelen af 0-24 årige med 2,3 %, hvilket er en udvikling på hele 13,5 % færre 0-24 årige. Andelen af borgere over 60 år i skoledistriktet stiger med 4,5 % frem mod 2030, hvilket er en udvikling på 7,4 % flere borgere over 60 år i Toftlund skoledistrikt.

I Tønder skoledistrikt falder andelen af 0-24 årige med 1,1 %, hvilket er en udvikling på 9,4 % færre 0-24 årige. Andelen af borgere over 60 år i skoledistriktet stiger med 4,1 % frem mod 2030, hvilket er en udvikling på 5,6 % flere borgere over 60 år i Tønder skoledistrikt.

Til sammenligning med de andre to skoledistrikter, så falder andelen af 0-24 årige med 'blot' 0,8-0,9 % og andelen af borgere over 60 år stiger en smule mindre med 3-3,8 % frem mod 2030. Se udvikling fra tabel 4.1.1 til tabel 4.1.3. For de 25-59 årige er der et fald i andelen af borgere på 2,2-2,9 % i hver af de fire skoledistrikter. Løgumkloster, Skærbæk og Toftlund skoledistrikter får hver især et fald på 10,2-10,5 % i antallet af 25-59 årige borgere, imens Tønder skoledistrikt får et fald på 12,1 % 25-59 årige borgere frem mod 2030.

Tabel 4.1.1 Procentandel af befolkningen i Tønder Kommune/skoledistrikter fordelt på aldersgrupper i 2023 (i parentes ved skoledistrikter er det andel ud fra samlet befolkning)

Område / alder	0-24 år	25-59 år	60+ år	Samlet befolkning
<b>Tønder Kommune</b>	<b>25,2</b>	<b>39,9</b>	<b>34,8</b>	<b>100</b>
Løgumkloster	25,4 (6,4)	39,9 (10,0)	34,8 (8,7)	100 (25,1)
Skærbæk	24,9 (4,5)	40,2 (7,3)	34,8 (6,3)	100 (18,0)
Toftlund	26,7 (5,4)	40,2 (8,2)	33,1 (6,7)	100 (20,3)
Tønder	24,5 (8,9)	39,5 (14,4)	35,9 (13,1)	100 (36,5)

Tabel 4.1.2 Forventet udvikling i procent i 2030 i Tønder Kommune og i de fire skoledistrikter

Område / alder	0-24 år	25-59 år	60+ år	Samlet befolkning
<b>Tønder Kommune</b>	<b>-8,7</b>	<b>-10,6</b>	<b>5,8</b>	<b>-4,4</b>
Løgumkloster	-8,2	-10,2	3,2	-5,1
Skærbæk	-6,4	-10,5	7,1	-3,3
Toftlund	-13,5	-10,5	7,4	-5,4
Tønder	-9,4	-12,1	5,6	-5,1

Tabel 4.1.3 Procentandel af befolkningen i Tønder Kommune/skoledistrikter fordelt på aldersgrupper i 2030 (i parentes ved skoledistrikter er andel ud fra samlet befolkning)

Område / alder	0-24 år	25-59 år	60+ år	Samlet befolkning
<b>Tønder Kommune</b>	<b>24,1</b>	<b>37,3</b>	<b>38,6</b>	<b>100</b>
Løgumkloster	24,5 (6,1)	37,7 (9,5)	37,8 (9,5)	100 (25,0)
Skærbæk	24,1 (4,4)	37,3 (6,8)	38,6 (7,1)	100 (18,3)
Toftlund	24,4 (4,9)	38,0 (7,7)	37,6 (7,6)	100 (20,2)
Tønder	23,4 (8,5)	36,6 (13,3)	40,0 (14,5)	100 (36,4)

Selvom tendensen og prognosen er den samme for hele kommunen, så foregår befolkningsudviklingen på forskellige tidspunkter i de forskellige skoledistrikter.

Befolkningsudviklingen over tid ses i figur 4.1.6, hvor der ifølge prognosen bliver flere borgere over 60 år end 25-59 årige i 2028 i Tønder Kommune.

Her er der også noget, som tyder på, at der vil være forskelle mellem de fire skoledistrikter.

For Tønder skoledistrikt vil der allerede i 2027 være flere borgere over 60 år end 25-59 år. For Skærbæk skoledistrikt vil det være i 2028. For Løgumkloster skoledistrikt vil det være i 2030 og for Toftlund skoledistrikt vil det være i 2031. Se tabel 4.1.4.

I sammenhæng med faciliteter og en facilitetsstrategi kan befolkningsudviklingen have en betydning for hvilke faciliteter, der bliver benyttet, hvor mange som benytter faciliteterne, og hvor meget faciliteterne bliver benyttet.

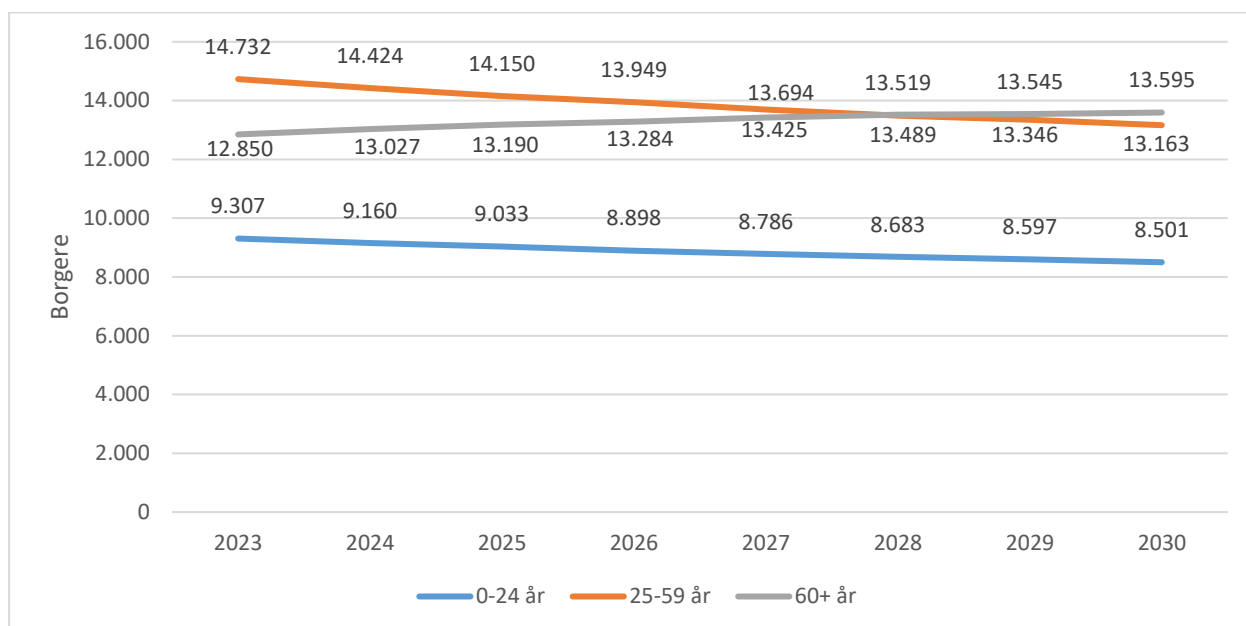
En antagelse kunne være, at faciliteterne bliver benyttet mindre, når der bliver færre borgere. En anden antagelse kunne i forlængelse heraf være, at bestemte aldersgrupper bruger bestemte faciliteter. Hvis antagelserne er korrekte, så vil benyttelsen af faciliteter ændre sig frem mod 2030, hvor der formodentligt bliver flere borgere over 60 år, og færre borgere fra 0-59 år.

De faciliteter som 0-24 årige og 25-59 årige benytter kan ud fra antagelserne se ind i en fremtid, hvor der vil være færre mulige brugere, og faciliteterne vil blive benyttet i mindre tid i nogle sammenhænge – særligt til de aktiviteter, der kræver flest mulige brugere på én gang, som eksempelvis holdidræt og lign. Ligeledes kan det antages, at udnyttelsen af faciliteternes m<sup>2</sup> også vil blive mindre med færre brugere. Omvendt så vil de faciliteter som borgere over 60 år benytter, formodentligt blive benyttet af endnu flere borgere frem mod 2030.

Det må også formodes, at der er andre faktorer end befolkningsudviklingen, som bestemmer hvilke, hvor mange og hvor meget faciliteterne bliver benyttet. Det kan eksempelvis være bevægelsesvaner og

kulturen for bevægelse i forskellige områder, hvilke aktiviteter der er mulighed for i faciliteterne, hvilke aktiviteter der er frivillige til samt hvad der er af tendenser og megatrends i samfundet.

Figur 4.1.6 Prognose for befolkningsudvikling i Tønder Kommune frem mod 2030



Tabel 4.1.4 Hvornår der er flere borgere over 60 år end 25-29 år

Område	Årstal
<b>Tønder Kommune</b>	<b>2028</b>
Løgumkloster	2030
Skærbæk	2028
Toftlund	2031
Tønder	2027

#### 4.1.1 Befolkningsudvikling for borgere med dansk og udenlandsk oprindelse

I de senere år er der kommet en del tilflyttere fra andre lande, som har bosat sig i Tønder Kommune. Det må formodes, at tilflytterne kan være med til at stabilisere det samlede befolkningstal eller mindske den negative vækst i befolkningen i Tønder Kommune, hvis tilflytningen fortsætter frem mod 2030.

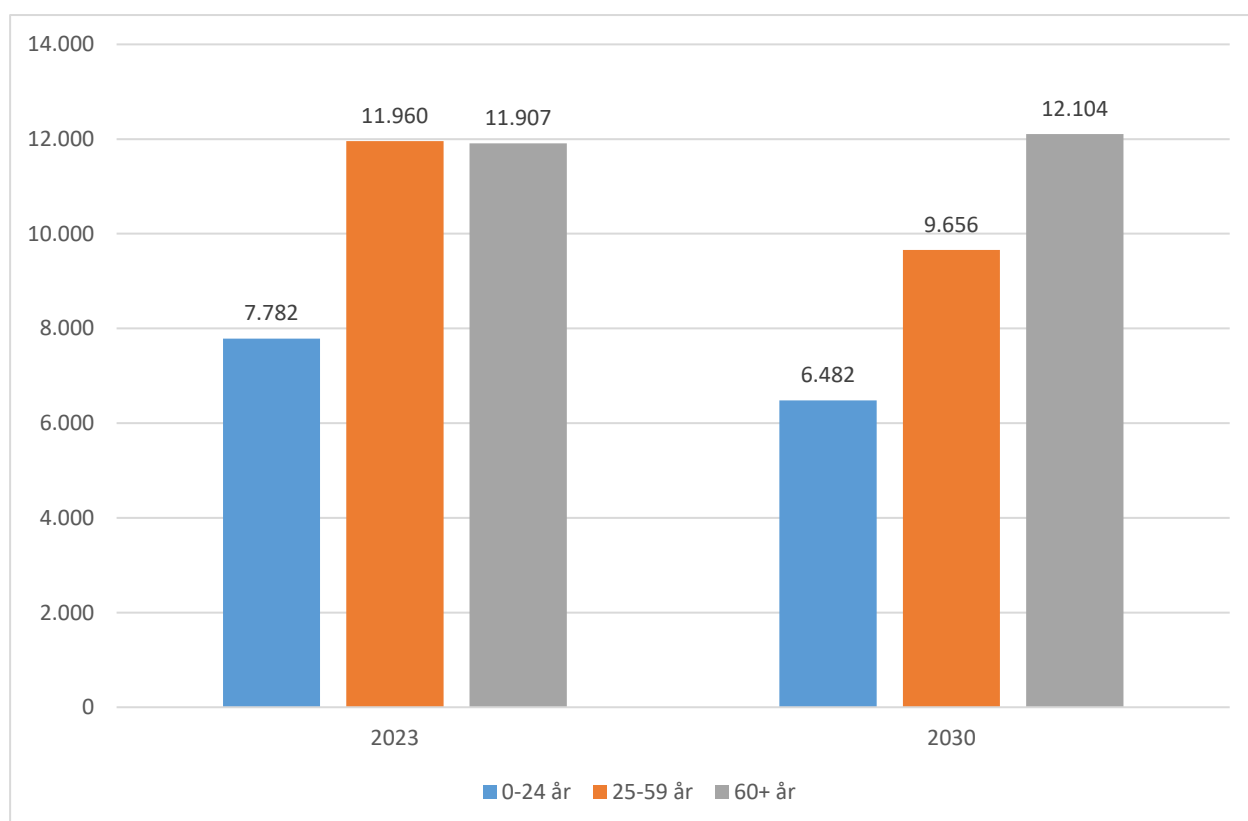
Frem mod 2030 viser prognosen, at der bliver færre borgere med dansk oprindelse og flere borgere med udenlandsk oprindelse. Ifølge prognosen bliver der 34,2 % flere borgere med udenlandsk oprindelse i 2030 i forhold til i 2023. Imens bliver der 10,8 % færre borgere med dansk oprindelse i 2030 i forhold til 2023. Figur 4.1.1.1 viser, at gruppen af borgere med dansk oprindelse i alderen 0-24 år og 25-59 år falder markant i antal, med en mindre stigning i alderen 60+ år.

Ifølge prognosen vil der allerede i 2024 være flere borgere med dansk oprindelse over 60 år end 25-59 år, hvor det tidligere blev vist i tabel 4.1.4, at for den samlede befolkning vil det først være i 2028.

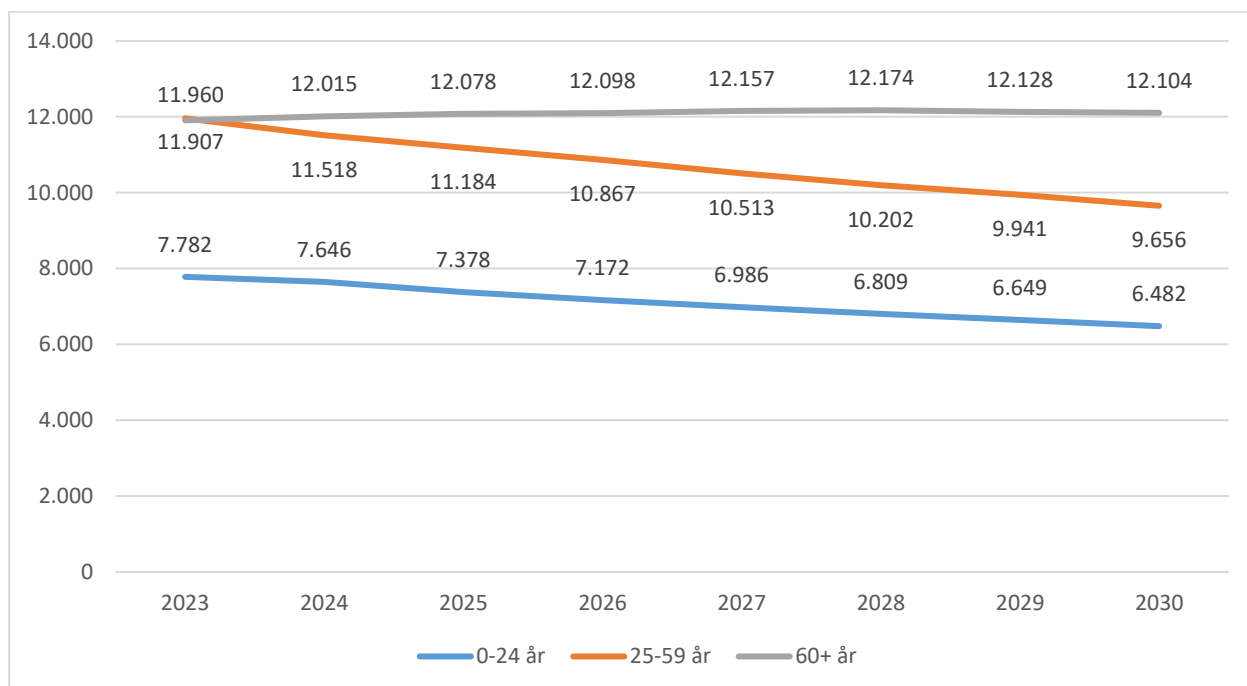
Det skyldes, at der er en vækst af borgere med udenlandsk oprindelse i Tønder Kommune. Meget tyder derfor på, at mængden af udenlandske borgere er afgørende for, at der kun vil være en mindre negativ vækst i befolkningsudviklingen frem mod 2030. Se tabel 4.1.1.2.

Borgere med udenlandsk oprindelse i Tønder Kommune er en forskelligartet borgergruppe, som kommer mange steder fra og det kan formodes, at en stor del af borgerne med udenlandsk oprindelse kan have en anden tilgang til bevægelse, foreningsliv og benyttelse af faciliteter end borgere med dansk oprindelse. Eksempelvis har borgere med dansk oprindelse næsten alle været i kontakt med foreningsliv og faciliteter til bevægelse gennem deres opvækst og liv, som en del af den danske kultur. Det har ikke været tilfældet på samme måde for borgere med udenlandsk oprindelse. Derfor kan det være væsentligt at arbejde med at få flere borgere med udenlandsk oprindelse til at benytte faciliteterne i fremtiden. Både for at kompensere for de færre borgere med dansk oprindelse, og for at integrere borgere med udenlandsk oprindelse i de lokale samfund samt fremme sundheden blandt borgere med udenlandsk oprindelse.

Figur 4.1.1.1 *Aldersfordeling i Tønder Kommune 2023 og prognose for 2030 for borgere med dansk oprindelse*



Figur 4.1.1.2 Prognose for befolkningsudvikling for borgere med dansk oprindelse i Tønder Kommune frem mod 2030



Tabel 4.1.1.1 Antal borgere med udenlandsk oprindelse i Tønder Kommune 2023 og prognose for 2030

Borgere	2023	2030	Udvikling i procent
0-24 år	1.525	2.019	32,4 %
25-59 år	2.761	3.507	27,0 %
60+ år	943	1.491	58,1 %
<b>Alle aldersgrupper</b>	<b>5.229</b>	<b>7.017</b>	<b>34,2 %</b>

#### 4.1.2 Sammenfatning

Frem mod 2030 vil der blive færre borgere i Tønder Kommune. Faldet i antal af borgere drives af et markant fald i 0-24 årige og 25-59 årige, imens der er en stigning af borgere over 60 år. Dette skyldes særligt et markant fald af borgere med dansk oprindelse i alderen 0-24 år og 25-59 år, imens det samlede antal af borgere holdes lidt oppe på grund af en stigning i antallet af borgere med udenlandsk oprindelse.

Befolkningsudviklingen varierer over tid mellem de fire skoledistrikter og i de enkelte sogne, men udviklingen er den samme i stort set hele kommunen.

Kun nogle få sogne i Løgumkloster skoledistrikt og Rømø modvirker den overordnede udvikling. Højer modvirker også den overordnede udvikling, som skyldes, at Højer har et stort fald i borgere over 60 år, i modsætning til stort set resten af kommunen.

De fire skoledistrikter kan alle se frem til en ændring i befolkningssammensætningen målt på alder. Toftlund skoledistrikt og Tønder skoledistrikt kan se frem til de forholdsvis største ændringer i befolkningssammensætningen. Skærbæk skoledistrikt og Løgumkloster skoledistrikt kan se frem til en forholdsvis mindre ændring af befolkningssammensætningen, end de to øvrige skoledistrikter.

De højeste procentuelle fald for borgere i alderen 0-24 år og 25-59 år vil ske i de mindre lokalsamfund, men i og omkring selve Toftlund by vil der være et ekstraordinært stort fald i 0-24 årige frem mod 2030. Ligeledes vil der være store procentuelle fald for 25-59 årige i Agerskov, Bredebro, Skærbæk og Tønder.

Den procentuelle stigning for borgere over 60 år vil være størst i Skærbæk skoledistrikt og Toftlund skoledistrikt og mindst i Løgumkloster skoledistrikt.

På nuværende tidspunkt er der flest 25-59 årige borgere af de tre aldersgrupper, men i 2028 vil der være flest borgere, som er over 60 år. I Tønder skoledistrikt vil der allerede i 2027 være flere borgere over 60 år end 25-59 årige borgere. I Skærbæk skoledistrikt vil det være gældende fra 2028. I Løgumkloster skoledistrikt vil det være fra 2030 og i Toftlund skoledistrikt vil det være fra 2031.

Når borgere med udenlandsk oprindelse fratrækkes i befolkningsudviklingen, så er det allerede i 2024, at der er flere borgere over 60 år end borgere i alderen 25-59 år. Det betyder samlet set, at uden borgere med udenlandsk oprindelse vil befolkningstallet i Tønder Kommune falde betydeligt mere.

Alt tyder på at udviklingen fortsætter med en positiv vækst i borgere med udenlandsk oprindelse og en negativ vækst for borgere med dansk oprindelse frem mod 2030, og det er særligt i alderen 0-24 år og 25-59 år, hvor der bliver færre borgere med dansk oprindelse.

Borgere med udenlandsk oprindelse har ikke været i kontakt med foreningsliv og faciliteter til bevægelse på samme måde som borgere med dansk oprindelse. Derfor benytter denne gruppe borgere heller ikke faciliteterne i samme grad som borgere med dansk oprindelse. Da denne gruppe borgere er stigende og borgere med dansk oprindelse er faldende, vil det alt andet lige føre til mindre benyttelse af faciliteterne fremadrettet, medmindre borgere med udenlandsk oprindelse benytter faciliteterne i højere grad fremover.

Den samlede befolkningsudvikling vil – alt andet lige – have indflydelse på benyttelsen af faciliteterne i fremtiden. Der vil generelt set være færre borgere til at benytte faciliteterne i hele kommunen og i hver af de fire skoledistrikter. De faciliteter som 0-24 årige og 25-59 årige benytter vil formodentligt blive benyttet af væsentligt færre borgere, imens de faciliteter som borgere over 60 år benytter vil blive benyttet mere.

Der er dog også andre faktorer, som har betydning for benyttelsen af faciliteterne, eksempelvis lokale bevægelsesvaner, mulige aktiviteter med nok frivillige og tendenser og megatrends i samfundet.



#### 4.1a Befolkningsudvikling i Løgumkloster skoledistrikt

Pr. 1. januar 2023 var der 9.259 borgere i Løgumkloster skoledistrikt. Fordelt på 2.348 borgere fra 0-24 år, 3.692 borgere fra 25-59 år og 3.219 borgere over 60 år. Se figur 4.1.1a.

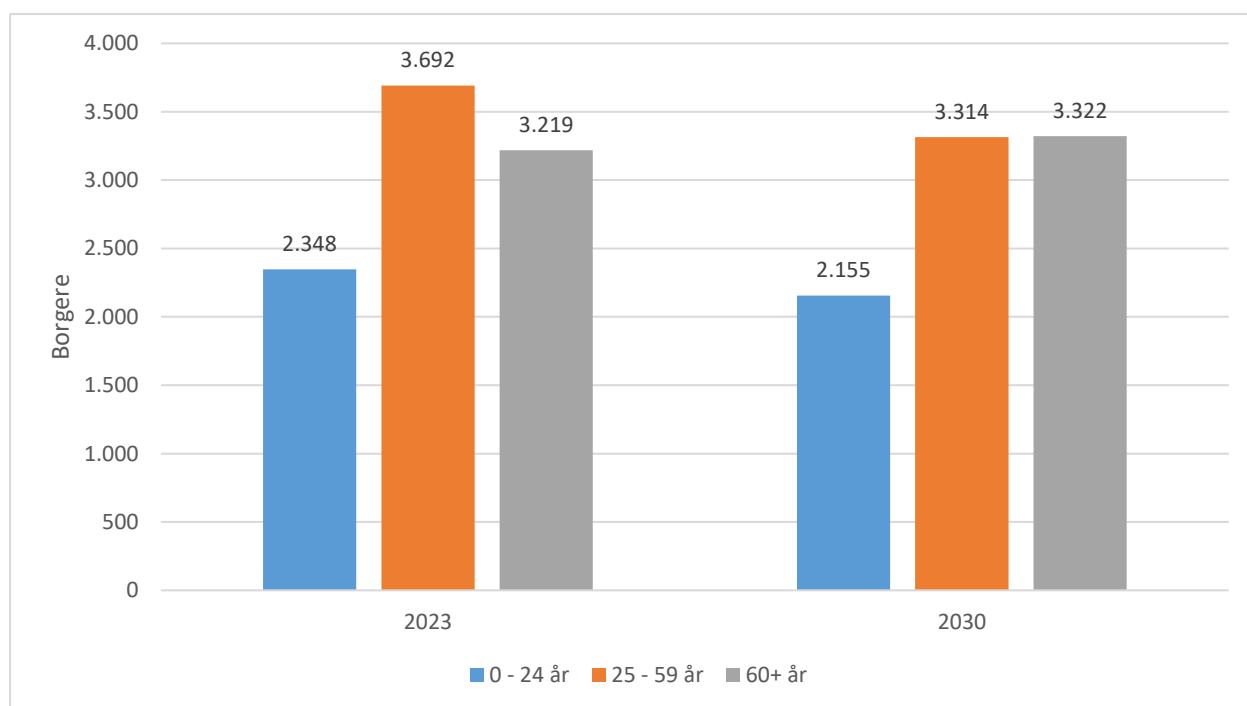
Prognosen for befolkningsudviklingen viser, at i år 2030 vil der være 8.791 borgere i Løgumkloster skoledistrikt. Det giver 468 færre borgere med et fald på 5,1 %,

Prognosen for borgere fra 0-24 år viser, at i år 2030 vil der være 2.155 borgere. Det giver 193 færre borgere med et fald på 8,2%

Prognosen for borgere fra 25-59 år viser, at i år 2030 vil der være 3.314 borgere. Det giver 378 færre borgere med et fald på 10,2%

Prognosen for borgere over 60 år viser, at i år 2030 vil der være 3.322 borgere. Det giver 103 flere borgere med en stigning på 3,2%

Figur 4.1.1a Aldersfordeling i Løgumkloster skoledistrikt 2023 og prognose for 2030



I perioden 2017-2022 har der været et fald i befolkningstallet i de fleste sogne i Løgumkloster skoledistrikt på op mod 5%. Enkelte sogne har haft et fald på op mod 10% og to sogne har haft et fald på over 10%. Det største fald i befolkningstallet har primært været i de vestlige sogne, imens de østlige sogne og de sogne med flest borgere har haft et mindre procentuelt fald i antallet af borgere.<sup>3</sup>

Frem mod 2030 viser prognosen, at det er samme tendens som i perioden 2017-2022, men når der indeles efter alder, så viser prognosen, at der vil være en procentuelt stigning af borgere fra 0-24 år omkring Løgumkloster og i nogle mindre vestlige sogne. Næsten samme prognose er der for antallet af borgere i alderen 25-59 år.<sup>4</sup>

<sup>3</sup> Se afsnit 4.1

<sup>4</sup> Ibid.

Derimod er det modsat for aldersgruppen over 60 år, hvor prognosen viser, at der vil være et procentuelt fald af borgere omkring Løgumkloster, men en procentuel stigning i næsten alle øvrige sogne i Løgumkloster skoledistrikt.<sup>5</sup>

I tabel 4.1.1a ses andelen af de forskellige aldersgrupper i de enkelte skoledistrikter for 2023 og i parentes ses den samlede andel af befolkningen.

I tabel 4.1.3a ses prognosen for andelen af de forskellige aldersgrupper i de enkelte skoledistrikter for 2030 og i parentes ses den samlede andel af befolkningen.

Alle fire skoledistrikter har nogenlunde samme fordeling af alder, dog med nogle forskelle, som er værd at bemærke.<sup>6</sup> Løgumkloster skoledistrikt ligner kommunen som helhed, når det kommer til fordeling af alder. Der bor ¼ af befolkningen i Løgumkloster skoledistrikt, hvor 25,4 % er 0-24 år, 39,9 % er 25-59 år og 34,8 % er over 60 år.

I forhold til de øvrige skoledistrikter, så er der forholdsvis flere 0-24 årige i Løgumkloster skoledistrikt end i Skærbæk og Tønder skoledistrikt, men færre end Toftlund skoledistrikt.

Der er også forholdsvis flere 25-59 årige end i Tønder skoledistrikt og forholdsvis færre 25-59 årige end i Skærbæk og Toftlund skoledistrikt.

Der er forholdsvis ligeså mange over 60 år, som i Skærbæk skoledistrikt, men færre over 60 år end Tønder skoledistrikt og flere end i Toftlund skoledistrikt.

I udviklingen frem mod 2030, så er det procentuelt også de tre største skoledistrikter, som har de højeste procentpoint, men tendensen er relativ ens for alle fire skoledistrikter. Se tabel 4.1.2a. Løgumkloster skoledistrikt ser ind i en mindre ændring i befolkningssammensætningen frem mod 2030. Andelen af 0-24 årige falder med 0,9 %, hvilket er en udvikling på 8,2% færre 0-24 årige. Andelen af 25-59 årige falder med 2,2 %, hvilket er en udvikling på 10,2 % færre 25-59 årige. Andelen af borgere over 60 år stiger med 3 %, hvilket er en udvikling på 3,2 % flere borgere over 60 år. Løgumkloster skoledistrikt får formodentligt den mindste ændring i befolkningssammensætningen af de fire skoledistrikter frem mod 2030. Se udvikling fra tabel 4.1.1a til tabel 4.1.3a.

---

<sup>5</sup> Se afsnit 4.1

<sup>6</sup> Ibid

Tabel 4.1.1a *Andel i procent af befolkningen i 2023 i Tønder Kommune/skoledistrikter og fordelt på aldersgrupper (i parentes ved skoledistrikter er andel ud fra samlet befolkning)*

Område / alder	0-24 år	25-59 år	60+ år	Samlet befolkning
Tønder Kommune	25,2	39,9	34,8	100
<b>Løgumkloster</b>	<b>25,4</b> (6,4)	<b>39,9</b> (10,0)	<b>34,8</b> (8,7)	<b>100</b> (25,1)
Skærbæk	24,9 (4,5)	40,2 (7,3)	34,8 (6,3)	100 (18,0)
Toftlund	26,7 (5,4)	40,2 (8,2)	33,1 (6,7)	100 (20,3)
Tønder	24,5 (8,9)	39,5 (14,4)	35,9 (13,1)	100 (36,5)

Tabel 4.1.2a *Forventet udvikling i procent i 2030 i Tønder Kommune og i de fire skoledistrikter*

Område / alder	0-24 år	25-59 år	60+ år	Samlet befolkning
Tønder Kommune	-8,7	-10,6	5,8	-4,4
<b>Løgumkloster</b>	<b>-8,2</b>	<b>-10,2</b>	<b>3,2</b>	<b>-5,1</b>
Skærbæk	-6,4	-10,5	7,1	-3,3
Toftlund	-13,5	-10,5	7,4	-5,4
Tønder	-9,4	-12,1	5,6	-5,1

Tabel 4.1.3a *Andel i procent af befolkningen i 2030 i Tønder Kommune/skoledistrikter og fordelt på aldersgrupper (i parentes ved skoledistrikter er andel ud fra samlet befolkning)*

Område / alder	0-24 år	25-59 år	60+ år	Samlet befolkning
Tønder Kommune	24,1	37,3	38,6	100
<b>Løgumkloster</b>	<b>24,5 (6,1)</b>	<b>37,7 (9,5)</b>	<b>37,8 (9,5)</b>	<b>100 (25,0)</b>
Skærbæk	24,1 (4,4)	37,3 (6,8)	38,6 (7,1)	100 (18,3)
Toftlund	24,4 (4,9)	38,0 (7,7)	37,6 (7,6)	100 (20,2)
Tønder	23,4 (8,5)	36,6 (13,3)	40,0 (14,5)	100 (36,4)

Selvom tendensen og prognosen er den samme for hele kommunen, så foregår befolkningsudviklingen på forskellige tidspunkter i de forskellige skoledistrikter.

Befolkningsudviklingen over tid ses i figur 4.1.6, hvor der ifølge prognosen bliver flere borgere over 60 år end 25-59 årige i 2028 i Tønder Kommune.

I Løgumkloster skoledistrikt vil der i 2030 være flere borgere over 60 år end 25-59 år. Se tabel 4.1.4a.

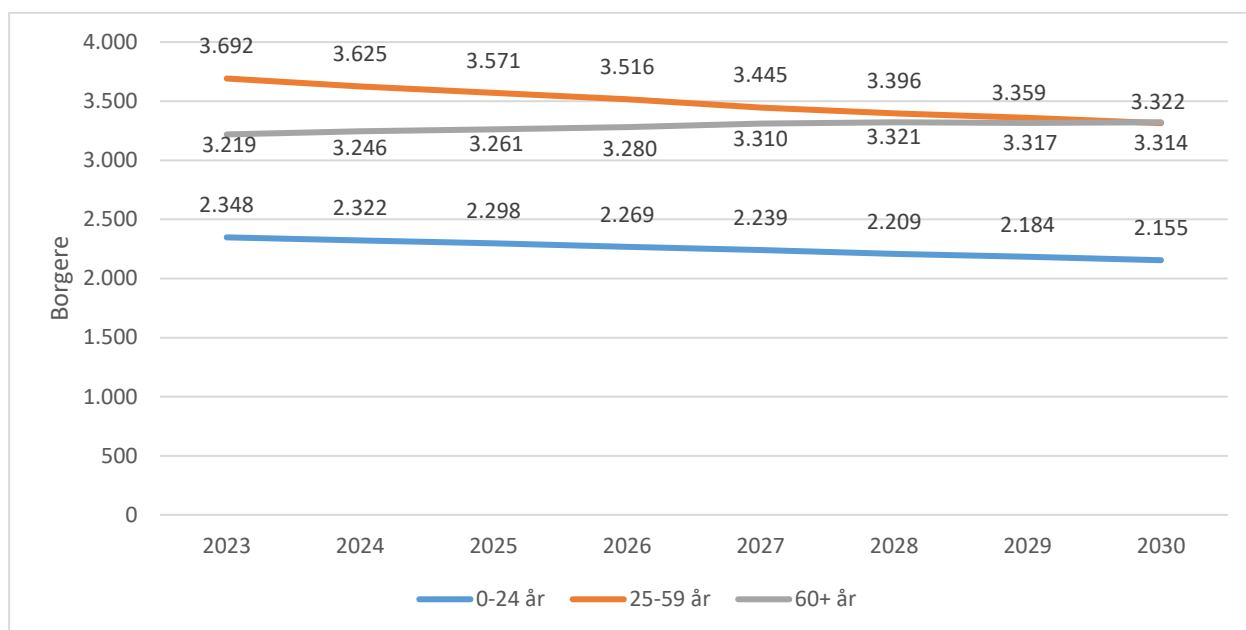
I sammenhæng med faciliteter og en facilitetsstrategi kan befolkningsudviklingen have en betydning for hvilke faciliteter, der bliver benyttet, hvor mange som benytter faciliteterne, og hvor meget faciliteterne bliver benyttet.

En antagelse kunne være, at bestemte aldersgrupper bruger bestemte faciliteter. Hvis antagelsen er korrekt, så vil benyttelsen af faciliteter ændre sig frem mod 2030, hvor der formodentligt bliver flere borgere over 60 år, og færre borgere fra 0-59 år.

De faciliteter som 0-24 årige og 25-59 årige benytter kan ud fra antagelsen se ind i en fremtid, hvor der vil være færre mulige brugere, og det kan antages, at de faciliteter også vil blive benyttet i mindre tid i nogle sammenhænge – særligt til de aktiviteter, der kræver flest mulige brugere på én gang, som eksempelvis holdidræt og lign. Ligeledes kan det antages, at udnyttelsen af faciliteternes m<sup>2</sup> også vil blive mindre med færre brugere. Omvendt så vil de faciliteter som borgere over 60 år benytter, formodentligt blive benyttet i samme grad frem mod 2030.

Det må dog også formodes, at der er andre faktorer end befolkningsudviklingen, som bestemmer hvilke, hvor mange og hvor meget faciliteterne bliver benyttet. Det kan være bevægelsesvaner og kulturen for bevægelse i forskellige områder, hvilke aktiviteter der er mulighed for i faciliteterne, hvilke aktiviteter der er frivillige til samt hvad der er af tendenser og megatrends i samfundet.

Figur 4.1.2a *Prognose for befolkningsudvikling i Løgumkloster skoledistrikt frem mod 2030*



Tabel 4.1.4a *Hvornår der er flere borgere over 60 år end 25-29 år*

Område	Årstal
Tønder Kommune	2028
<b>Løgumkloster</b>	<b>2030</b>
Skærbæk	2028
Toftlund	2031
Tønder	2027

#### 4.1.1a Befolkningsudvikling for borgere med dansk og udenlandsk oprindelse

I de senere år er der kommet en del tilflyttere fra andre lande, som har bosat sig i Tønder Kommune. Det må formodes, at tilflytterne kan være med til at stabilisere det samlede befolkningstal eller mindske den negative vækst i befolkningen i Tønder Kommune, hvis tilflytningen fortsætter frem mod 2030.

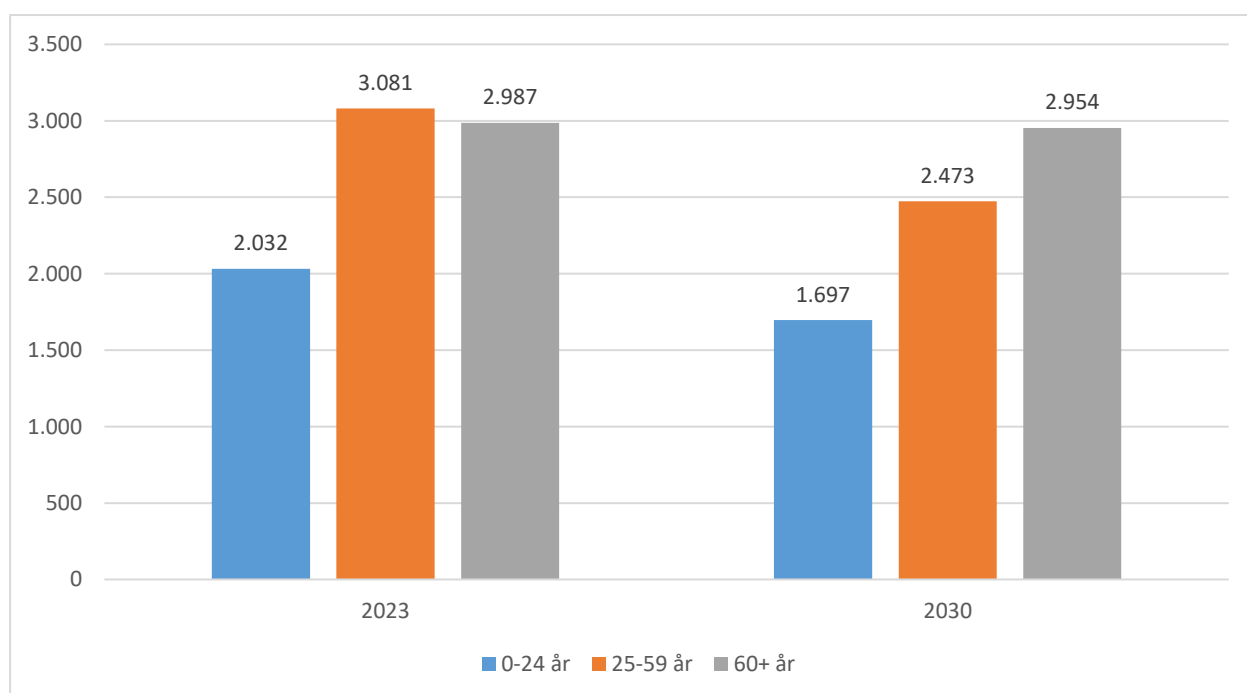
Frem mod 2030 viser prognosen, at der bliver færre borgere med dansk oprindelse og flere borgere med udenlandsk oprindelse. I Løgumkloster skoledistrikt bliver der ifølge prognosen 43,8 % flere borgere med udenlandsk oprindelse i 2030 i forhold til i 2023. Imens bliver der 12 % færre borgere med dansk oprindelse i 2030 i forhold til 2023. Det er en større stigning af borgere med udenlandsk oprindelse og større fald af borgere med dansk oprindelse end Tønder Kommune som helhed. Figur 4.1.1.1a viser, at gruppen af borgere med dansk oprindelse i alderen 0-24 år og 25-59 år falder markant i antal, med et meget lille fald i alderen 60+ år.

Ifølge prognosen vil der allerede i 2024 være flere borgere med dansk oprindelse over 60 år end 25-59 år, hvor det tidligere blev vist i tabel 4.1.4a, at for den samlede befolkning i skoledistriktet vil det først være i

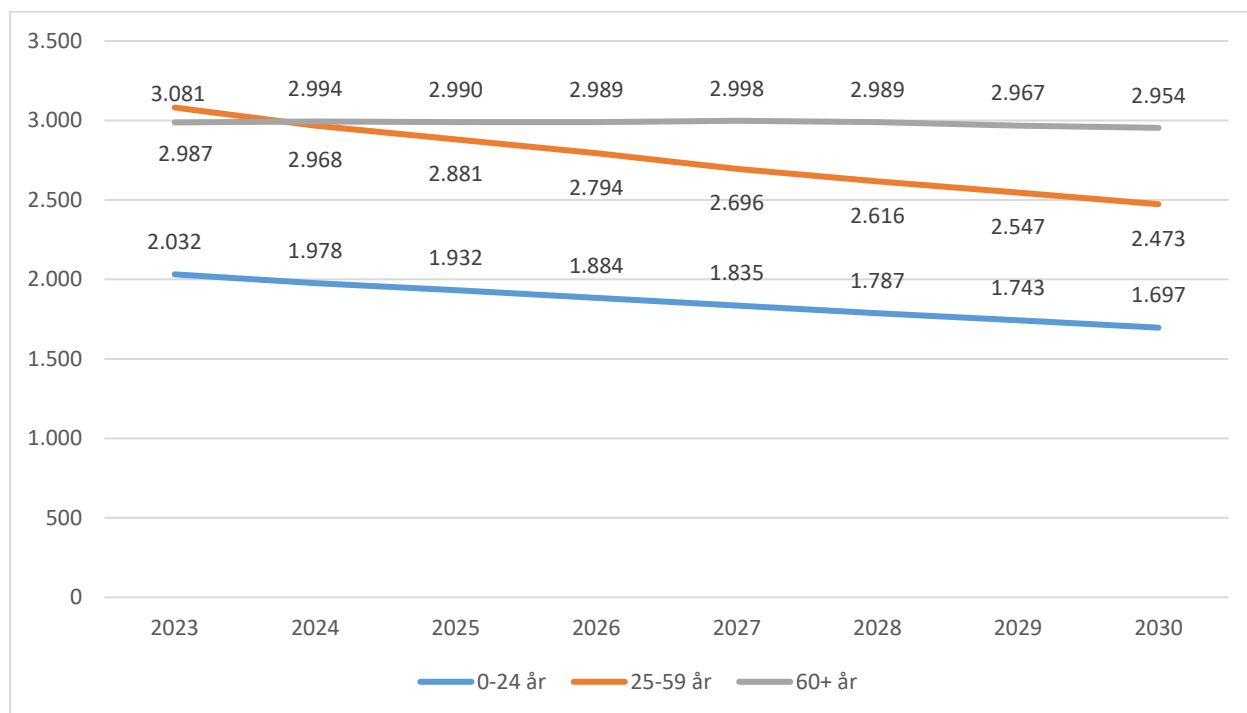
2030. Det skyldes, at der er en vækst af borgere med udenlandsk oprindelse i Løgumkloster skoledistrikt. Meget tyder derfor på, at mængden af udenlandske borgere er afgørende for, at der kun vil være en mindre negativ vækst i befolkningsudviklingen frem mod 2030. Se figur 4.1.1.2a.

Borgere med udenlandsk oprindelse i Løgumkloster skoledistrikt er en forskelligartet borgergruppe, som kommer mange steder fra og det kan formodes, at en stor del af borgerne med udenlandsk oprindelse kan have en anden tilgang til bevægelse, foreningsliv og benyttelse af faciliteter end borgere med dansk oprindelse. Eksempelvis har borgere med dansk oprindelse næsten alle været i kontakt med foreningsliv og faciliteter til bevægelse gennem deres opvækst og liv, som en del af den danske kultur. Det har ikke været tilfældet på samme måde for borgere med udenlandsk oprindelse. Derfor kan det være væsentligt at arbejde med at få flere borgere med udenlandsk oprindelse til at benytte faciliteterne i fremtiden. Både for at kompensere for de færre borgere med dansk oprindelse, og for at integrere borgere med udenlandsk oprindelse i de lokale samfund samt fremme sundheden blandt borgere med udenlandsk oprindelse.

Figur 4.1.1.1a Aldersfordeling i Løgumkloster skoledistrikt 2023 og prognose for 2030 for borgere med dansk oprindelse



Figur 4.1.1.2a *Prognose for befolkningsudvikling for borgere med dansk oprindelse i Løgumkloster skoledistrikt frem mod 2030*



Tabel 4.1.1.1a *Antal borgere med udenlandsk oprindelse i Løgumkloster skoledistrikt 2023 og prognose for 2030*

Borgere	2023	2030	Udvikling i procent
0-24 år	316	458	44,9 %
25-59 år	611	841	37,6 %
60+ år	232	368	58,6 %
<b>Alle aldersgrupper</b>	<b>1.159</b>	<b>1.667</b>	<b>43,8 %</b>

#### 4.1.2a Sammenfatning

Frem mod 2030 vil der blive færre borgere i Løgumkloster skoledistrikt. Faldet i antal af borgere drives af et markant fald i 0-24 årige og 25-59 årige, imens der er ca. samme antal borgere over 60 år. Dette skyldes særligt et markant fald af borgere med dansk oprindelse i alderen 0-24 år og 25-59 år, imens det samlede antal af borgere holdes lidt oppe på grund af en stigning i antallet af borgere med udenlandsk oprindelse.

Kun nogle få sogne modvirker den overordnede udvikling i Løgumkloster skoledistrikt.

De fire skoledistrikter kan alle se frem til en ændring i befolkningssammensætningen målt på alder. Løgumkloster skoledistrikt kan se frem til en forholdsvis mindre ændring af befolkningssammensætningen, sammenlignet med de øvrige skoledistrikter.

De højeste procentuelle fald for 0-24 årige vil ske i de mindre lokalsamfund, som omkranser Løgumkloster by.

De højeste procentuelle fald for 25-59 årige vil ske i de mindre lokalsamfund, men der vil også være et stort procentuel fald omkring Bredebro.

På nuværende tidspunkt er der flest 25-59 årige borgere af de tre aldersgrupper, men i 2030 vil der være flest borgere, som er over 60 år.

Når borgere med udenlandsk oprindelse trækkes ud af befolkningsudviklingen, så er det allerede i 2024, at der er flere borgere over 60 år end borgere i alderen 25-59 år. Det betyder samlet set, at uden borgere med udenlandsk oprindelse ville befolkningstallet i Løgumkloster skoledistrikt falde betydeligt mere.

Alt tyder på at udviklingen fortsætter med en positiv vækst i borgere med udenlandsk oprindelse og en negativ vækst for borgere med dansk oprindelse frem mod 2030, og det er særligt i alderen 0-24 år og 25-59 år, hvor der bliver færre borgere med dansk oprindelse.

Borgere med udenlandsk oprindelse har ikke været i kontakt med foreningsliv og faciliteter til bevægelse på samme måde som borgere med dansk oprindelse. Derfor benytter denne gruppe borgere heller ikke faciliteterne helt i samme grad som borgere med dansk oprindelse. Da denne gruppe borgere er stigende og borgere med dansk oprindelse er faldende, vil det alt andet lige føre til mindre benyttelse af faciliteterne fremadrettet, medmindre borgere med udenlandsk oprindelse benytter foreningslivet og faciliteterne i højere grad fremover.

Befolkningsudviklingen vil – alt andet lige – have indflydelse på benyttelsen af faciliteterne i fremtiden. Både i forhold til mængden af tid og udnyttelsen af m<sup>2</sup>. Der vil generelt set være færre borgere til at benytte faciliteterne i Løgumkloster skoledistrikt. De faciliteter som 0-24 årige og 25-59 årige benytter vil formodentligt blive benyttet af væsentligt færre borgere, imens de faciliteter som borgere over 60 år benytter formodentligt vil blive benyttet i samme grad.

Der er dog også andre faktorer, som har betydning for benyttelsen af faciliteterne, eksempelvis lokale bevægelsesvaner, mulige aktiviteter med nok frivillige og tendenser og megatrends i samfundet.



## 4.1b Befolkningsudvikling i Skærbæk skoledistrikt

Pr. 1. januar 2023 var der 6.649 borgere i Skærbæk skoledistrikt. Fordelt på 1.657 borgere fra 0-24 år, 2.675 borgere fra 25-59 år og 2.317 borgere over 60 år. Se figur 4.1.1b.

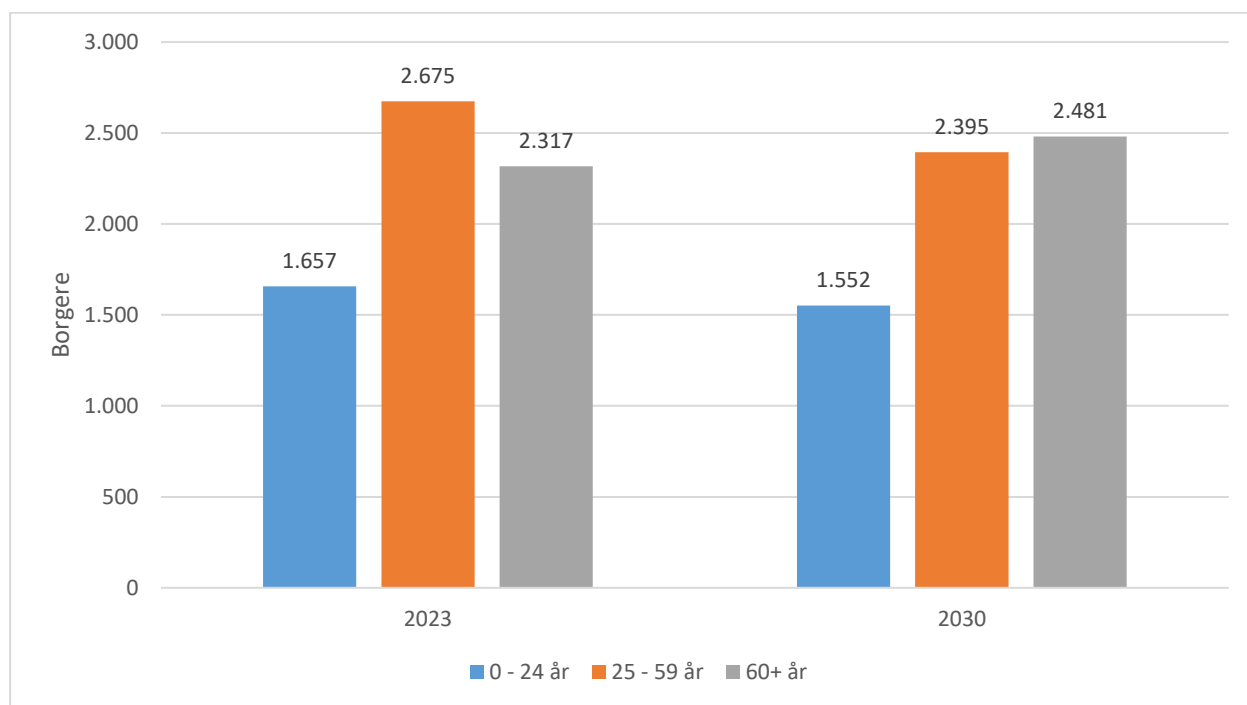
Prognosen for befolkningsudviklingen viser, at i år 2030 vil der være 6.428 borgere i Skærbæk skoledistrikt. Det giver 221 færre borgere med et fald på 3,3 %

Prognosen for borgere fra 0-24 år viser, at i år 2030 vil der være 1.552 borgere. Det giver 105 færre borgere med et fald på 6,4 %

Prognosen for borgere fra 25-59 år viser, at i år 2030 vil der være 2.395 borgere. Det giver 280 færre borgere med et fald på 10,5 %

Prognosen for borgere over 60 år viser, at i år 2030 vil der være 2.481 borgere. Det giver 164 flere borgere med en stigning på 7,1 %

Figur 4.1.1b Aldersfordeling i Skærbæk skoledistrikt 2023 og prognose for 2030



I perioden 2017-2022 har der været et fald i befolkningstallet i de fleste sogne i Skærbæk skoledistrikt på op mod 5%. Et sogn har haft et fald på op mod 10% og et sogn har haft et fald på over 10%.<sup>7</sup>

Frem mod 2030 viser prognosen, at det er samme tendens som i perioden 2017-2022, men når der inddeles efter alder, så viser prognosen, at der vil være en procentuel stigning af borgere fra 0-24 år på Rømø. Samme prognose er der for antallet af borgere i alderen 25-59 år.<sup>8</sup>

<sup>7</sup> Se afsnit 4.1.

<sup>8</sup> Ibid.

Derimod er det modsat for aldersgruppen over 60 år, hvor prognosen viser, at der vil være en procentuel stigning i alle sogne i Skærbæk skoledistrikt, undtagen på Rømmø.<sup>9</sup>

I nedenstående tabel 4.1.1b ses andelen af de forskellige aldersgrupper i de enkelte skoledistrikter for 2023 og i parentes ses den samlede andel af befolkningen.

I nedenstående tabel 4.1.3b ses prognosen for andelen af de forskellige aldersgrupper i de enkelte skoledistrikter for 2030 og i parentes ses den samlede andel af befolkningen.

Alle fire skoledistrikter har nogenlunde samme fordeling af alder, dog med nogle forskelle, som er værd at bemærke.<sup>10</sup> Skærbæk skoledistrikt ligner kommunen som helhed, når det kommer til fordeling af alder. Der bor 18 % af befolkningen i Skærbæk skoledistrikt, hvor 24,9 % er 0-24 år, 40,2 % er 25-59 år og 34,8 % er over 60 år.

I forhold til de øvrige skoledistrikter, så er der forholdsvist flere 0-24 årige i Skærbæk skoledistrikt end i Tønder skoledistrikt, men færre end Løgumkloster og Toftlund skoledistrikt.

Der er også forholdsvist flere 25-59 årige end i Løgumkloster og Tønder skoledistrikt og forholdsvist samme andel 25-59 årige som i Toftlund skoledistrikt.

Der er forholdsvist ligeså mange over 60 år, som i Løgumkloster skoledistrikt, men færre over 60 år end Tønder skoledistrikt og flere end i Toftlund skoledistrikt.

I udviklingen frem mod 2030, så er det procentuelt også de tre største skoledistrikter, som har de højeste procentpoint, men tendensen er relativ ens for alle fire skoledistrikter. Se tabel 4.1.2b. Skærbæk skoledistrikt ser ind i en mindre ændring i befolkningssammensætningen frem mod 2030. Andelen af 0-24 årige falder med 0,8 %, hvilket er en udvikling på 6,3 % færre 0-24 årige. Andelen af 25-59 årige falder med 2,9 %, hvilket er en udvikling på 10,5 % færre 25-59 årige. Andelen af borgere over 60 år stiger med 3,8 %, hvilket er en udvikling på 7,1 % flere borgere over 60 år. Skærbæk skoledistrikt får formodentligt den næstmindste ændring i befolkningssammensætningen af de fire skoledistrikter frem mod 2030. Se udvikling fra tabel 4.1.1b til tabel 4.1.3b.

---

<sup>9</sup> Se afsnit 4.1.

<sup>10</sup> Ibid.

Tabel 4.1.1b *Andel i procent af befolkningen i 2023 i Tønder Kommune/skoledistrikter og fordelt på aldersgrupper (i parentes ved skoledistrikter er andel ud fra samlet befolkning)*

Område / alder	0-24 år	25-59 år	60+ år	Samlet befolkning
Tønder Kommune	25,2	39,9	34,8	100
Løgumkloster	25,4 (6,4)	39,9 (10,0)	34,8 (8,7)	100 (25,1)
<b>Skærbæk</b>	<b>24,9 (4,5)</b>	<b>40,2 (7,3)</b>	<b>34,8 (6,3)</b>	<b>100 (18,0)</b>
Toftlund	26,7 (5,4)	40,2 (8,2)	33,1 (6,7)	100 (20,3)
Tønder	24,5 (8,9)	39,5 (14,4)	35,9 (13,1)	100 (36,5)

Tabel 4.1.2b *Forventet udvikling i procent i 2030 i Tønder Kommune og i de fire skole-distrikter*

Område / alder	0-24 år	25-59 år	60+ år	Samlet befolkning
Tønder Kommune	-8,7	-10,6	5,8	-4,4
Løgumkloster	-8,2	-10,2	3,2	-5,1
<b>Skærbæk</b>	<b>-6,4</b>	<b>-10,5</b>	<b>7,1</b>	<b>-3,3</b>
Toftlund	-13,5	-10,5	7,4	-5,4
Tønder	-9,4	-12,1	5,6	-5,1

Tabel 4.1.3b *Andel i procent af befolkningen i 2030 i Tønder Kommune/skoledistrikter og fordelt på aldersgrupper (i parentes ved skoledistrikter er andel ud fra samlet befolkning)*

Område / alder	0-24 år	25-59 år	60+ år	Samlet befolkning
Tønder Kommune	24,1	37,3	38,6	100
Løgumkloster	24,5 (6,1)	37,7 (9,5)	37,8 (9,5)	100 (25,0)
<b>Skærbæk</b>	<b>24,1</b> <b>(4,4)</b>	<b>37,3</b> <b>(6,8)</b>	<b>38,6</b> <b>(7,1)</b>	<b>100</b> <b>(18,3)</b>
Toftlund	24,4 (4,9)	38,0 (7,7)	37,6 (7,6)	100 (20,2)
Tønder	23,4 (8,5)	36,6 (13,3)	40,0 (14,5)	100 (36,4)

Selvom tendensen og prognosen er den samme for hele kommunen, så foregår befolkningsudviklingen på forskellige tidspunkter i de forskellige skoledistrikter.

Befolkningsudviklingen over tid ses i figur 4.1.6, hvor der ifølge prognosen bliver flere borgere over 60 år end 25-59 årige i 2028 i Tønder Kommune.

For Skærbæk skoledistrikt vil der i 2028 være flere borgere over 60 år end 25-59 år. Se tabel 4.1.4b.

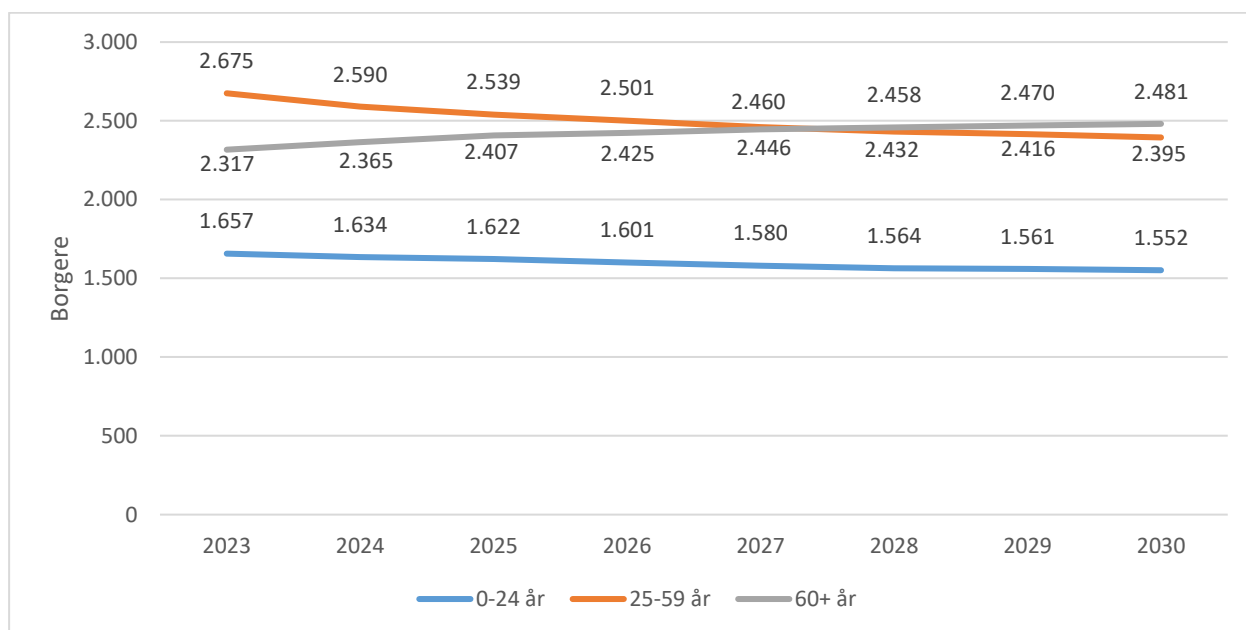
I sammenhæng med faciliteter og en facilitetsstrategi kan befolkningsudviklingen have en betydning for hvilke faciliteter, der bliver benyttet, hvor mange som benytter faciliteterne og hvor meget faciliteterne bliver benyttet.

En antagelse kunne være, at bestemte aldersgrupper bruger bestemte faciliteter. Hvis antagelsen er korrekt, så vil benyttelsen af faciliteter ændre sig frem mod 2030, hvor der formodentligt bliver flere borgere over 60 år, og færre borgere fra 0-59 år.

De faciliteter som 0-24 årige og 25-59 årige benytter kan ud fra antagelsen se ind i en fremtid, hvor der vil være færre mulige brugere, og det kan antages, at de faciliteter også vil blive benyttet i mindre tid i nogle sammenhænge – særligt til de aktiviteter, der kræver flest mulige brugere på én gang, som eksempelvis holdidræt og lign. Ligeledes kan det antages, at udnyttelsen af faciliteternes m<sup>2</sup> også vil blive mindre med færre brugere. Omvendt så vil de faciliteter som borgere over 60 år benytter, formodentligt blive benyttet af endnu flere borgere og i endnu mere tid frem mod 2030.

Det må dog også formodes, at der er andre faktorer end befolkningsudviklingen, som bestemmer hvilke, hvor mange og hvor meget faciliteterne bliver benyttet. Det kan være bevægelsesvaner og kulturen for bevægelse i forskellige områder, hvilke aktiviteter der er mulighed for i faciliteterne, hvilke aktiviteter der er frivillige til samt hvad der er af tendenser og megatrends i samfundet.

Figur 4.1.2b *Prognose for befolkningsudvikling i Skærbæk skoledistrikt frem mod 2030*



Tabel 4.1.4b *Hvornår der er flere borgere over 60 år end 25-29 år*

Område	Årstal
Tønder Kommune	2028
Løgumkloster	2030
<b>Skærbæk</b>	<b>2028</b>
Toftlund	2031
Tønder	2027

#### 4.1.1b Befolkningsudvikling for borgere med dansk og udenlandsk oprindelse

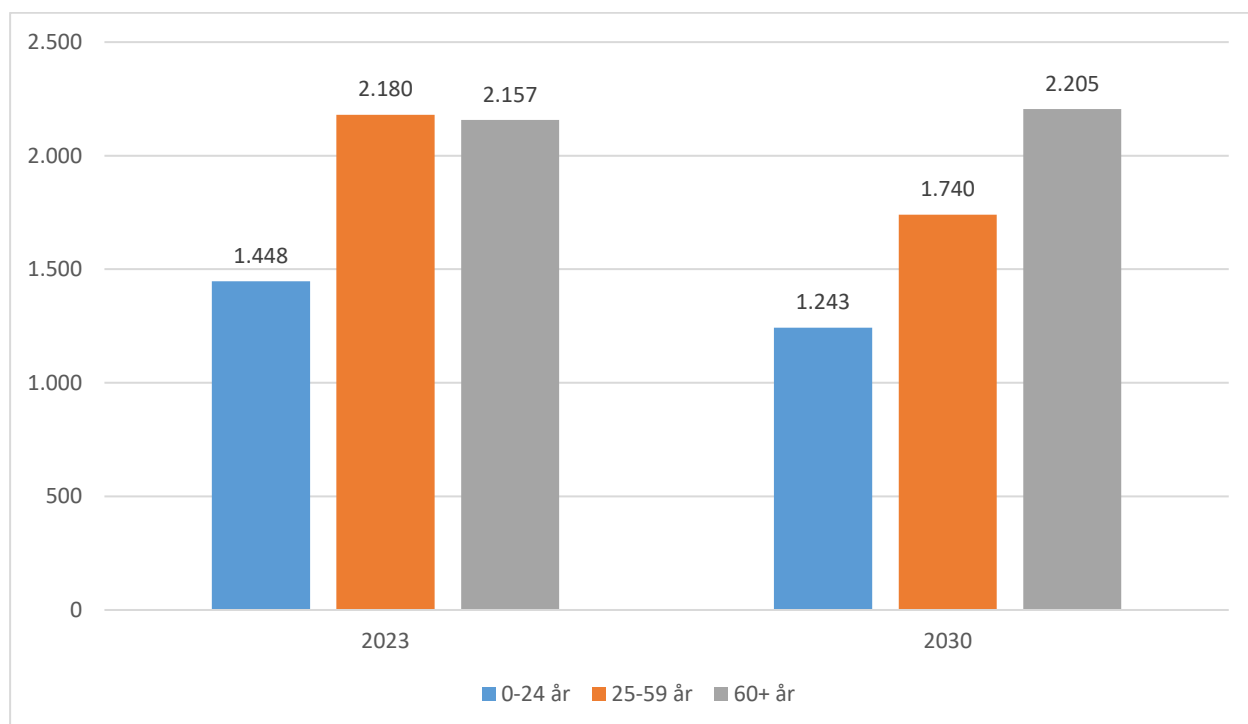
I de senere år er der kommet en del tilflyttere fra andre lande, som har bosat sig i Tønder Kommune. Det må formodes, at tilflytterne kan være med til at stabilisere det samlede befolkningstal eller mindske den negative vækst i befolkningen i Tønder Kommune, hvis tilflytningen fortsætter frem mod 2030.

Frem mod 2030 viser prognosen, at der bliver færre borgere med dansk oprindelse og flere borgere med udenlandsk oprindelse. I Skærbæk skoledistrikt bliver der ifølge prognosen 43,5 % flere borgere med udenlandsk oprindelse i 2030 i forhold til i 2023. Imens bliver der 10,3 % færre borgere med dansk oprindelse i 2030 i forhold til 2023. Det er en større stigning af borgere med udenlandsk oprindelse og nogenlunde samme fald af borgere med dansk oprindelse i forhold til Tønder Kommune som helhed. Figur 4.1.1.1b viser, at gruppen af borgere med dansk oprindelse i alderen 0-24 år og 25-59 år falder markant i antal, med en mindre stigning i alderen 60+ år.

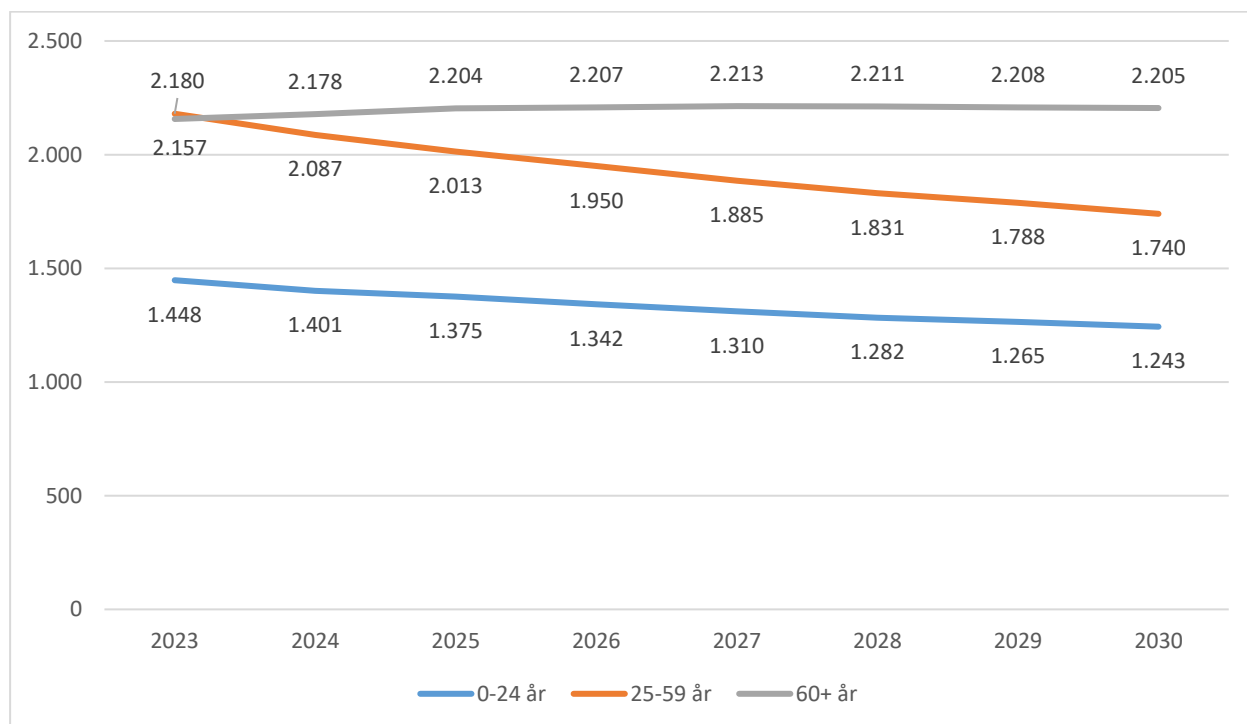
Ifølge prognosen vil der allerede i 2024 være flere borgere med dansk oprindelse over 60 år end 25-59 år, hvor det tidligere blev vist i tabel 4.1.4b, at for den samlede befolkning i skoledistriktet vil det først være i 2030. Det skyldes, at der er en vækst af borgere med udenlandsk oprindelse i Skærbæk skoledistrikt. Meget tyder derfor på, at mængden af udenlandske borgere er afgørende for, at der kun vil være en mindre negativ vækst i befolkningsudviklingen frem mod 2030. Se figur 4.1.1.2b.

Borgere med udenlandsk oprindelse i Skærbæk skoledistrikt er en forskelligartet borgergruppe, som kommer mange steder fra og det kan formodes, at en stor del af borgerne med udenlandsk oprindelse kan have en anden tilgang til bevægelse, foreningsliv og benyttelse af faciliteter end borgere med dansk oprindelse. Eksempelvis har borgere med dansk oprindelse næsten alle været i kontakt med foreningsliv og faciliteter til bevægelse gennem deres opvækst og liv, som en del af den danske kultur. Det har ikke været tilfældet på samme måde for borgere med udenlandsk oprindelse. Derfor kan det være væsentligt at arbejde med at få flere borgere med udenlandsk oprindelse til at benytte faciliteterne i fremtiden. Både for at kompensere for de færre borgere med dansk oprindelse, og for at integrere borgere med udenlandsk oprindelse i de lokale samfund samt fremme sundheden blandt borgere med udenlandsk oprindelse.

Figur 4.1.1.1b *Aldersfordeling i Skærbæk skoledistrikt 2023 og prognose for 2030 for borgere med dansk oprindelse*



Figur 4.1.1.2b *Prognose for befolkningsudvikling for borgere med dansk oprindelse i Skærbæk skoledistrikt frem mod 2030*



Tabel 4.1.1.1b *Antal borgere med udenlandsk oprindelse i Skærbæk skoledistrikt 2023 og prognose for 2030*

Borgere	2023	2030	Udvikling i procent
0-24 år	209	309	47,9 %
25-59 år	495	655	32,3 %
60+ år	160	276	72,5 %
<b>Alle aldersgrupper</b>	<b>864</b>	<b>1.240</b>	<b>43,5 %</b>

#### 4.1.2b Sammenfatning

Frem mod 2030 vil der blive færre borgere i Skærbæk skoledistrikt. Faldet i antal af borgere drives af et markant fald i 0-24 årige og 25-59 årige, imens der er en stigning i antallet af borgere over 60 år. Dette skyldes særligt et markant fald af borgere med dansk oprindelse i alderen 0-24 år og 25-59 år, imens det samlede antal af borgere holdes lidt oppe på grund af en stigning i antallet af borgere med udenlandsk oprindelse.

Kun Rømø modvirker den overordnede udvikling i Skærbæk skoledistrikt.

De fire skoledistrikter kan alle se frem til en ændring i befolkningssammensætningen målt på alder. Skærbæk skoledistrikt kan se frem til en forholdsvis mindre ændring af befolkningssammensætningen, sammenlignet med de øvrige skoledistrikter.

På nuværende tidspunkt er der flest 25-59 årige borgere, men i 2028 vil der være flest borgere, som er over 60 år.

Når borgere med udenlandsk oprindelse trækkes ud af befolkningsudviklingen, så er det allerede i 2024, at der er flere borgere over 60 år end borgere i alderen 25-59 år. Det betyder samlet set, at uden borgere med udenlandsk oprindelse ville befolkningstallet i Skærbæk skoledistrikt falde betydeligt mere.

Alt tyder på at udviklingen fortsætter med en positiv vækst i borgere med udenlandsk oprindelse og en negativ vækst for borgere med dansk oprindelse frem mod 2030, og det er særligt i alderen 0-24 år og 25-59 år, hvor der bliver færre borgere med dansk oprindelse.

Borgere med udenlandsk oprindelse har ikke været i kontakt med foreningsliv og faciliteter til bevægelse på samme måde som borgere med dansk oprindelse. Derfor benytter denne gruppe borgere heller ikke faciliteterne helt i samme grad som borgere med dansk oprindelse. Da denne gruppe borgere er stigende og borgere med dansk oprindelse er faldende, vil det alt andet lige føre til mindre benyttelse af faciliteterne fremadrettet, medmindre borgere med udenlandsk oprindelse benytter foreningslivet og faciliteterne i højere grad fremover.

Befolkningsudviklingen vil – alt andet lige – have indflydelse på benyttelsen af faciliteterne i fremtiden. Både i forhold til mængden af tid og udnyttelsen af m<sup>2</sup>. Der vil generelt set være færre borgere til at benytte faciliteterne i Løgumkloster skoledistrikt. De faciliteter som 0-24 årige og 25-59 årige benytter vil formodentligt blive benyttet af væsentligt færre borgere, imens de faciliteter som borgere over 60 år benytter formodentligt vil blive benyttet mere.

Der er dog også andre faktorer, som har betydning for benyttelsen af faciliteterne, eksempelvis lokale bevægelsesvaner, mulige aktiviteter med nok frivillige og tendenser og megatrends i samfundet.



#### 4.1c Befolkningsudvikling i Toftlund skoledistrikt

Pr. 1. januar 2023 var der 7.492 borgere i Toftlund skoledistrikt. Fordelt på 1.998 borgere fra 0-24 år, 3.013 borgere fra 25-59 år og 2.481 borgere over 60 år. Se figur 4.1.1c.

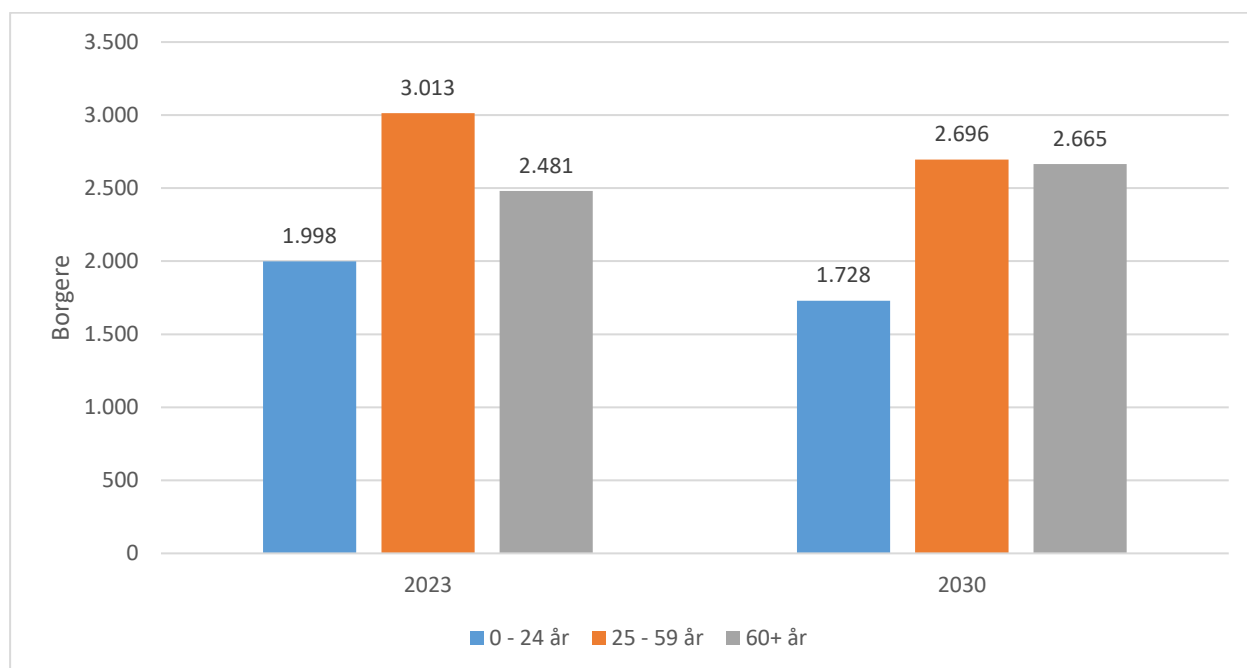
Prognosen for befolkningsudviklingen viser, at i år 2030 vil der være 7.090 borgere i Toftlund skoledistrikt. Det giver 402 færre borgere med et fald på 5,4 %.

Prognosen for borgere fra 0-24 år viser, at i år 2030 vil der være 1.728 borgere. Det giver 270 færre borgere med et fald på 13,5 %.

Prognosen for borgere fra 25-59 år viser, at i år 2030 vil der være 2.696 borgere. Det giver 317 færre borgere med et fald på 10,5 %.

Prognosen for borgere over 60 år viser, at i år 2030 vil der være 2.665 borgere. Det giver 184 flere borgere med en stigning på 7,4 %.

Figur 4.1.1c Aldersfordeling i Toftlund skoledistrikt 2023 og prognose for 2030



I perioden 2017-2022 har der været et fald i befolkningstallet i to sogne i Toftlund skoledistrikt på op mod 5% og omkring Branderup har der været et fald på op mod 10%, imens der var været en lille stigning omkring Arrild og Tirlund.<sup>11</sup>

Frem mod 2030 viser prognosen, at det er næsten samme tendens som i perioden 2017-2022, men når der inddeles efter alder, så viser prognosen, at der vil være en procentuel stigning af borgere fra 0-24 år ved Tirlund, men også et ret markant og ekstraordinært fald af borgere i alderen 0-24 år i og omkring selve Toftlund by.

<sup>11</sup> Se afsnit 4.1.

Næsten samme prognose er der for antallet af borgere i alderen 25-59 år, dog er det markante fald omkring Arrild og Branderup og delvist Agerskov, imens faldet er mindre ved Toftlund.<sup>12</sup>

Derimod er det modsat for aldersgruppen over 60 år, hvor prognosen viser, at der vil være en procentuel stigning i alle sogne i Toftlund skoledistrikt, undtagen Tirslund.<sup>13</sup>

I nedenstående tabel 4.1.1c ses andelen af de forskellige aldersgrupper i de enkelte skoledistrikter for 2023 og i parentes ses den samlede andel af befolkningen.

I nedenstående tabel 4.1.3c ses prognosen for andelen af de forskellige aldersgrupper i de enkelte skoledistrikter for 2030 og i parentes ses den samlede andel af befolkningen.

Alle fire skoledistrikter har nogenlunde samme fordeling af alder, dog med nogle forskelle, som er værd at bemærke.<sup>14</sup> Toftlund skoledistrikt adskiller sig fra kommunen som helhed, når det kommer til fordeling af alder. Der bor 1/5 af befolkningen i Toftlund skoledistrikt, hvor 26,7 % er 0-24 år, 40,2 % er 25-59 år og 33,1 % er over 60 år.

I forhold til de øvrige skoledistrikter, så er der forholdsvist mange flere 0-24 årige i Toftlund skoledistrikt end i de øvrige skoledistrikter. Der er også forholdsvist flere 25-59 årige end i Løgumkloster og Tønder skoledistrikt og forholdsvist samme andel 25-59 årige som i Skærbæk skoledistrikt. Der er forholdsvist meget færre borgere over 60 år, end i de øvrige skoledistrikter.

I udviklingen frem mod 2030, så er det procentuelt også de tre største skoledistrikter, som har de højeste procentpoint, men tendensen er relativ ens for alle fire skoledistrikter. Se tabel 4.1.2c. Toftlund skoledistrikt ser ind i en større ændring i befolkningssammensætningen frem mod 2030. Andelen af 0-24 årige falder med 2,3 %, hvilket er en udvikling på 13,5 % færre 0-24 årige. Andelen af 25-59 årige falder med 2,2 %, hvilket er en udvikling på 10,5 % færre 25-59 årige. Andelen af borgere over 60 år stiger med 4,5 %, hvilket er en udvikling på 7,4 % flere borgere over 60 år. Toftlund skoledistrikt får formodentligt den største ændring i befolkningssammensætningen af de fire skoledistrikter frem mod 2030. Se udvikling fra tabel 4.1.1c til tabel 4.1.3c.

---

<sup>12</sup> Se afsnit 4.1.

<sup>13</sup> Ibid.

<sup>14</sup> Ibid.

Tabel 4.1.1c *Andel i procent af befolkningen i 2023 i Tønder Kommune/skoledistrikter og fordelt på aldersgrupper (i parentes ved skoledistrikter er andel ud fra samlet befolkning)*

Område / alder	0-24 år	25-59 år	60+ år	Samlet befolkning
Tønder Kommune	25,2	39,9	34,8	100
Løgumkloster	25,4 (6,4)	39,9 (10,0)	34,8 (8,7)	100 (25,1)
Skærbæk	24,9 (4,5)	40,2 (7,3)	34,8 (6,3)	100 (18,0)
<b>Toftlund</b>	<b>26,7</b> <b>(5,4)</b>	<b>40,2</b> <b>(8,2)</b>	<b>33,1</b> <b>(6,7)</b>	<b>100</b> <b>(20,3)</b>
Tønder	24,5 (8,9)	39,5 (14,4)	35,9 (13,1)	100 (36,5)

Tabel 4.1.2c *Forventet udvikling i procent i 2030 i Tønder Kommune og i de fire skoledistrikter*

Område / alder	0-24 år	25-59 år	60+ år	Samlet befolkning
Tønder Kommune	-8,7	-10,6	5,8	-4,4
Løgumkloster	-8,2	-10,2	3,2	-5,1
Skærbæk	-6,4	-10,5	7,1	-3,3
<b>Toftlund</b>	<b>-13,5</b>	<b>-10,5</b>	<b>7,4</b>	<b>-5,4</b>
Tønder	-9,4	-12,1	5,6	-5,1

Tabel 4.1.3c *Andel i procent af befolkningen i 2030 i Tønder Kommune/skoledistrikter og fordelt på aldersgrupper (i parentes ved skoledistrikter er andel ud fra samlet befolkning)*

Område / alder	0-24 år	25-59 år	60+ år	Samlet befolkning
Tønder Kommune	24,1	37,3	38,6	100
Løgumkloster	24,5 (6,1)	37,7 (9,5)	37,8 (9,5)	100 (25,0)
Skærbæk	24,1 (4,4)	37,3 (6,8)	38,6 (7,1)	100 (18,3)
<b>Toftlund</b>	<b>24,4</b> <b>(4,9)</b>	<b>38,0</b> <b>(7,7)</b>	<b>37,6</b> <b>(7,6)</b>	<b>100</b> <b>(20,2)</b>
Tønder	23,4 (8,5)	36,6 (13,3)	40,0 (14,5)	100 (36,4)

Selvom tendensen og prognosen er den samme for hele kommunen, så må det antages, at befolkningsudviklingen foregår på forskellige tidspunkter i de forskellige skoledistrikter.

Befolkningsudviklingen over tid ses i figur 4.1.6, hvor der ifølge prognosen bliver flere borgere over 60 år end 25-59 årige i 2028 i Tønder Kommune.

For Toftlund skoledistrikt vil der i 2031 være flere borgere over 60 år end 25-59 år. Se tabel 4.1.4c.

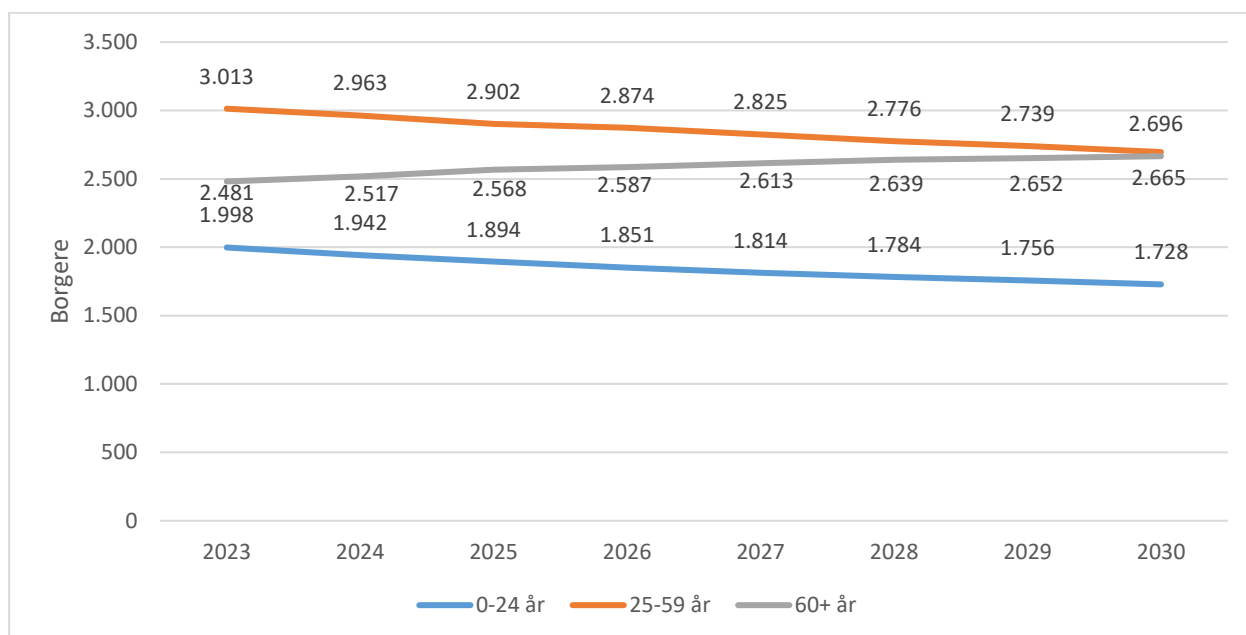
I sammenhæng med faciliteter og en facilitetsstrategi kan befolkningsudviklingen have en betydning for hvilke faciliteter, der bliver benyttet, hvor mange som benytter faciliteterne og hvor meget faciliteterne bliver benyttet.

En antagelse kunne være, at bestemte aldersgrupper bruger bestemte faciliteter. Hvis antagelsen er korrekt, så vil benyttelsen af faciliteter ændre sig frem mod 2030, hvor der formodentligt bliver flere borgere over 60 år, og færre borgere fra 0-59 år.

De faciliteter som 0-24 årige og 25-59 årige benytter kan ud fra antagelsen se ind i en fremtid, hvor der vil være færre mulige brugere, og det kan antages, at de faciliteter også vil blive benyttet i mindre tid i nogle sammenhænge – særligt til de aktiviteter, der kræver flest mulige brugere på én gang, som eksempelvis holdidræt og lign. Ligeledes kan det antages, at udnyttelsen af faciliteternes m2 også vil blive mindre med færre brugere. Omvendt så vil de faciliteter som borgere over 60 år benytter, formodentligt blive benyttet af endnu flere borgere og i endnu mere tid frem mod 2030.

Det må dog også formodes, at der er andre faktorer end befolkningsudviklingen, som bestemmer hvilke, hvor mange og hvor meget faciliteterne bliver benyttet. Det kan være bevægelsesvaner og kulturen for bevægelse i forskellige områder, hvilke aktiviteter der er mulighed for i faciliteterne, hvilke aktiviteter der er frivillige til samt hvad der er af tendenser og megatrends i samfundet.

Figur 4.1.2c *Prognose for befolkningsudvikling i Toftlund skoledistrikt frem mod 2030*



Tabel 4.1.4c *Hvornår der er flere borgere over 60 år end 25-29 år*

Område	Årstal
Tønder Kommune	2028
Løgumkloster	2030
Skærbæk	2028
<b>Toftlund</b>	<b>2031</b>
Tønder	2027

#### 4.1.1c Befolkningsudvikling for borgere med dansk og udenlandsk oprindelse

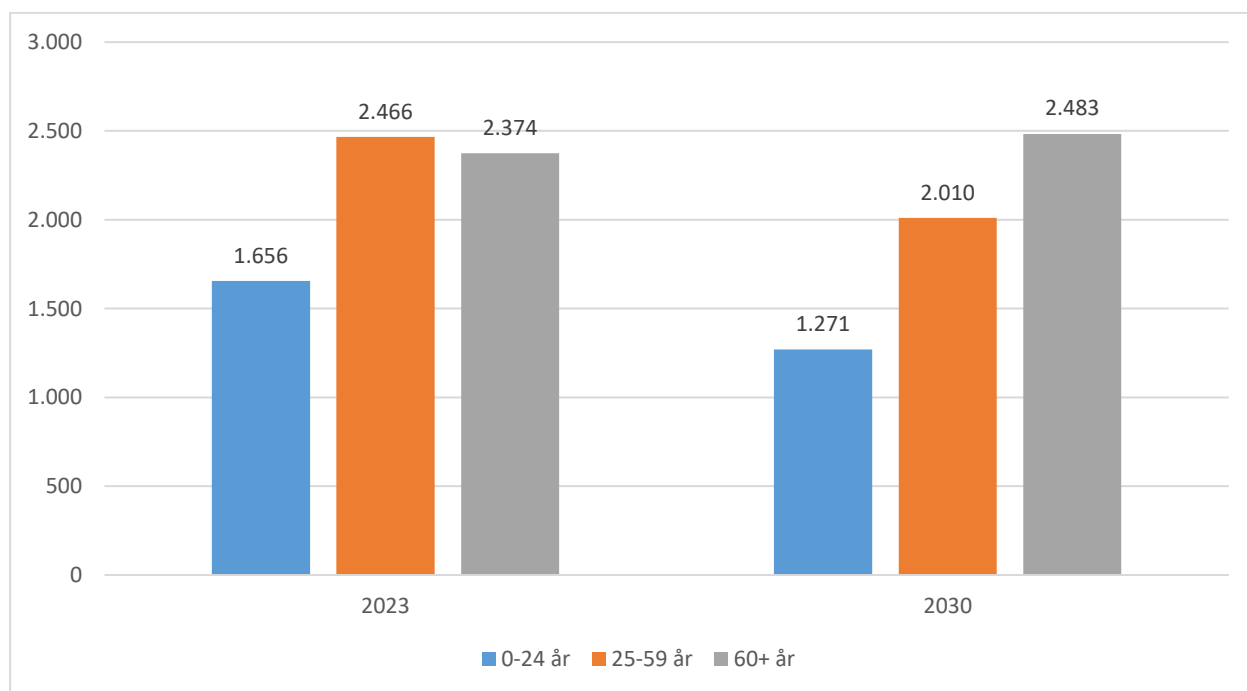
I de senere år er der kommet en del tilflyttere fra andre lande, som har bosat sig i Tønder Kommune. Det må formodes, at tilflytterne kan være med til at stabilisere det samlede befolkningstal eller mindske den negative vækst i befolkningen i Tønder Kommune, hvis tilflytningen fortsætter frem mod 2030.

Frem mod 2030 viser prognosen, at der bliver færre borgere med dansk oprindelse og flere borgere med udenlandsk oprindelse. I Toftlund skoledistrikt bliver der ifølge prognosen 33,0 % flere borgere med udenlandsk oprindelse i 2030 i forhold til i 2023. Imens bliver der 11,3 % færre borgere med dansk oprindelse i 2030 i forhold til 2023. Det er en lidt mindre stigning af borgere med udenlandsk oprindelse og nogenlunde samme fald af borgere med dansk oprindelse i forhold til Tønder Kommune som helhed. Figur 4.1.1.1c viser, at gruppen af borgere med dansk oprindelse i alderen 0-24 år og 25-59 år falder markant i antal, med en mindre stigning i alderen 60+ år.

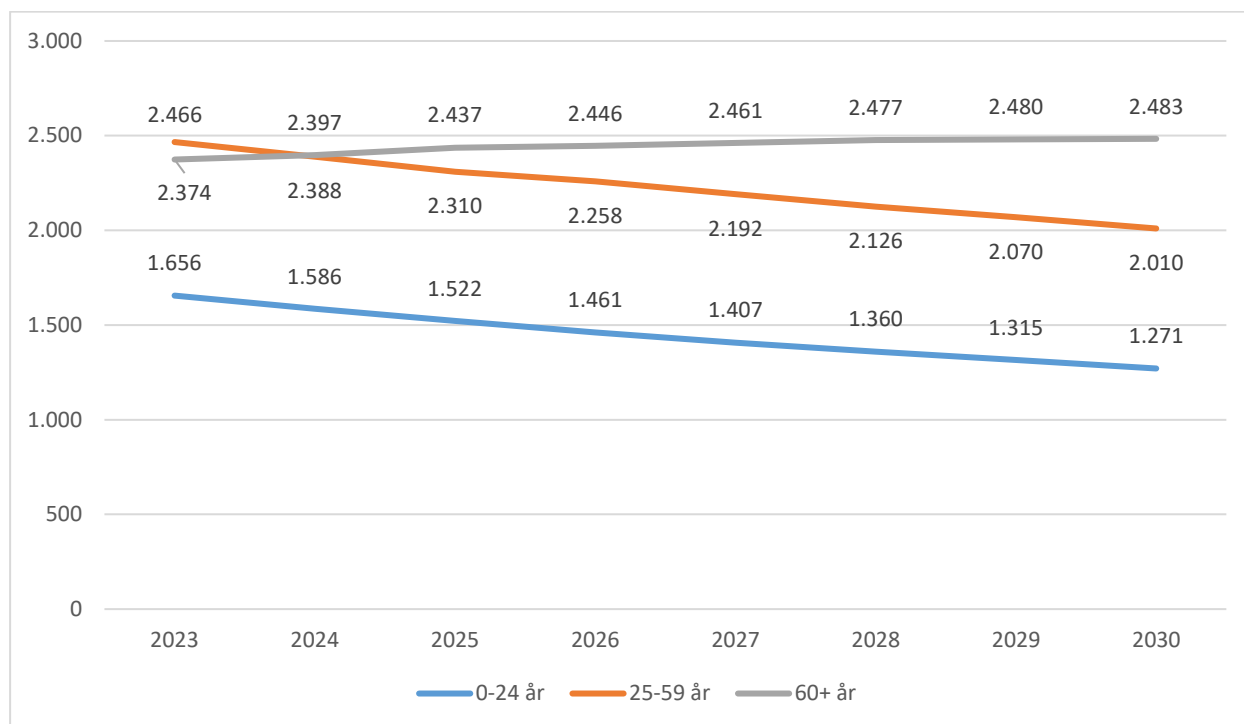
Ifølge prognosen vil der allerede i 2024 være flere borgere med dansk oprindelse over 60 år end 25-59 år, hvor det tidligere blev vist i tabel 4.1.4c, at for den samlede befolkning i skoledistriktet vil det først være i 2030. Det skyldes, at der er en vækst af borgere med udenlandsk oprindelse i Toftlund skoledistrikt. Meget tyder derfor på, at mængden af udenlandske borgere er afgørende for, at der kun vil være en mindre negativ vækst i befolkningsudviklingen frem mod 2030. Se figur 4.1.1.2c.

Borgere med udenlandsk oprindelse i Toftlund skoledistrikt er en forskelligartet borgergruppe, som kommer mange steder fra og det kan formodes, at en stor del af borgerne med udenlandsk oprindelse kan have en anden tilgang til bevægelse, foreningsliv og benyttelse af faciliteter end borgere med dansk oprindelse. Eksempelvis har borgere med dansk oprindelse næsten alle været i kontakt med foreningsliv og faciliteter til bevægelse gennem deres opvækst og liv, som en del af den danske kultur. Det har ikke været tilfældet på samme måde for borgere med udenlandsk oprindelse. Derfor kan det være væsentligt at arbejde med at få flere borgere med udenlandsk oprindelse til at benytte faciliteterne i fremtiden. Både for at kompensere for de færre borgere med dansk oprindelse, og for at integrere borgere med udenlandsk oprindelse i de lokale samfund samt fremme sundheden blandt borgere med udenlandsk oprindelse.

Figur 4.1.1.1c *Aldersfordeling i Toftlund skoledistrikt 2023 og prognose for 2030 for borgere med dansk oprindelse*



Figur 4.1.1.2c *Prognose for befolkningsudvikling for borgere med dansk oprindelse i Toftlund skoledistrikt frem mod 2030*



Tabel 4.1.1.1c *Antal borgere med udenlandsk oprindelse i Toftlund skoledistrikt 2023 og prognose for 2030*

Borgere	2023	2030	Udvikling i procent
0-24 år	342	457	33,6 %
25-59 år	547	686	25,4 %
60+ år	107	182	70,1 %
<b>Alle aldersgrupper</b>	<b>996</b>	<b>1.325</b>	<b>33,0 %</b>

#### 4.1.2c Sammenfatning

Frem mod 2030 vil der blive færre borgere i Toftlund skoledistrikt. Faldet i antal af borgere drives af et markant fald i 0-24 årige og 25-59 årige, imens der er en stigning i antallet af borgere over 60 år. Dette skyldes særligt et markant fald af borgere med dansk oprindelse i alderen 0-24 år og 25-59 år, imens det samlede antal af borgere holdes lidt oppe på grund af en stigning i antallet af borgere med udenlandsk oprindelse.

Kun Tirslund modvirker den overordnede udvikling i Toftlund skoledistrikt.

De fire skoledistrikter kan alle se frem til en ændring i befolkningssammensætningen målt på alder. Toftlund skoledistrikt kan se frem til en forholdsvis stor ændring af befolkningssammensætningen, sammenlignet med de øvrige skoledistrikter.

På nuværende tidspunkt er der flest 25-59 årige borgere, men i 2031 vil der være flest borgere, som er over 60 år.

Når borgere med udenlandsk oprindelse trækkes ud af befolkningsudviklingen, så er det allerede i 2024, at der er flere borgere over 60 år end borgere i alderen 25-59 år. Det betyder samlet set, at uden borgere med udenlandsk oprindelse ville befolkningstallet i Toftlund skoledistrikt falde betydeligt mere.

Alt tyder på at udviklingen fortsætter med en positiv vækst i borgere med udenlandsk oprindelse og en negativ vækst for borgere med dansk oprindelse frem mod 2030, og det er særligt i alderen 0-24 år og 25-59 år, hvor der bliver færre borgere med dansk oprindelse.

Borgere med udenlandsk oprindelse har ikke været i kontakt med foreningsliv og faciliteter til bevægelse på samme måde som borgere med dansk oprindelse. Derfor benytter denne gruppe borgere heller ikke faciliteterne helt i samme grad som borgere med dansk oprindelse. Da denne gruppe borgere er stigende og borgere med dansk oprindelse er faldende, vil det alt andet lige føre til mindre benyttelse af faciliteterne fremadrettet, medmindre borgere med udenlandsk oprindelse benytter foreningslivet og faciliteterne i højere grad fremover.

Befolkningsudviklingen vil – alt andet lige – have indflydelse på benyttelsen af faciliteterne i fremtiden. Både i forhold til mængden af tid og udnyttelsen af m<sup>2</sup>. Der vil generelt set være færre borgere til at benytte faciliteterne i Løgumkloster skoledistrikt. De faciliteter som 0-24 årige og 25-59 årige benytter vil formodentligt blive benyttet af væsentligt færre borgere, imens de faciliteter som borgere over 60 år benytter formodentligt vil blive benyttet mere.

Der er dog også andre faktorer, som har betydning for benyttelsen af faciliteterne, eksempelvis lokale bevægelsesvaner, mulige aktiviteter med nok frivillige og tendenser og megatrends i samfundet.



#### 4.1d Befolkningsudvikling i Tønder skoledistrikt

Pr. 1. januar 2023 var der 13.440 borgere i Tønder skoledistrikt. Fordelt på 3.297 borgere fra 0-24 år, 5.313 borgere fra 25-59 år og 4.830 borgere over 60 år. Se figur 4.1.1d.

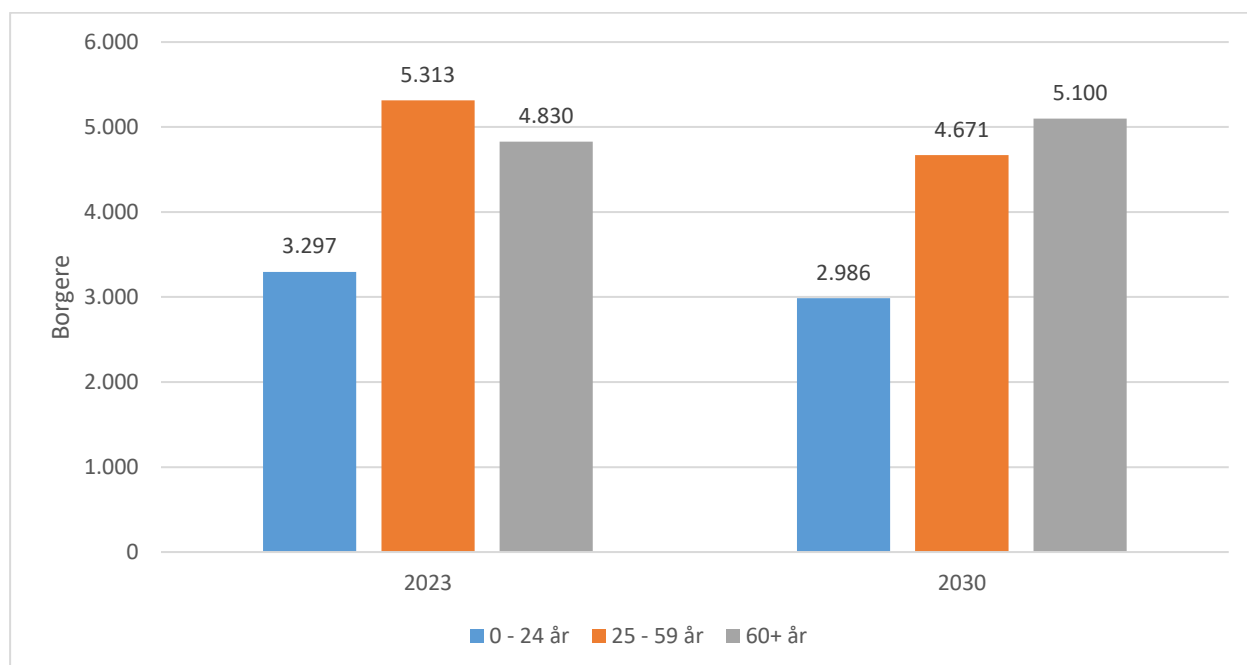
Prognosen for befolkningsudviklingen viser, at i år 2030 vil der være 12.757 borgere i Tønder skoledistrikt. Det giver 683 færre borgere med et fald på 5,1 %.

Prognosen for borgere fra 0-24 år viser, at i år 2030 vil der være 2.986 borgere. Det giver 311 færre borgere med et fald på 9,4 %.

Prognosen for borgere fra 25-59 år viser, at i år 2030 vil der være 4.671 borgere. Det giver 642 færre borgere med et fald på 12,1 %.

Prognosen for borgere over 60 år viser, at i år 2030 vil der være 5.100 borgere. Det giver 270 flere borgere med en stigning på 5,6 %.

Figur 4.1.1d Aldersfordeling i Tønder skoledistrikt 2023 og prognose for 2030



I perioden 2017-2022 har der været et fald i befolkningstallet i de fleste sogne i Tønder skoledistrikt på op mod 5% og omkring Højer, Møgeltønder og Sæd har der været et fald på op mod 10%.<sup>15</sup>

Frem mod 2030 viser prognosen, at det er samme tendens som i perioden 2017-2022, men når der indeles efter alder, så viser prognosen, at der omkring Højer vil være et generelt procentuelt fald i alle aldersgrupper frem mod 2030, og et bemærkelsesværdigt højt fald i borgere over 60 år på op mod 10%.<sup>16</sup>

I nedenstående tabel 4.1.1d ses andelen af de forskellige aldersgrupper i de enkelte skoledistrikter for 2023 og i parentes ses den samlede andel af befolkningen.

<sup>15</sup> Se afsnit 4.1.

<sup>16</sup> Ibid.

I nedenstående tabel 4.1.3d ses prognosen for andelen af de forskellige aldersgrupper i de enkelte skoledistrikter for 2030 og i parentes ses den samlede andel af befolkningen.

Alle fire skoledistrikter har nogenlunde samme fordeling af alder, dog med nogle forskelle, som er værd at bemærke.<sup>17</sup> Tønder skoledistrikt adskiller sig fra kommunen som helhed, når det kommer til fordeling af alder. Der bor 36,5 % af befolkningen i Tønder skoledistrikt, hvor 24,5 % er 0-24 år, 39,5 % er 25-59 år og 35,9 % er over 60 år.

I forhold til de øvrige skoledistrikter, så er der forholdsvist færre 0-24 årige i Tønder skoledistrikt end i de øvrige skoledistrikter. Der er også forholdsvist færre 25-59 årige end i de øvrige skoledistrikter. Der er forholdsvist flere borgere over 60 år, end i de øvrige skoledistrikter.

I udviklingen frem mod 2030, så er det procentuelt også de tre største skoledistrikter, som har de højeste procentpoint, men tendensen er relativ ens for alle fire skoledistrikter. Se tabel 4.1.2d. Tønder skoledistrikt ser ind i en relativ stor ændring i befolkningssammensætningen frem mod 2030, og vil blive det skoledistrikt med den hurtigste udvikling mod en ældre befolkning og den klart største andel af borgere over 60 år. Andelen af 0-24 årige falder med 1,1 %, hvilket er en udvikling på 9,4 % færre 0-24 årige. Andelen af 25-59 årige falder med 2,9 %, hvilket er en udvikling på 12,1 % færre 25-59 årige. Andelen af borgere over 60 år stiger med 4,1 %, hvilket er en udvikling på 5,6 % flere borgere over 60 år. Tønder skoledistrikt får formodentligt den næststørste ændring i befolkningssammensætningen af de fire skoledistrikter frem mod 2030. Se udvikling fra tabel 4.1.1d til tabel 4.1.3d.

Tabel 4.1.1d *Andel i procent af befolkningen i 2023 i Tønder Kommune/skoledistrikter og fordelt på aldersgrupper (i parentes ved skoledistrikter er andel ud fra samlet befolkning)*

Område / alder	0-24 år	25-59 år	60+ år	Samlet befolkning
Tønder Kommune	25,2	39,9	34,8	100
Løgumkloster	25,4 (6,4)	39,9 (10,0)	34,8 (8,7)	100 (25,1)
Skærbæk	24,9 (4,5)	40,2 (7,3)	34,8 (6,3)	100 (18,0)
Toftlund	26,7 (5,4)	40,2 (8,2)	33,1 (6,7)	100 (20,3)
<b>Tønder</b>	<b>24,5 (8,9)</b>	<b>39,5 (14,4)</b>	<b>35,9 (13,1)</b>	<b>100 (36,5)</b>

<sup>17</sup> Se afsnit 4.1.

Tabel 4.1.2d *Forventet udvikling i procent i 2030 i Tønder Kommune og i de fire skoledistrikter*

Område / alder	0-24 år	25-59 år	60+ år	Samlet befolkning
Tønder Kommune	-8,7	-10,6	5,8	-4,4
Løgumkloster	-8,2	-10,2	3,2	-5,1
Skærbæk	-6,4	-10,5	7,1	-3,3
Toftlund	-13,5	-10,5	7,4	-5,4
<b>Tønder</b>	<b>-9,4</b>	<b>-12,1</b>	<b>5,6</b>	<b>-5,1</b>

Tabel 4.1.3d *Andel i procent af befolkningen i 2030 i Tønder Kommune/skoledistrikter og fordelt på aldersgrupper (i parentes ved skoledistrikter er andel ud fra samlet befolkning)*

Område / alder	0-24 år	25-59 år	60+ år	Samlet befolkning
Tønder Kommune	24,1	37,3	38,6	100
Løgumkloster	24,5 (6,1)	37,7 (9,5)	37,8 (9,5)	100 (25,0)
Skærbæk	24,1 (4,4)	37,3 (6,8)	38,6 (7,1)	100 (18,3)
Toftlund	24,4 (4,9)	38,0 (7,7)	37,6 (7,6)	100 (20,2)
<b>Tønder</b>	<b>23,4 (8,5)</b>	<b>36,6 (13,3)</b>	<b>40,0 (14,5)</b>	<b>100 (36,4)</b>

Selvom tendensen og prognosen er den samme for hele kommunen, så må det antages, at befolkningsudviklingen foregår på forskellige tidspunkter i de forskellige skoledistrikter.

Befolkningsudviklingen over tid ses i figur 4.1.6, hvor der ifølge prognosen bliver flere borgere over 60 år end 25-59 årige i 2028 i Tønder Kommune.

For Tønder skoledistrikt vil der allerede i 2027 være flere borgere over 60 år end 25-59 år.

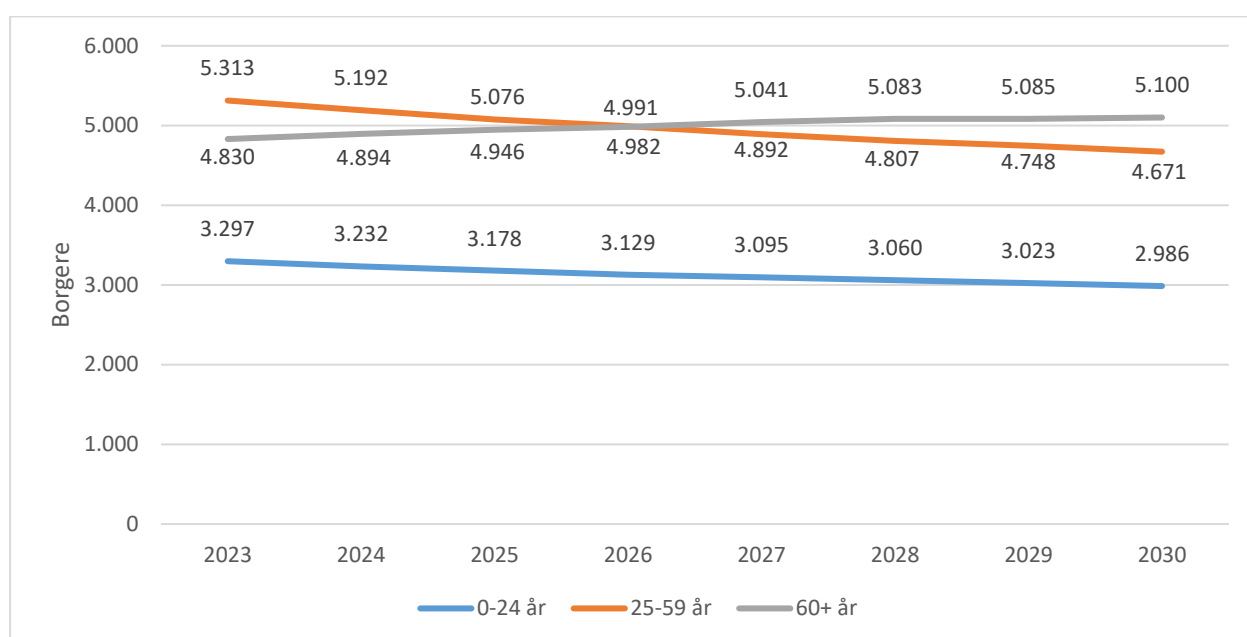
I sammenhæng med faciliteter og en facilitetsstrategi kan befolkningsudviklingen have en betydning for hvilke faciliteter, der bliver benyttet, hvor mange som benytter faciliteterne og hvor meget faciliteterne bliver benyttet.

En antagelse kunne være, at bestemte aldersgrupper bruger bestemte faciliteter. Hvis antagelsen er korrekt, så vil benyttelsen af faciliteter ændre sig frem mod 2030, hvor der formodentligt bliver flere borgere over 60 år, og færre borgere fra 0-59 år.

De faciliteter som 0-24 årige og 25-59 årige benytter kan ud fra antagelsen se ind i en fremtid, hvor der vil være færre mulige brugere, og det kan antages, at de faciliteter også vil blive benyttet i mindre tid i nogle sammenhænge – særligt til de aktiviteter, der kræver flest mulige brugere på én gang, som eksempelvis holdidræt og lign. Ligeledes kan det antages, at udnyttelsen af faciliteternes m2 også vil blive mindre med færre brugere. Omvendt så vil de faciliteter som borgere over 60 år benytter, formodentligt blive benyttet af endnu flere borgere og i endnu mere tid frem mod 2030.

Det må dog også formodes, at der er andre faktorer end befolkningsudviklingen, som bestemmer hvilke, hvor mange og hvor meget faciliteterne bliver benyttet. Det kan være bevægelsesvaner og kulturen for bevægelse i forskellige områder, hvilke aktiviteter der er mulighed for i faciliteterne, hvilke aktiviteter der er frivillige til samt hvad der er af tendenser og megatrends i samfundet.

Figur 4.1.2d *Prognose for befolkningsudvikling i Tønder skoledistrikt frem mod 2030*



Tabel 4.1.4d *Hvornår der er flere borgere over 60 år end 25-29 år*

Område	Årstal
Tønder Kommune	2028
Løgumkloster	2030
Skærbæk	2028
Toftlund	2031
<b>Tønder</b>	<b>2027</b>

#### 4.1.1d Befolkningsudvikling for borgere med dansk og udenlandsk oprindelse

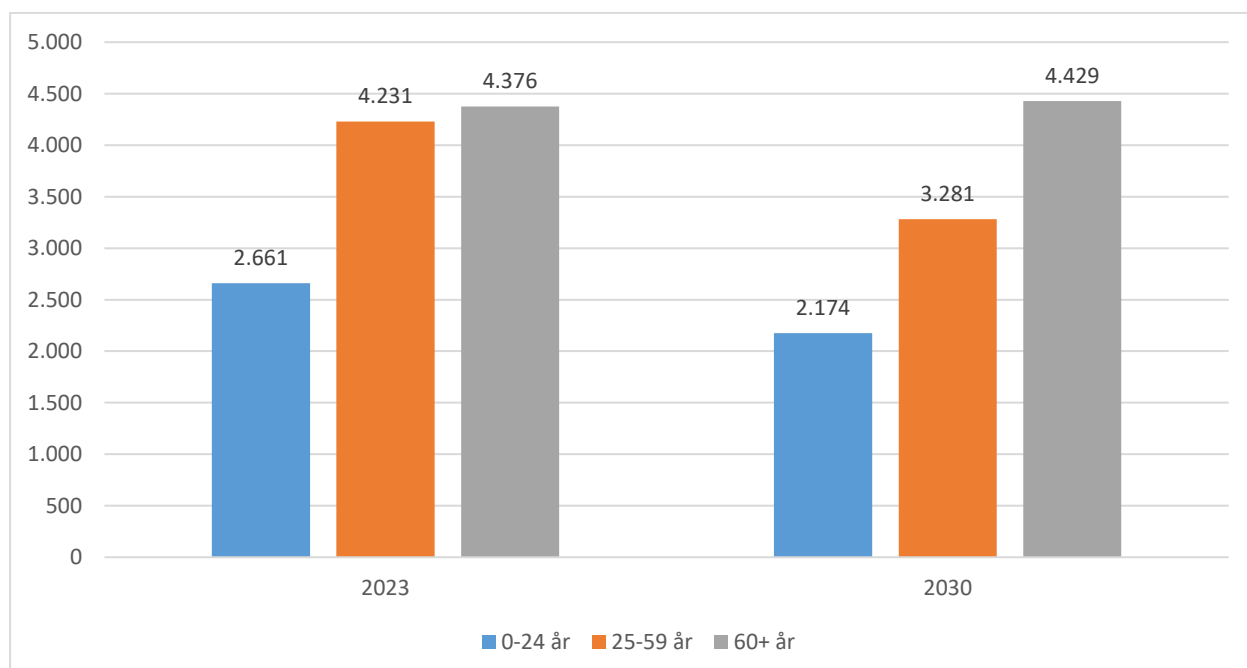
I de senere år er der kommet en del tilflyttere fra andre lande, som har bosat sig i Tønder Kommune. Det må formodes, at tilflytterne kan være med til at stabilisere det samlede befolkningstal eller mindske den negative vækst i befolkningen i Tønder Kommune, hvis tilflytningen fortsætter frem mod 2030.

Frem mod 2030 viser prognosen, at der bliver færre borgere med dansk oprindelse og flere borgere med udenlandsk oprindelse. I Tønder skoledistrikt bliver der ifølge prognosen 32,3 % flere borgere med udenlandsk oprindelse i 2030 i forhold til i 2023. Imens bliver der 12,3 % færre borgere med dansk oprindelse i 2030 i forhold til 2023. Det er en lidt mindre stigning af borgere med udenlandsk oprindelse og større fald af borgere med dansk oprindelse end Tønder Kommune som helhed. Figur 4.1.1.1d viser, at gruppen af borgere med dansk oprindelse i alderen 0-24 år og 25-59 år falder markant i antal, med en mindre stigning i alderen 60+ år.

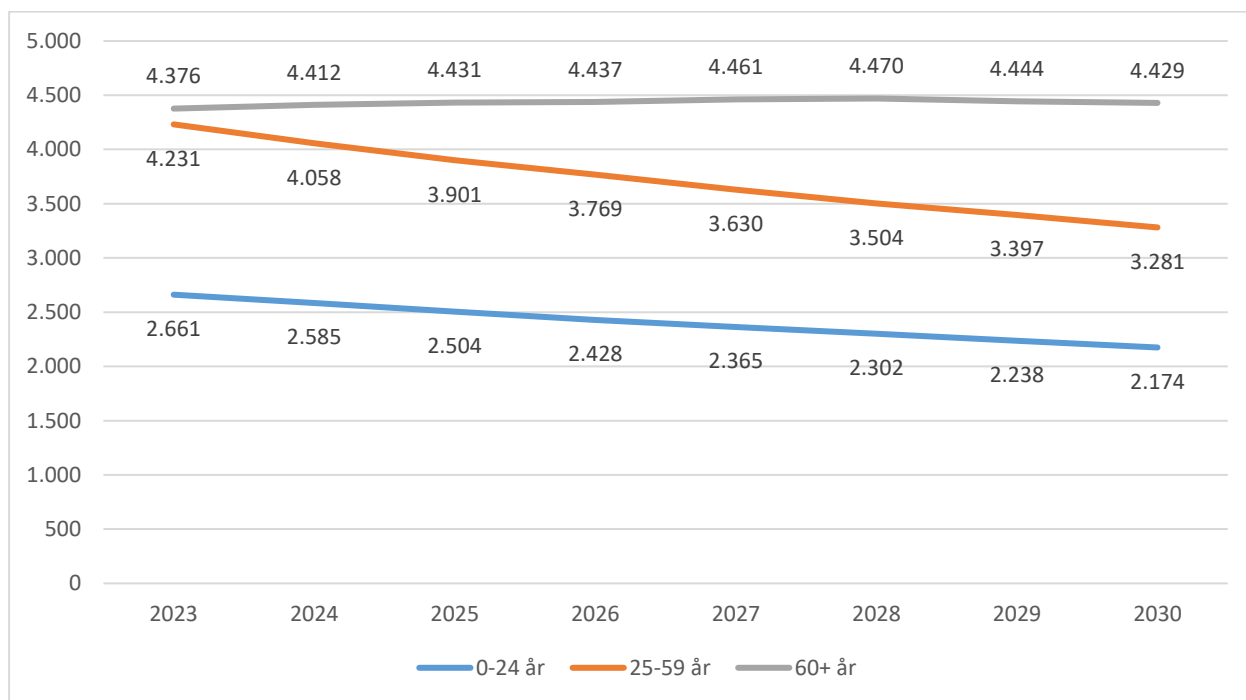
Ifølge prognosen var der allerede i 2023 flere borgere med dansk oprindelse over 60 år end 25-59 år, hvor det tidligere blev vist i tabel 4.1.4d, at for den samlede befolkning i skoledistriktet vil det først være i 2030. Det skyldes, at der er en vækst af borgere med udenlandsk oprindelse i Tønder skoledistrikt. Meget tyder derfor på, at mængden af udenlandske borgere er afgørende for, at der kun vil være en mindre negativ vækst i befolkningsudviklingen frem mod 2030. Se figur 4.1.1.2d.

Borgere med udenlandsk oprindelse i Tønder skoledistrikt er en forskelligartet borgergruppe, som kommer mange steder fra og det kan formodes, at en stor del af borgerne med udenlandsk oprindelse kan have en anden tilgang til bevægelse, foreningsliv og benyttelse af faciliteter end borgere med dansk oprindelse. Eksempelvis har borgere med dansk oprindelse næsten alle været i kontakt med foreningsliv og faciliteter til bevægelse gennem deres opvækst og liv, som en del af den danske kultur. Det har ikke været tilfældet på samme måde for borgere med udenlandsk oprindelse. Derfor kan det være væsentligt at arbejde med at få flere borgere med udenlandsk oprindelse til at benytte faciliteterne i fremtiden. Både for at kompensere for de færre borgere med dansk oprindelse, og for at integrere borgere med udenlandsk oprindelse i de lokale samfund samt fremme sundheden blandt borgere med udenlandsk oprindelse.

Figur 4.1.1.1d Aldersfordeling i Tønder skoledistrikt 2023 og prognose for 2030 for borgere med dansk oprindelse



Figur 4.1.1.2d *Prognose for befolkningsudvikling for borgere med dansk oprindelse i Tønder skoledistrikt frem mod 2030*



Tabel 4.1.1.1d *Antal borgere med udenlandsk oprindelse i Tønder skoledistrikt 2023 og prognose for 2030*

Borgere	2023	2030	Udvikling i procent
0-24 år	636	812	27,7 %
25-59 år	1.082	1.390	28,5 %
60+ år	454	671	47,8 %
<b>Alle aldersgrupper</b>	<b>2.172</b>	<b>2.873</b>	<b>32,3 %</b>

#### 4.1.2d Sammenfatning

Frem mod 2030 vil der blive færre borgere i Tønder skoledistrikt. Faldet i antal af borgere drives af et markant fald i 0-24 årige og 25-59 årige, imens der er ca. samme antal borgere over 60 år. Dette skyldes særligt et markant fald af borgere med dansk oprindelse i alderen 0-24 år og 25-59 år, imens det samlede antal af borgere holdes lidt oppe på grund af en stigning i antallet af borgere med udenlandsk oprindelse.

Kun Højer modvirker den overordnede udvikling i Tønder skoledistrikt .

De fire skoledistrikter kan alle se frem til en ændring i befolknings sammensætningen målt på alder. Tønder skoledistrikt kan se frem til en forholdsvis stor ændring af befolknings sammensætningen, sammenlignet med de øvrige skoledistrikter.

På nuværende tidspunkt er der flest 25-59 årige borgere, men allerede i 2027 vil der være flest borgere, som er over 60 år.

Når borgere med udenlandsk oprindelse trækkes ud af befolkningsudviklingen, så var det allerede i 2023, at der var flere borgere over 60 år end borgere i alderen 25-59 år. Det betyder samlet set, at uden borgere med udenlandsk oprindelse ville befolkningstallet i Tønder skoledistrikt falde betydeligt mere.

Alt tyder på at udviklingen fortsætter med en positiv vækst i borgere med udenlandsk oprindelse og en negativ vækst for borgere med dansk oprindelse frem mod 2030, og det er særligt i alderen 0-24 år og 25-59 år, hvor der bliver færre borgere med dansk oprindelse.

Borgere med udenlandsk oprindelse har ikke været i kontakt med foreningsliv og faciliteter til bevægelse på samme måde som borgere med dansk oprindelse. Derfor benytter denne gruppe borgere heller ikke faciliteterne helt i samme grad som borgere med dansk oprindelse. Da denne gruppe borgere er stigende og borgere med dansk oprindelse er faldende, vil det alt andet lige føre til mindre benyttelse af faciliteterne fremadrettet, medmindre borgere med udenlandsk oprindelse benytter foreningslivet og faciliteterne i højere grad fremover.

Befolkningsudviklingen vil – alt andet lige – have indflydelse på benyttelsen af faciliteterne i fremtiden. Både i forhold til mængden af tid og udnyttelsen af m<sup>2</sup>. Der vil generelt set være færre borgere til at benytte faciliteterne i Løgumkloster skoledistrikt. De faciliteter som 0-24 årige og 25-59 årige benytter vil formodentligt blive benyttet af væsentligt færre borgere, imens de faciliteter som borgere over 60 år benytter formodentligt vil blive benyttet mere.

Der er dog også andre faktorer, som har betydning for benyttelsen af faciliteterne, eksempelvis lokale bevægelsesvaner, mulige aktiviteter med nok frivillige og tendenser og megatrends i samfundet.

## 4.2 Facilitetsdækning af basisfaciliteter og benyttelse i idrætshaller og multihaller

I forhold til facilitetsdækning, så vil det altid være en vurdering, hvornår der er nok faciliteter. Umiddelbart er vurderingen, at Tønder Kommune har rigeligt med basisfaciliteter, når antallet af faciliteter sammenholdes med antallet af borgere og antallet af mulige primære brugere. Hertil viser prognosen for befolkningsudviklingen, at der frem mod 2030 bliver færre primære brugere borgere pr. facilitet. Se tabel 4.2.1.

I afsnit 4.5 fremgår det, at andelen af befolkningen, som er medlemmer i foreningerne, og dermed brugere af basisfaciliteterne, følger befolkningsudviklingen. At det skulle forholde sig anderledes frem mod 2030 må formodes at være usandsynligt. Ligeledes er hovedparten af medlemmer i foreningerne og primære brugere af basisfaciliteter borgere i alderen 0-24 år, som der bliver markant færre af frem mod 2030.

Derfor må det antages, at benyttelsen af basisfaciliteter vil falde fremadrettet, medmindre der gøres en indsats for, at der kommer flere nye brugere af basisfaciliteterne. Blandt andet brugere, som er over 25 år samt brugere med udenlandsk oprindelse.

I forhold til basisfaciliteter, som benyttes til selvorganiserende aktiviteter, må det antages, at også de faciliteter vil blive benyttet af færre borgere i fremtiden på grund af befolkningsudviklingen.

Tabel 4.2.1 og 4.2.2 viser dækningen af basisfaciliteter, som er registreret i Tønder Kommunes systemer, i forhold til befolkningstallet i hele Tønder Kommune. Da basisfaciliteter hovedsagligt er delt mellem kommunale anlæg og selvejende institutioner, så er der i tabellerne også fremvist, hvor mange der er kommunale anlæg, selvejende institutioner samt private anlæg og foreningsdrevede anlæg. De to tabeller er delt op i en tabel, hvor faciliteterne primært benyttes til foreningsaktiviteter og en tabel, hvor faciliteterne primært benyttes til selvorganiserende aktiviteter.

Tabellerne viser, hvor mange totale borgere der er pr. facilitet samt hvor mange borgere i den primære brugergruppe, der er pr. facilitet. Eksempelvis er 0-24 årige primære brugere af hallerne, og er derfor angivet under haller som antal primære brugere pr. facilitet. Ligeledes viser tabellerne hvordan befolkningsudviklingen har betydning for det mulige antal primære brugere pr. facilitet i 2030. Eksempelvis var der i 2023 207 primære brugere pr. hal i Tønder Kommune. I 2030 vil der være 189 primære brugere pr. hal.



Tabel 4.2.1 Basisfaciliteter, som primært benyttes til foreningsaktiviteter

Anlæg - Basisfaciliteter	Haller i alt	Idrætshal	Multihal	Gymnastiksal	Fodboldbane	Kroffbane
I alt	45	16	11	18	53 <sup>18</sup>	16
Antal totale borgere pr. facilitet 2023	820	2.306	3.354	2.049	696	2.049
Antal primære brugere pr. facilitet 2023	207 (0-24 år)	582 (0-24 år)	846 (0-24 år)	517 (0-24 år)	176 (0-24 år)	803 (60+ år)
Antal primære brugere pr. facilitet 2030	189 (0-24 år)	532 (0-24 år)	773 (0-24 år)	473 (0-24 år)	161 (0-24 år)	850 (60+ år)
Kommunale anlæg	19	2	4	13	53	8
Selvejende anlæg	20	14	6			
Private skoler og virksomheder	6		1	5		1
Foreningsdrevet						7

<sup>18</sup> Opgjort på m2 i forhold til en 11-mandsbane.

Tabel 4.2.2 Basisfaciliteter, som primært benyttes til selvorganiserende aktiviteter

Anlæg - Basisfaciliteter	Park / græsareal	Legeplads	Forsamlingshus
I alt	92 <sup>19</sup>	44	27
Antal totale borgere pr. facilitet 2023	401	838	1.366
Antal totale borgere pr. facilitet 2030	383	801	1.306
Kommunale anlæg	65	25	3
Selvejende anlæg	-	-	-
Private skoler og virksomheder	9	19	-
Foreningsdrevet	17	-	24

### De fire skoledistrikter

Dækning af basisfaciliteter, som benyttes til foreningsaktiviteter, i de forskellige skoledistrikter fremvises i de enkelte afsnit om skoledistrikterne, men der er forskelle og variationer i de fire skoledistrikter, som opsummeres nedenfor.

I Løgumkloster skoledistrikt er facilitetsdækningen af basisfaciliteter lidt bedre end Tønder Kommune som helhed, når antallet af faciliteter sammenholdes med antallet af mulige brugere og primære brugere. Se afsnit 4.2a. Prognosen for befolkningsudviklingen for Løgumkloster skoledistrikt viser, at der frem mod 2030 bliver færre borgere, og der vil blive booket færre timer i idrætshaller og multihaller. Se afsnit 4.2.1a. Løgumkloster skoledistrikt har dog en fremgang i andelen af befolkningen, som er medlemmer af de folkeoplysende foreninger, hvilket kan give en forhåbning om, at benyttelsen af basisfaciliteterne ikke falder så drastisk som befolkningsprognosen ellers viser. Se afsnit 4.5a.

I Skærbæk skoledistrikt er facilitetsdækningen af basisfaciliteter lidt bedre end Tønder Kommune som helhed, når antallet af faciliteter sammenholdes med antallet af mulige brugere og primære brugere. Se afsnit 4.2.b. Prognosen for befolkningsudviklingen for Skærbæk skoledistrikt viser, at der frem mod 2030 bliver færre borgere, og der vil blive booket færre timer i idrætshaller og multihaller. Se afsnit 4.2.1b. Skærbæk skoledistrikt har dog en fremgang i andelen af befolkningen, som er medlemmer af de

<sup>19</sup> Der er 92 parker/græsarealer i Tønder Kommune. Nogle af dem er drevet i samarbejde mellem foreninger og/eller private, eller parken/græsarealet er delt op mellem forskellige ejere. En park/græsareal er drevet af Naturstyrelsen.

folkeoplysende foreninger, hvilket kan give en forhåbning om, at benyttelsen af basisfaciliteterne ikke falder så drastisk som befolkningsprognosen ellers viser. Se afsnit 4.5b.

I Toftlund skoledistrikt er facilitetsdækningen af basisfaciliteter lidt under niveau i forhold til Tønder Kommune som helhed, når antallet af faciliteter sammenholdes med antallet af mulige brugere og primære brugere. Se afsnit 4.2c. Prognosen for befolkningsudviklingen for Toftlund skoledistrikt viser, at der frem mod 2030 bliver færre borgere, og der vil blive booket færre timer i idrætshaller og multihaller. Se afsnit 4.2.1c. Toftlund skoledistrikt har haft et fald i andelen af befolkningen, som er medlemmer af de folkeoplysende foreninger, hvilket kan give en forventning om, at benyttelsen af basisfaciliteterne kan falde som befolkningsprognosen viser. Se afsnit 4.5c.

I Tønder skoledistrikt er facilitetsdækningen af basisfaciliteter lidt under niveau i forhold til Tønder Kommune som helhed, når antallet af faciliteter sammenholdes med antallet af mulige brugere og primære brugere. Se afsnit 4.2d. Prognosen for befolkningsudviklingen for Tønder skoledistrikt viser, at der frem mod 2030 bliver færre borgere, og der vil blive booket færre timer i idrætshaller og multihaller. Se afsnit 4.2.1d. Tønder skoledistrikt har dog en fremgang i andelen af befolkningen, som er medlemmer af de folkeoplysende foreninger, hvilket kan give en forhåbning om, at benyttelsen af basisfaciliteterne ikke falder så drastisk som befolkningsprognosen ellers viser. Se afsnit 4.5d.

#### 4.2.1 Idrætshaller, multihaller og gymnastiksale i Tønder Kommune

I tabel 4.2.1.1. vises en oversigt over idrætshaller, multihaller og gymnastiksale opstillet i alfabetisk rækkefølge og ejerforhold på de enkelte anlæg.

I figur 4.2.1.1, 4.2.1.2 og 4.2.1.3 vises forholdet mellem de timer som de folkeoplysende foreninger havde booket og budgetteret med, og de timer som foreningerne faktisk benyttede i idrætshaller og multihaller fra 2019 til 2023.

Tabel 4.2.1.1 *Haller i Tønder Kommune – opdelt på type af hal og ejerforhold*

Haller i Tønder Kommune	Ejerforhold	
<i>Agerskovhallen</i>	1 idrætshal	Selvejende anlæg
<i>Agerskov Skole</i>	1 gymnastiksal	Kommunal anlæg
<i>Arrild Friskole</i>	1 gymnastiksal	Private skole
<i>Ballum Multihus</i>	1 multihal	Selvejende anlæg
<i>Bedsted Friskole</i>	1 multihal	Kommunal anlæg
<i>Branderup Aktivcenter</i>	1 multihal	Selvejende anlæg
<i>Bredebro Idrætscenter</i>	2 idrætshaller	Selvejende anlæg
<i>Bredebro skole</i>	1 gymnastiksal	Kommunal anlæg
<i>Digeskolen (Tønder)</i>	1 gymnastiksal	Kommunal anlæg
<i>Døstrup Skole</i>	1 gymnastiksal	Kommunal anlæg
<i>Høllevangen Skole</i>	1 gymnastiksal	Kommunal anlæg
<i>Jejsing Friskole</i>	1 multihal	Kommunal anlæg

<b><i>Klosterhallen</i></b>	3 idrætshaller 1 multihal	Selvejende anlæg
<b><i>Ludwig Andresen Schule</i></b>	1 gymnastiksal	Privat skole
<b><i>Løgumkloster Distriktsskole</i></b>	1 idrætshal	Kommunal anlæg
<b><i>Marskhallen (Højer)</i></b>	1 idrætshal 1 multihal	Selvejende anlæg
<b><i>Møgeltønder Skole</i></b>	1 multihal	Kommunal anlæg
<b><i>Rejsby Efterskole</i></b>	1 multihal	Privat skole
<b><i>Rømø Skole</i></b>	1 gymnastiksal	Kommunal anlæg
<b><i>Skærbæk Realskole</i></b>	3 gymnastiksale	Private skole
<b><i>Skærbækcentret</i></b>	2 idrætshaller	Selvejende anlæg
<b><i>Toftlund Distriktsskole</i></b>	2 gymnastiksale	Kommunal anlæg
<b><i>Toftlundhallen</i></b>	2 idrætshaller	Selvejende anlæg
<b><i>Tønder Grundskole</i></b>	1 gymnastiksal	Kommunal anlæg
<b><i>Tønder Overbygningsskole</i></b>	2 gymnastiksale	Kommunal anlæg
<b><i>Tønder Ungdomsskole</i></b>	1 gymnastiksal	Kommunal anlæg
<b><i>Tønderhallerne</i></b>	4 idrætshaller 1 multihal	Selvejende anlæg (hal 4 er kommunal anlæg)
<b><i>Visby Skole</i></b>	1 gymnastiksal	Kommunal anlæg
<b><i>Vodder Idrætscenter</i></b>	1 multihal	Selvejende anlæg
<b><i>Øster Højt skole</i></b>	1 multihal	Kommunal anlæg

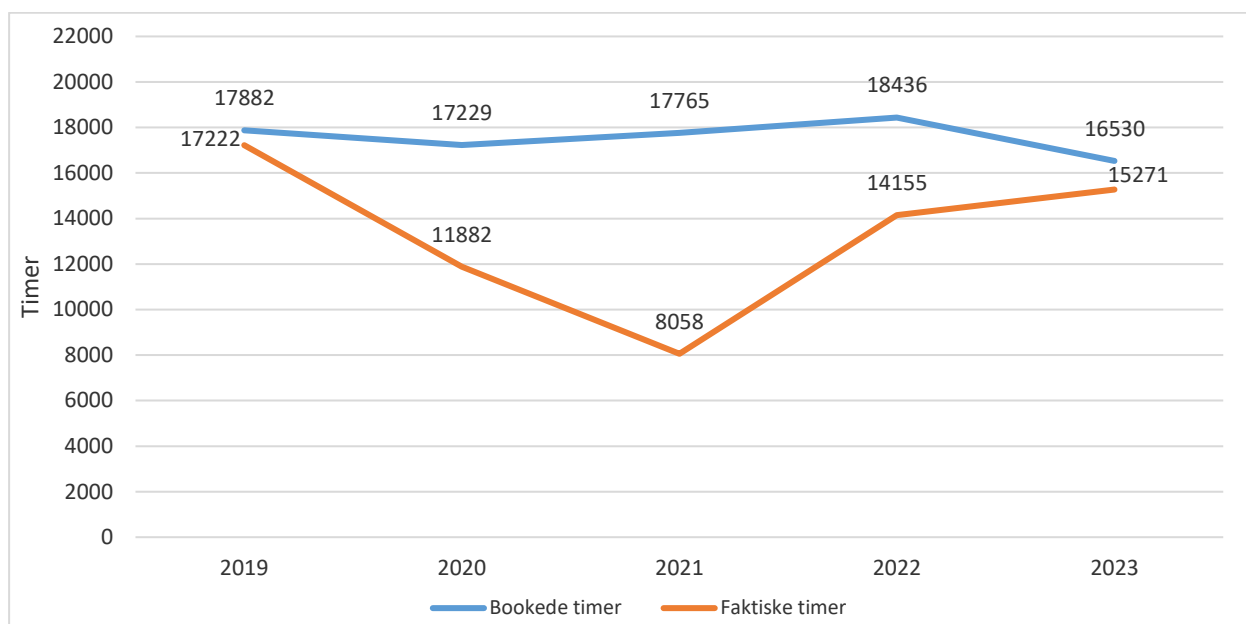
I 2019 blev de bookede timer opgjort på en ny måde, hvor foreningernes faktiske timer året inden var udgangspunktet for de bookede timer året efter. Det fremgår tydeligt, at covid-19 situationen betød en væsentlig nedgang i de faktiske timer i 2020 og 2021. Derfor blev udgangspunktet for de bookede timer i 2020 og 2021 efter de faktiske timer i 2019 plus de ændringer som foreningerne indrapporterede.

Selvom medlemstallene i foreningerne er tilbage på næsten sammen niveau som i 2019<sup>20</sup>, og de indendørs idrætters medlemstal er gået frem i 2022, så blev hverken idrætshaller eller multihaller benyttet i samme antal timer i 2023 som i 2019.

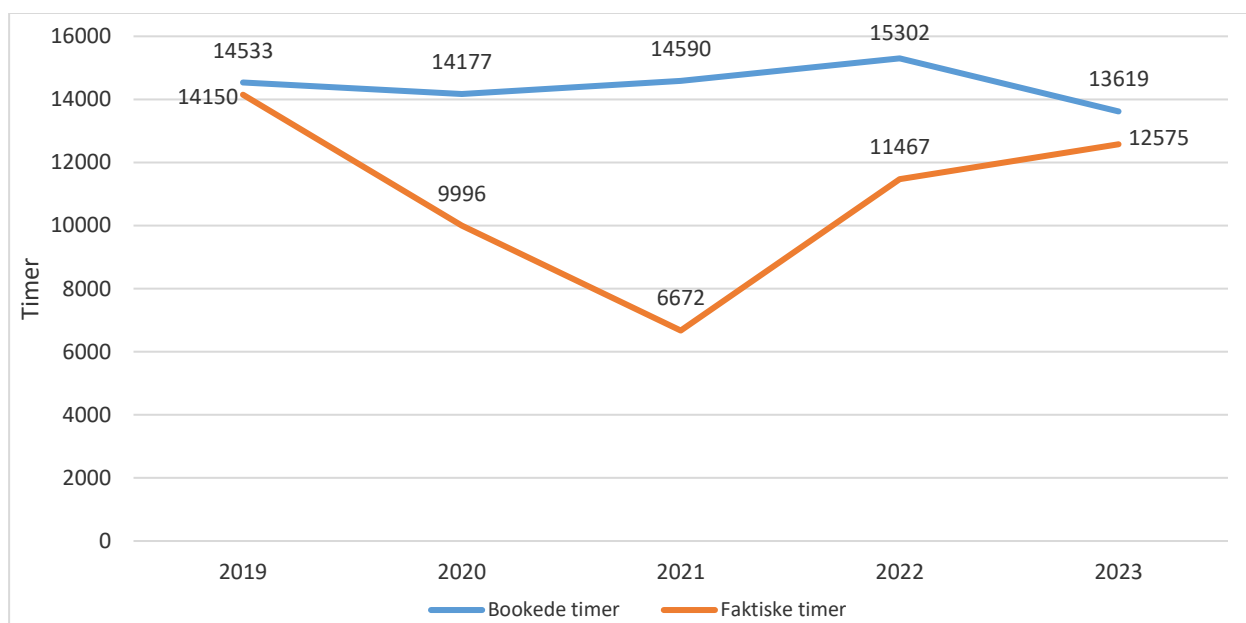
---

<sup>20</sup> Afsnit 4.5

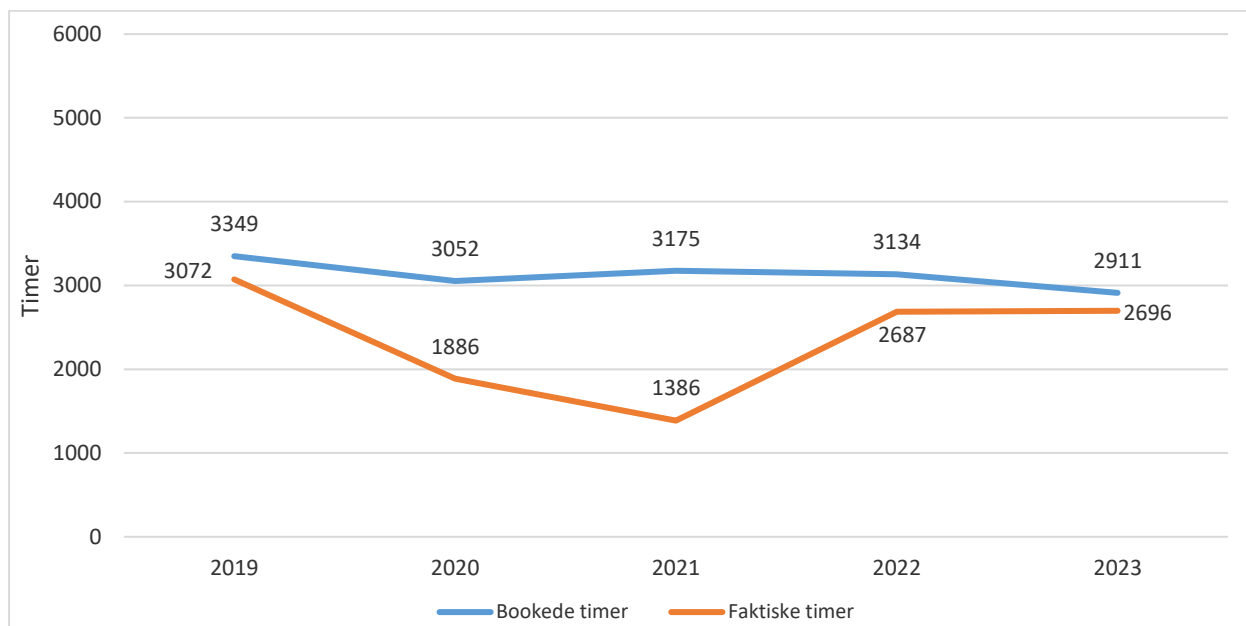
Figur 4.2.1.1 Idrætshaller og multihaller – bookede timer og faktiske benyttede timer



Figur 4.2.1.2 Idrætshaller – bookede timer og faktiske benyttede timer



Figur 4.2.1.3 Multihaller – bookede timer og faktiske benyttede timer



### Højsæson for indendørs aktiviteter

I figur 4.2.1.4, 4.2.1.5 og 4.2.1.6 vises forholdet mellem de potentielle timer, de bookede timer og de faktiske timer, i idrætshaller og multihaller for 2023. De potentielle timer er beregnet ud fra højsæson for indendørs aktiviteter i foreningerne fra 1. oktober til 31. marts i tidsrummet kl. 16-22 i hverdage og 8-17 i weekender, fratrukket 4 uger (efterårsferie, juleferie og vinterferie). Det er ligeledes kun bookede og faktiske timer i samme tidsperiode, som fremgår i beregningen.

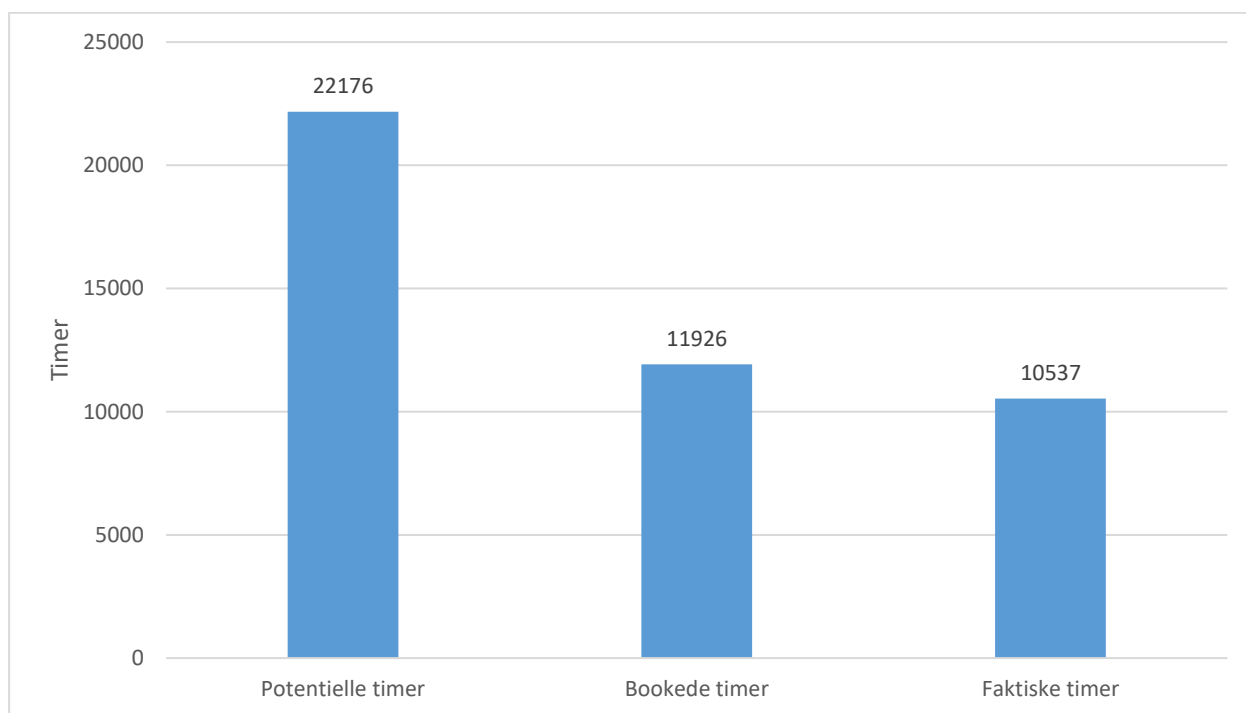
I den samlede beregning for alle idrætshaller og multihaller er der en væsentlig forskel på potentielle timer, antallet af bookede timer og især for de timer som foreningerne faktisk benytter.

Beregningen viser, at idrætshaller og multihaller var booket i 53,8 % af de potentielle timer. Der var 11.639 timer i højsæsonen svarende til 52,5 % af tiden, hvor hallerne stod tomme. De blev altså benyttet i 47,5 % af tiden. I forhold til bookede timer i højsæsonen var der 1.389 timer svarende til 11,6 % af tiden, hvor foreningerne burde have haft aktivitet, men hallerne stod tomme.

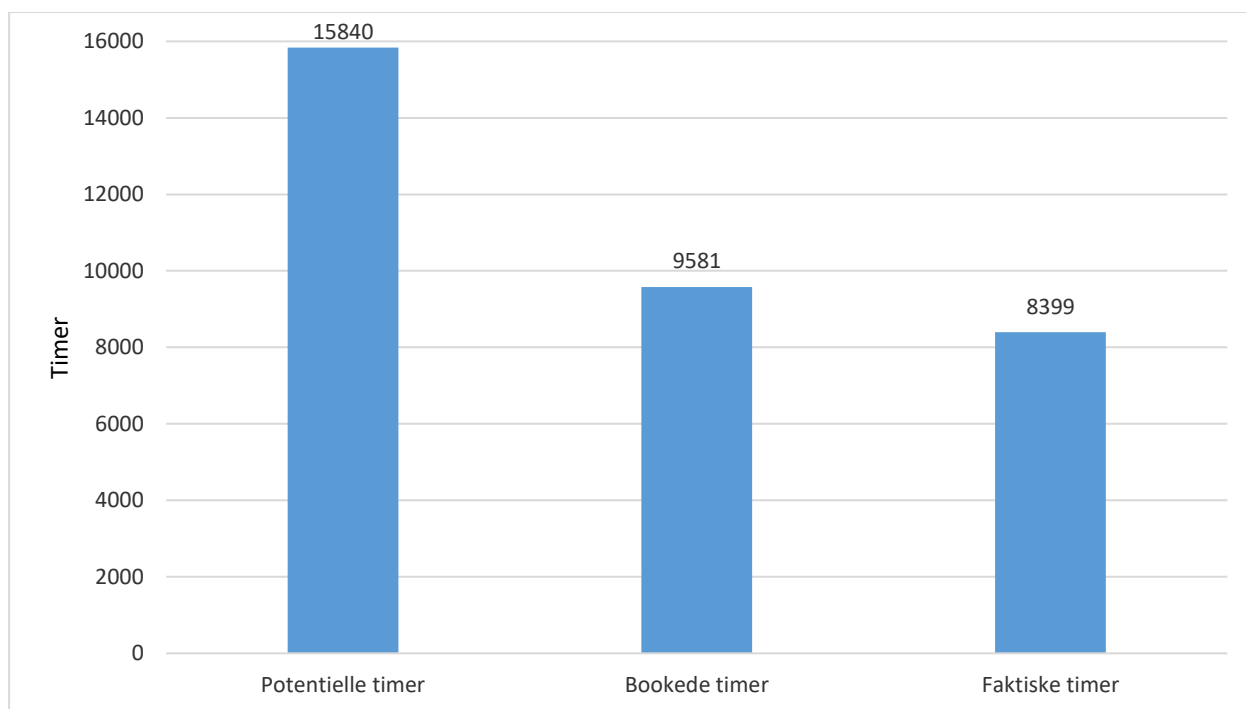
Idrætshallerne var booket i 60,5 % af de potentielle timer. I idrætshallerne var der 7.441 timer svarende til 47 % af tiden, hvor idrætshallerne stod tomme i højsæsonen. De blev altså benyttet i 53 % af tiden. I forhold til bookede timer i højsæsonen var der 1.182 timer svarende til 12,3 % af tiden, hvor foreningerne burde have haft aktivitet, men hallerne stod tomme.

Multihallerne var booket i 37 % af de potentielle timer. I multihallerne var der 4.198 timer svarende til 66,3 % af tiden, hvor multihallerne stod tomme i højsæsonen. De blev altså benyttet i 33,7 % af tiden. I forhold til bookede timer i højsæsonen var der 207 timer svarende til 8,8 % af tiden, hvor foreningerne burde have haft aktivitet, men hallerne stod tomme.

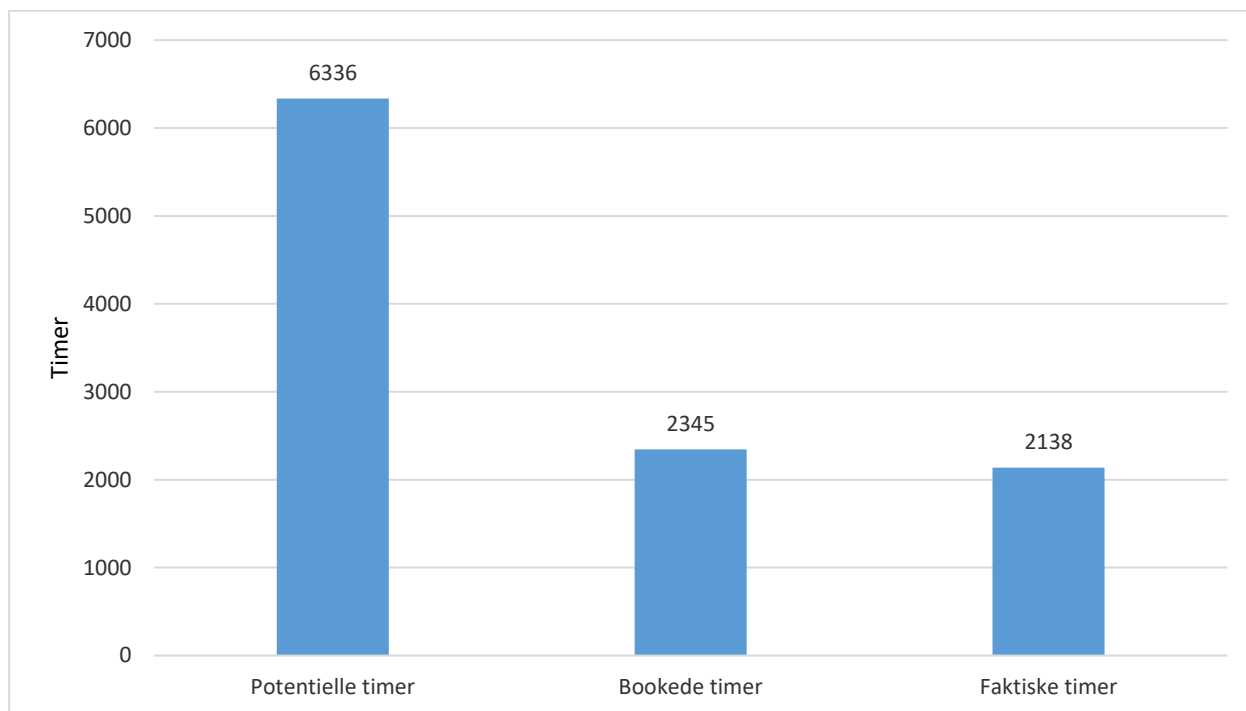
Figur 4.2.1.4 Idrætshaller og multihaller – benyttelse 2023



Figur 4.2.1.5 Idrætshaller – benyttelse 2023



Figur 4.2.1.6 *Multihaller – benyttelse 2023*



### **Højsæson for indendørs aktiviteter i de fire skoledistrikter**

Benyttelse af idrætshaller og multihaller i de forskellige skoledistrikter fremvises i de enkelte afsnit om skoledistrikterne, men der er store forskelle og variationer i de fire skoledistrikter, som opsummeres nedenfor.

I Løgumkloster skoledistrikt var idrætshaller og multihaller booket i 44,5 % af de potentielle timer. Der var 4.194 timer i højsæsonen svarende til 56,7 % af tiden, hvor hallerne stod tomme. I forhold til bookede timer i højsæsonen var der 94 timer svarende til 2,9 % af tiden, hvor foreningerne burde have haft aktivitet, men hallerne stod tomme. Se afsnit 4.2.1a.

Idrætshallerne i Løgumkloster skoledistrikt var booket i 49,5 % af de potentielle timer. Der var 2.769 timer i højsæsonen svarende til 52,4 % af tiden, hvor idrætshallerne stod tomme i højsæsonen. I forhold til bookede timer i højsæsonen var der 100 timer svarende til 3,8 % af tiden, hvor foreningerne burde have haft aktivitet, men idrætshallerne stod tomme.

Multihallerne i Løgumkloster skoledistrikt var booket i 32,2 % af de potentielle timer. Der var 1.425 timer i højsæsonen svarende til 67,5 % af tiden, hvor multihallerne stod tomme i højsæsonen. I forhold til bookede timer i højsæsonen var der 6 timer flere faktiske timer end bookede timer, hvor foreningerne havde aktivitet.

I Skærbæk skoledistrikt var idrætshaller og multihaller booket i 77,4 % af de potentielle timer. Der var 1.008 timer i højsæsonen svarende til 31,8 % af tiden, hvor hallerne stod tomme. I forhold til bookede timer i højsæsonen var der 291 timer svarende til 11,9 % af tiden, hvor foreningerne burde have haft aktivitet, men hallerne stod tomme. Se afsnit 4.2.1b.

Idrætshallerne i Skærbæk skoledistrikt var booket i 83,1 % af de potentielle timer. Der var 622 timer i højsæsonen svarende til 29,5 % af tiden, hvor idrætshallerne stod tomme i højsæsonen. I forhold til bookede timer i højsæsonen var der 266 timer svarende til 15,1 % af tiden, hvor foreningerne burde have haft aktivitet, men idrætshallerne stod tomme.



Multihallen i Skærbæk skoledistrikt var booket i 65,8 % af de potentielle timer. Der var 386 timer i højsæsonen svarende til 36,6 % af tiden, hvor multihallen stod tom i højsæsonen. I forhold til de bookede timer i højsæsonen var der 25 timer svarende til 3,6 % af tiden, hvor foreningerne burde have haft aktivitet, men multihallen stod tom.

I Toftlund skoledistrikt var idrætshaller og multihaller booket i 55,5 % af de potentielle timer. Der var 2.039 timer i højsæsonen svarende til 48,3 % af tiden, hvor hallerne stod tomme. I forhold til de bookede timer i højsæsonen var der 159 timer svarende til 6,8 % af tiden, hvor foreningerne burde have haft aktivitet, men hallerne stod tomme. Se afsnit 4.2.1c.

Idrætshallerne i Toftlund skoledistrikt var booket i 61,2 % af de potentielle timer. Der var 1.387 timer i højsæsonen svarende til 43,8 % af tiden, hvor idrætshallerne stod tomme i højsæsonen. I forhold til de bookede timer i højsæsonen var der 159 timer svarende til 8,2 % af tiden, hvor foreningerne burde have haft aktivitet, men idrætshallerne stod tomme.

Multihallen i Toftlund skoledistrikt var booket i 38,3 % af de potentielle timer. Der var 652 timer i højsæsonen svarende til 61,7 % af tiden, hvor multihallen stod tom i højsæsonen. I forhold til de bookede timer i højsæsonen blev alle timer benyttet af foreningerne i multihallen.

I Tønder skoledistrikt var idrætshaller og multihaller booket i 51,9 % af de potentielle timer. Der var 4.398 timer i højsæsonen svarende til 59,5 % af tiden, hvor hallerne stod tomme. I forhold til de bookede timer i højsæsonen var der 846 timer svarende til 22 % af tiden, hvor foreningerne burde have haft aktivitet, men hallerne stod tomme. Se afsnit 4.2.1d.

Idrætshallerne i Tønder skoledistrikt var booket i 62 % af de potentielle timer. Der var 2.663 timer i højsæsonen svarende til 50,4 % af tiden, hvor idrætshallerne stod tomme i højsæsonen. I forhold til de bookede timer i højsæsonen var der 658 timer svarende til 20,1 % af tiden, hvor foreningerne burde have haft aktivitet, men idrætshallerne stod tomme.

Multihallerne i Tønder skoledistrikt var booket i 26,8 % af de potentielle timer. Der var 1.734 timer i højsæsonen svarende til 82,1 % af tiden, hvor multihallerne stod tomme i højsæsonen. I forhold til de bookede timer i højsæsonen var der 187 timer svarende til 33,1 % af tiden, hvor foreningerne burde have haft aktivitet, men multihallerne stod tomme.

Oversigten i tabel 4.2.1.2 viser forskellene mellem Tønder Kommune som helhed og de fire skoledistrikter i henhold de ovennævnte forhold. Umiddelbart var hallerne i Skærbæk skoledistrikt booket i en stor del af de potentielle timer og der var også procentuelt færre tomme timer i Skærbæk skoledistrikt i forhold til de øvrige skoledistrikter og kommunen som helhed. Dog var der en relativ større andel af de bookede timer, som ikke blev benyttet. I Løgumkloster skoledistrikt var foreningerne derimod bedre til at benytte de bookede timer, hvor i Tønder skoledistrikt var der mange bookede timer, som ikke blev benyttet af foreningerne. Toftlund skoledistrikt ligner Tønder Kommune som helhed med mindre variationer.

Tabel 4.2.1.2 *Oversigt over forskelle mellem Tønder Kommune og de fire skoledistrikter i 2023*

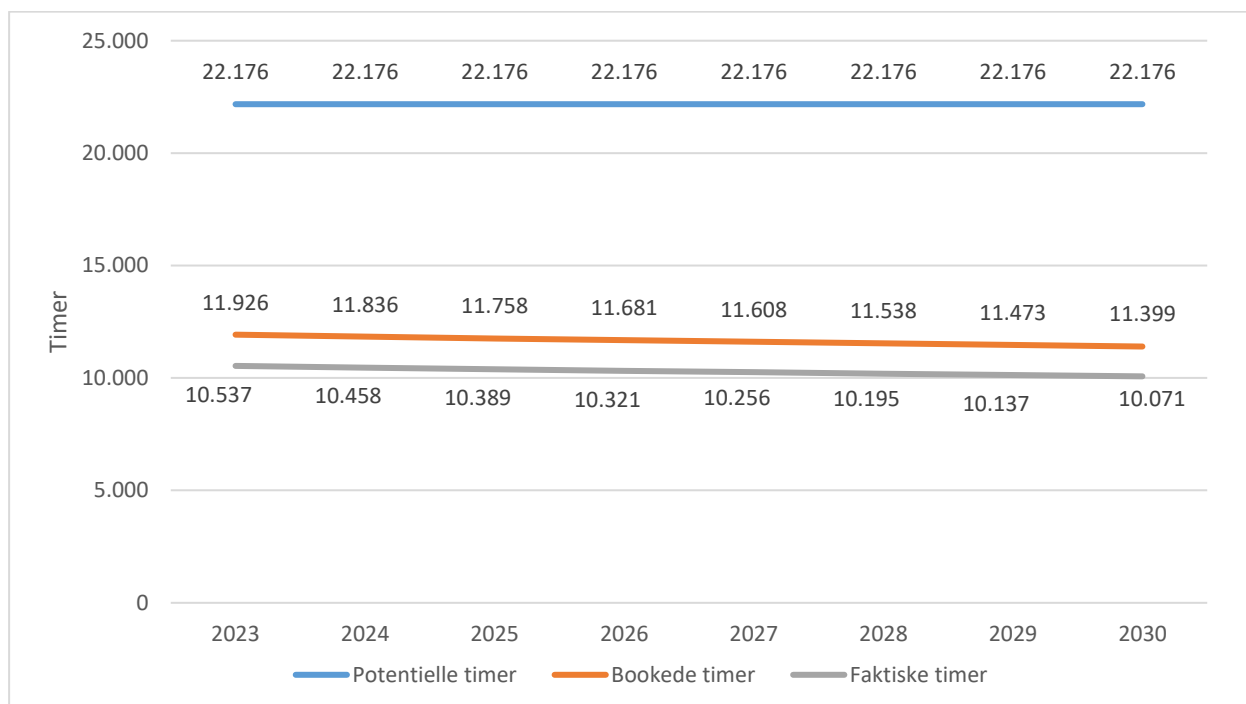
Område / andel	Andel af bookede timer i forhold til potentielle timer	Andel af ubenyttede potentielle timer	Andel af bookede timer, som ikke blev benyttet
<i>Tønder Kommune</i>	53,8	52,5	11,6
<i>Løgumkloster skoledistrikt</i>	44,5	52,4	3,8
<i>Skærbæk skoledistrikt</i>	77,4	31,8	11,9
<i>Toftlund skoledistrikt</i>	55,5	48,3	8,2
<i>Tønder skoledistrikt</i>	51,9	59,9	22,0

### **Prognoser for højsæsonen frem mod 2030**

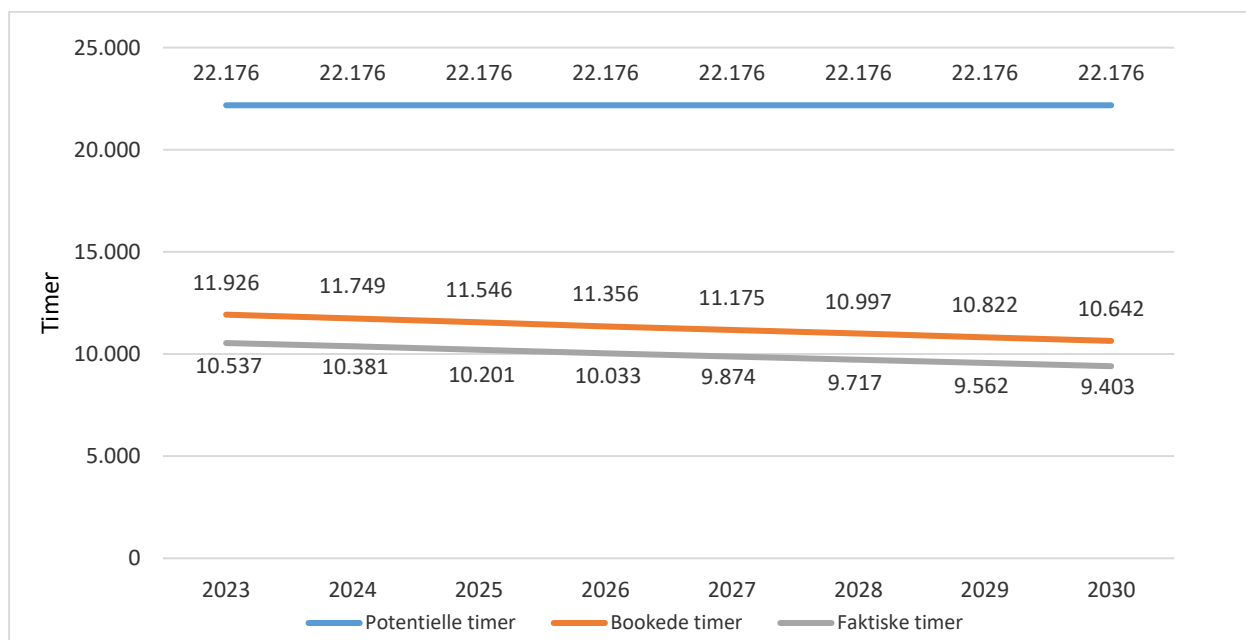
Figur 4.2.1.7 og 4.2.1.9 viser prognosen for udvikling i bookede timer og faktiske timer i højsæsonen, såfremt det følger befolkningsudviklingen. Frem mod 2030 vil de bookede timer falde med 527 timer svarende til et fald på 4,4 %. Det vil betyde, at hallerne vil blive booket i 51,4 % af tiden i 2030. Hvis der tages udgangspunkt i befolkningsudviklingen for de primære brugere 0-24 år vil de bookede timer falde med 1.033 timer svarende til 8,7 % frem mod 2030. Det vil betyde, at hallerne vil blive booket i 49,1 % af tiden i 2030. I 2023 var hallerne booket i 53,8 % af tiden.

Figur 4.2.1.8 og 4.2.1.10 viser prognosen for udvikling i bookede timer og faktiske timer i højsæsonen, såfremt det følger befolkningsudviklingen for borgere med dansk oprindelse. Med udgangspunkt i borgere med dansk oprindelse vil de bookede timer falde med 1.284 timer svarende til 10,8 %. Det vil betyde, at hallerne vil blive booket i 48 % af tiden i 2030. Hvis der tages udgangspunkt i befolkningsudviklingen for de primære brugere 0-24 år med dansk oprindelse vil de bookede timer falde med 1.992 timer svarende til 16,7 % frem mod 2030. Det vil betyde, at hallerne vil blive booket i 44,8 % af tiden i 2030. Det understreger behovet for, at det er væsentligt at få flere borgere ind i foreningslivet og i hallerne.

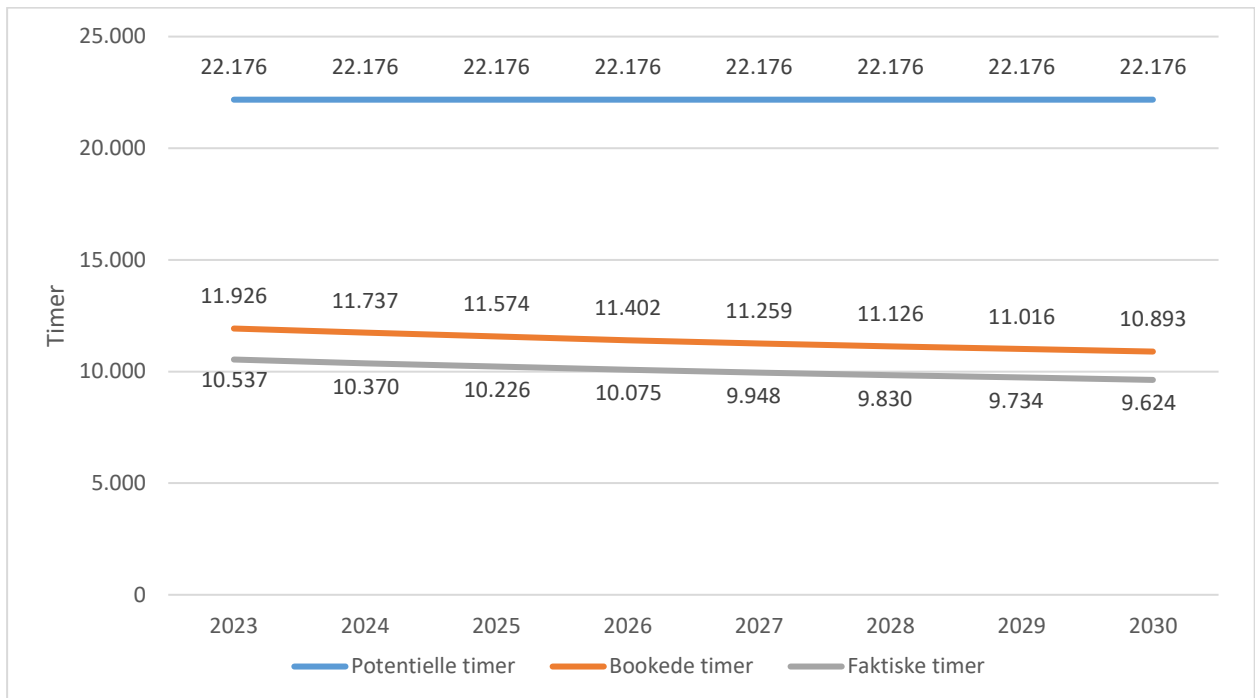
Figur 4.2.1.7 Prognose for udvikling i haltimer i højsæson i Tønder Kommune frem mod 2030 baseret på prognose for befolkningsudviklingen



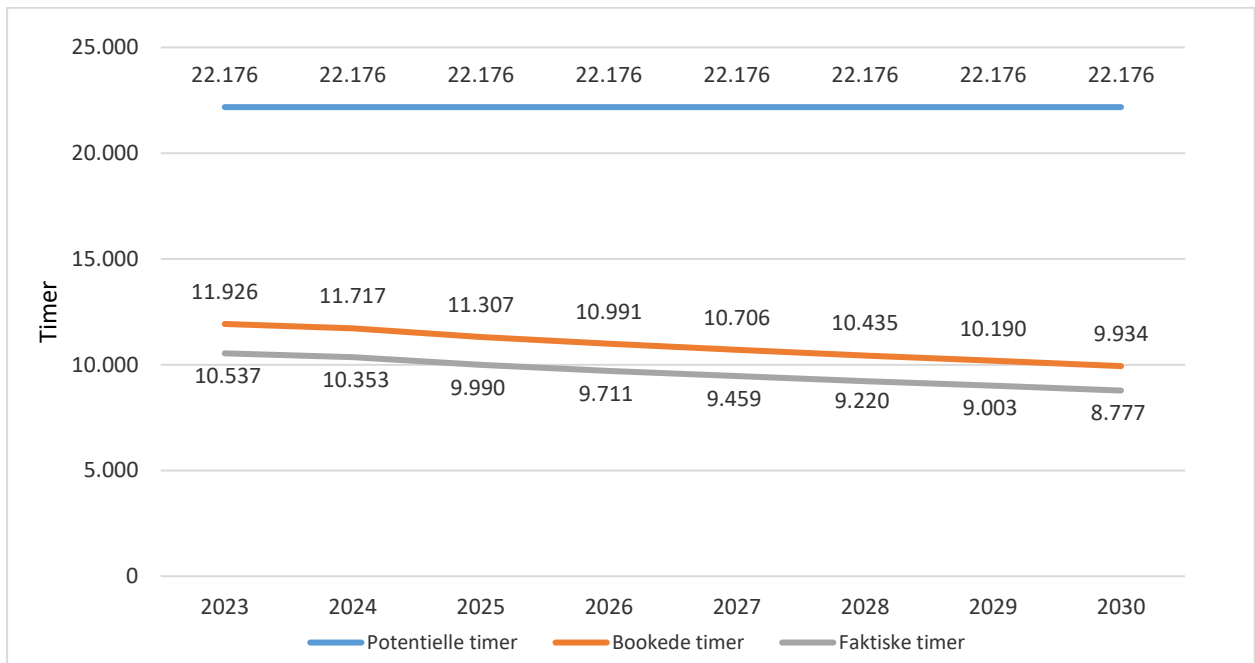
Figur 4.2.1.8 Prognose for udvikling i haltimer i højsæson i Tønder Kommune frem mod 2030 baseret på prognose for befolkningsudviklingen – dansk oprindelse



Figur 4.2.1.9 Prognose for udvikling i haltimer i højsæson i Tønder Kommune frem mod 2030 baseret på prognose for befolkningsudviklingen for 0-24 år



Figur 4.2.1.10 Prognose for udvikling i haltimer i højsæson i Tønder Kommune frem mod 2030 baseret på prognose for befolkningsudviklingen for 0-24 år – dansk oprindelse



## 4.2.2 Fodboldbaner

Når det kommer til fodboldbaner, så viser tabel 4.2.2.1, hvor mange fodboldbaner der er i de forskellige byer, og hvor mange fodboldspillere som foreningerne har indberettet som udendørs fodboldmedlemmer i 2022. Den viser ligeledes, at der er fodboldbaner i flere byer, hvor der ikke er indberettet fodboldmedlemmer. Fodboldbaner, som bliver driftet, men formodentlig ikke benyttes til foreningsaktivitet. Dermed kan der være en højere dækning end nødvendigt af fodboldbaner i Tønder Kommune. Tabellen inkluderer også kunstgræsbaner, selvom det er en særlig facilitet, for at fremvise det samlede overblik på fodboldbaner i Tønder Kommune.

I Tønder Kommune var der 2.659 registrerede fodboldspillere i foreningerne i 2023 plus 53 elever på sportsefterskolen SINE i Løgumkloster. Se afsnit 4.5. I alt er der et spilleareal på 374.784 m<sup>2</sup>. Det giver et spilleareal på 149 m<sup>2</sup> pr. registreret fodboldspiller.

Tabel 4.2.2.1 *Fodboldbaner i Tønder Kommune og indberettede fodboldspillere i 2022*

<b>Fodboldbaner i Tønder Kommune</b>		<b>Indberettede fodboldspillere 2022</b>
<i>Abild (13.383 m<sup>2</sup>)</i>	1 11-mands 1 8 mands 2 5-mands 1 3-mands	0
<i>Agerskov (14.202 m<sup>2</sup>)</i>	1 11-mands 1 8 mands 2 5-mands 4 3-mands	147
<i>Arrild (8.649 m<sup>2</sup>)</i>	1 11 mands 1 5-mands 3 3-mands	40
<i>Bedsted (10.086 m<sup>2</sup>)</i>	1 11 mands 2 5-mands 2 3-mands	19
<i>Bredebro (34.638 m<sup>2</sup>)</i>	4 11-mands 1 8 mands 2 5-mands 6 3-mands	130
<i>Brøns (7.176 m<sup>2</sup>)</i>	1 11 mands 2 3-mands	0
<i>Ellum (7.140 m<sup>2</sup>)</i>	1 11-mands	0

<i>Frifelt (13.821 m<sup>2</sup>)</i>	1 11-mands 1 8 mands 1 5-mands 7 3-mands	25
<i>Højer (31.542 m<sup>2</sup>)</i>	3 11-mands 2 8 mands 2 5-mands 4 3-mands	209
<i>Jejsing (8.649 m<sup>2</sup>)</i>	1 11-mands 1 5-mands 3 3-mands	15
<i>Løgumkloster (38.646 m<sup>2</sup>)</i>	4 11-mands (inkl. kunst) 2 8 mands 2 5-mands 2 3-mands	279 (+53 på SINE)
<i>Møgeltønder (24.531 m<sup>2</sup>)</i>	3 11-mands 1 5-mands 7 3-mands	79
<i>Skærbæk (46.920 m<sup>2</sup>)</i>	7 11-mands (inkl. kunst)	382
<i>Tirslund (5.316 m<sup>2</sup>)</i>	1 8 mands 1 5-mands 2 3-mands	0
<i>Toflund (32.088 m<sup>2</sup>)</i>	4 11-mands (inkl. kunst) 2 5-mands 6 3-mands	384
<i>Tønder (54.570 m<sup>2</sup>)</i>	8 11-mands (inkl. kunst)	850
<i>Visby (10.395 m<sup>2</sup>)</i>	1 11-mands 2 5-mands 5 3-mands	52
<i>Øster Højst (13.032 m<sup>2</sup>)</i>	1 11-mands 4 5-mands 4 3-mands	48

## De fire skoledistrikter

Dækning af fodboldbaner i de fire skoledistrikter fremvises i de enkelte afsnit om skoledistrikterne, men der er forskelle og variationer i de fire skoledistrikter, som opsummeres nedenfor.

I Løgumkloster skoledistrikt var der i foreningerne 509 registrerede fodboldspillere i 2023. Se afsnit 4.5a. I alt er der et spilleareal på 113.937 m<sup>2</sup>. Det giver et spilleareal på 224 m<sup>2</sup> pr. indregistreret fodboldspiller.

I Skærbæk skoledistrikt var der i foreningerne 407 registrerede fodboldspillere i 2023. Se afsnit 4.5b. I alt er der et spilleareal på 67.917 m<sup>2</sup>. Det giver et spilleareal på 167 m<sup>2</sup> pr. indregistreret fodboldspiller.

I Toftlund skoledistrikt var der i foreningerne 531 registrerede fodboldspillere i 2023. Se afsnit 4.5c. I alt er der et spilleareal på 60.255 m<sup>2</sup>. Det giver et spilleareal på 114 m<sup>2</sup> pr. indregistreret fodboldspiller.

I Tønder skoledistrikt var der i foreningerne 1.153 registrerede fodboldspillere i 2023. Se afsnit 4.5d. I alt er der et spilleareal på 132.675 m<sup>2</sup>. Det giver et spilleareal på 115 m<sup>2</sup> pr. indregistreret fodboldspiller.

Umiddelbart fremstår det som Løgumkloster skoledistrikt har et stort spilleareal pr. registreret fodboldspiller og Toftlund skoledistrikt samt Tønder skoledistrikt har et mindre spilleareal pr. registreret fodboldspiller. Der er dog også stor variation inde i skoledistrikterne, hvor den ene forening kan have et væsentligt større spilleareal pr. fodboldspiller end en anden forening i samme skoledistrikt. Der er ligeledes forskellige behov i foreningerne, alt efter hvilke hold foreningerne har, og om de har behov for 11-mands baner, 8-mands baner eller 3/5-mands baner. Herudover kan der være andre udendørs aktiviteter, hvor foreningerne benytter fodboldbanerne.

### 4.2.3 Sammenfatning

Tønder Kommune har en rigtig god dækning af basisfaciliteter, når antallet af faciliteter måles op mod antallet af borgere og primære brugere af faciliteterne. Det gælder både for de faciliteter, der benyttes til foreningsaktiviteter, som idræts- og multihaller samt fodboldbaner, og for de faciliteter, der benyttes til selvorganiserende aktiviteter, som parker, græsarealer og legepladser.

I 2030 vil dækningen af basisfaciliteter være endnu bedre, fordi der bliver færre borgere og færre primære brugere af faciliteterne. Eksempelvis var der i 2023 en hal pr. 207 primær bruger i alderen 0-24 år, og i 2030 vil der være en hal pr. 189 primær bruger. I 2023 var der en fodboldbane pr. 176 primær bruger i alderen 0-24 år, og i 2030 vil der være en fodboldbane pr. 161 primær bruger. Der vil kort sagt være færre borgere og færre primære brugere pr. facilitet i 2030, og derfor vurderes det, at der er rigeligt med basisfaciliteter i Tønder Kommune. Det understreger samtidig, at der skal nye brugere ind i basisfaciliteterne, hvis benyttelsen i 2030 skal være på samme niveau som i 2023.

I perioden 2019 til 2023 var benyttelsen af idrætshaller og multihaller faldene, dog med en lille stigning fra 2022 til 2023. Covid-19 situationen betød en væsentlig nedgang i benyttelsen i 2020 og 2021, men selvom medlemstallene i foreningerne er på tilbage på næsten samme niveau som i 2019, og de indendørs idrætter har haft medlemsfremgang, så er hallerne ikke blevet benyttet i samme antal timer i 2023 som i 2019.

I højsæsonen for foreningernes indendørs aktiviteter i 2023, var den samlede benyttelse i idrætshaller og multihaller på 47,5 % af tiden. Det vil sige, at hallerne samlet set stod tomme i 52,5 % af tiden.

For idrætshallerne var den samlede benyttelse på 53 % af tiden og for multihallerne var den samlede benyttelse på 47 % af tiden.

Frem mod 2030 vil den samlede benyttelse formodentlig falde. I 2023 var hallerne booket 53,8 % af tiden. I 2030 vil hallerne blive booket i 51,4 % af tiden ud fra den generelle befolkningsprognose. Tages der udgangspunkt i de primære brugere, som er borgere i alderen 0-24 år af dansk oprindelse, så vil hallerne være booket i 44,8 % af tiden i 2030. Altså i 9 % mindre tid end i 2023. Det understreger ligeledes, at der skal nye brugere ind i idrætshaller og multihaller, hvis benyttelsen i 2030 skal være på samme niveau som i 2023.

Der kan være en højere dækning af fodboldbaner end nødvendigt. I Tønder Kommune er der fodbold-baner i byer, hvor der ikke er registreret fodboldspillere.

Der er i alt et spilleareal på 374.784 m<sup>2</sup>, og der er 2659 registrerede fodboldspillere i Tønder Kommune plus 53 elever på sportsefterskolen SINE i Løgumkloster. Det giver et spilleareal på 149 m<sup>2</sup>. pr. registreret fodboldspiller.

Dækningen af fodboldbaner i de fire skoledistrikter er varierende, med et større spilleareal i nogle skoledistrikter end i andre. Der er også stor variation i dækningen af fodboldbaner inde i skoledistrikterne, hvor en forening kan have et væsentligt større spilleareal pr. spiller end en anden forening i samme skoledistrikt. Der er ligeledes forskellige behov i foreningerne, hvor nogle har brug for flere 11-mands baner og andre har behov for 8-mands baner eller 3/5-mands baner. Herudover kan der være andre udendørs aktiviteter, hvor foreningerne benytter fodboldbanerne.



## 4.2a Facilitetsdækning af basisfaciliteter og benyttelse i idrætshaller og multihaller i Løgumkloster skoledistrikt

I forhold til facilitetsdækning, så vil det altid være en vurdering, hvornår der er nok faciliteter. Umiddelbart er vurderingen, at Løgumkloster skoledistrikt har rigeligt med basisfaciliteter, når antallet af faciliteter sammenholdes med antallet af borgere og antallet af mulige primære brugere. Hertil viser prognosen for befolkningsudviklingen, at der frem mod 2030 bliver færre primære brugere borgere pr. facilitet. Se tabel 4.2.1a.

I afsnit 4.5a fremgår det, at antallet af medlemmer i foreningerne, og dermed brugere af basisfaciliteterne har været faldende blandt 0-24 årige. At det skulle forholde sig anderledes frem mod 2030 må formodes at være usandsynligt. Hovedparten af medlemmer i foreningerne og primære brugere af basisfaciliteter er borgere i alderen 0-24 år, som der generelt bliver markant færre af frem mod 2030.

Derfor må det antages, at benyttelsen af basisfaciliteter vil falde fremadrettet, medmindre der gøres en indsats for, at der kommer flere nye brugere af basisfaciliteterne. Blandt andet brugere, som er over 25 år samt brugere med udenlandsk oprindelse.

I forhold til basisfaciliteter, som benyttes til selvorganiserende aktiviteter, må det antages, at også de faciliteter vil blive benyttet af færre borgere i fremtiden på grund af befolkningsudviklingen.

Tabel 4.2.1a og 4.2.2a viser dækningen af basisfaciliteter, som er registreret i Tønder Kommunes systemer, i forhold til befolkningstallet i Løgumkloster skoledistrikt. I afsnit 4.2 og tabel 4.2.1 og tabel 4.2.2 fremvises et samlet overblik over hvor mange basisfaciliteter, der er kommunale anlæg, selvejende institutioner samt private anlæg og foreningsdrevende anlæg. De to tabeller er delt op i en tabel, hvor faciliteterne primært benyttes til foreningsaktiviteter og en tabel, hvor faciliteterne primært benyttes til selvorganiserende aktiviteter.

Tabellerne viser, hvor mange totale borgere der er pr. facilitet samt hvor mange borgere i den primære brugergruppe, der er pr. facilitet. Eksempelvis er 0-24 årige primære brugere af hallerne, og er derfor angivet under haller som antal primære brugere pr. facilitet. Ligeledes viser tabellerne, hvordan befolknings-udviklingen har betydning for det mulige antal primære brugere pr. facilitet i 2030. Eksempelvis var der i 2023 194 primære brugere pr. hal i Løgumkloster skoledistrikt. I 2030 vil der være 180 primære brugere pr. hal. Det er færre primære brugere end gennemsnittet for Tønder Kommune både i 2023 og 2030.

Tabel 4.2.1a Basisfaciliteter, som primært benyttes til foreningsaktiviteter

Anlæg - Basisfaciliteter	Haller i alt	Idrætshal	Multihal	Gymnastiksal	Fodboldbane	Kroffbane
I alt	12	6	4	2	16 <sup>21</sup>	6
Antal totale borgere pr. facilitet 2023	772	1.543	2.315	4.630	579	1.543
Antal primære brugere pr. facilitet 2023	196 (0-24 år)	391 (0-24 år)	587 (0-24 år)	1.174 (0-24 år)	147 (0-24 år)	537 (60+ år)
Antal primære brugere pr. facilitet 203	180 (0-24 år)	359 (0-24 år)	539 (0-24 år)	1.078 (0-24 år)	135 (0-24 år)	554 (0-24 år)

Tabel 2.5.4 Basisfaciliteter, som primært benyttes til selvorganiserende aktiviteter

Anlæg - Basisfaciliteter	Park / græsareal	Legeplads	Forsamlingshus
I alt	Ikke opgjort	10	9
Antal totale borgere pr. facilitet 2023	-	926	1.029
Antal totale borgere pr. facilitet 2030	-	879	977

I Løgumkloster skoledistrikt er facilitetsdækningen af basisfaciliteter lidt bedre end Tønder Kommune som helhed, når antallet af faciliteter sammenholdes med antallet af mulige brugere og primære brugere. Prognosen for befolkningsudviklingen for Løgumkloster skoledistrikt viser, at der frem mod 2030 bliver færre borgere, og der vil blive booket færre timer i idrætshaller og multihaller. Se afsnit 4.2.1a. Løgumkloster skoledistrikt har dog en fremgang i andelen af befolkningen, som er medlemmer af de folkeoplysende foreninger, hvilket kan give en forhåbning om, at benyttelsen af basisfaciliteterne ikke falder så drastisk som befolkningsprognosen ellers viser. Se afsnit 4.5a.

<sup>21</sup> Opgjort på m2 i forhold til en 11-mandsbane.

#### 4.2.1a Idrætshaller, multihaller og gymnastiksale i Løgumkloster skoledistrikt

I tabel 4.2.1.1a vises en oversigt over idrætshaller, multihaller og gymnastiksale opstillet i alfabetisk rækkefølge og ejerforhold på de enkelte anlæg.

I figur 4.2.1.1a, 4.2.1.2a og 4.2.1.3a vises forholdet mellem de timer som de folkeoplysende foreninger havde booket og budgetteret med, og de timer som foreningerne faktisk benyttede i idrætshaller og multihaller fra 2019 til 2023.

Tabel 4.2.1.1a

Haller i Løgumkloster skoledistrikt	Ejerforhold	
<i>Ballum Multihus</i>	1 multihal	Selvejende anlæg
<i>Bedsted Friskole</i>	1 multihal	Kommunal anlæg
<i>Bredebro Idrætscenter</i>	2 idrætshaller	Selvejende anlæg
<i>Bredebro skole</i>	1 gymnastiksal	Kommunal anlæg
<i>Klosterhallen</i>	3 idrætshaller 1 multihal	Selvejende anlæg
<i>Løgumkloster distriktsskole</i>	1 idrætshal	Kommunal anlæg
<i>Visby Skole</i>	1 gymnastiksal	Kommunal anlæg
<i>Øster Højst skole</i>	1 multihal	Kommunal anlæg

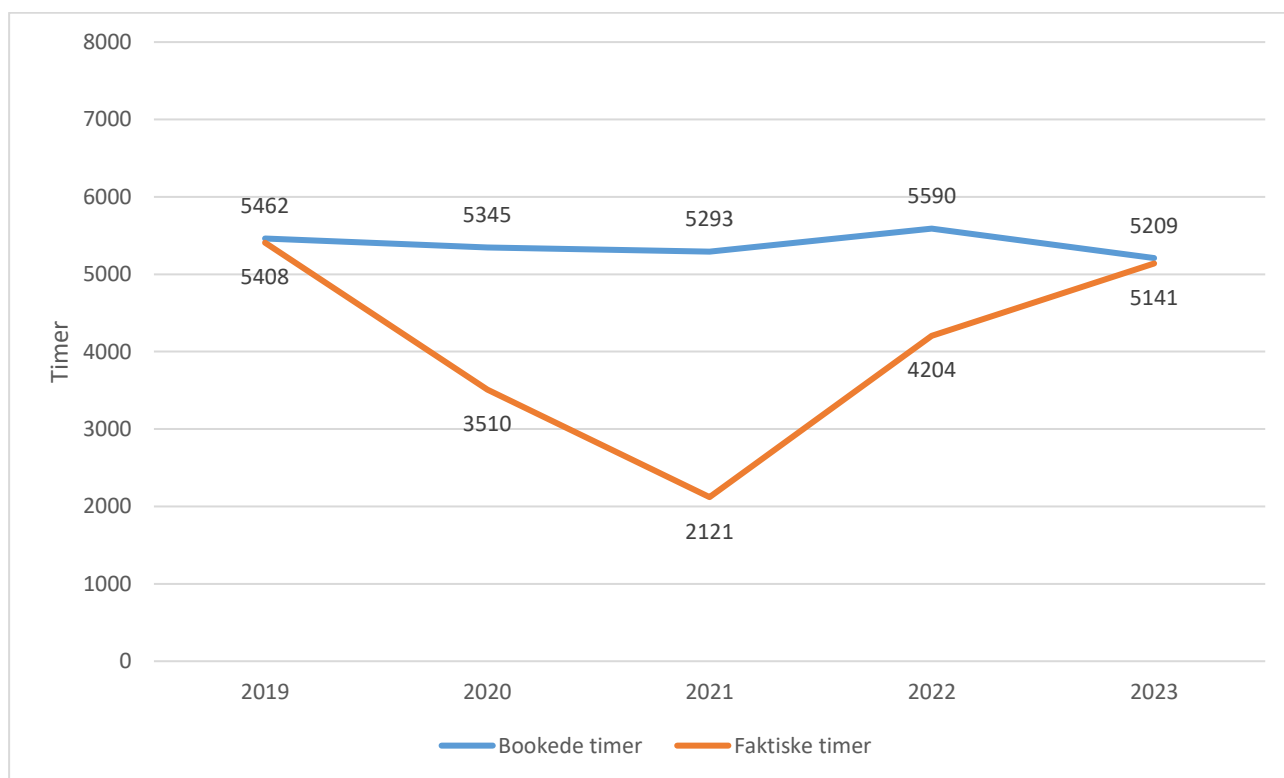
I 2019 blev de bookede timer opgjort på en ny måde, hvor foreningernes faktiske timer året inden var udgangspunktet for de bookede timer året efter. Det fremgår tydeligt, at covid-19 situationen betød en væsentlig nedgang i de faktiske timer i 2020 og 2021. Derfor blev udgangspunktet for de bookede timer i 2020 og 2021 efter de faktiske timer i 2019 plus de ændringer som foreningerne indrapporterede.

Selvom medlemstallene i foreningerne er tilbage på næsten sammen niveau som i 2019<sup>22</sup>, og de indendørs idrætters medlemstal er gået frem i 2022, så blev hverken idrætshaller eller multihaller benyttet i samme antal timer i 2023 som i 2019.

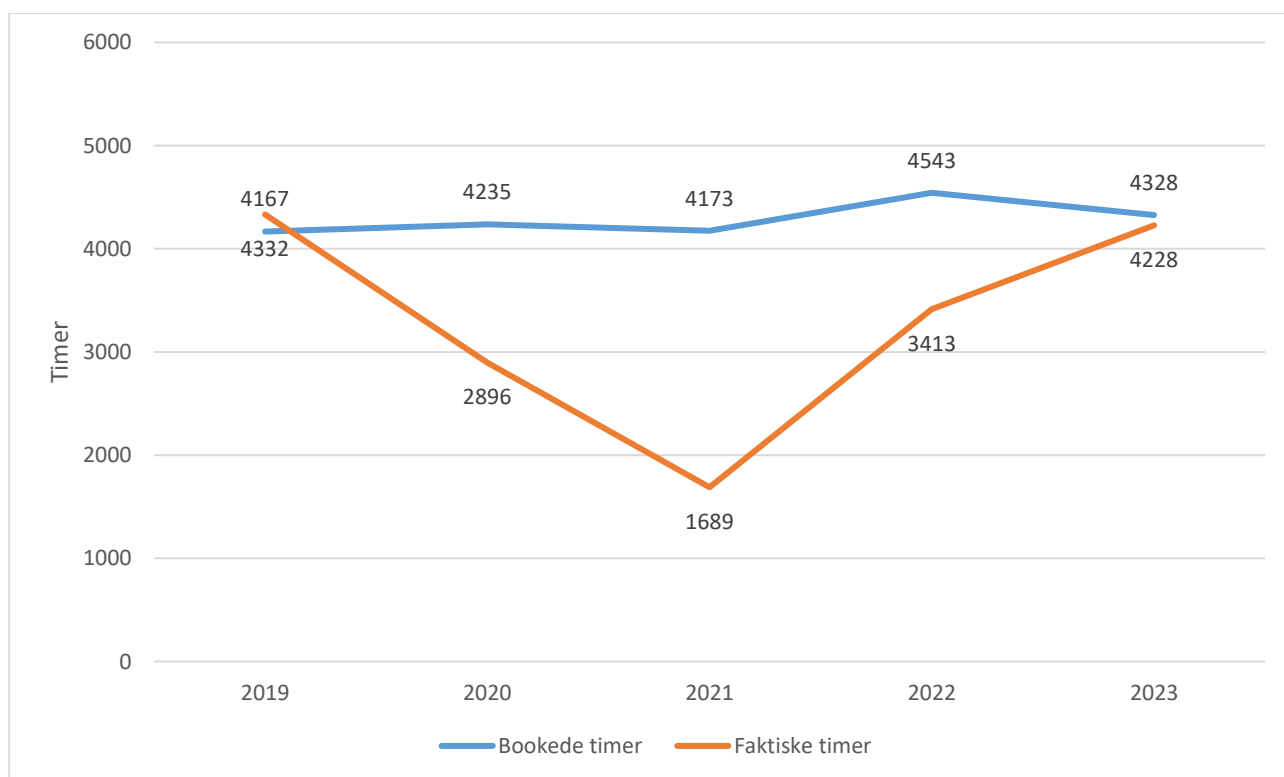
---

<sup>22</sup> Afsnit 4.5a

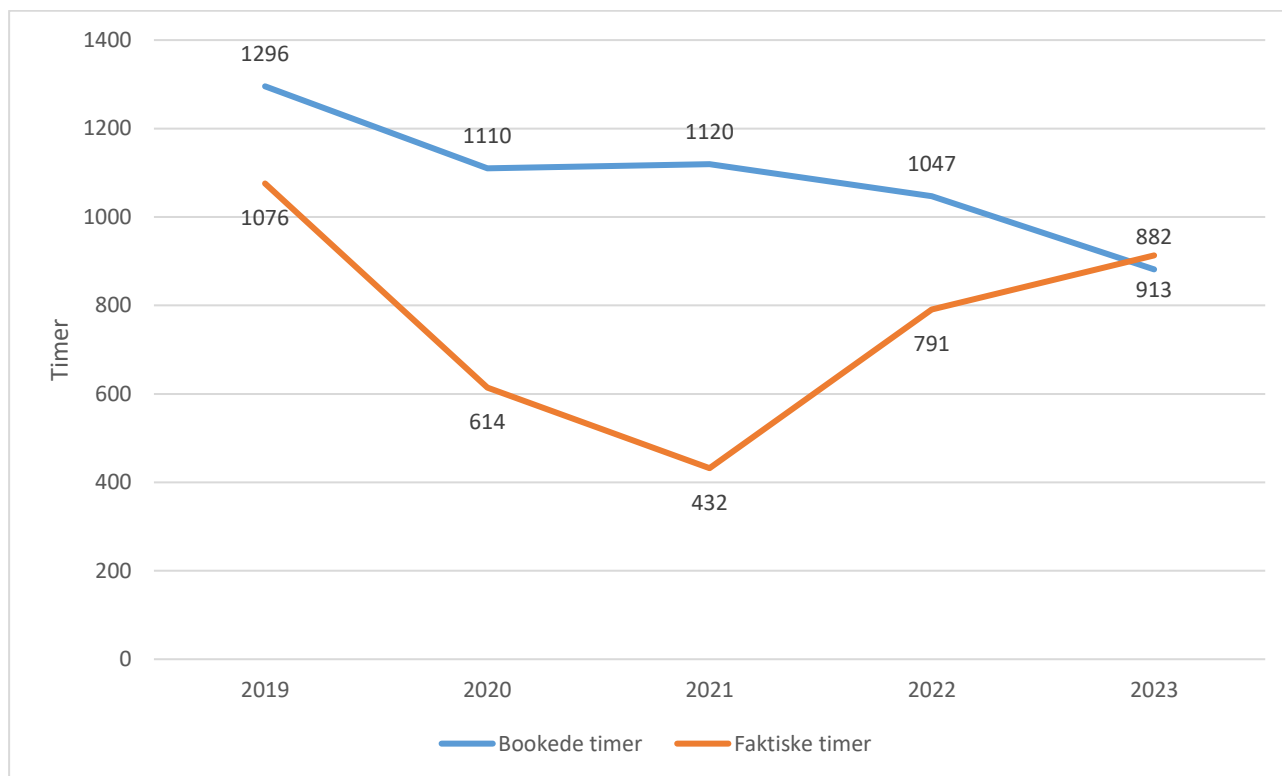
Figur 4.2.1.1a Idrætshaller og multihaller – bookede timer og faktiske benyttede timer



Figur 4.2.1.2a Idrætshaller – bookede timer og faktiske benyttede timer



Figur 4.2.1.3a *Multihaller – bookede timer og faktiske benyttede timer*



### Højsæson for indendørs aktiviteter

I figur 4.2.1.4a, 4.2.1.5a og 4.2.1.6a vises forholdet mellem de potentielle timer, de bookede timer og de faktiske timer, i idrætshaller og multihaller for 2023. De potentielle timer er beregnet ud fra højsæson for indendørs aktiviteter i foreningerne fra 1. oktober til 31. marts i tidsrummet kl. 16-22 i hverdage og 8-17 i weekender, fratrukket 4 uger (efterårsferie, juleferie og vinterferie). Det er ligeledes kun bookede og faktiske timer i samme tidsperiode, som fremgår i beregningen.

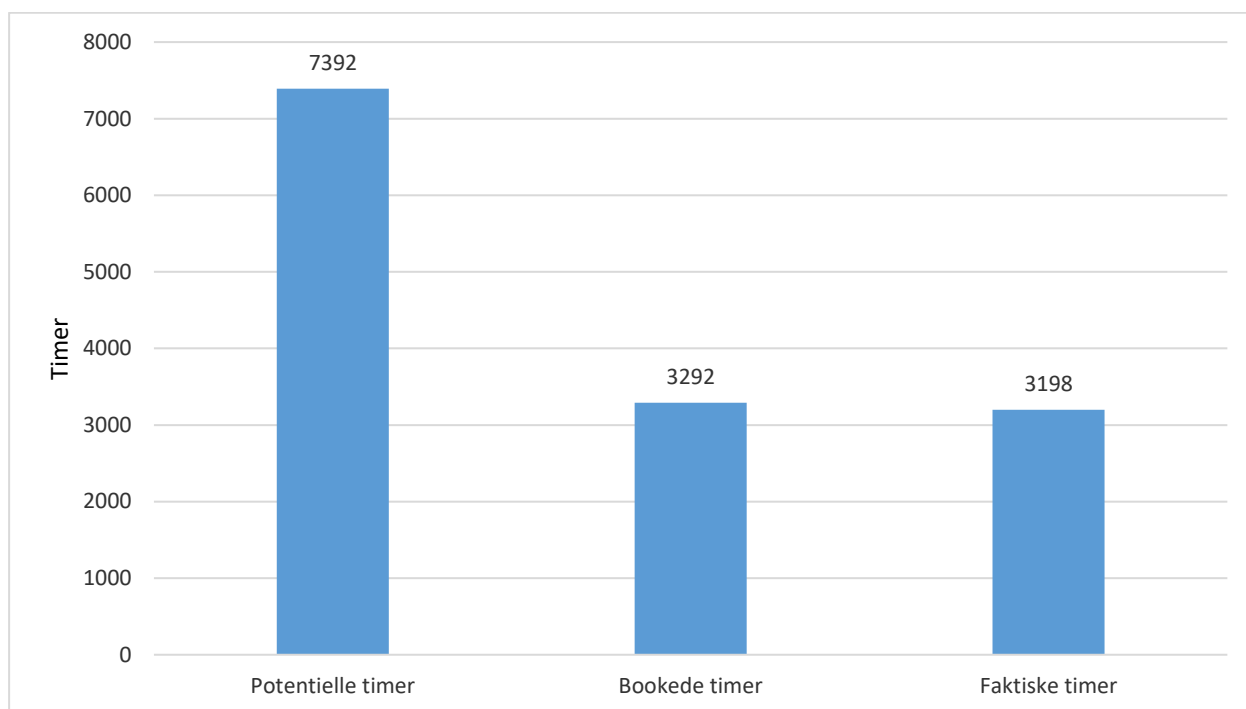
I den samlede beregning for alle idrætshaller og multihaller i Løgumkloster skoledistrikt er der en væsentlig forskel på potentielle timer, antallet af bookede timer og især for de timer som foreningerne faktisk benytter.

Beregningen viser, at idrætshaller og multihaller var booket i 44,5 % af de potentielle timer. Der var 4.194 timer i højsæsonen svarende til 56,7 % af tiden, hvor hallerne stod tomme. De blev altså benyttet i 43,3 % af tiden. I forhold til bookede timer i højsæsonen var der 94 timer svarende til 2,9 % af tiden, hvor foreningerne burde have haft aktivitet, men hallerne stod tomme.

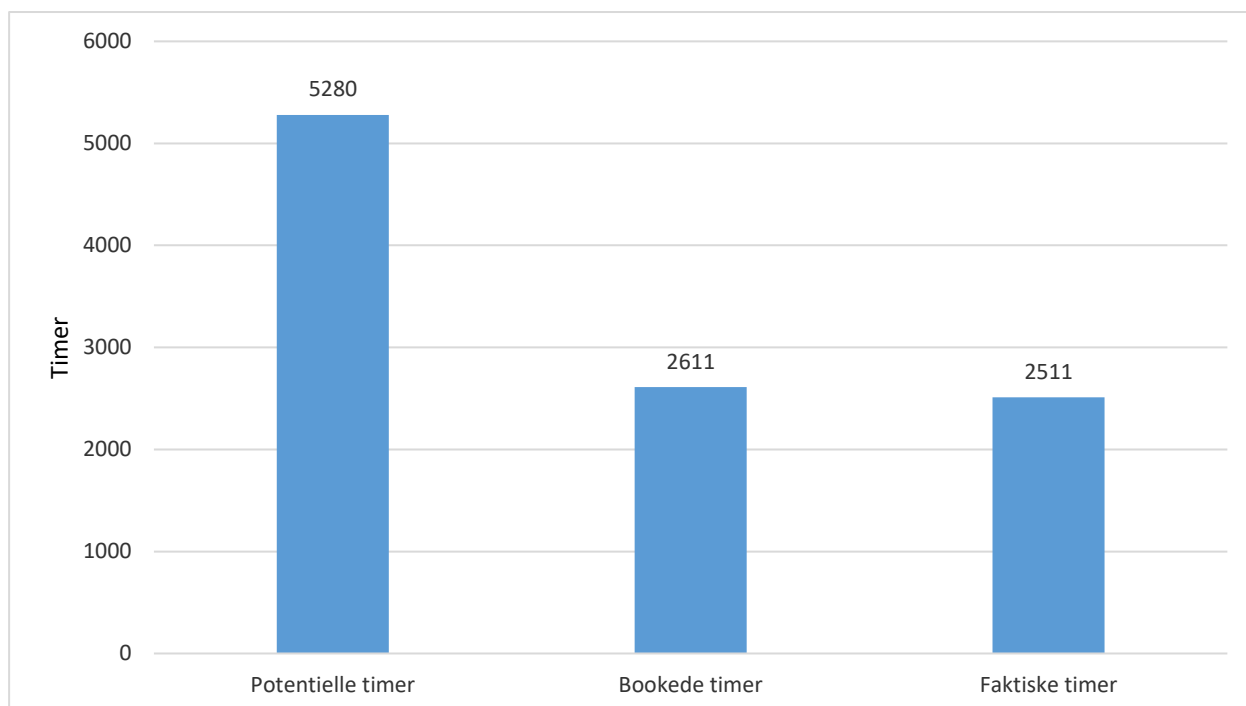
Idrætshallerne var booket i 49,5 % af de potentielle timer. I idrætshallerne var der 2.769 timer svarende til 52,4 % af tiden, hvor idrætshallerne stod tomme i højsæsonen. De blev altså benyttet i 47,6 % af tiden. I forhold til bookede timer i højsæsonen var der 100 timer svarende til 3,8 % af tiden, hvor foreningerne burde have haft aktivitet, men hallerne stod tomme.

Multihallerne var booket i 32,2 % af de potentielle timer. I multihallerne var der 1.425 timer svarende til 67,5 % af tiden, hvor multihallerne stod tomme i højsæsonen. De blev altså benyttet i 32,5 % af tiden. I forhold til bookede timer i højsæsonen var der 6 timer flere faktiske timer end bookede timer, hvor foreningerne havde aktivitet.

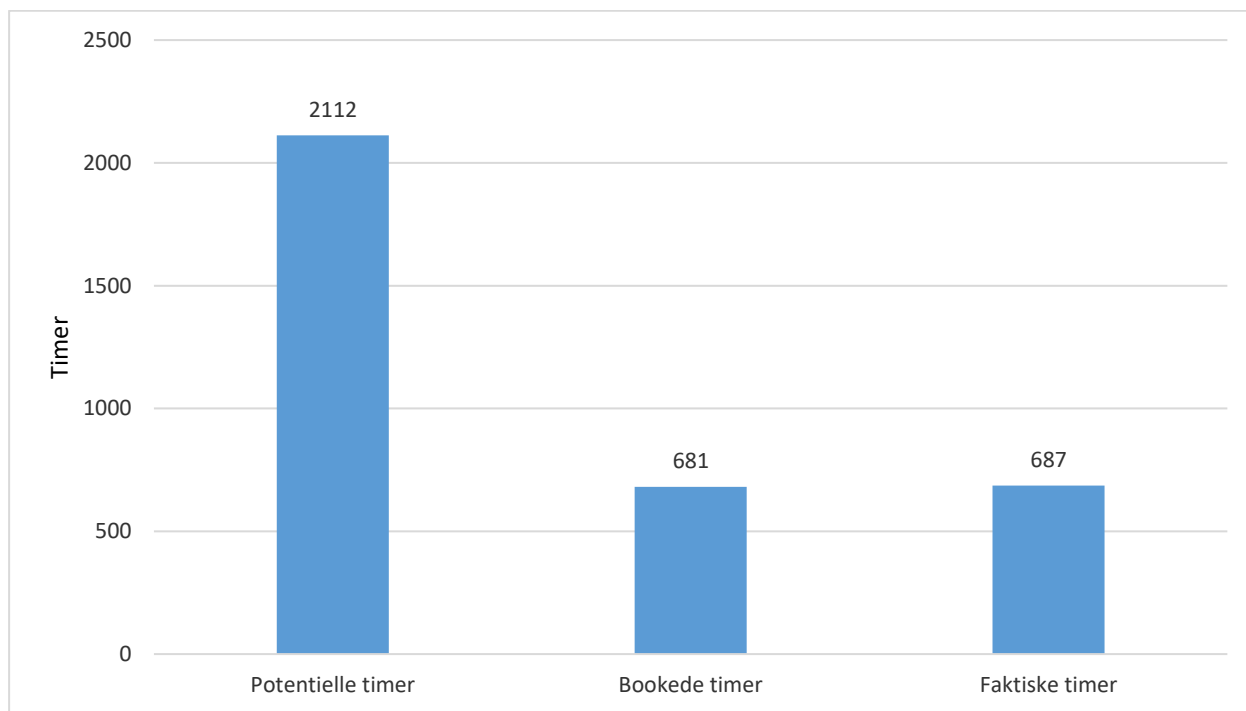
Figur 4.2.1.4a Idrætshaller og multihaller – benyttelse 2023



Figur 4.2.1.5a Idrætshaller – benyttelse 2023



Figur 4.2.1.6a *Multihaller – benyttelse 2023*

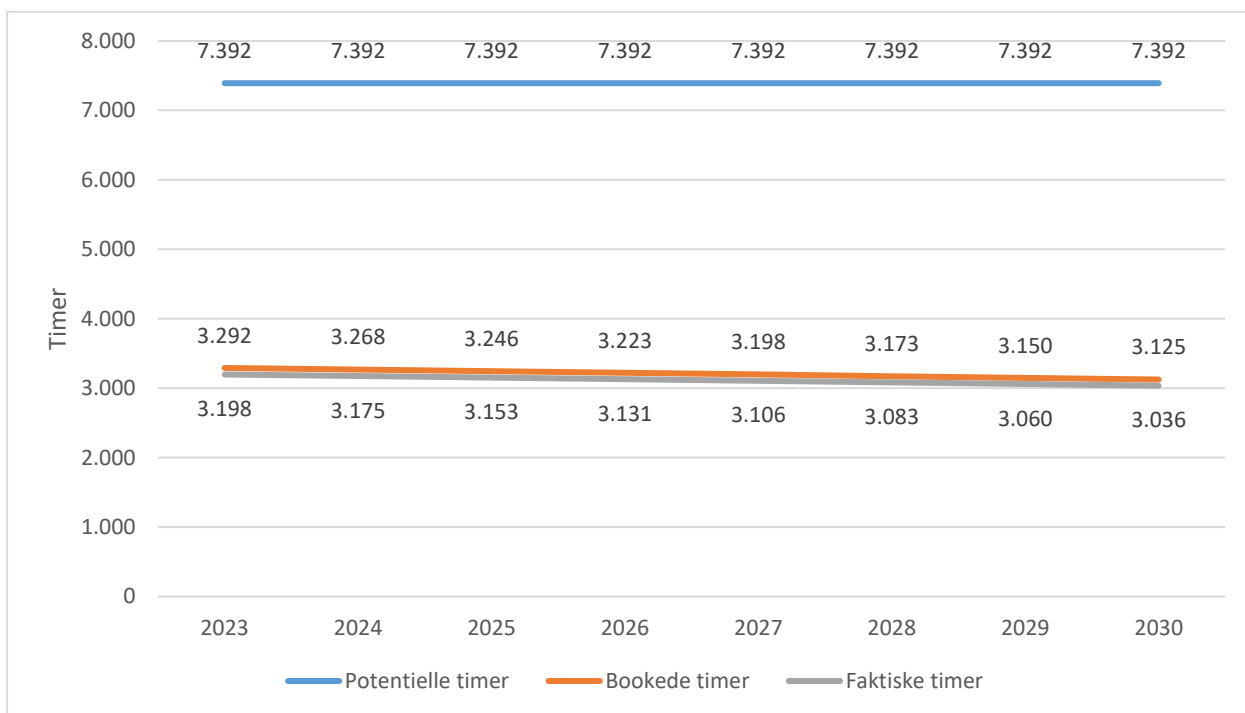


### Prognoser for højsæsonen frem mod 2030

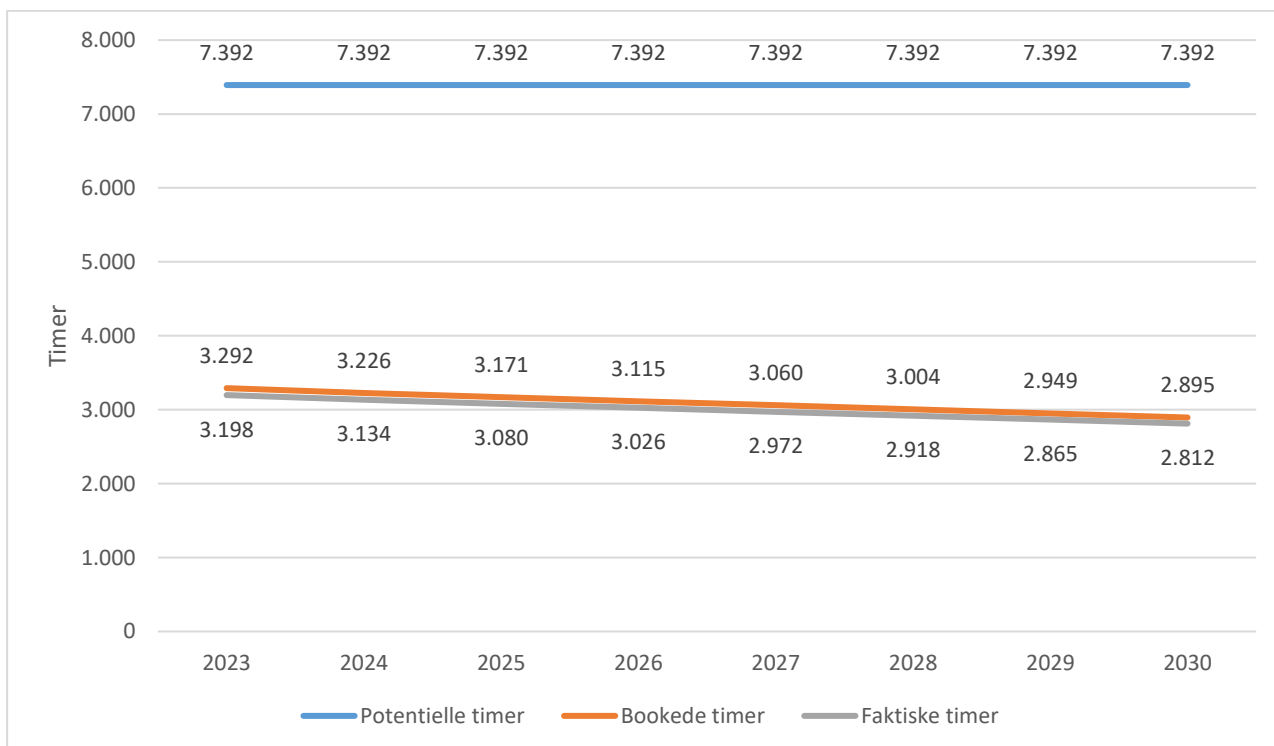
Figur 4.2.1.7a og 4.2.1.9a viser prognosen for udvikling i bookede timer og faktiske timer i højsæsonen i Løgumkloster skoledistrikt, såfremt det følger befolkningsudviklingen. Frem mod 2030 vil de bookede timer falde med 167 timer svarende til et fald på 5,1 %. Det vil betyde, at hallerne vil blive booket i 42,3 % af tiden i 2030. Hvis der tages udgangspunkt i befolkningsudviklingen for de primære brugere 0-24 år vil de bookede timer falde med 271 timer svarende til 8,2 % frem mod 2030. Det vil betyde, at hallerne vil blive booket i 40,8 % af tiden i 2030. I 2023 var hallerne booket i 43,3 % af tiden.

Figur 4.2.1.8a og 4.2.1.10a viser prognosen for udvikling i bookede timer og faktiske timer i højsæsonen, såfremt det følger befolkningsudviklingen for borgere med dansk oprindelse. Med udgangspunkt i borgere med dansk oprindelse vil de bookede timer falde med 397 timer svarende til 12,1 %. Det vil betyde, at hallerne vil blive booket i 39,2 % af tiden i 2030. Hvis der tages udgangspunkt i befolkningsudviklingen for de primære brugere 0-24 år med dansk oprindelse vil de bookede timer falde med 544 timer svarende til 16,5 % frem mod 2030. Det vil betyde, at hallerne vil blive booket i 37,2 % af tiden i 2030. Det understreger behovet for, at det er væsentligt at få flere borgere ind i foreningslivet og i hallerne.

Figur 4.2.1.7a Prognose for udvikling i haltimer i højsæson i Løgumkloster skoledistrikt frem mod 2030 baseret på prognose for befolkningsudviklingen

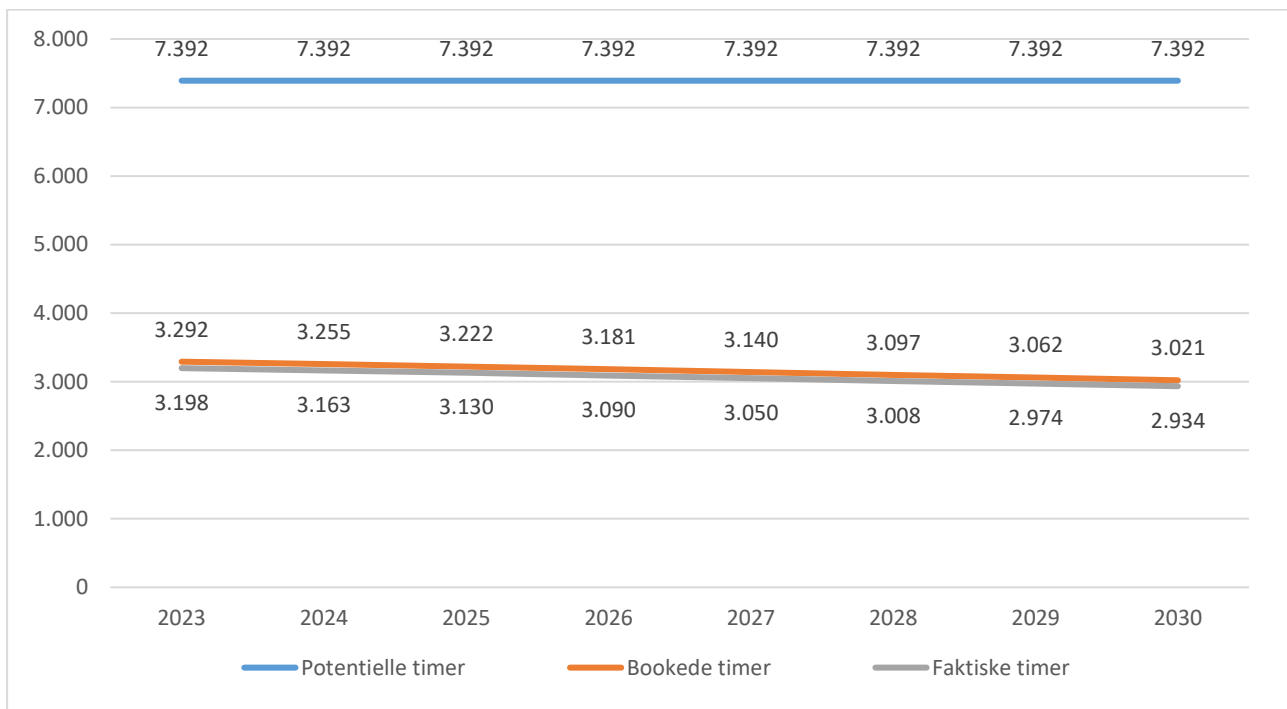


Figur 4.2.1.8a Prognose for udvikling i haltimer i højsæson i Løgumkloster skoledistrikt frem mod 2030 baseret på prognose for befolkningsudviklingen – dansk oprindelse

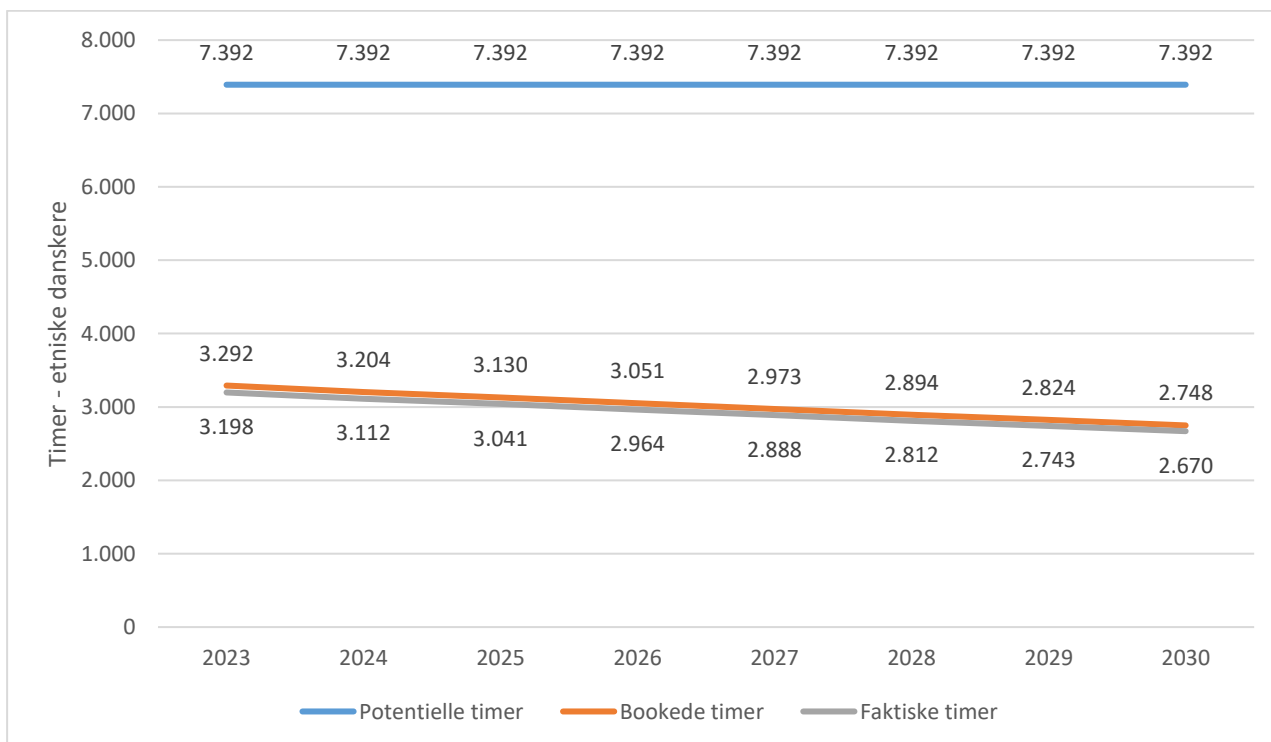




Figur 4.2.1.9a *Prognose for udvikling i haltimer i højsæson i Løgumkloster skoledistrikt frem mod 2030 baseret på prognose for befolkningsudviklingen for 0-24 år*



Figur 4.2.1.10a *Prognose for udvikling i haltimer i højsæson i Løgumkloster skoledistrikt frem mod 2030 baseret på prognose for befolkningsudviklingen for 0-24 år – dansk oprindelse*



#### 4.2.2a Fodboldbaner i Løgumkloster skoledistrikt

Når det kommer til fodboldbaner, så viser tabel 4.2.2.1a, hvor mange fodboldbaner der er i de forskellige byer, og hvor mange fodboldspillere som foreningerne har indberettet som udendørs fodboldmedlemmer i 2022. Den viser ligeledes, at der er fodboldbaner i en by, hvor der ikke er indberettet fodboldmedlemmer. Fodboldbaner, som bliver driftet, men formodentligt ikke benyttes til foreningsaktivitet. Dermed kan der være en højere dækning end nødvendigt af fodboldbaner i Løgumkloster skoledistrikt. Tabellen inkluderer også kunstgræsbaner, selvom det er en særlig facilitet, for at fremvise det samlede overblik på fodboldbaner i Løgumkloster skoledistrikt.

I Løgumkloster skoledistrikt var der i foreningerne 528 registrerede fodboldspillere i 2023. I alt er der et spilleareal på 113.937 m<sup>2</sup>. Det giver et spilleareal på 216 m<sup>2</sup> pr. indregistreret fodboldspiller. Hertil var der 53 fodboldelever på sportsefterskolen SINE.

Tabel 4.2.2.1a *Fodboldbaner i Løgumkloster skoledistrikt og indberettede fodboldspillere i 2022*

Fodboldbaner i Løgumkloster skoledistrikt		Indberettede fodboldspillere 2022
<i>Bedsted (10.086 m<sup>2</sup>)</i>	1 11-mands 2 5-mands 2 3-mands	19
<i>Bredebro (34.638 m<sup>2</sup>)</i>	4 11-mands 1 8-mands 2 5-mands 6 3-mands	130
<i>Ellum (7.176 m<sup>2</sup>)</i>	1 11-mands	0
<i>Løgumkloster (38.646 m<sup>2</sup>)</i>	4 11-mands (inkl. kunst) 2 8-mands 2 5-mands 2 3-mands	279 (+53 på SINE)
<i>Visby (10.395 m<sup>2</sup>)</i>	1 11-mands 2 5-mands 5 3-mands	52
<i>Øster Højst (13.032 m<sup>2</sup>)</i>	1 11-mands 4 5-mands 4 3-mands	48

### 4.2.3a Sammenfatning

Løgumkloster skoledistrikt har en rigtig god dækning af basisfaciliteter, når antallet af faciliteter måles op mod antallet af borgere og primære brugere af faciliteterne. Det gælder både for de faciliteter, der benyttes til foreningsaktiviteter, som idræts- og multihaller samt fodboldbaner, og for de faciliteter, der benyttes til selvorganiserende aktiviteter, som parker, græsarealer og legepladser.

I 2030 vil dækningen af basisfaciliteter være endnu bedre, fordi der bliver færre borgere og færre primære brugere af faciliteterne. Eksempelvis var der i 2023 en hal pr. 194 primær bruger i alderen 0-24 år, og i 2030 vil der være en hal pr. 180 primær bruger. I 2023 var der en fodboldbane pr. 147 primær bruger i alderen 0-24 år, og i 2030 vil der være en fodboldbane pr. 135 primær bruger. Der vil kort sagt være færre borgere og færre primære brugere pr. facilitet i 2030, og derfor vurderes det, at der er rigeligt med basisfaciliteter i Løgumkloster skoledistrikt. Det understreger samtidig, at der skal nye brugere ind i basisfaciliteterne, hvis benyttelsen i 2030 skal være på samme niveau som i 2023.

I højsæsonen for foreningernes indendørs aktiviteter i 2023, var den samlede benyttelse i idrætshaller og multihaller på 43,3 % af tiden. Det vil sige, at hallerne samlet set stod tomme i 56,7 % af tiden.

For idrætshallerne var den samlede benyttelse på 47,6 % af tiden og for multihallerne var den samlede benyttelse på 32,5 % af tiden.

Frem mod 2030 vil den samlede benyttelse formodentlig falde. I 2023 var hallerne booket 44,5 % af tiden. I 2030 vil hallerne blive booket i 42,3 % af tiden ud fra den generelle befolkningsprognose. Tages der udgangspunkt i de primære brugere, som er borgere i alderen 0-24 år af dansk oprindelse, så vil hallerne være booket i 37,2 % af tiden i 2030. Altså i 7,3 % mindre tid end i 2023. Det understreger ligeledes, at der skal nye brugere ind i idrætshaller og multihaller, hvis benyttelsen i 2030 skal være på samme niveau som i 2023.

Der kan være en højere dækning af fodboldbaner end nødvendigt. I Løgumkloster skoledistrikt er der fodboldbaner i en by, hvor der ikke er registreret fodboldspillere.

Der er i alt et spilleareal på 113.937 m<sup>2</sup>, og der er 528 registrerede fodboldspillere i Løgumkloster skoledistrikt plus 53 elever på sportsefterskolen SINE i Løgumkloster. Det giver et spilleareal på 216 m<sup>2</sup> pr. registreret fodboldspiller.

## 4.2b Facilitetsdækning af basisfaciliteter og benyttelse i idrætshaller og multihaller i Skærbæk skoledistrikt

I forhold til facilitetsdækning, så vil det altid være en vurdering, hvornår der er nok faciliteter. Umiddelbart er vurderingen, at Skærbæk skoledistrikt har rigeligt med basisfaciliteter, når antallet af faciliteter sammenholdes med antallet af borgere og antallet af mulige primære brugere. Hertil viser prognosen for befolknings-udviklingen, at der frem mod 2030 bliver færre primære brugere borgere pr. facilitet. Se tabel 4.2.1b.

I afsnit 4.5b fremgår det, at antallet af medlemmer i foreningerne, og dermed brugere af basisfaciliteterne har været faldende blandt 0-24 årige. At det skulle forholde sig anderledes frem mod 2030 må formodes at være usandsynligt. Hovedparten af medlemmer i foreningerne og primære brugere af basisfaciliteter er borgere i alderen 0-24 år, som der generelt bliver markant færre af frem mod 2030.

Derfor må det antages, at benyttelsen af basisfaciliteter vil falde fremadrettet, medmindre der gøres en indsats for, at der kommer flere nye brugere af basisfaciliteterne. Blandt andet brugere, som er over 25 år samt brugere med udenlandsk oprindelse.

I forhold til basisfaciliteter, som benyttes til selvorganiserende aktiviteter, må det antages, at også de faciliteter vil blive benyttet af færre borgere i fremtiden på grund af befolkningsudviklingen.

Tabel 4.2.1b og 4.2.2b viser dækningen af basisfaciliteter, som er registreret i Tønder Kommunes systemer, i forhold til befolkningstallet i Skærbæk skoledistrikt. I afsnit 4.2 og tabel 4.2.1 og tabel 4.2.2 fremvises et samlet overblik over hvor mange basisfaciliteter, der er kommunale anlæg, selvejende institutioner samt private anlæg og foreningsdrevende anlæg. De to tabeller er delt op i en tabel, hvor faciliteterne primært benyttes til foreningsaktiviteter og en tabel, hvor faciliteterne primært benyttes til selvorganiserende aktiviteter.

Tabellerne viser, hvor mange totale borgere der er pr. facilitet samt hvor mange borgere i den primære brugergruppe, der er pr. facilitet. Eksempelvis er 0-24 årige primære brugere af hallerne, og er derfor angivet under haller som antal primære brugere pr. facilitet. Ligeledes viser tabellerne, hvordan befolknings-udviklingen har betydning for det mulige antal primære brugere pr. facilitet i 2030. Eksempelvis var der i 2023 184 primære brugere pr. hal i Skærbæk skoledistrikt. I 2030 vil der være 172 primære brugere pr. hal. Det er færre primære brugere end gennemsnittet for Tønder Kommune både i 2023 og 2030.

Tabel 4.2.1b *Basisfaciliteter, som primært benyttes til foreningsaktiviteter*

Anlæg - Basisfaciliteter	Haller i alt	Idrætshal	Multihal	Gymnastiksal	Fodboldbane	Krolfbane
I alt	9	2	2	5	9,5 <sup>23</sup>	4
Antal totale borgere pr. facilitet 2023	739	3.325	3.325	1.330	700	1.662
Antal primære brugere pr. facilitet 2023	184 (0-24 år)	829 (0-24 år)	829 (0-24 år)	331 (0-24 år)	174 (0-24 år)	579 (60+ år)
Antal primære brugere pr. facilitet 2030	172 (0-24 år)	776 (0-24 år)	776 (0-24 år)	310 (0-24 år)	163 (0-24 år)	620 (60+ år)

Tabel 4.2.2b *Basisfaciliteter, som primært benyttes til selvorganiserende aktiviteter*

Anlæg - Basisfaciliteter	Park / græsareal	Legeplads	Forsamlingshus
I alt	Ikke opgjort	15	7
Antal totale borgere pr. facilitet 2023	-	443	950
Antal totale borgere pr. facilitet 2030	-	429	918

I Skærbæk skoledistrikt er facilitetsdækningen af basisfaciliteter lidt bedre end Tønder Kommune som helhed, når antallet af faciliteter sammenholdes med antallet af mulige brugere og primære brugere. Prognosen for befolkningsudviklingen for Skærbæk skoledistrikt viser, at der frem mod 2030 bliver færre borgere, og der vil blive booket færre timer i idrætshaller og multihaller. Se afsnit 4.2.1b. Skærbæk skoledistrikt har dog en fremgang i andelen af befolkningen, som er medlemmer af de folkeoplysende foreninger, hvilket kan give en forhåbning om, at benyttelsen af basisfaciliteterne ikke falder så drastisk som befolkningsprognosen ellers viser. Se afsnit 4.5b.

<sup>23</sup> Opgjort på m2 i forhold til en 11-mandsbane.

#### 4.2.1b Idrætshaller, multihaller og gymnastiksale i Skærbæk skoledistrikt

I tabel 4.2.1.1b vises en oversigt over idrætshaller, multihaller og gymnastiksale opstillet i alfabetisk rækkefølge og ejerforhold på de enkelte anlæg.

I figur 4.2.1.1b, 4.2.1.2b og 4.2.1.3b vises forholdet mellem de timer som de folkeoplysende foreninger havde booket og budgetteret med, og de timer som foreningerne faktisk benyttede i idrætshaller og multihaller fra 2019 til 2023.<sup>24</sup>

Tabel 4.2.1.1b

Haller i Skærbæk skoledistrikt	Ejerforhold	
<i>Døstrup skole</i>	1 gymnastiksal	Kommunal anlæg
<i>Rejsby Efterskole</i>	1 multihal	Privat skole
<i>Rømø Skole</i>	1 gymnastiksal	Kommunal anlæg
<i>Skærbæk Realskole</i>	3 gymnastiksale	Private skole
<i>Skærbækcentret</i>	2 idrætshaller	Selvejende anlæg
<i>Vodder Idrætscenter</i>	1 multihal	Selvejende anlæg

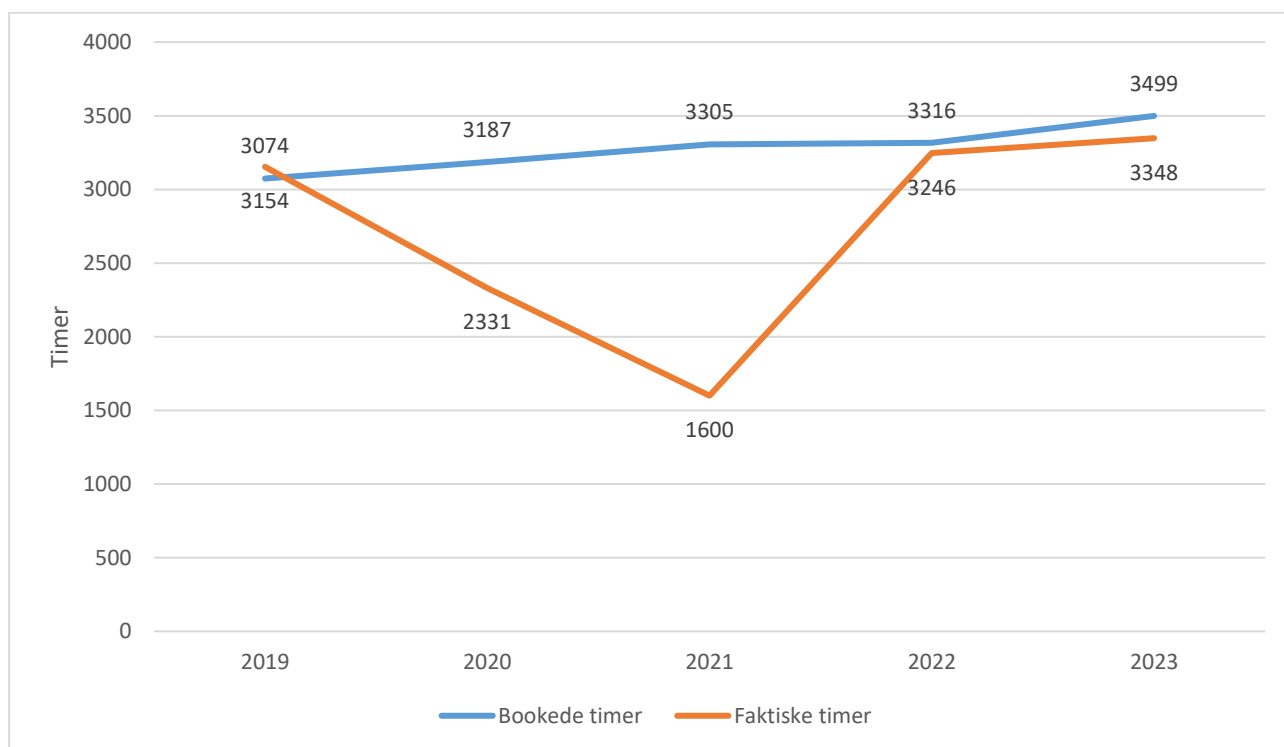
I 2019 blev de bookede timer opgjort på en ny måde, hvor foreningernes faktiske timer året inden var udgangspunktet for de bookede timer året efter. Det fremgår tydeligt, at covid-19 situationen betød en væsentlig nedgang i de faktiske timer i 2020 og 2021. Derfor blev udgangspunktet for de bookede timer i 2020 og 2021 efter de faktiske timer i 2019 plus de ændringer som foreningerne indrapporterede.

Der har været fremgang i de faktiske timer i både idrætshaller eller multihaller siden 2019.

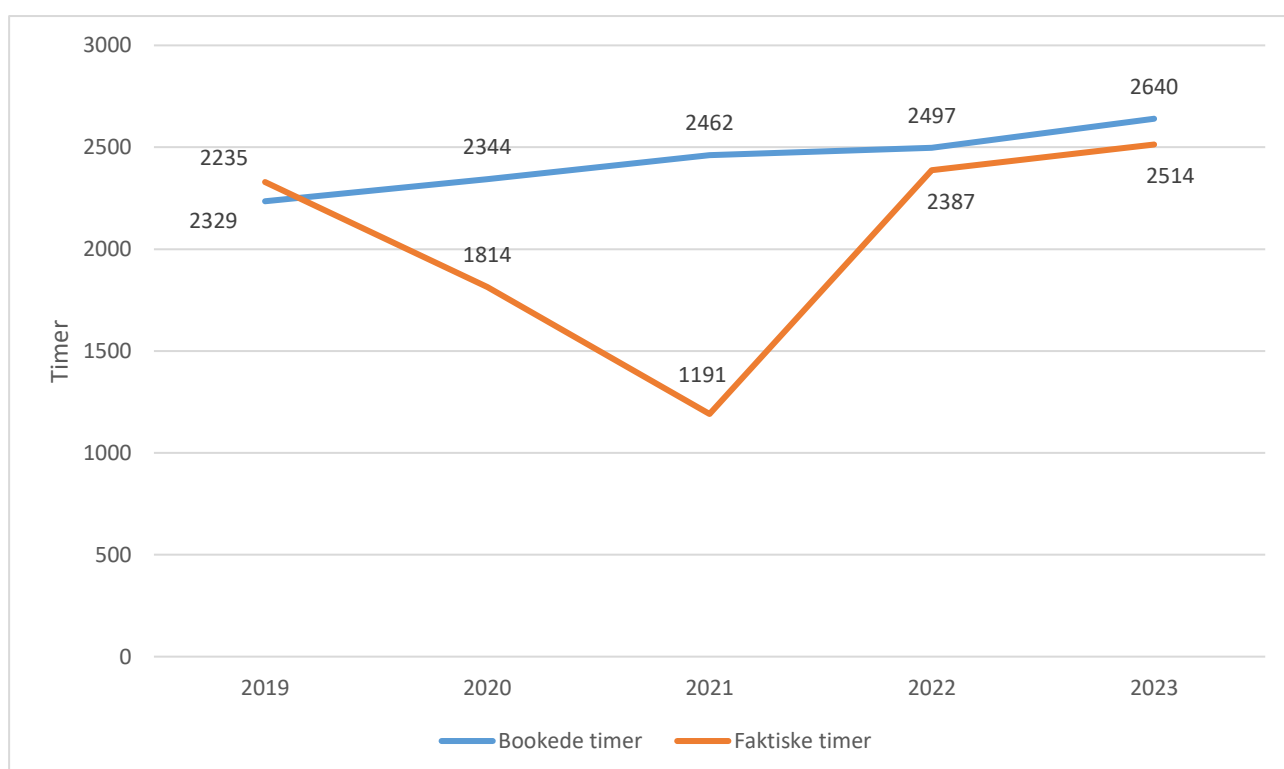
---

<sup>24</sup> Multihal på Rejsby Efterskole er ikke med i denne beregning

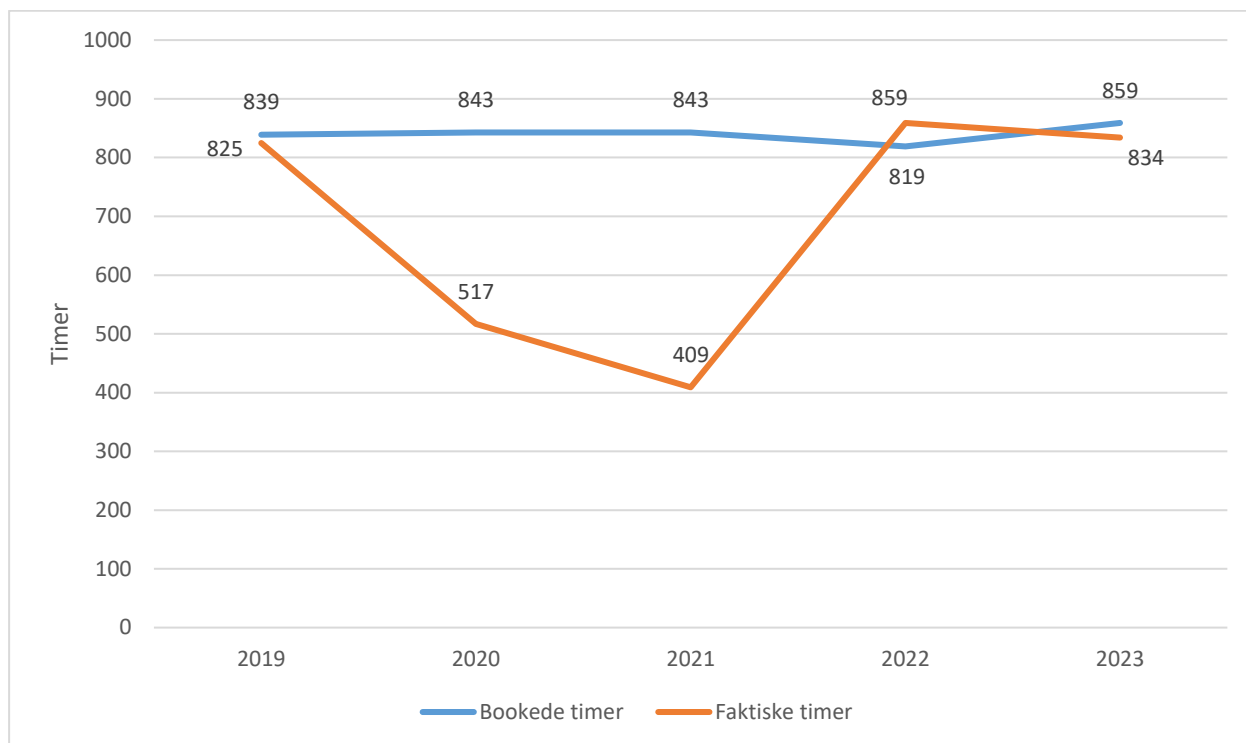
Figur 4.2.1.1b Idrætshaller og multihaller – bookede timer og faktiske benyttede timer



Figur 4.2.1.2b Idrætshaller – bookede timer og faktiske benyttede timer



Figur 4.2.1.3b Multihaller – bookede timer og faktiske benyttede timer



### Højsæson for indendørs aktiviteter

I figur 4.2.1.4b, 4.2.1.5b og 4.2.1.6b vises forholdet mellem de potentielle timer, de bookede timer og de faktiske timer, i idrætshaller og multihaller for 2023. De potentielle timer er beregnet ud fra højsæson for indendørs aktiviteter i foreningerne fra 1. oktober til 31. marts i tidsrummet kl. 16-22 i hverdage og 8-17 i weekender, fratrukket 4 uger (efterårsferie, juleferie og vinterferie). Det er ligeledes kun bookede og faktiske timer i samme tidsperiode, som fremgår i beregningen.

I den samlede beregning for alle idrætshaller og multihaller i Skærbæk skoledistrikt er der en væsentlig forskel på potentielle timer, antallet af bookede timer og især for de timer som foreningerne faktisk benytter.

Beregningen viser, at idrætshaller og multihaller var booket i 77,4 % af de potentielle timer. Der var 1.008 timer i højsæsonen svarende til 31,8 % af tiden, hvor hallerne stod tomme. De blev altså benyttet i 68,2 % af tiden. I forhold til bookede timer i højsæsonen var der 291 timer svarende til 11,9 % af tiden, hvor foreningerne burde have haft aktivitet, men hallerne stod tomme.

Idrætshallerne var booket i 83,1 % af de potentielle timer. I idrætshallerne var der 622 timer svarende til 29,5 % af tiden, hvor idrætshallerne stod tomme i højsæsonen. De blev altså benyttet i 70,5 % af tiden. I forhold til bookede timer i højsæsonen var der 266 timer svarende til 15,1 % af tiden, hvor foreningerne burde have haft aktivitet, men hallerne stod tomme.

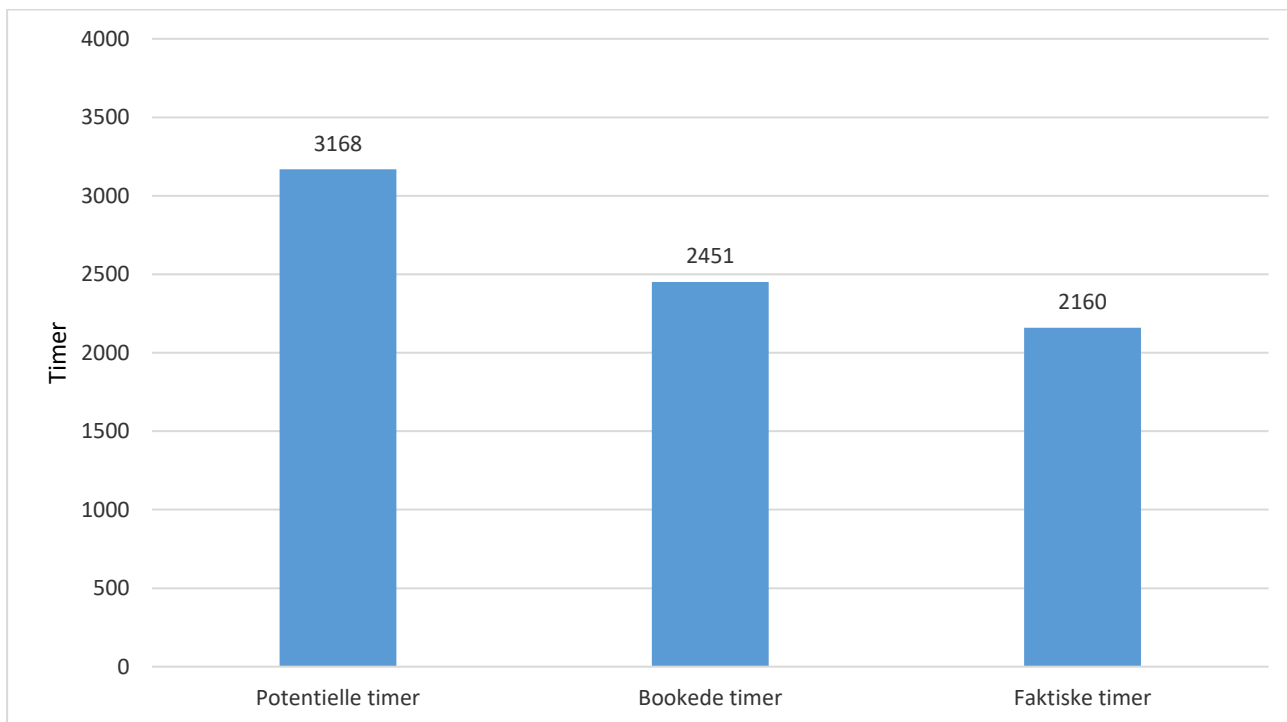
Multihallen<sup>25</sup> var booket i 65,8 % af de potentielle timer. I multihallen var der 386 timer svarende til 36,6 % af tiden, hvor multihallen stod tom i højsæsonen. De blev altså benyttet i 63,4 % af tiden. I forhold til

<sup>25</sup> Multihal på Rejsby Efterskole er ikke med i denne beregning

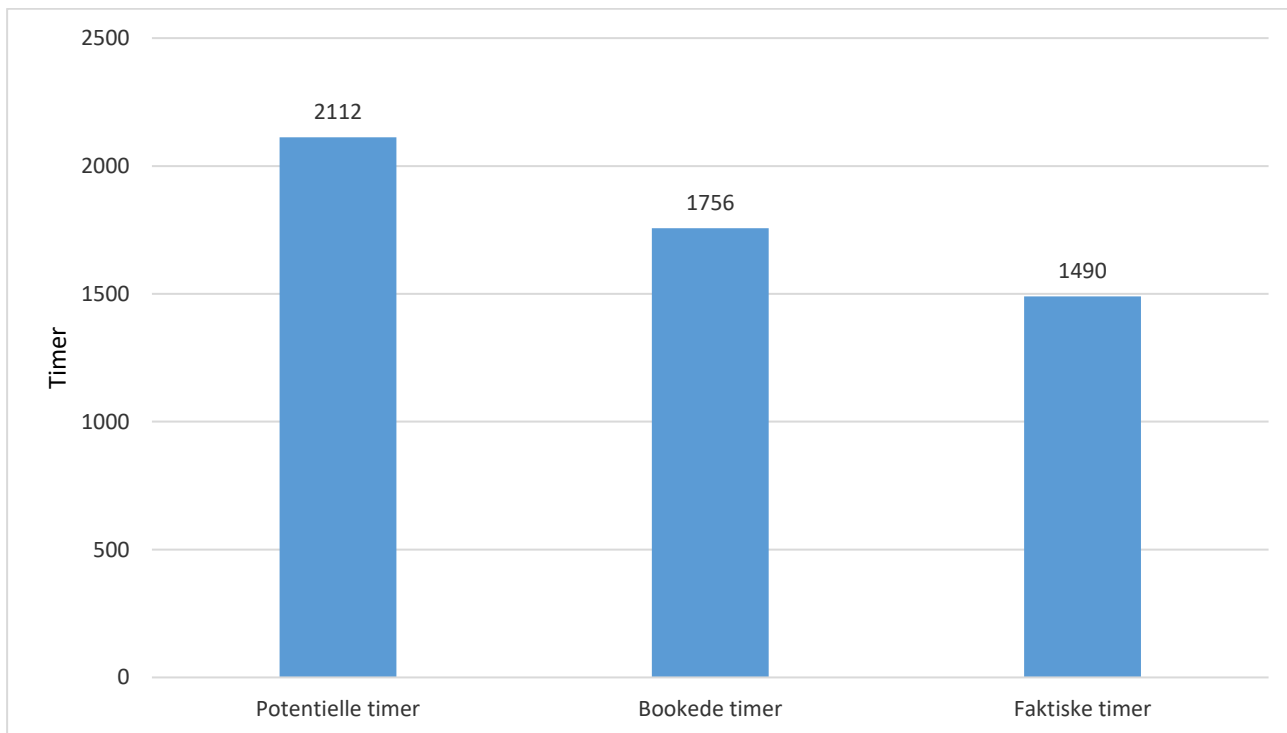


bookede timer i højsæsonen var der 25 timer svarende til 3,6 % af tiden, hvor foreningerne burde have haft aktivitet, men hallen stod tom.

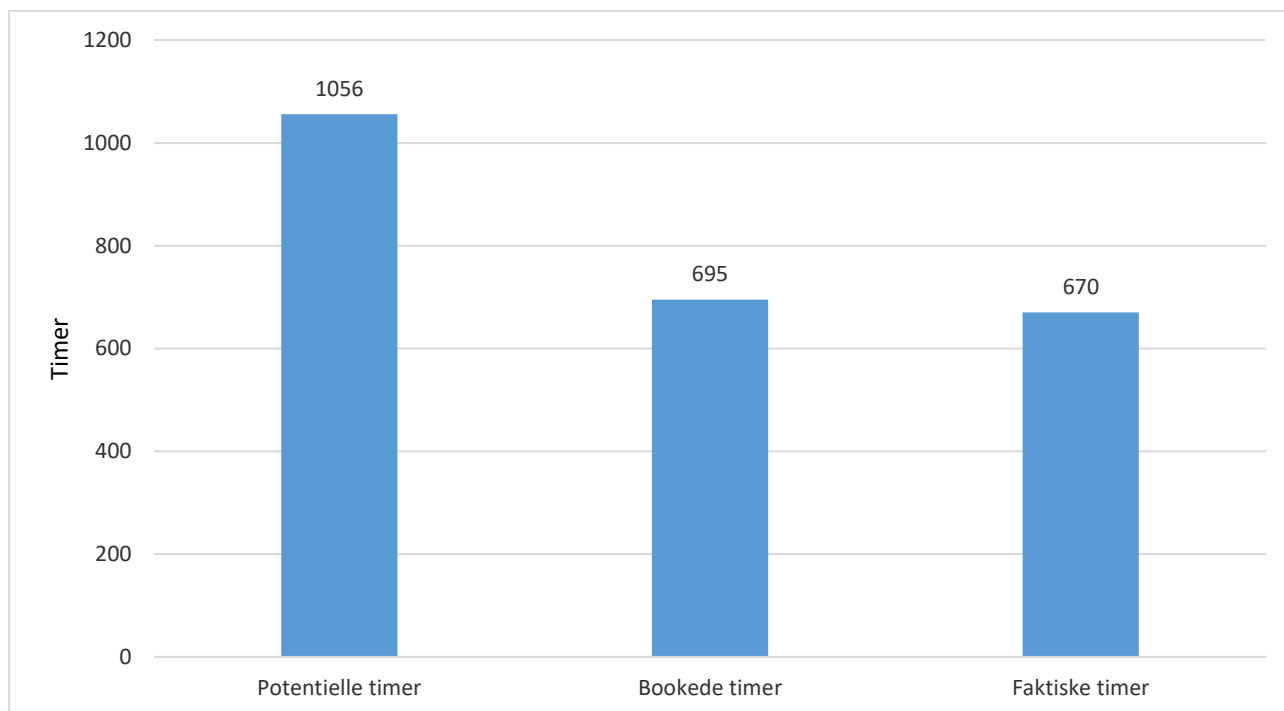
Figur 4.2.1.4b Idrætshaller og multihaller – benyttelse 2023



Figur 4.2.1.5b Idrætshaller – benyttelse 2023



Figur 4.2.1.6b *Multihaller – benyttelse 2023*

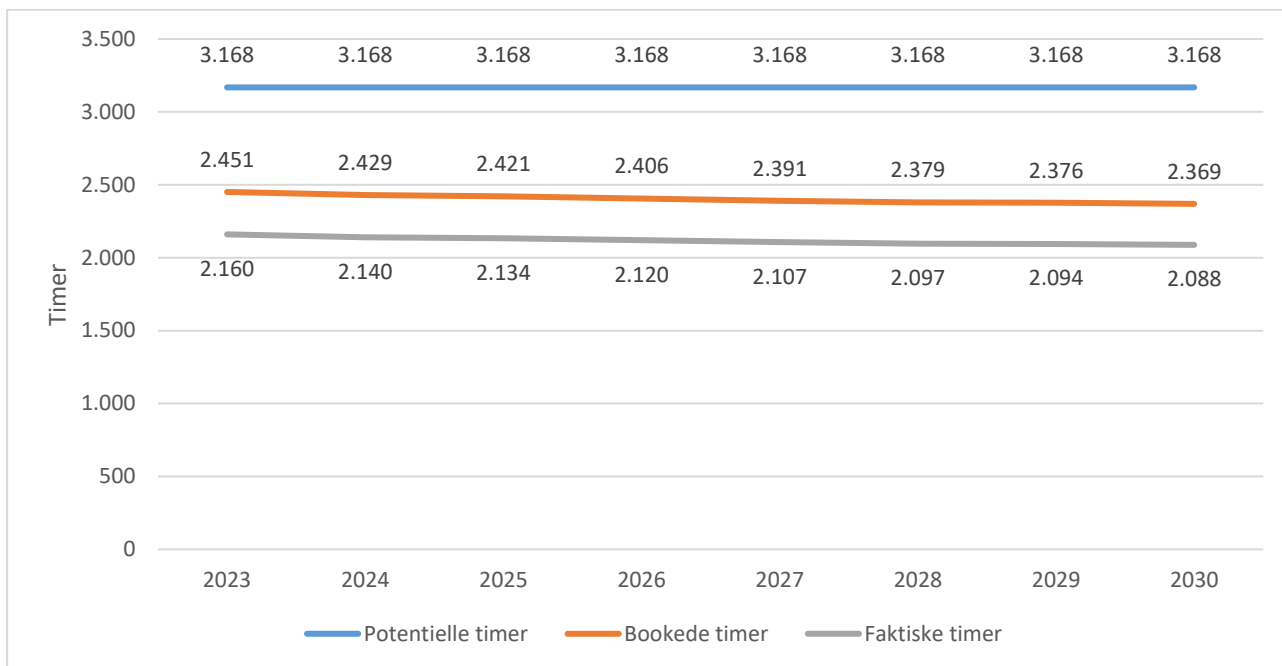


### Prognoser for højsæsonen frem mod 2030

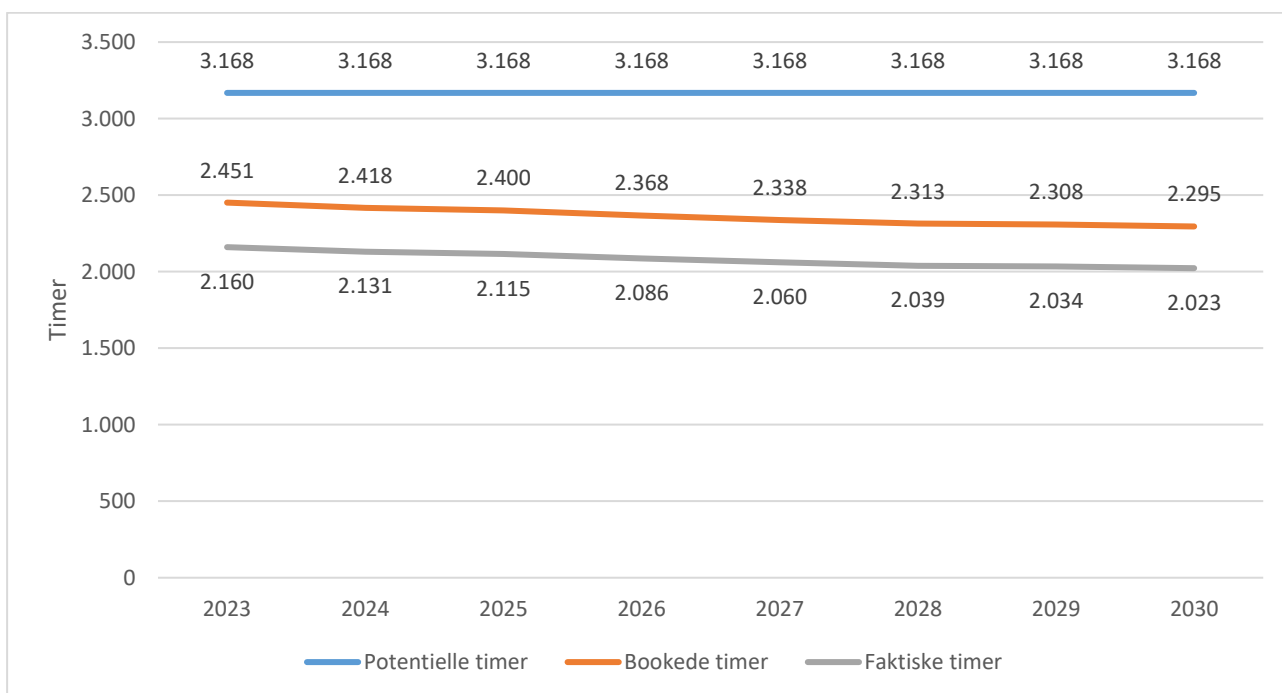
Figur 4.2.1.7b og 4.2.1.9b viser prognosen for udvikling i bookede timer og faktiske timer i højsæsonen i Skærbæk skoledistrikt, såfremt det følger befolkningsudviklingen. Frem mod 2030 vil de bookede timer falde med 82 timer svarende til et fald på 3,3 %. Det vil betyde, at hallerne vil blive booket i 74,8 % af tiden i 2030. Hvis der tages udgangspunkt i befolkningsudviklingen for de primære brugere 0-24 år vil de bookede timer falde med 271 timer svarende til 6,4 % frem mod 2030. Det vil betyde, at hallerne vil blive booket i 72,4 % af tiden i 2030. I 2023 var hallerne booket i 77,4 % af tiden.

Figur 4.2.1.8b og 4.2.1.10b viser prognosen for udvikling i bookede timer og faktiske timer i højsæsonen, såfremt det følger befolkningsudviklingen for borgere med dansk oprindelse. Med udgangspunkt i borgere med dansk oprindelse vil de bookede timer falde med 253 timer svarende til 10,3 %. Det vil betyde, at hallerne vil blive booket i 69,4 % af tiden i 2030. Hvis der tages udgangspunkt i befolkningsudviklingen for de primære brugere 0-24 år med dansk oprindelse vil de bookede timer falde med 346 timer svarende til 14,1 % frem mod 2030. Det vil betyde, at hallerne vil blive booket i 66,4 % af tiden i 2030. Det understreger behovet for, at det er væsentligt at få flere borgere ind i foreningslivet og i hallerne.

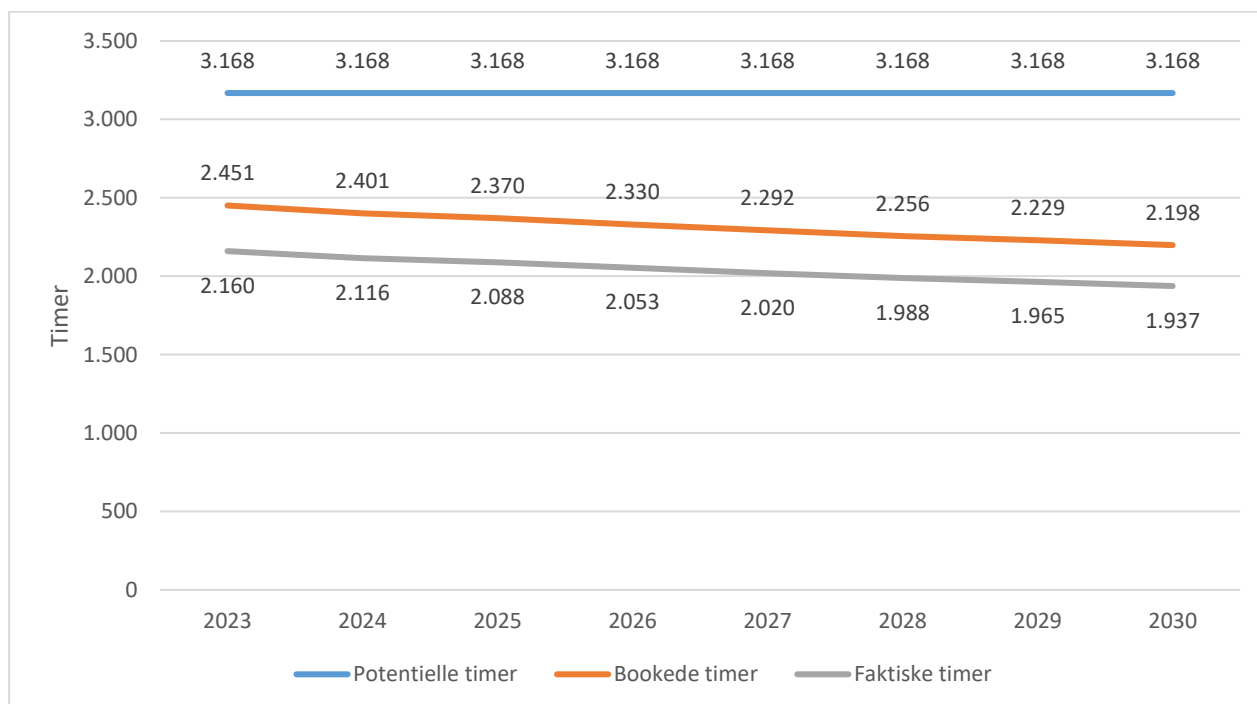
Figur 4.2.1.7b *Prognose for udvikling i haltimer i højsæson i Skærbæk skoledistrikt frem mod 2030 baseret på prognose for befolkningsudviklingen*



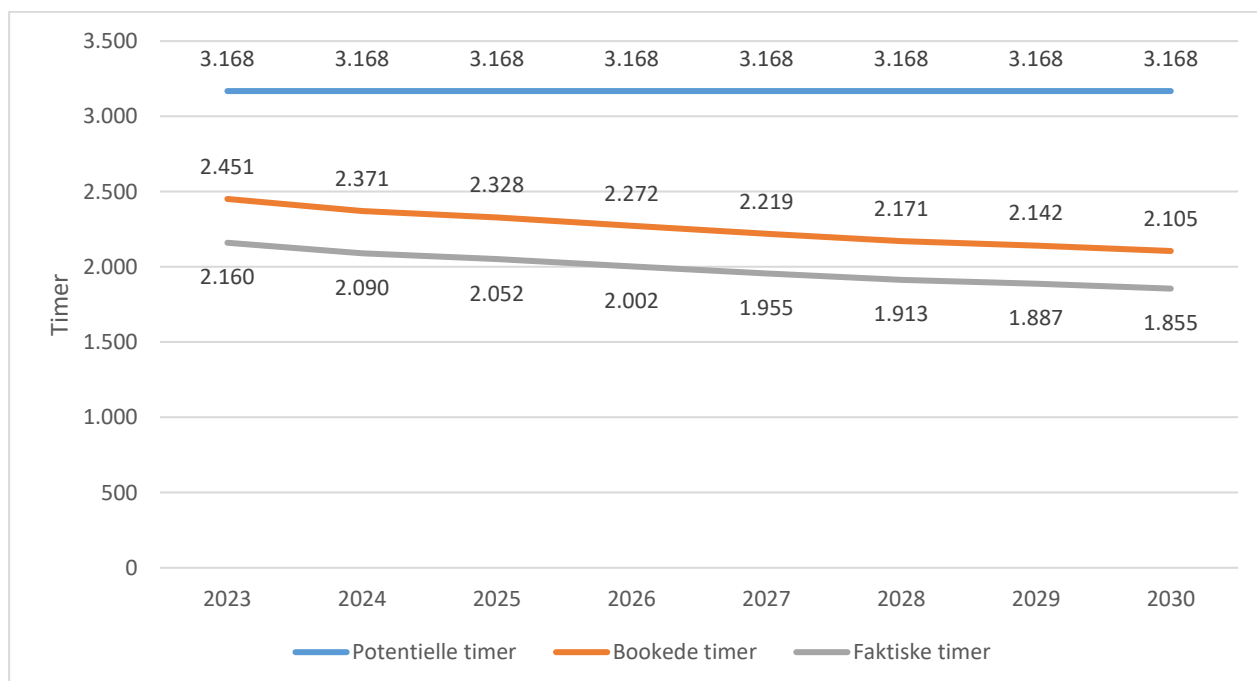
Figur 4.2.1.8b *Prognose for udvikling i haltimer i højsæson i Skærbæk skoledistrikt frem mod 2030 baseret på prognose for befolkningsudviklingen for 0-24 år*



Figur 4.2.1.9b *Prognose for udvikling i haltimer i højsæson i Skærbæk skoledistrikt frem mod 2030 baseret på prognose for befolkningsudviklingen – dansk oprindelse*



Figur 4.2.1.10b *Prognose for udvikling i haltimer i højsæson i Skærbæk skoledistrikt frem mod 2030 baseret på prognose for befolkningsudviklingen for 0-24 år – dansk oprindelse*



#### 4.2.2b Fodboldbaner i Skærbæk skoledistrikt

Når det kommer til fodboldbaner, så viser tabel 4.2.2.1b, hvor mange fodboldbaner der er i de forskellige byer, og hvor mange fodboldspillere som foreningerne har indberettet som udendørs fodboldmedlemmer i 2022. Den viser ligeledes, at der er fodboldbaner i en by, hvor der ikke er indberettet fodboldmedlemmer. Fodboldbaner, som bliver driftet, men formodentligt ikke benyttes til foreningsaktivitet. Dermed kan der være en højere dækning end nødvendigt af fodboldbaner i Skærbæk skoledistrikt. Tabellen inkluderer også kunstgræsbaner, selvom det er en særlig facilitet, for at fremvise det samlede overblik på fodboldbaner i Skærbæk skoledistrikt.

I Skærbæk skoledistrikt var der i foreningerne 407 registrerede fodboldspillere i 2023. I alt er der et spilleareal på 67.917 m<sup>2</sup>. Det giver et spilleareal på 167 m<sup>2</sup> pr. indregistreret fodboldspiller.

Tabel 4.2.2.1b *Fodboldbaner i Skærbæk skoledistrikt og indberettede fodboldspillere i 2022*

Fodboldbaner i Skærbæk skoledistrikt		Indberettede fodboldspillere 2022
<i>Brøns (7.176 m<sup>2</sup>)</i>	1 11 mands	0
	2 3-mands	
<i>Frifelt (13.821 m<sup>2</sup>)</i>	1 11-mands	25
	1 8 mands	
	1 5-mands	
	7 3-mands	
<i>Skærbæk(46.920 m<sup>2</sup>)</i>	7 11-mands (inkl. kunst)	382

#### 4.2.3b Sammenfatning

Skærbæk skoledistrikt har en rigtig god dækning af basisfaciliteter, når antallet af faciliteter måles op mod antallet af borgere og primære brugere af faciliteterne. Det gælder både for de faciliteter, der benyttes til foreningsaktiviteter, som idræts- og multihaller samt fodboldbaner, og for de faciliteter, der benyttes til selvorganiserende aktiviteter, som parker, græsarealer og legepladser.

I 2030 vil dækningen af basisfaciliteter være endnu bedre, fordi der bliver færre borgere og færre primære brugere af faciliteterne. Eksempelvis var der i 2023 en hal pr. 184 primær bruger i alderen 0-24 år, og i 2030 vil der være en hal pr. 172 primær bruger. I 2023 var der en fodboldbane pr. 174 primær bruger i alderen 0-24 år, og i 2030 vil der være en fodboldbane pr. 163 primær bruger. Der vil kort sagt være færre borgere og færre primære brugere pr. facilitet i 2030, og derfor vurderes det, at der er rigeligt med basisfaciliteter i Skærbæk skoledistrikt. Det understreger samtidig, at der skal nye brugere ind i basisfaciliteterne, hvis benyttelsen i 2030 skal være på samme niveau som i 2023.

I højsæsonen for foreningernes indendørs aktiviteter i 2023, var den samlede benyttelse i idrætshaller og multihaller på 68,2 % af tiden. Det vil sige, at hallerne samlet set stod tomme i 31,8 % af tiden.

For idrætshallerne var den samlede benyttelse på 70,5 % af tiden og for multihallerne var den samlede benyttelse på 64,4 % af tiden.

Frem mod 2030 vil den samlede benyttelse formodentlig falde. I 2023 var hallerne booket 77,4 % af tiden. I 2030 vil hallerne blive booket i 74,8 % af tiden ud fra den generelle befolkningsprognose. Tages der udgangspunkt i de primære brugere, som er borgere i alderen 0-24 år af dansk oprindelse, så vil hallerne være booket i 66,4 % af tiden i 2030. Altså i 11 % mindre tid end i 2023. Det understreger ligeledes, at der skal nye brugere ind i idrætshaller og multihaller, hvis benyttelsen i 2030 skal være på samme niveau som i 2023.

Der kan være en højere dækning af fodboldbaner end nødvendigt. I Skærbæk skoledistrikt er der fodboldbaner i en by, hvor der ikke er registreret fodboldspillere.

Der er i alt et spilleareal på 67.917 m<sup>2</sup>, og der er 407 registrerede fodboldspillere i Skærbæk skoledistrikt. Det giver et spilleareal på 167 m<sup>2</sup>. pr. registreret fodboldspiller.

## 4.2c Facilitetsdækning af basisfaciliteter og benyttelse i idrætshaller og multihaller i Toftlund skoledistrikt

I forhold til facilitetsdækning, så vil det altid være en vurdering, hvornår der er nok faciliteter. Umiddelbart er vurderingen, at Toftlund skoledistrikt har rigeligt med basisfaciliteter, når antallet af faciliteter sammenholdes med antallet af borgere og antallet af mulige primære brugere. Hertil viser prognosen for befolknings-udviklingen, at der frem mod 2030 bliver færre primære brugere borgere pr. facilitet. Se tabel 4.2.1c.

I afsnit 4.5c fremgår det, at antallet af medlemmer i foreningerne, og dermed brugere af basisfaciliteterne har været faldende blandt 0-24 årige. At det skulle forholde sig anderledes frem mod 2030 må formodes at være usandsynligt. Hovedparten af medlemmer i foreningerne og primære brugere af basisfaciliteter er borgere i alderen 0-24 år, som der generelt bliver markant færre af frem mod 2030.

Derfor må det antages, at benyttelsen af basisfaciliteter vil falde fremadrettet, medmindre der gøres en indsats for, at der kommer flere nye brugere af basisfaciliteterne. Blandt andet brugere, som er over 25 år samt brugere med udenlandsk oprindelse.

I forhold til basisfaciliteter, som benyttes til selvorganiserende aktiviteter, må det antages, at også de faciliteter vil blive benyttet af færre borgere i fremtiden på grund af befolkningsudviklingen.

Tabel 4.2.1c og 4.2.2c viser dækningen af basisfaciliteter, som er registreret i Tønder Kommunes systemer, i forhold til befolkningstallet i Toftlund skoledistrikt. I afsnit 4.2 og tabel 4.2.1 og tabel 4.2.2 fremvises et samlet overblik over hvor mange basisfaciliteter, der er kommunale anlæg, selvejende institutioner samt private anlæg og foreningsdrevende anlæg. De to tabeller er delt op i en tabel, hvor faciliteterne primært benyttes til foreningsaktiviteter og en tabel, hvor faciliteterne primært benyttes til selvorganiserende aktiviteter.

Tabellerne viser, hvor mange totale borgere der er pr. facilitet samt hvor mange borgere i den primære brugergruppe, der er pr. facilitet. Eksempelvis er 0-24 årige primære brugere af hallerne, og er derfor angivet under haller som antal primære brugere pr. facilitet. Ligeledes viser tabellerne, hvordan befolknings-udviklingen har betydning for det mulige antal primære brugere pr. facilitet i 2030. Eksempelvis var der i 2023 222 primære brugere pr. hal i Toftlund skoledistrikt. I 2030 vil der være 192 primære brugere pr. hal. Det er lidt flere primære brugere end gennemsnittet for Tønder Kommune både i 2023 og 2030.

Tabel 4.2.1c *Basisfaciliteter, som primært benyttes til foreningsaktiviteter*

Anlæg - Basisfaciliteter	Haller i alt	Idrætshal	Multihal	Gymnastiksal	Fodboldbane	Krølfbane
I alt	9	3	1	5	8,5 <sup>26</sup>	3
Antal totale borgere pr. facilitet 2023	832	2.497	7.492	1.498	881	2.497
Antal primære brugere pr. facilitet 2023	222 (0-24 år)	666 (0-24 år)	1.998 (0-24 år)	400 (0-24 år)	235 (0-24 år)	827 (60+ år)
Antal primære brugere pr. facilitet 2030	192 (0-24 år)	576 (0-24 år)	1.728 (0-24 år)	346 (0-24 år)	203 (0-24 år)	888 (60+ år)

Tabel 2.1.2 *Basisfaciliteter, som primært benyttes til selvorganiserende aktiviteter*

Anlæg - Basisfaciliteter	Park / græsareal	Legeplads	Forsamlingshus
I alt	Ikke opgjort	6	4
Antal totale borgere pr. facilitet 2023	-	1.249	1.873
Antal totale borgere pr. facilitet 2030	-	1.182	1.773

I Toftlund skoledistrikt er facilitetsdækningen af basisfaciliteter lidt under niveau i forhold til Tønder Kommune som helhed, når antallet af faciliteter sammenholdes med antallet af mulige brugere og primære brugere. Prognosen for befolkningsudviklingen for Toftlund skoledistrikt viser, at der frem mod 2030 bliver færre borgere, og der vil blive booket færre timer i idrætshaller og multihaller. Se afsnit 4.2.1c. Toftlund skoledistrikt har haft et fald i andelen af befolkningen, som er medlemmer af de folkeoplysende foreninger, hvilket kan give en forventning om, at benyttelsen af basisfaciliteterne kan falde som befolkningsprognosen viser. Se afsnit 4.5c.

<sup>26</sup> Opgjort på m2 i forhold til en 11-mandsbane.



#### 4.2.1c Idrætshaller, multihaller og gymnastiksale i Toftlund skoledistrikt

I tabel 4.2.1.1c vises en oversigt over idrætshaller, multihaller og gymnastiksale opstillet i alfabetisk rækkefølge og ejerforhold på de enkelte anlæg.

I figur 4.2.1.1c, 4.2.1.2c og 4.2.1.3c vises forholdet mellem de timer som de folkeoplysende foreninger havde booket og budgetteret med, og de timer som foreningerne faktisk benyttede i idrætshaller og multihaller fra 2019 til 2023.

Tabel 4.2.1.1c

Haller i Toftlund skoledistrikt	Ejerforhold	
<i>Agerskovhallen</i>	1 idrætshal	Selvejende anlæg
<i>Agerskov skole</i>	1 gymnastiksal	Kommunal anlæg
<i>Arrild Friskole</i>	1 gymnastiksal	Privat skole
<i>Branderup Aktivcenter</i>	1 multihal	Selvejende anlæg
<i>Høllevangen skole</i>	1 gymnastiksal	Kommunal anlæg
<i>Toftlund distriktsskole</i>	2 gymnastiksale	Kommunal anlæg
<i>Toftlundhallen</i>	2 idrætshaller	Selvejende anlæg

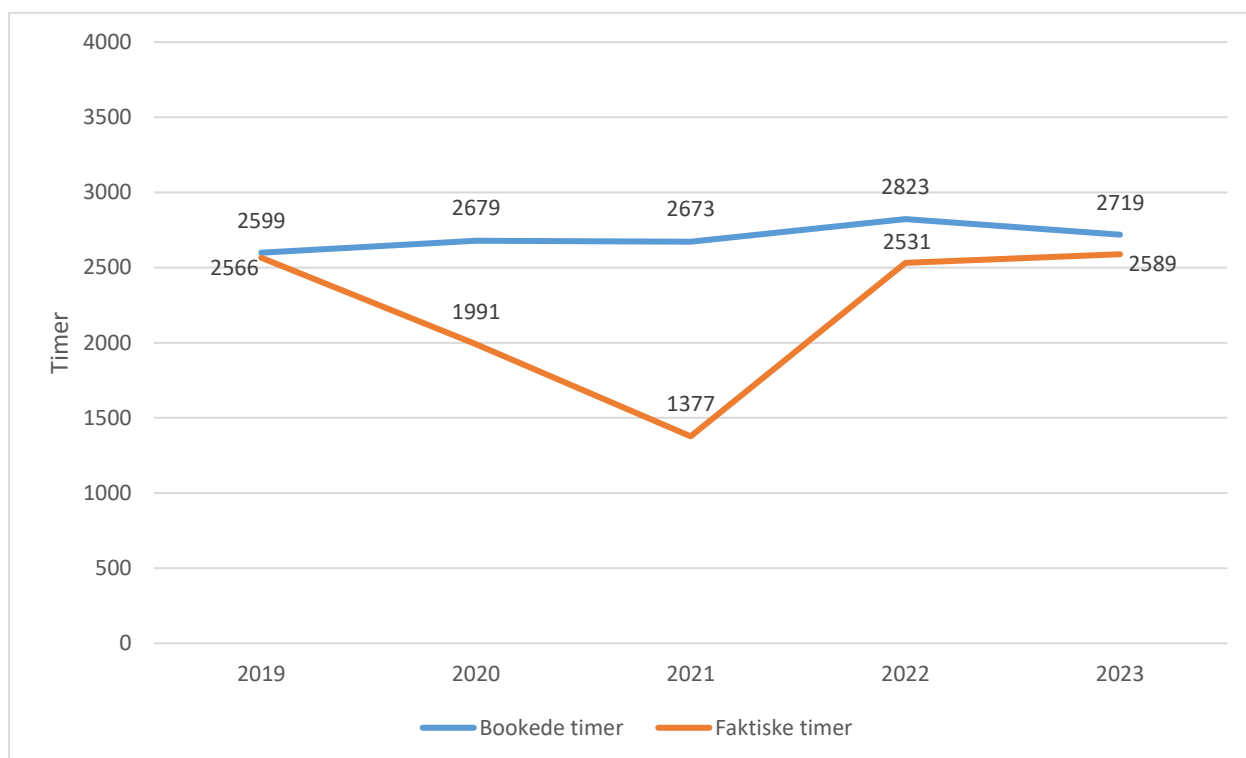
I 2019 blev de bookede timer opgjort på en ny måde, hvor foreningernes faktiske timer året inden var udgangspunktet for de bookede timer året efter. Det fremgår tydeligt, at covid-19 situationen betød en væsentlig nedgang i de faktiske timer i 2020 og 2021. Derfor blev udgangspunktet for de bookede timer i 2020 og 2021 efter de faktiske timer i 2019 plus de ændringer som foreningerne indrapporterede.

Medlemstallene i foreningerne er langt fra niveauet i 2019<sup>27</sup>, men de indendørs idrætters medlemstal er gået frem fra 2021 til 2022, og de faktiske timer i idrætshaller og multihaller er på ca. samme niveau i 2023 som i 2019.

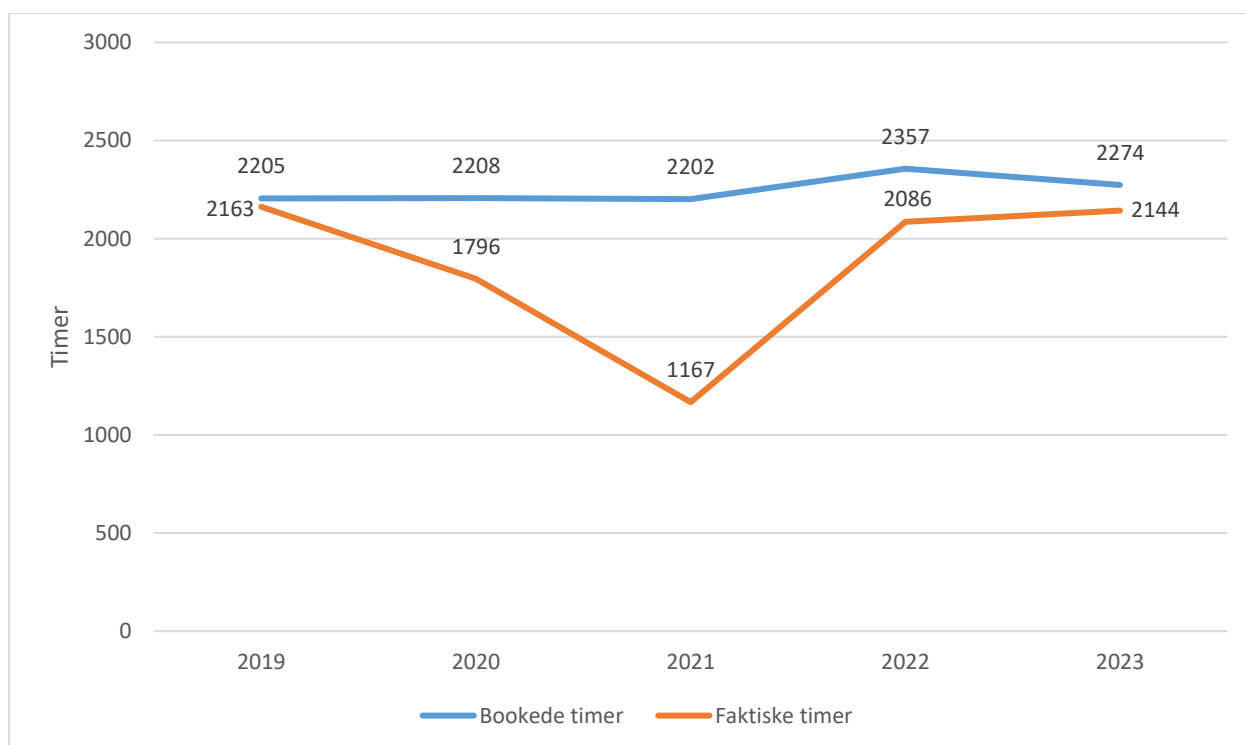
---

<sup>27</sup> Afsnit 4.5c

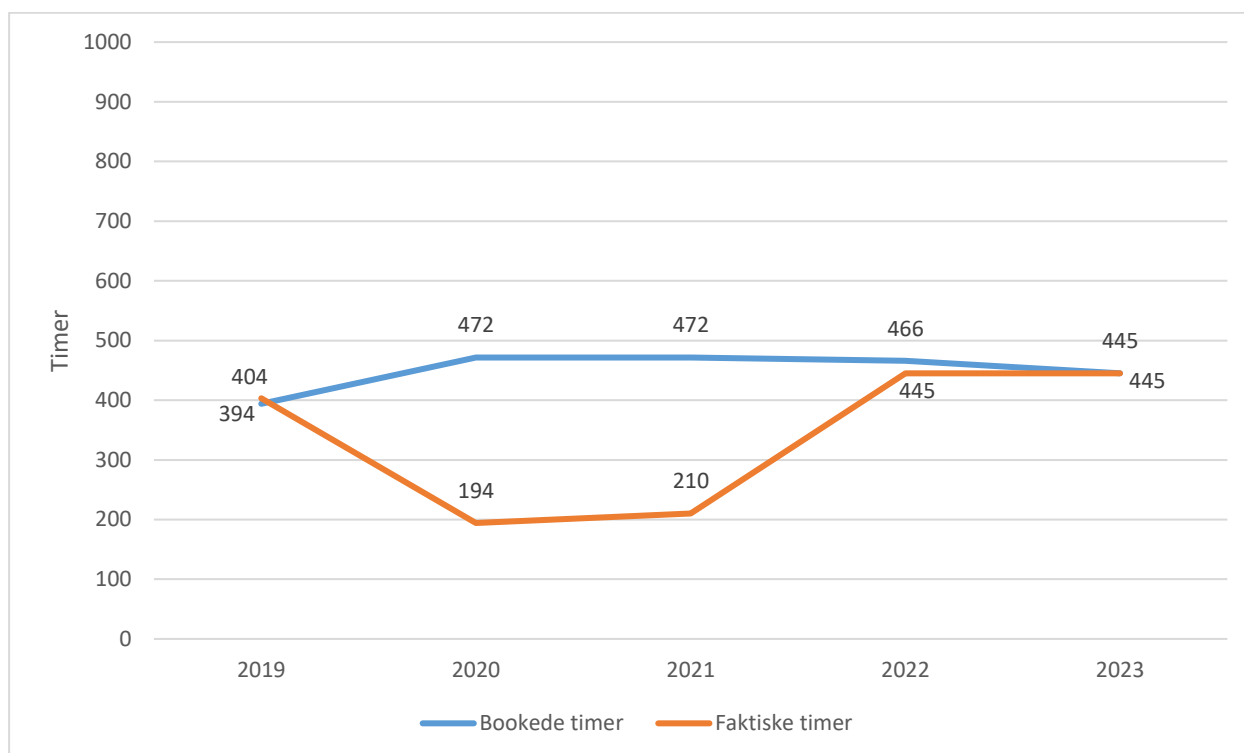
Figur 4.2.1.1c Idrætshaller og multihaller – bookede timer og faktiske benyttede timer



Figur 4.2.1.2c Idrætshaller – bookede timer og faktiske benyttede timer



Figur 4.2.1.3c *Multihaller – bookede timer og faktiske benyttede timer*



### Højsæson for indendørs aktiviteter

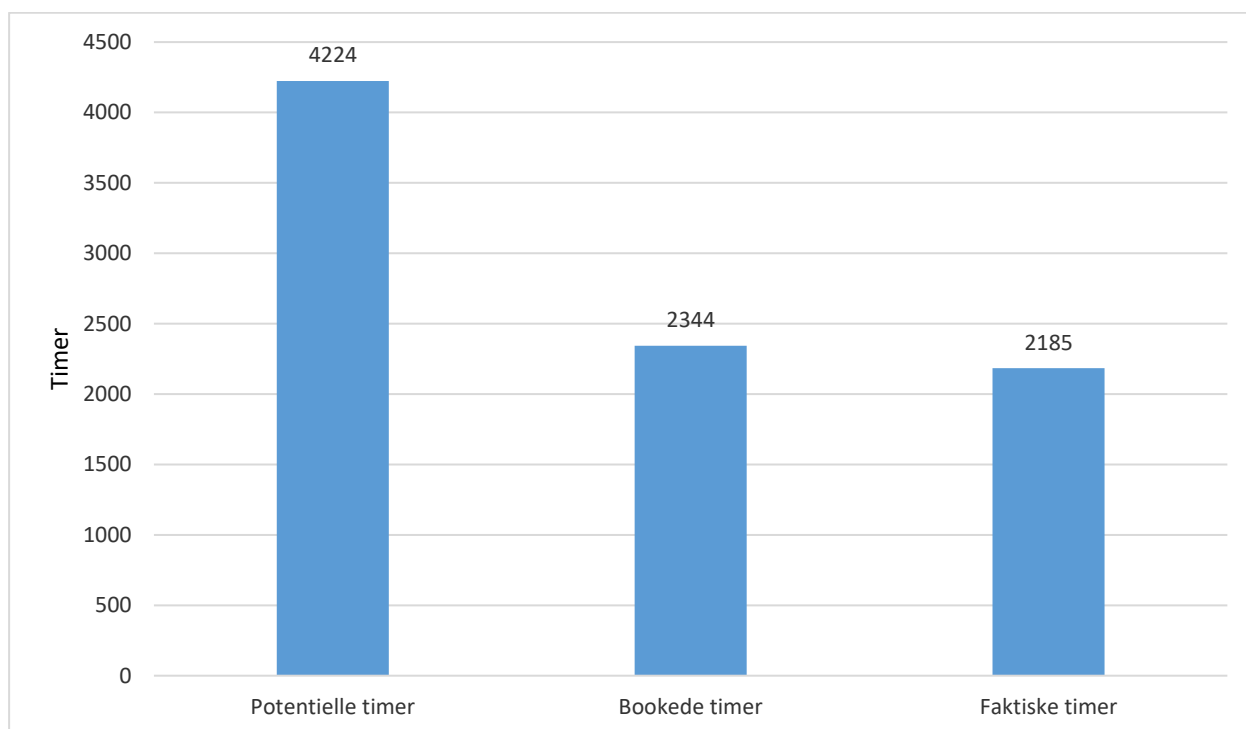
I figur 4.2.1.4c, 4.2.1.5c og 4.2.1.6c vises forholdet mellem de potentielle timer, de bookede timer og de faktiske timer, i idrætshaller og multihaller for 2023. De potentielle timer er beregnet ud fra højsæson for indendørs aktiviteter i foreningerne fra 1. oktober til 31. marts i tidsrummet kl. 16-22 i hverdage og 8-17 i weekender, fratrukket 4 uger (efterårsferie, juleferie og vinterferie). Det er ligeledes kun bookede og faktiske timer i samme tidsperiode, som fremgår i beregningen.

I den samlede beregning for alle idrætshaller og multihaller i Toftlund skoledistrikt er der en væsentlig forskel på potentielle timer, antallet af bookede timer og især for de timer som foreningerne faktisk benytter. Beregningen viser, at idrætshaller og multihaller var booket i 55,5 % af de potentielle timer. Der var 2.039 timer i højsæsonen svarende til 48,3 % af tiden, hvor hallerne stod tomme. De blev altså benyttet i 51,7 % af tiden. I forhold til bookede timer i højsæsonen var der 159 timer svarende til 6,8 % af tiden, hvor foreningerne burde have haft aktivitet, men hallerne stod tomme.

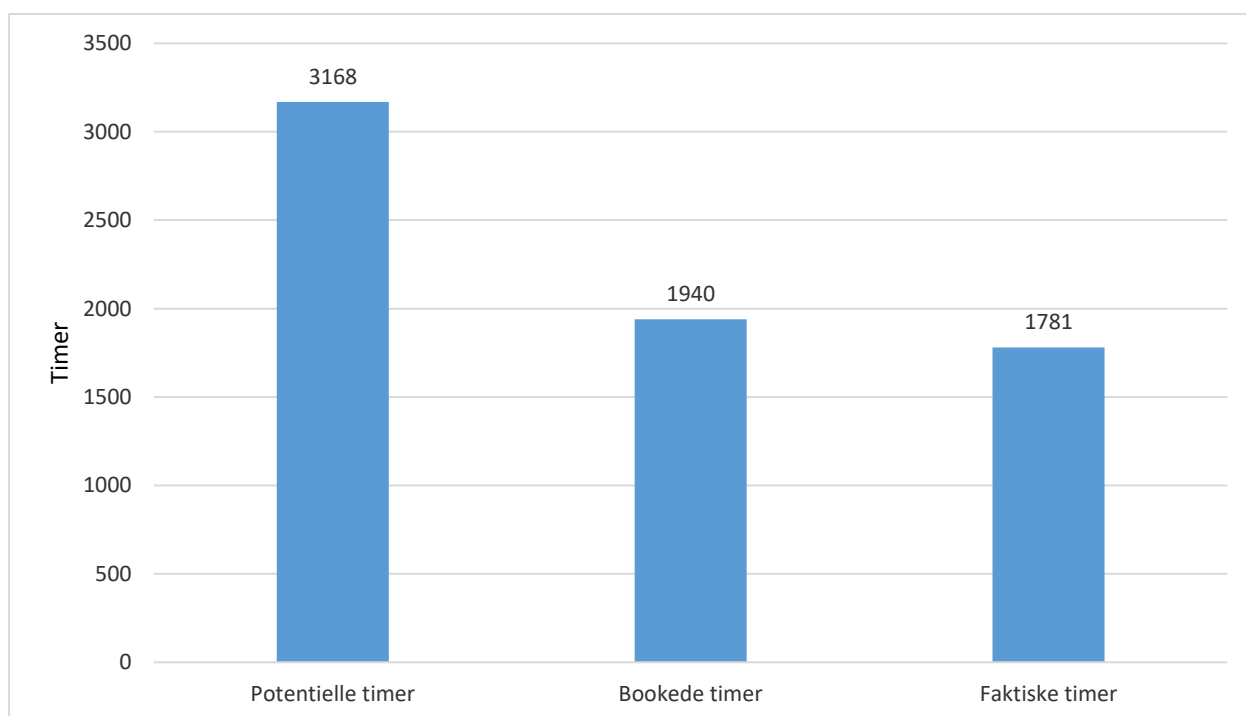
Idrætshallerne var booket i 61,2 % af de potentielle timer. I idrætshallerne var der 1.387 timer svarende til 43,8 % af tiden, hvor idrætshallerne stod tomme i højsæsonen. De blev altså benyttet i 56,2 % af tiden. I forhold til bookede timer i højsæsonen var der 159 timer svarende til 8,8 % af tiden, hvor foreningerne burde have haft aktivitet, men hallerne stod tomme.

Multihallen var booket i 38,3 % af de potentielle timer. I multihallen var der 652 timer svarende til 61,7 % af tiden, hvor multihallen stod tom i højsæsonen. Den blev altså benyttet i 38,3 % af tiden. I forhold til de bookede timer i højsæsonen blev alle timer benyttet af foreningerne i multihallen.

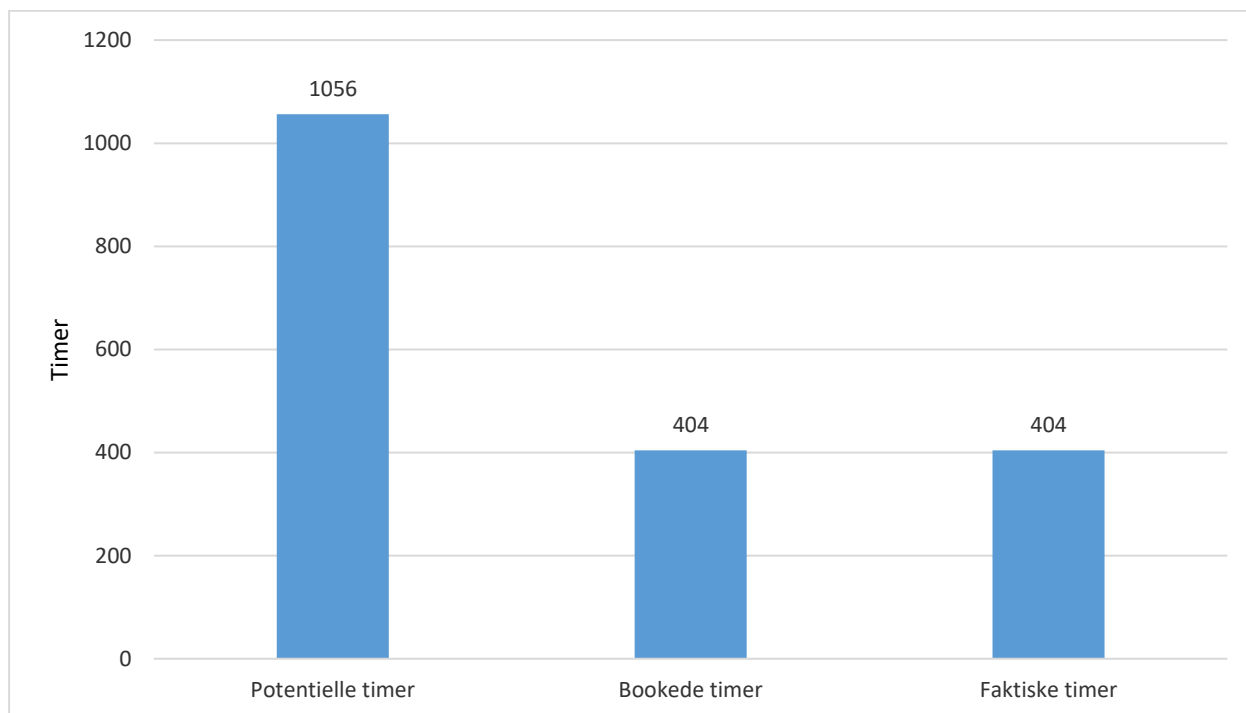
Figur 4.2.1.4c Idrætshaller og multihaller – benyttelse 2023



Figur 4.2.1.5c Idrætshaller – benyttelse 2023



Figur 4.2.1.6c *Multihaller – benyttelse 2023*

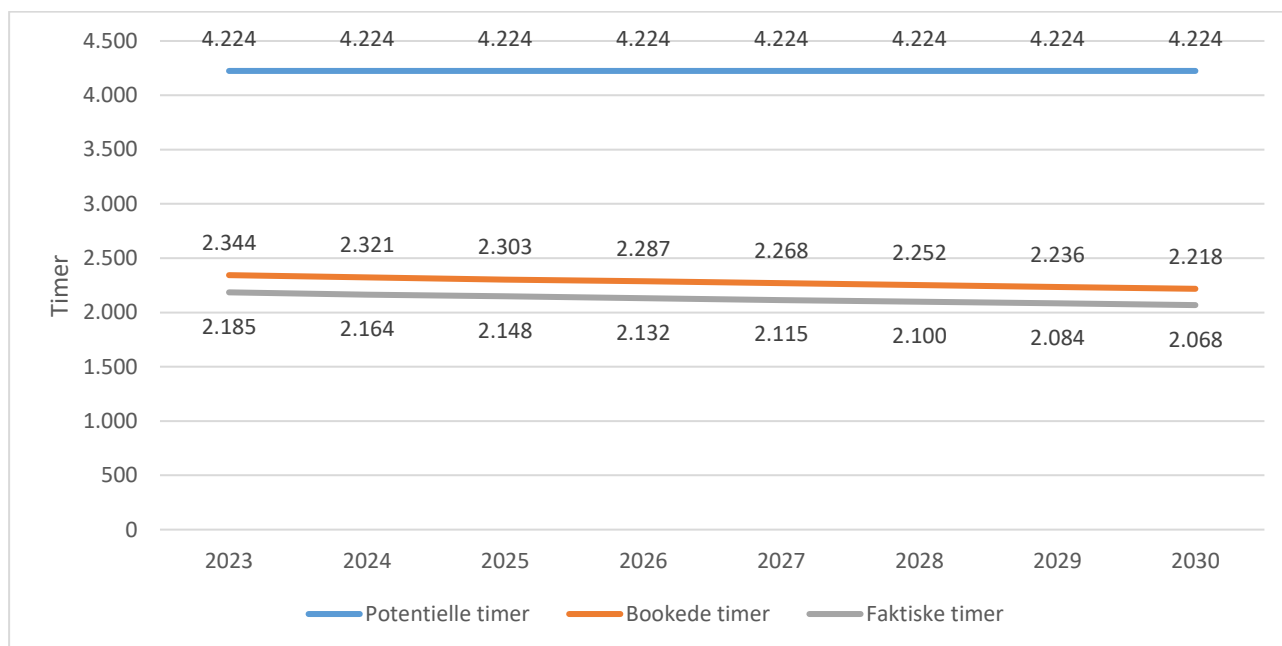


### Prognoser for højsæsonen frem mod 2030

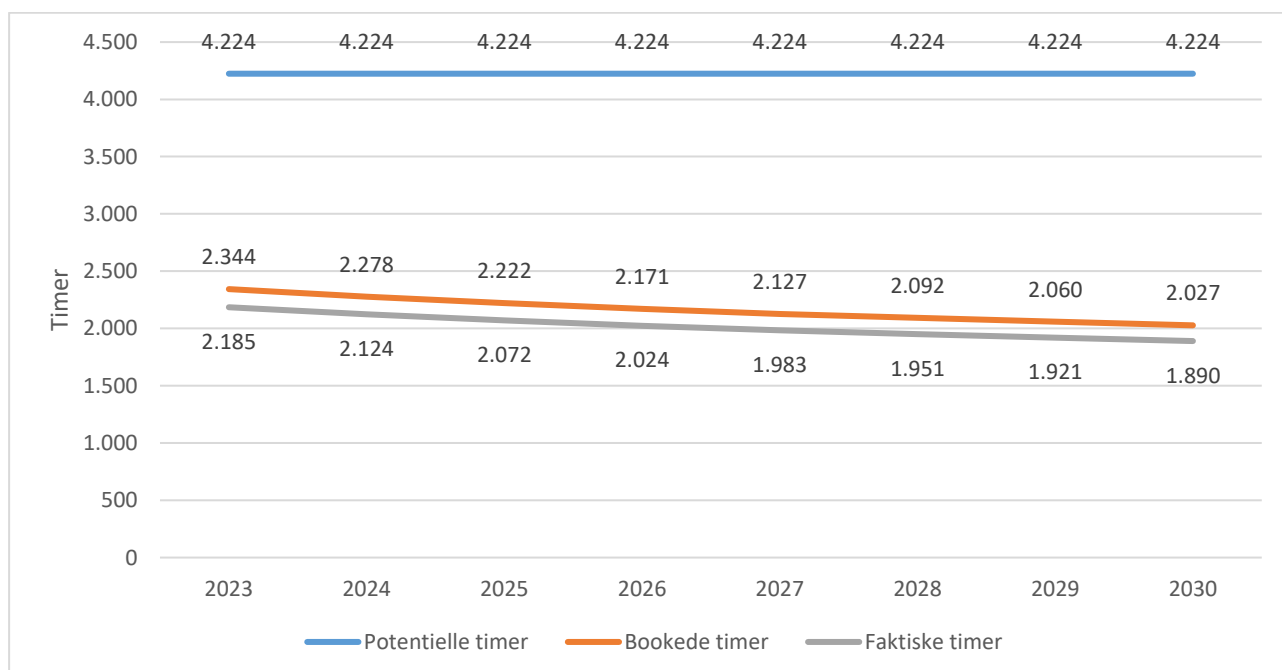
Figur 4.2.1.7c og 4.2.1.9c viser prognosen for udvikling i bookede timer og faktiske timer i højsæsonen i Toftlund skoledistrikt, såfremt det følger befolkningsudviklingen. Frem mod 2030 vil de bookede timer falde med 126 timer svarende til et fald på 5,4 %. Det vil betyde, at hallerne vil blive booket i 52,5 % af tiden i 2030. Hvis der tages udgangspunkt i befolkningsudviklingen for de primære brugere 0-24 år vil de bookede timer falde med 317 timer svarende til 13,5 % frem mod 2030. Det vil betyde, at hallerne vil blive booket i 48 % af tiden i 2030. I 2023 var hallerne booket i 55,5 % af tiden.

Figur 4.2.1.8c og 4.2.1.10c viser prognosen for udvikling i bookede timer og faktiske timer i højsæsonen, såfremt det følger befolkningsudviklingen for borgere med dansk oprindelse. Med udgangspunkt i borgere med dansk oprindelse vil de bookede timer falde med 264 timer svarende til 11,3 %. Det vil betyde, at hallerne vil blive booket i 49,2 % af tiden i 2030. Hvis der tages udgangspunkt i befolkningsudviklingen for de primære brugere 0-24 år med dansk oprindelse vil de bookede timer falde med 545 timer svarende til 23,3 % frem mod 2030. Det vil betyde, at hallerne vil blive booket i 42,6 % af tiden i 2030. Det understreger behovet for, at det er væsentligt at få flere borgere ind i foreningslivet og i hallerne.

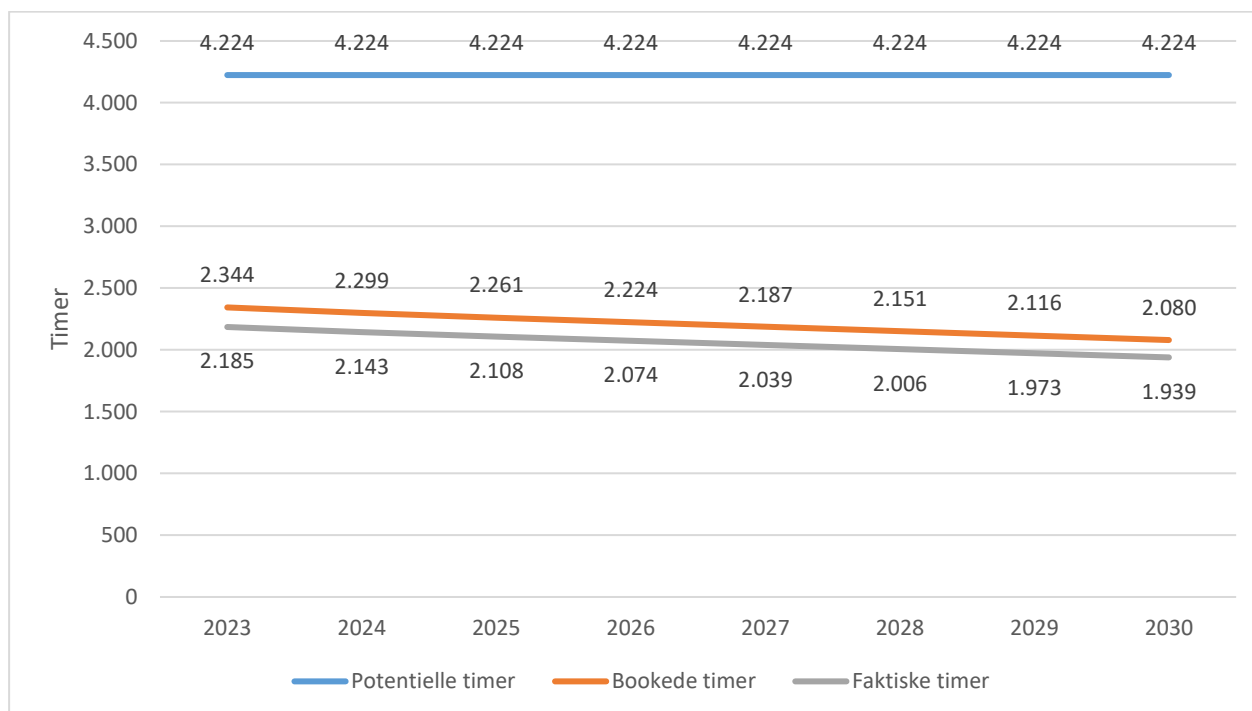
Figur 4.2.1.7c *Prognose for udvikling i haltimer i højsæson i Toftlund skoledistrikt frem mod 2030 baseret på prognose for befolkningsudviklingen*



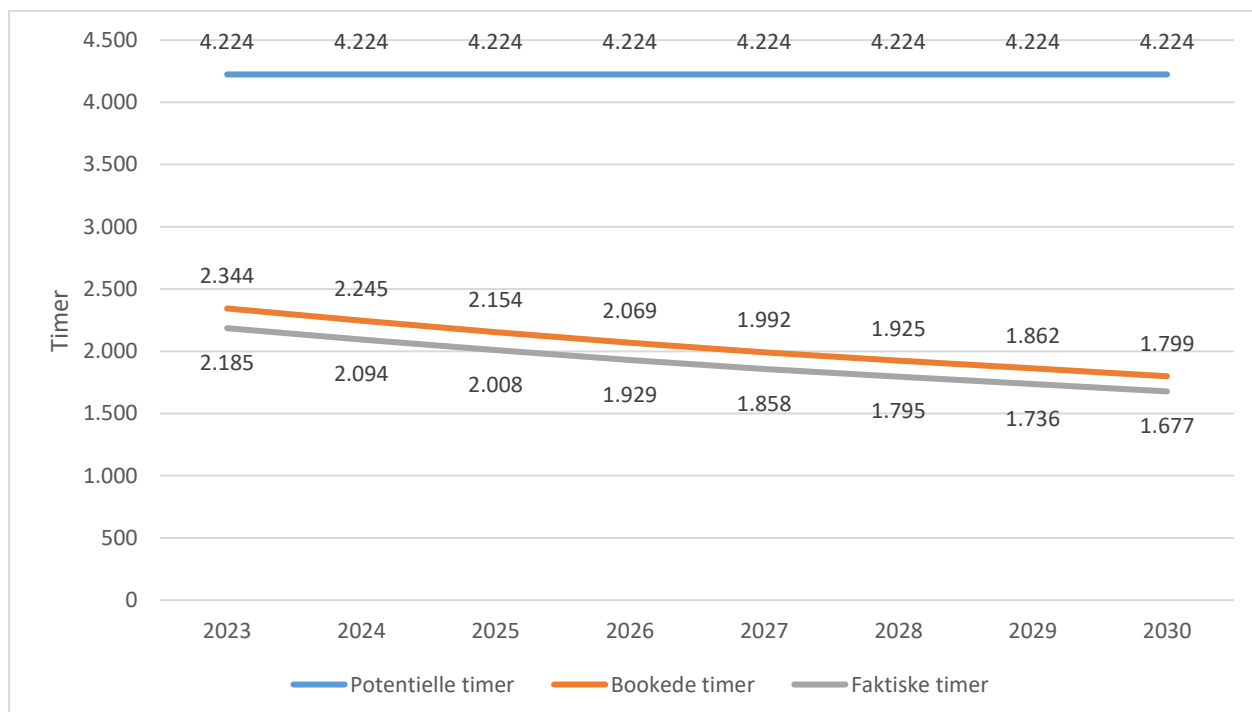
Figur 4.2.1.8c *Prognose for udvikling i haltimer i højsæson i Toftlund skoledistrikt frem mod 2030 baseret på prognose for befolkningsudviklingen for 0-24 år*



Figur 4.2.1.9c *Prognose for udvikling i haltimer i højsæson i Toftlund skoledistrikt frem mod 2030 baseret på prognose for befolkningsudviklingen – dansk oprindelse*



Figur 4.2.1.10c *Prognose for udvikling i haltimer i højsæson i Toftlund skoledistrikt frem mod 2030 baseret på prognose for befolkningsudviklingen for 0-24 år – dansk oprindelse*



#### 4.2.2c Fodboldbaner i Toftlund skoledistrikt

Når det kommer til fodboldbaner, så viser tabel 4.2.2.1c, hvor mange fodboldbaner der er i de forskellige byer, og hvor mange fodboldspillere som foreningerne har indberettet som udendørs fodboldmedlemmer i 2022. Den viser ligeledes, at der er fodboldbaner i en by, hvor der ikke er indberettet fodboldmedlemmer. Fodboldbaner, som bliver driftet, men formodentligt ikke benyttes til foreningsaktivitet. Dermed kan der være en højere dækning end nødvendigt af fodboldbaner i Toftlund skoledistrikt. Tabellen inkluderer også kunstgræsbaner, selvom det er en særlig facilitet, for at fremvise det samlede overblik på fodboldbaner i Toftlund skoledistrikt.

I Toftlund skoledistrikt var der i foreningerne 571 registrerede fodboldspillere i 2023. I alt er der et spilleareal på 60.255 m<sup>2</sup>. Det giver et spilleareal på 106 m<sup>2</sup> pr. indregistreret fodboldspiller.

Tabel 4.2.2.1c *Fodboldbaner i Toftlund skoledistrikt og indberettede fodboldspillere i 2022*

Fodboldbaner i Toftlund skoledistrikt		Indberettede fodboldspillere 2022
<i>Agerskov(14.202 m<sup>2</sup>)</i>	1 11-mands	147
	1 8 mands	
	2 5-mands	
	4 3-mands	
<i>Arrild(8.649 m<sup>2</sup>)</i>	1 11 mands	40
	1 5-mands	
	3 3-mands	
<i>Tirslund(5.316 m<sup>2</sup>)</i>	1 8 mands	0
	1 5-mands	
	2 3-mands	
<i>Toftlund(32.088 m<sup>2</sup>)</i>	4 11-mands (inkl. kunst)	384
	2 5-mands	
	6 3-mands	



### 4.2.3c Sammenfatning

Toftlund skoledistrikt har en rigtig god dækning af basisfaciliteter, når antallet af faciliteter måles op mod antallet af borgere og primære brugere af faciliteterne. Det gælder både for de faciliteter, der benyttes til foreningsaktiviteter, som idræts- og multihaller samt fodboldbaner, og for de faciliteter, der benyttes til selvorganiserende aktiviteter, som parker, græsarealer og legepladser.

I 2030 vil dækningen af basisfaciliteter være endnu bedre, fordi der bliver færre borgere og færre primære brugere af faciliteterne. Eksempelvis var der i 2023 en hal pr. 222 primær bruger i alderen 0-24 år, og i 2030 vil der være en hal pr. 192 primær bruger. I 2023 var der en fodboldbane pr. 235 primær bruger i alderen 0-24 år, og i 2030 vil der være en fodboldbane pr. 203 primær bruger. Der vil kort sagt være færre borgere og færre primære brugere pr. facilitet i 2030, og derfor vurderes det, at der er rigeligt med basisfaciliteter i Toftlund skoledistrikt. Det understreger samtidig, at der skal nye brugere ind i basisfaciliteterne, hvis benyttelsen i 2030 skal være på samme niveau som i 2023.

I højsæsonen for foreningernes indendørs aktiviteter i 2023, var den samlede benyttelse i idrætshaller og multihaller på 51,7 % af tiden. Det vil sige, at hallerne samlet set stod tomme i 48,3 % af tiden.

For idrætshallerne var den samlede benyttelse på 56,2 % af tiden og for multihallerne var den samlede benyttelse på 38,3 % af tiden.

Frem mod 2030 vil den samlede benyttelse formodentlig falde. I 2023 var hallerne booket 55,5 % af tiden. I 2030 vil hallerne blive booket i 52,5 % af tiden ud fra den generelle befolkningsprognose. Tages der udgangspunkt i de primære brugere, som er borgere i alderen 0-24 år af dansk oprindelse, så vil hallerne være booket i 42,6 % af tiden i 2030. Altså i 12,9 % mindre tid end i 2023. Det understreger ligeledes, at der skal nye brugere ind i idrætshaller og multihaller, hvis benyttelsen i 2030 skal være på samme niveau som i 2023.

Der kan være en højere dækning af fodboldbaner end nødvendigt. I Toftlund skoledistrikt er der fodboldbaner i en by, hvor der ikke er registreret fodboldspillere.

Der er i alt et spilleareal på 60.255 m<sup>2</sup>, og der er 571 registrerede fodboldspillere i Toftlund skoledistrikt. Det giver et spilleareal på 106 m<sup>2</sup>. pr. registreret fodboldspiller.

## 4.2d Facilitetsdækning af basisfaciliteter og benyttelse i idrætshaller og multihaller i Tønder skoledistrikt

I forhold til facilitetsdækning, så vil det altid være en vurdering, hvornår der er nok faciliteter. Umiddelbart er vurderingen, at Tønder skoledistrikt har rigeligt med basisfaciliteter, når antallet af faciliteter sammenholdes med antallet af borgere og antallet af mulige primære brugere. Hertil viser prognosen for befolknings-udviklingen, at der frem mod 2030 bliver færre primære brugere borgere pr. facilitet. Se tabel 4.2.1d.

I afsnit 4.5d fremgår det, at antallet af medlemmer i foreningerne, og dermed brugere af basisfaciliteterne har været faldende blandt 0-24 årige. At det skulle forholde sig anderledes frem mod 2030 må formodes at være usandsynligt. Hovedparten af medlemmer i foreningerne og primære brugere af basisfaciliteter er borgere i alderen 0-24 år, som der generelt bliver markant færre af frem mod 2030.

Derfor må det antages, at benyttelsen af basisfaciliteter vil falde fremadrettet, medmindre der gøres en indsats for, at der kommer flere nye brugere af basisfaciliteterne. Blandt andet brugere, som er over 25 år samt brugere med udenlandsk oprindelse.

I forhold til basisfaciliteter, som benyttes til selvorganiserende aktiviteter, må det antages, at også de faciliteter vil blive benyttet af færre borgere i fremtiden på grund af befolkningsudviklingen.

Tabel 4.2.1d og 4.2.2d viser dækningen af basisfaciliteter, som er registreret i Tønder Kommunes systemer, i forhold til befolkningstallet i Tønder skoledistrikt. I afsnit 4.2 og tabel 4.2.1 og tabel 4.2.2 fremvises et samlet overblik over hvor mange basisfaciliteter, der er kommunale anlæg, selvejende institutioner samt private anlæg og foreningsdrevende anlæg. De to tabeller er delt op i en tabel, hvor faciliteterne primært benyttes til foreningsaktiviteter og en tabel, hvor faciliteterne primært benyttes til selvorganiserende aktiviteter.

Tabellerne viser, hvor mange totale borgere der er pr. facilitet samt hvor mange borgere i den primære brugergruppe, der er pr. facilitet. Eksempelvis er 0-24 årige primære brugere af hallerne, og er derfor angivet under haller som antal primære brugere pr. facilitet. Ligeledes viser tabellerne, hvordan befolknings-udviklingen har betydning for det mulige antal primære brugere pr. facilitet i 2030. Eksempelvis var der i 2023 220 primære brugere pr. hal i Tønder skoledistrikt. I 2030 vil der være 199 primære brugere pr. hal. Det er lidt flere primære brugere end gennemsnittet for Tønder Kommune både i 2023 og 2030.

Tabel 4.2.1d *Basisfaciliteter, som primært benyttes til foreningsaktiviteter*

Anlæg - Basisfaciliteter	Haller i alt	Idrætshal	Multihal	Gymnastiksal	Fodboldbane	Krølfbane
I alt	15	5	4	6	19 <sup>28</sup>	3
Antal totale borgere pr. facilitet 2023	896	2.688	3.360	2.240	707	4.480
Antal primære brugere pr. facilitet 2023	220 (0-24 år)	659 (0-24 år)	824 (0-24 år)	550 (0-24 år)	174 (0-24 år)	1.610 (60+ år)
Antal primære brugere pr. facilitet 2030	199 (0-24 år)	597 (0-24 år)	747 (0-24 år)	498 (0-24 år)	157 (0-24 år)	1.700 (60+ år)

Tabel 4.2.2d *Basisfaciliteter, som primært benyttes til selvorganiserende aktiviteter*

Anlæg - Basisfaciliteter	Park / græsareal	Legeplads	Forsamlingshus
I alt	Ikke opgjort	13	4
Antal totale borgere pr. facilitet 2023	-	1.034	3.360
Antal totale borgere pr. facilitet 2030	-	981	3.189

I Tønder skoledistrikt er facilitetsdækningen af basisfaciliteter lidt under niveau i forhold til Tønder Kommune som helhed, når antallet af faciliteter sammenholdes med antallet af mulige brugere og primære brugere. Prognosen for befolkningsudviklingen for Tønder skoledistrikt viser, at der frem mod 2030 bliver færre borgere, og der vil blive booket færre timer i idrætshaller og multihaller. Se afsnit 4.2.1d. Tønder skoledistrikt har dog en fremgang i andelen af befolkningen, som er medlemmer af de folkeoplysende foreninger,

hvilket kan give en forhåbning om, at benyttelsen af basisfaciliteterne ikke falder så drastisk som befolkningsprognosen ellers viser. Se afsnit 4.5d.

<sup>28</sup> Opgjort på m2 i forhold til en 11-mandsbane.

#### 4.2.1d Idrætshaller, multihaller og gymnastiksale i Tønder skoledistrikt

I tabel 4.2.1.1d vises en oversigt over idrætshaller, multihaller og gymnastiksale opstillet i alfabetisk rækkefølge og ejerforhold på de enkelte anlæg.

I figur 4.2.1.1d, 4.2.1.2d og 4.2.1.3d vises forholdet mellem de timer som de folkeoplysende foreninger havde booket og budgetteret med, og de timer som foreningerne faktisk benyttede i idrætshaller og multihaller fra 2019 til 2023.

Tabel 4.2.1.1d

Haller i Tofthund skoledistrikt	Ejerforhold	
<i>Digeskolen (Tønder)</i>	1 gymnastiksal	Kommunal anlæg
<i>Jejsing Friskole</i>	1 multihal	Kommunal anlæg
<i>Ludwig Andresen Schule</i>	1 gymnastiksal	Privat skole
<i>Marskhallen (Højer)</i>	1 idrætshal 1 multihal	Selvejende anlæg
<i>Møgeltønder Skole</i>	1 multihal	Kommunal anlæg
<i>Tønder Grundskole</i>	1 gymnastiksal	Kommunal anlæg
<i>Tønder Overbygningskole</i>	2 gymnastiksale	Kommunal anlæg
<i>Tønder Ungdomsskole</i>	1 gymnastiksal	Kommunal anlæg
<i>Tønderhallerne</i>	4 idrætshaller 1 multihal	Selvejende anlæg (hal 4 er kommunal anlæg)

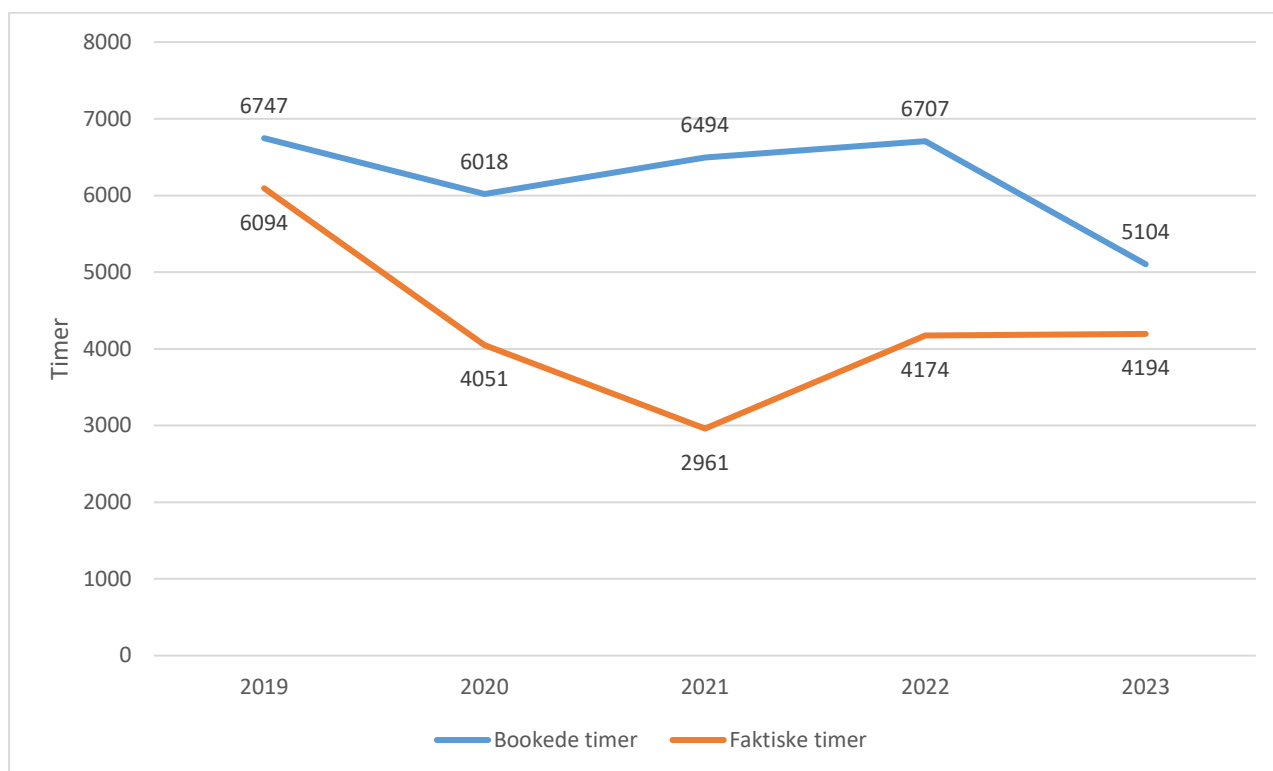
I 2019 blev de bookede timer opgjort på en ny måde, hvor foreningernes faktiske timer året inden var udgangspunktet for de bookede timer året efter. Det fremgår tydeligt, at covid-19 situationen betød en væsentlig nedgang i de faktiske timer i 2020 og 2021. Derfor blev udgangspunktet for de bookede timer i 2020 og 2021 efter de faktiske timer i 2019 plus de ændringer som foreningerne indrapporterede.

Selvom medlemstallene i foreningerne er tilbage på et højere niveau end i 2019<sup>29</sup>, og de indendørs idrætters medlemstal er gået frem i 2022, så blev hverken idrætshaller eller multihaller benyttet i samme antal timer i 2023 som i 2019.

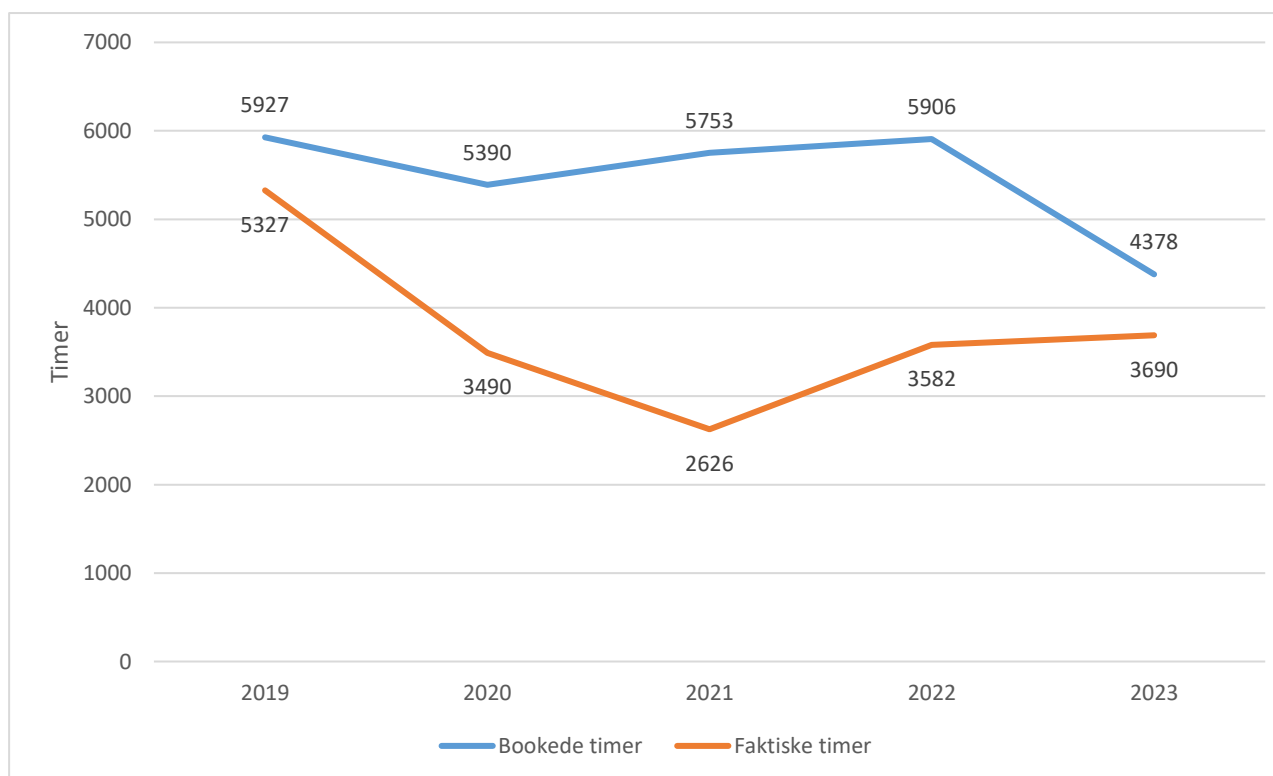
---

<sup>29</sup> Afsnit 4.5d

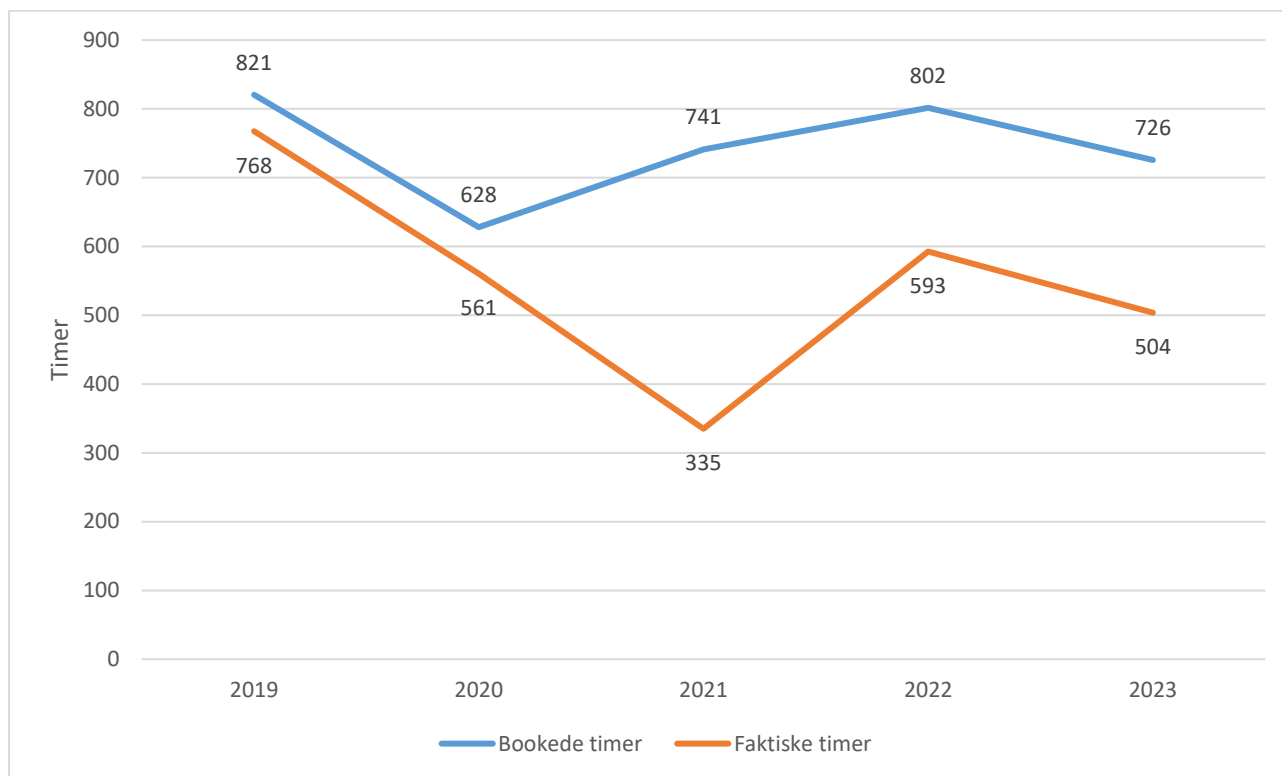
Figur 4.2.1.1d Idrætshaller og multihaller – bookede timer og faktiske benyttede timer



Figur 4.2.1.2d Idrætshaller – bookede timer og faktiske benyttede timer



Figur 4.2.1.1d Multihaller – bookede timer og faktiske benyttede timer



### Højsæson for indendørs aktiviteter

I figur 4.2.1.4d, 4.2.1.5d og 4.2.1.6d vises forholdet mellem de potentielle timer, de bookede timer og de faktiske timer, i idrætshaller og multihaller for 2023. De potentielle timer er beregnet ud fra højsæson for indendørs aktiviteter i foreningerne fra 1. oktober til 31. marts i tidsrummet kl. 16-22 i hverdage og 8-17 i weekender, fratrukket 4 uger (efterårsferie, juleferie og vinterferie). Det er ligeledes kun bookede og faktiske timer i samme tidsperiode, som fremgår i beregningen.

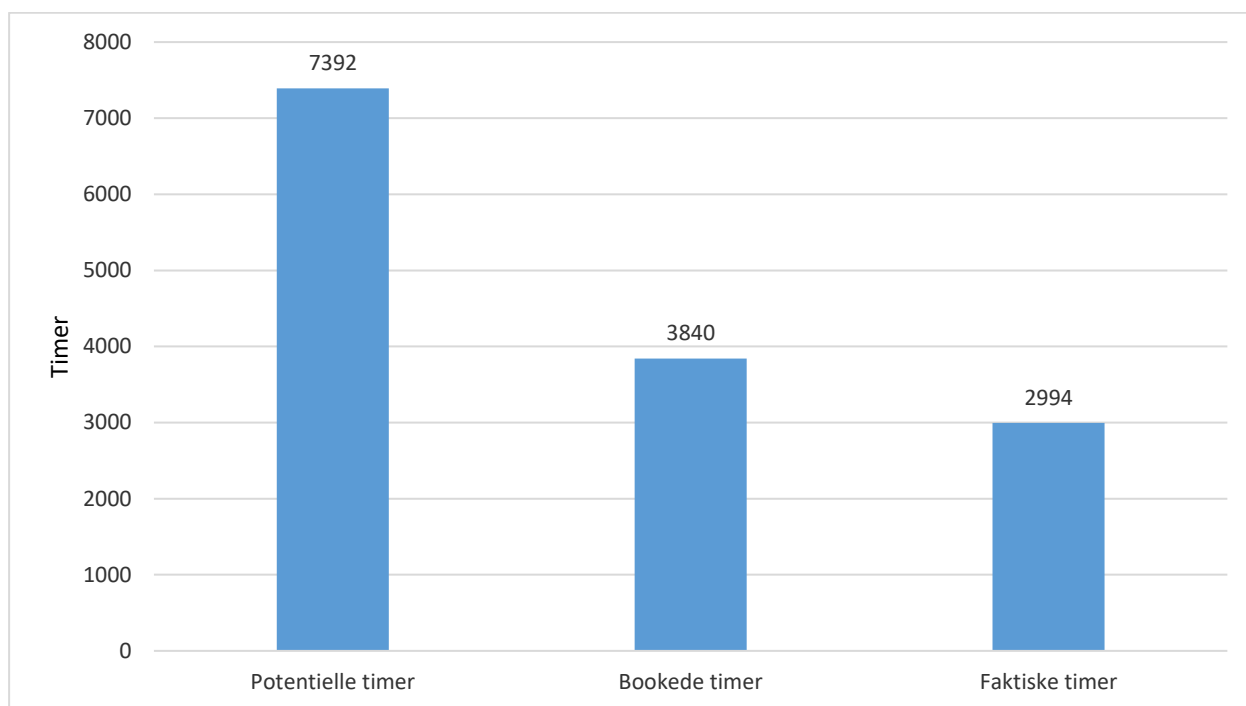
I den samlede beregning for alle idrætshaller og multihaller i Tønder skoledistrikt er der en væsentlig forskel på potentielle timer, antallet af bookede timer og især for de timer som foreningerne faktisk benytter.

Beregningen viser, at idrætshaller og multihaller var booket i 51,9 % af de potentielle timer. Der var 4.398 timer i højsæsonen svarende til 59,5 % af tiden, hvor hallerne stod tomme. De blev altså benyttet i 40,5 % af tiden. I forhold til bookede timer i højsæsonen var der 846 timer svarende til 22 % af tiden, hvor foreningerne burde have haft aktivitet, men hallerne stod tomme.

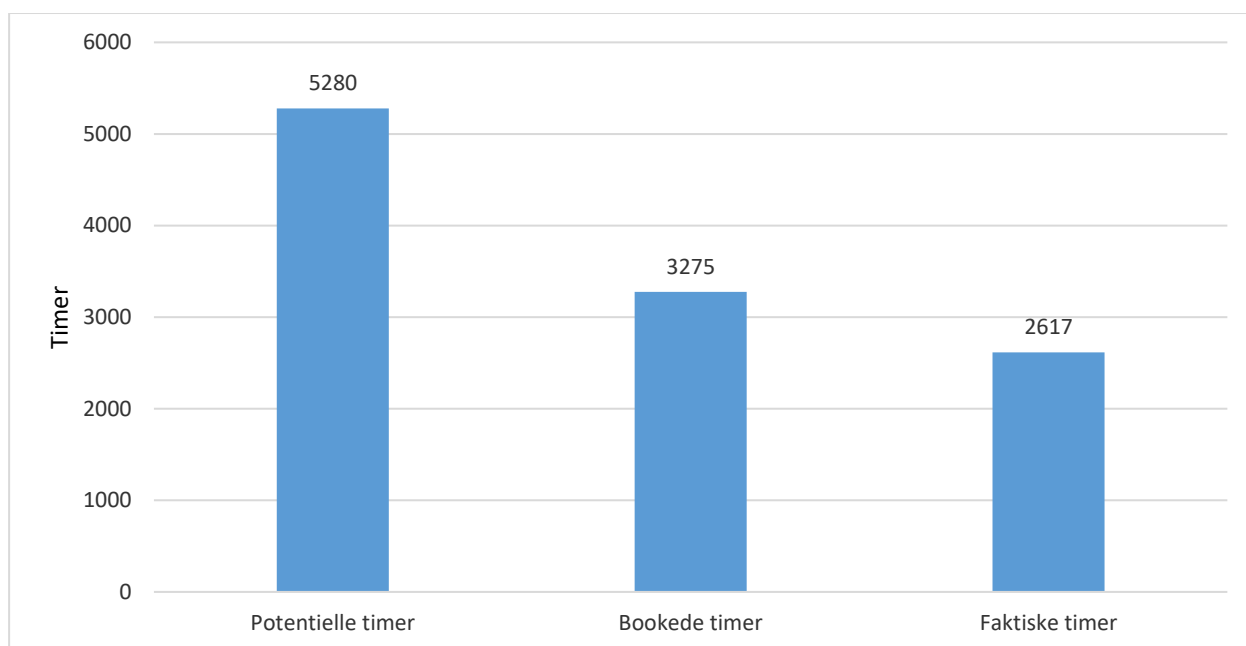
Idrætshallerne var booket i 62 % af de potentielle timer. I idrætshallerne var der 2.663 timer svarende til 50,4 % af tiden, hvor idrætshallerne stod tomme i højsæsonen. De blev altså benyttet i 49,6 % af tiden. I forhold til bookede timer i højsæsonen var der 658 timer svarende til 20,1 % af tiden, hvor foreningerne burde have haft aktivitet, men hallerne stod tomme.

Multihallerne var booket i 26,8 % af de potentielle timer. I multihallerne var der 1.734 timer svarende til 82,1 % af tiden, hvor multihallerne stod tomme i højsæsonen. De blev altså benyttet i 17,9 % af tiden. I forhold til bookede timer i højsæsonen var der 187 timer svarende til 33,1 % af tiden, hvor foreningerne burde have haft aktivitet, men hallerne stod tomme.

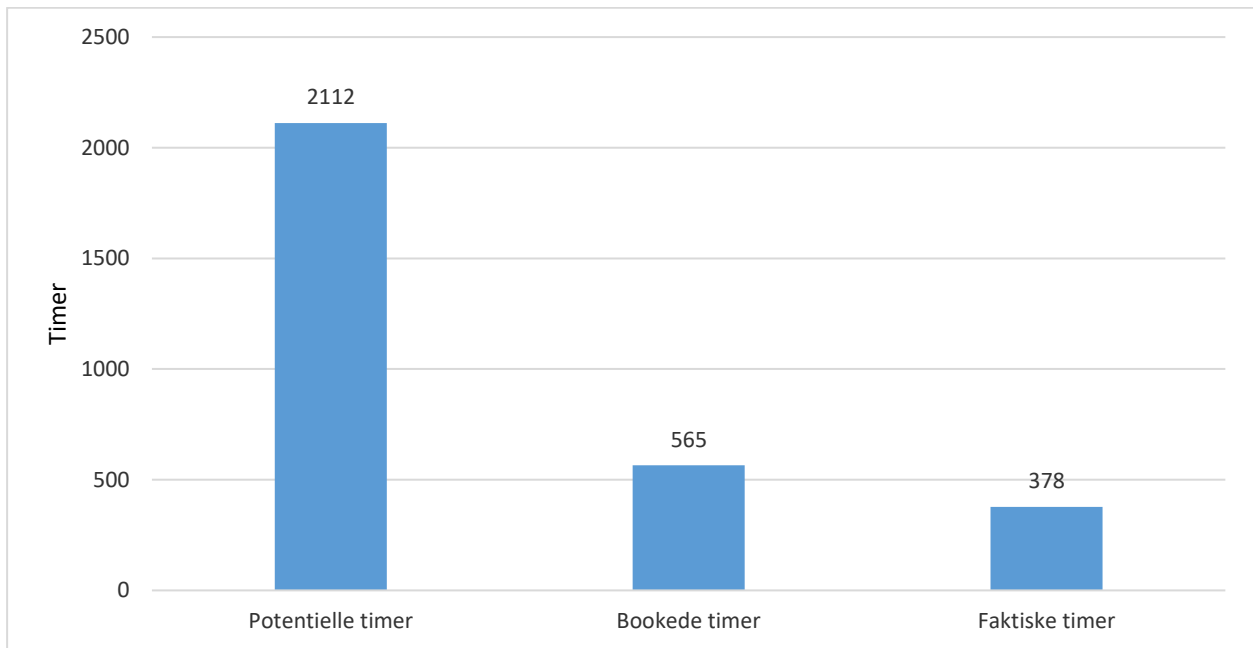
Figur 4.2.1.4d Idrætshaller og multihaller – benyttelse 2023



Figur 4.2.1.4d Idrætshaller – benyttelse 2023



Figur 4.2.1.4d *Multihaller – benyttelse 2023*



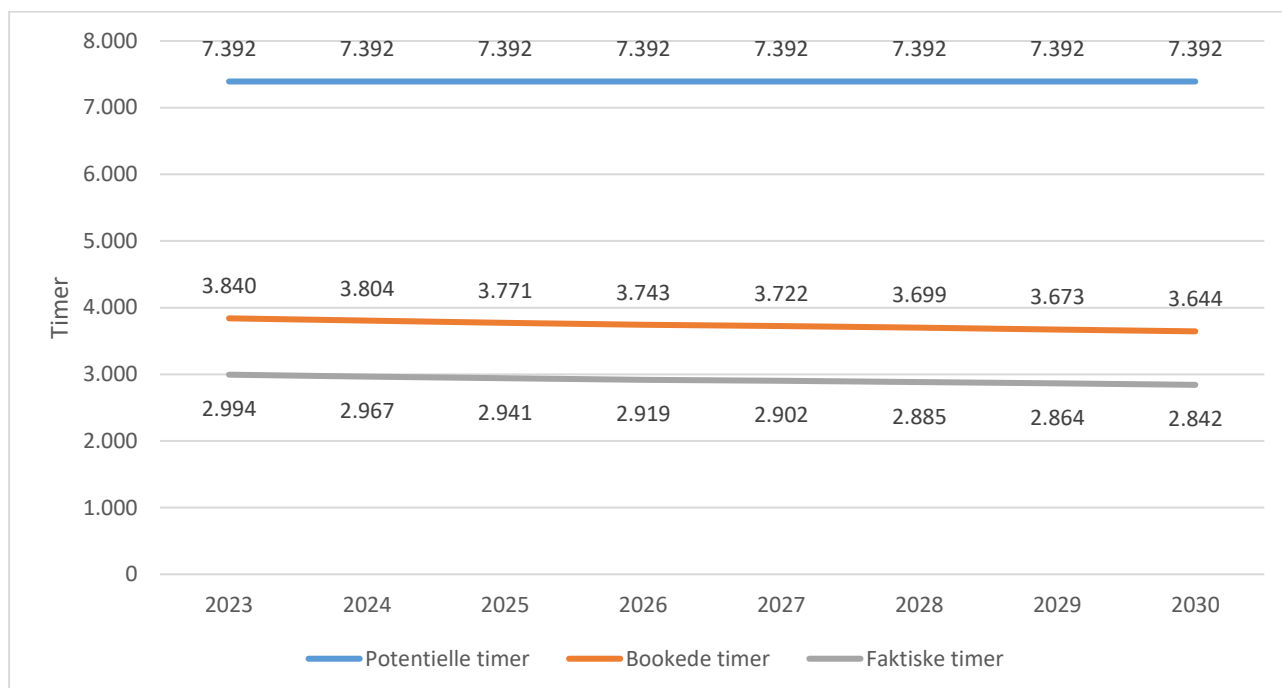
#### **Prognoser for højsæsonen frem mod 2030**

Figur 4.2.1.7d og 4.2.1.9d viser prognosen for udvikling i bookede timer og faktiske timer i højsæsonen i Tønder skoledistrikt, såfremt det følger befolkningsudviklingen. Frem mod 2030 vil de bookede timer falde med 196 timer svarende til et fald på 5,1 %. Det vil betyde, at hallerne vil blive booket i 49,3 % af tiden i 2030. Hvis der tages udgangspunkt i befolkningsudviklingen for de primære brugere 0-24 år vil de bookede timer falde med 363 timer svarende til 9,5 % frem mod 2030. Det vil betyde, at hallerne vil blive booket i 47 % af tiden i 2030. I 2023 var hallerne booket i 51,9 % af tiden.

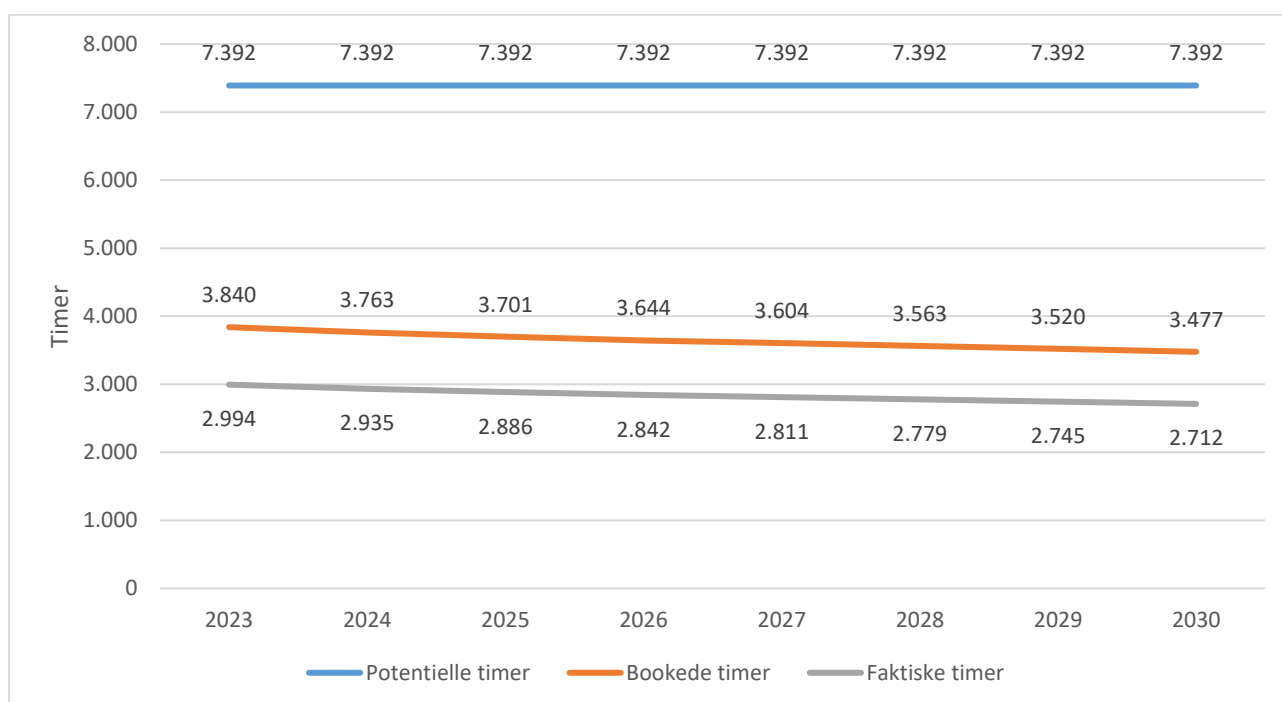
Figur 4.2.1.8d og 4.2.1.10d viser prognosen for udvikling i bookede timer og faktiske timer i højsæsonen, såfremt det følger befolkningsudviklingen for borgere med dansk oprindelse. Med udgangspunkt i borgere med dansk oprindelse vil de bookede timer falde med 472 timer svarende til 12,3 %. Det vil betyde, at hallerne vil blive booket i 45,6 % af tiden i 2030. Hvis der tages udgangspunkt i befolkningsudviklingen for de primære brugere 0-24 år med dansk oprindelse vil de bookede timer falde med 703 timer svarende til 18,3 % frem mod 2030. Det vil betyde, at hallerne vil blive booket i 42,4 % af tiden i 2030. Det understreger behovet for, at det er væsentligt at få flere borgere ind i foreningslivet og i hallerne.



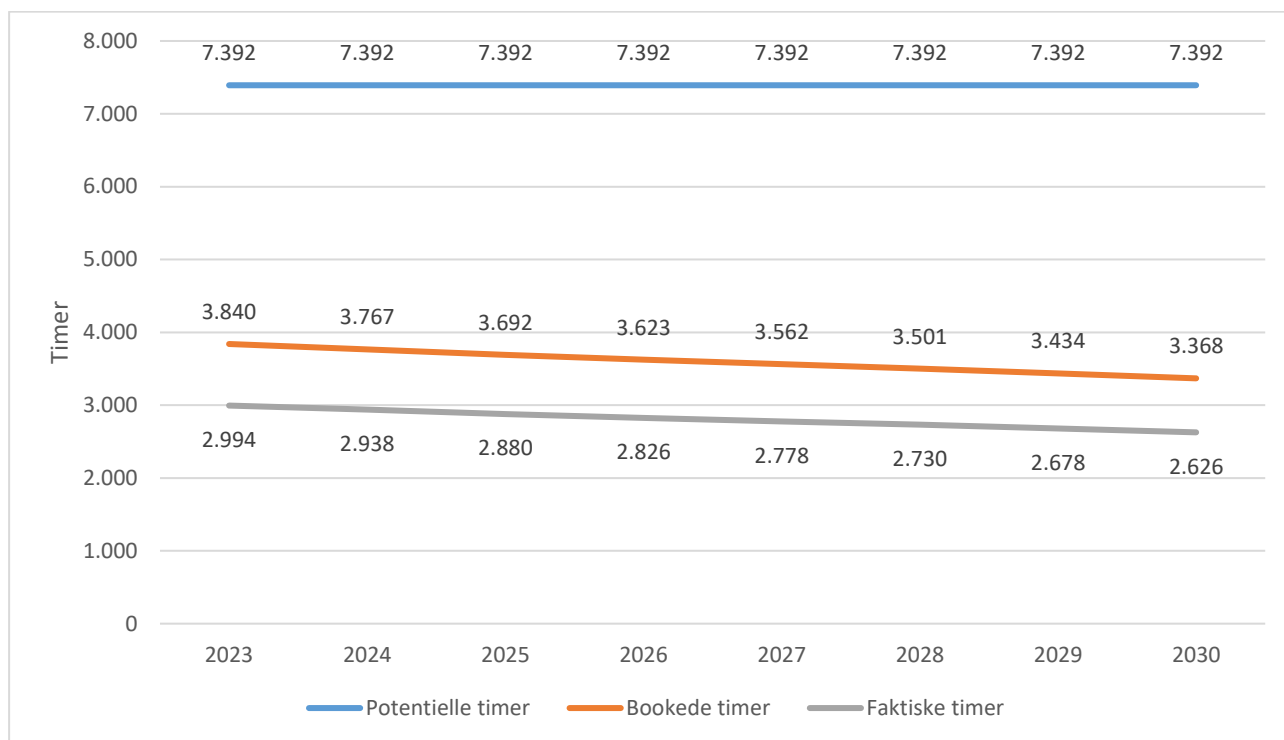
Figur 4.2.1.7d Prognose for udvikling i haltimer i højsæson i Tønder skoledistrikt frem mod 2030 baseret på prognose for befolkningsudviklingen



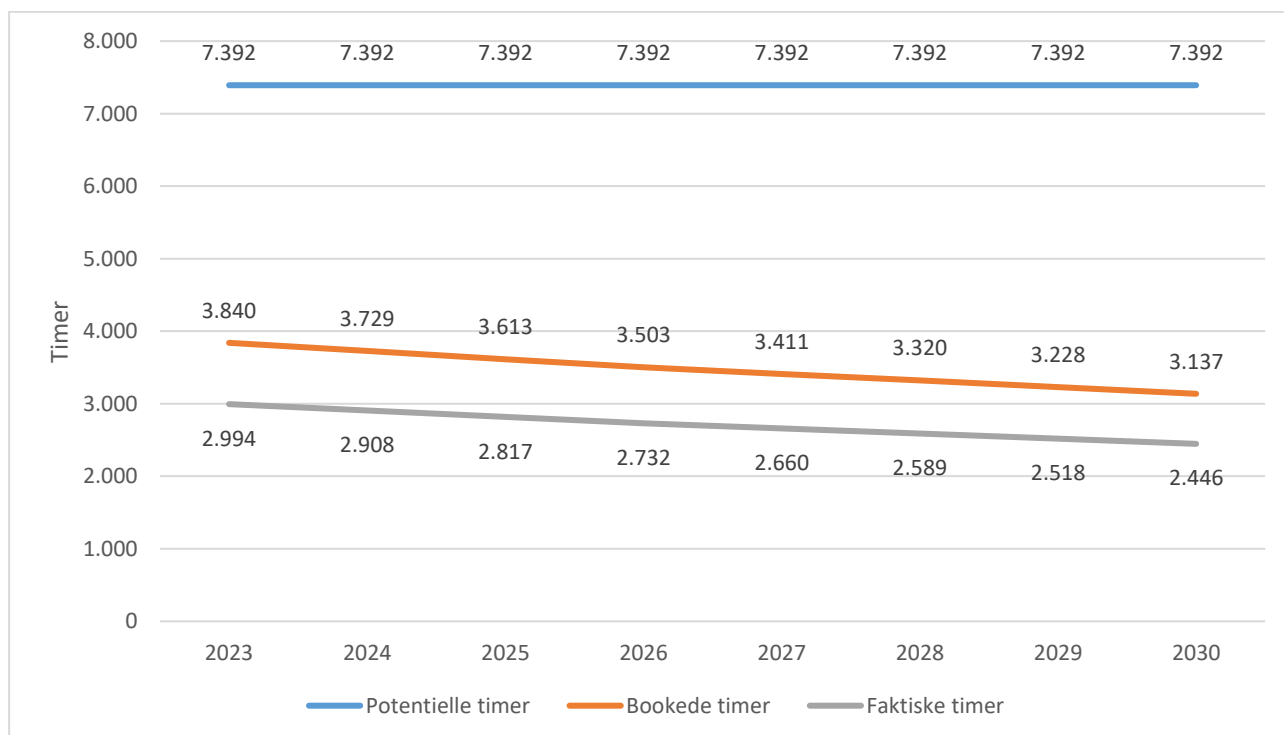
Figur 4.2.1.8d Prognose for udvikling i haltimer i højsæson i Tønder skoledistrikt frem mod 2030 baseret på prognose for befolkningsudviklingen for 0-24 år



Figur 4.2.1.9d *Prognose for udvikling i haltimer i højsæson i Tønder skoledistrikt frem mod 2030 baseret på prognose for befolkningsudviklingen – dansk oprindelse*



Figur 4.2.1.10d *Prognose for udvikling i haltimer i højsæson i Tønder skoledistrikt frem mod 2030 baseret på prognose for befolkningsudviklingen for 0-24 år – dansk oprindelse*



#### 4.2.2d Fodboldbaner i Tønder skoledistrikt

Når det kommer til fodboldbaner, så viser tabel 4.2.2.1d, hvor mange fodboldbaner der er i de forskellige byer, og hvor mange fodboldspillere som foreningerne har indberettet som udendørs fodboldmedlemmer i 2022. Den viser ligeledes, at der er fodboldbaner i en by, hvor der ikke er indberettet fodboldmedlemmer. Fodboldbaner, som bliver driftet, men formodentligt ikke benyttes til foreningsaktivitet. Dermed kan der være en højere dækning end nødvendigt af fodboldbaner i Tønder skoledistrikt. Tabellen inkluderer også kunstgræsbaner, selvom det er en særlig facilitet, for at fremvise det samlede overblik på fodboldbaner i Tønder skoledistrikt.

I Tønder skoledistrikt var der i foreningerne 1.153 registrerede fodboldspillere i 2023. I alt er der et spilleareal på 132.675 m<sup>2</sup>. Det giver et spilleareal på 115 m<sup>2</sup> pr. indregistreret fodboldspiller.

Tabel 4.2.2.1d Fodboldbaner i Tønder skoledistrikt og indberettede fodboldspillere i 2022

Fodboldbaner i Tønder skoledistrikt		Indberettede fodboldspillere 2022
<i>Abild(13.383 m<sup>2</sup>)</i>	1 11-mands	0
	1 8 mands	
	2 5-mands	
	1 3-mands	
<i>Højer(31.542 m<sup>2</sup>)</i>	3 11-mands	209
	2 8 mands	
	2 5-mands	
	4 3-mands	
<i>Jejsing(8.649 m<sup>2</sup>)</i>	1 11-mands	15
	1 5-mands	
	3 3-mands	
<i>Møgeltønder(24.531 m<sup>2</sup>)</i>	3 11-mands	79
	1 5-mands	
	7 3-mands	
<i>Tønder(54.570 m<sup>2</sup>)</i>	8 11-mands (inkl. kunst)	850

#### 4.2.3d Sammenfatning

Tønder skoledistrikt har en rigtig god dækning af basisfaciliteter, når antallet af faciliteter måles op mod antallet af borgere og primære brugere af faciliteterne. Det gælder både for de faciliteter, der benyttes til foreningsaktiviteter, som idræts- og multihaller samt fodboldbaner, og for de faciliteter, der benyttes til selvorganiserende aktiviteter, som parker, græsarealer og legepladser.

I 2030 vil dækningen af basisfaciliteter være endnu bedre, fordi der bliver færre borgere og færre primære brugere af faciliteterne. Eksempelvis var der i 2023 en hal pr. 220 primær bruger i alderen 0-24 år, og i 2030 vil der være en hal pr. 199 primær bruger. I 2023 var der en fodboldbane pr. 174 primær bruger i alderen 0-24 år, og i 2030 vil der være en fodboldbane pr. 157 primær bruger. Der vil kort sagt være færre borgere og færre primære brugere pr. facilitet i 2030, og derfor vurderes det, at der er rigeligt med basisfaciliteter i Tønder skoledistrikt. Det understreger samtidig, at der skal nye brugere ind i basisfaciliteterne, hvis benyttelsen i 2030 skal være på samme niveau som i 2023.

I højsæsonen for foreningernes indendørs aktiviteter i 2023, var den samlede benyttelse i idrætshaller og multihaller på 40,5 % af tiden. Det vil sige, at hallerne samlet set stod tomme i 59,5 % af tiden.

For idrætshallerne var den samlede benyttelse på 49,6 % af tiden og for multihallerne var den samlede benyttelse på 17,9 % af tiden.

Frem mod 2030 vil den samlede benyttelse formodentlig falde. I 2023 var hallerne booket 51,9 % af tiden. I 2030 vil hallerne blive booket i 49,3 % af tiden ud fra den generelle befolkningsprognose. Tages der udgangspunkt i de primære brugere, som er borgere i alderen 0-24 år af dansk oprindelse, så vil hallerne være booket i 42,4 % af tiden i 2030. Altså i 9,5 % mindre tid end i 2023. Det understreger ligeledes, at der skal nye brugere ind i idrætshaller og multihaller, hvis benyttelsen i 2030 skal være på samme niveau som i 2023.

Der kan være en højere dækning af fodboldbaner end nødvendigt. I Tønder skoledistrikt er der fodboldbaner i en by, hvor der ikke er registreret fodboldspillere.

Der er i alt et spilleareal på 132.675 m<sup>2</sup>, og der er 1.153 registrerede fodboldspillere i Tønder skoledistrikt. Det giver et spilleareal på 115 m<sup>2</sup>. pr. registreret fodboldspiller.

### 4.3 Facilitetsdækning af særlige faciliteter og specialfaciliteter

Udover basisfaciliteter er der en række andre faciliteter, som ikke er i alle lokalsamfund og er mere geografisk spredt i Tønder Kommune.. Som nævnt i afsnit 3, så er der f.eks. særlige faciliteter. Særlige faciliteter benyttes ofte til én bestemt type aktivitet og har høje etablerings- eller driftsomkostninger. Det er eksempelvis ridebaner og spejderhytter. Det kan også være en facilitet, som mange borgere benytter og har høje omkostninger til enten etablering eller drift af faciliteten. Det er eksempelvis svømmehaller og friluftsbade. Særlige faciliteter imødekommer typisk et behov hos borgerne, hvor borgerne gerne vil køre lidt længere end cykelafstand for at benytte dem. Det er eksempelvis padelbaner og skydebaner. Særlige faciliteter kan også være rammen for et mødested eller fællesskab, som eksempelvis multiområder kan være.

Da de særlige faciliteter ofte har høje omkostninger forbundet med faciliteten, så er det heller ikke faciliteter, som er i alle lokalsamfund. Dækningen af særlige faciliteter er lavere end basisfaciliteter, og bliver oftest benyttet i mindre tid til foreningsaktivitet. Til gengæld kan særlige faciliteter i højere grad være åben for offentligheden, som f.eks. svømmehaller, udendørs fitness eller multiområder.

Tabel 4.3.1, 4.3.2 og 4.3.3 viser dækningen af særlige faciliteter, som er registreret i Tønder Kommunes systemer, i forhold til befolkningsantallet i hele Tønder Kommune. I tabellerne er der ikke fremvist præcist, hvor mange der er kommunale, selvejende, private eller foreningsdrevende anlæg. Det skyldes primært, at de særlige faciliteter gruppe 1 typisk er kommunale og selvejende anlæg, med nogle få private anlæg samt de særlige faciliteter gruppe 2 oftest er foreningsdrevende anlæg med nogle få kommunale/statslige og selvejende anlæg imellem.

Tabellerne viser hvor mange totale borgere der er pr. facilitet samt hvor mange borgere i den primære brugergruppe, der er pr. facilitet. Eksempelvis er 0-24 årige primære brugere af kunstgræsbanerne, og er derfor angivet under kunstgræsbaner som antal primære brugere pr. facilitet. Ligeledes viser tabellerne hvordan befolkningsudviklingen har betydning for det mulige antal primære brugere pr. facilitet i 2030. Eksempelvis var der i 2023 1.861 primære brugere pr. kunstgræsbane i Tønder Kommune. I 2030 vil der være 1.700 primære brugere pr. kunstgræsbane. Det er den samme udvikling, som blev vist vedrørende basisfaciliteter i afsnit 4.2, at de faciliteter, der har 0-24 årige og 25-59 årige som primære brugere, vil have færre mulige primære brugere i 2030.

Tabel 4.3.1 Særlige faciliteter med etableringsomkostning på over 1 mio. kr. – gruppe 1

Anlæg - Særlige faciliteter	Kunstgræsbane	Senior-aktivitets-centre	Skolegårde	Svømmehal	Friluftsbad	Teatersal
I alt	5	5	18	4	3	7
Antal totale borgere pr. facilitet 2023	7.378	7.378	2.050	9.222	12.296	5.270
Antal primære brugere pr. facilitet 2023	1.861 (0-24 år)	2.570 (60+ år)	517 (0-24 år)	- (alle)	- (alle)	- (alle)
Antal primære brugere pr. facilitet 2030	1.700 (0-24 år)	2.719 (60+ år)	472 (0-24 år)	- (alle)	- (alle)	- (alle)

Tabel 4.3.2 Særlige faciliteter med etableringsomkostning på under 1 mio. kr. – gruppe 2

Anlæg - særlige faciliteter	Fitness (udendørs)	Hundeskov	Mountainbike-spor	Multibane / multiområde	Padeltennisbane
I alt	9	8	6	16	14
Antal totale borgere pr. facilitet 2023	4.099	4.611	6.148	2.306	2.635
Antal primære brugere pr. facilitet 2023	3.065 (25+ år)	- (alle)	2.455 (25-59 år)	1.502 (0-59 år)	1.053 (25-59 år)
Antal primære brugere pr. facilitet 2030	2.973 (25+ år)	- (alle)	2.194 (25-59 år)	1.354 (0-59 år)	940 (25-59 år)

Tabel 4.3.3 Særlige faciliteter med etableringsomkostning på under 1 mio. kr. – gruppe 2

Anlæg - særlige faciliteter	Petanquebane	Ridebane	Spejderhytte	Skydebane	Tennisbane
I alt	4	11	15	6	8
Antal totale borgere pr. facilitet 2023	9.223	3.354	2.459	6.148	4.611
Antal primære brugere pr. facilitet 2023	3.213 (60+ år)	846 (0-24 år)	621 (0-24 år)	4.007 (0-59 år)	1.842 (25-59 år)
Antal primære brugere pr. facilitet 2030	3.399 (60+ år)	773 (0-24 år)	567 (0-24 år)	3.611 (0-59 år)	1.645 (25-59 år)

### Kommunale lokaler

Kommunale lokaler hører under kategorien særlige faciliteter gruppe 1, da de typisk er på skoler, som mange borgere benytter, og de har høje omkostninger ved etablering. Der er en stor del af de kommunale lokaler på skoler, som kan benyttes i højere grad til f.eks. almennyttig aktivitet, bl.a. for at udnytte kommunale lokalers kvadratmeter, der er en målsætning i kommunens Ejendomsstrategi, som nævnt i afsnit 2.4. Gymnastiksalene på skolerne hører under basisfaciliteter.

### Specialfaciliteter

Udover særlige faciliteter er der også specialfaciliteter i Tønder Kommune. Specialfaciliteter benyttes udelukkende til én type aktivitet, som dyrkes i foreningsregi. Der er kun få af hver type specialfacilitet i Tønder Kommune, og de er alle sammen udendørs faciliteter og drives af frivillige i foreningerne. Det er eksempelvis BMX-baner, skate-baner og speedway-baner. Specialfaciliteter er oftest også etableret af frivillige i foreningsregi.

Der er forskellige specialfaciliteter placeret rundt omkring i Tønder Kommune, men de fleste er placeret i Skærbæk skoledistrikt og Tønder skoledistrikt. Nogle ganske få specialfaciliteter er placeret i Løgumkloster skoledistrikt og Toftlund skoledistrikt.

### 4.3.1 Sammenfatning

Dækningen af særlige faciliteter er lavere end basisfaciliteter, og bliver oftest benyttet i mindre tid til foreningsaktivitet. Til gengæld kan særlige faciliteter i højere grad være åben for offentligheden. De særlige faciliteter har ofte høje omkostninger forbundet med faciliteten. Derfor er det heller ikke faciliteter, som er i alle lokalsamfund.

I 2030 vil dækningen af særlige faciliteter være endnu bedre, fordi der bliver færre borgere og færre primære brugere af faciliteterne. Eksempelvis var der i 2023 1.861 primære brugere pr. kunstgræsbane i Tønder Kommune. I 2030 vil der være 1.700 primære brugere pr. kunstgræsbane.

Ligesom med basisfaciliteter skal der nye brugere ind i de særlige faciliteter, hvis benyttelsen i 2030 skal være på samme niveau som i 2023.

Kommunale lokaler, bortset fra gymnastiksale, er særlige faciliteter. Der er en stor del af de kommunale lokaler på skoler, som kan benyttes i højere grad, bl.a. for at udnytte kommunale lokalers kvadratmeter, der er en målsætning i Tønder Kommunes Ejendomsstrategi.

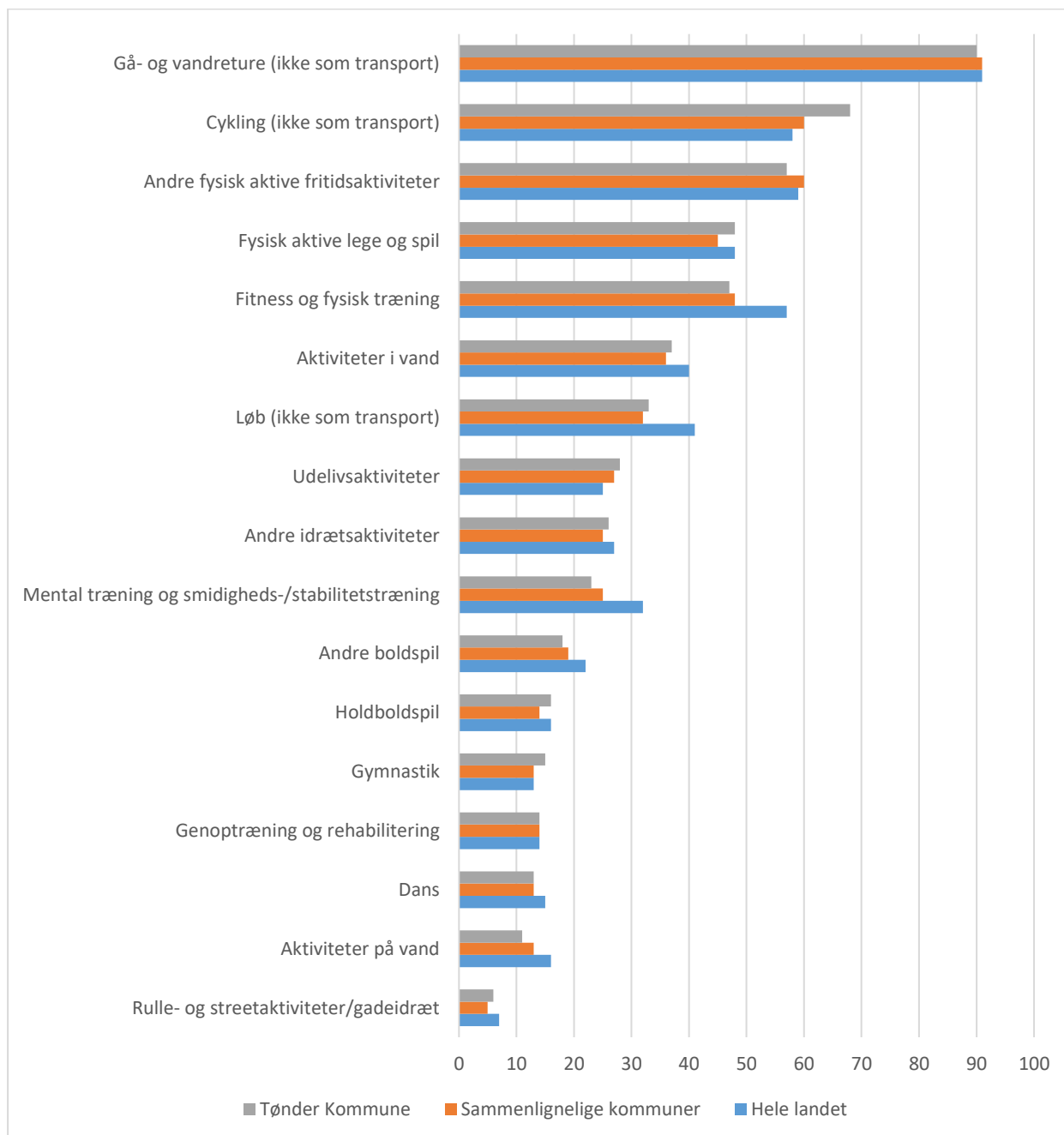
Udover særlige faciliteter er der også specialfaciliteter i Tønder Kommune. Specialfaciliteter er designet til og benyttes næsten udelukkende til én type aktivitet, som stort set altid dyrkes i foreningsregi. Der er kun få af hver type specialfacilitet i Tønder Kommune, og de er alle sammen udendørs faciliteter og drives af frivillige i foreningerne. De fleste specialfaciliteter er placeret i Skærbæk skoledistrikt og Tønder skoledistrikt.



## 4.4 Bevægelsesvaner

Ifølge en større undersøgelse lavet af Syddansk Universitet primo 2020 af danskernes bevægelsesvaner,<sup>30</sup> så bevæger borgere over 15 år i Tønder Kommune sig i overvejende grad ved aktiviteter, hvor de selv kan bestemme, hvornår de gør det. Se figur 4.4.1.

Figur 4.4.1 Andel af borgere over 15 år i Tønder Kommune, som indenfor de seneste 12 måneder har udført forskellige typer af motion, idræt eller fysisk bevægelse i fritiden, sammenlignet med lignende kommuner og hele landet



<sup>30</sup> [sdu.dk/da/forskning/danmark\\_i\\_bevaegelse/publikationer/kommunerapporter](https://sdu.dk/da/forskning/danmark_i_bevaegelse/publikationer/kommunerapporter)

I sammenligning med hele Danmark, så bevæger borgere i Tønder Kommune sig mindre, men der er tre aktiviteter, som borgere i Tønder Kommune dyrker mere end i resten af landet – cykling, gymnastik og udelivsaktiviteter.

Tønder Kommune ligner resten af landet, når det kommer til at lave fysiske lege og spil samt genop-træning og rehabilitering.

I forhold til sammenlignelige kommuner, så bevæger borgere i Tønder Kommune sig mere til sammenligning indenfor de fleste aktiviteter. Især cykling og andre aktiviteter, som foregår udenfor samt gymnastik og holdboldspil. Derimod dyrker borgere i Tønder Kommune mindre aktiviteter på vand samt aktiviteter indenfor den fysiske træning.

I de fire skoledistrikter er de overordnede bevægelsesvaner de samme med nogle variationer. Se figur 4.4.2.

Nogle variationer er, at i Skærbæk skoledistrikt er borgere over 15 år lidt mindre aktive, når det kommer til cykling og lege og spil i familierne, men til gengæld mere aktive ved udelivsaktiviteter end de øvrige skoledistrikter.

I Tønder skoledistrikt er borgere over 15 år mere aktive, når det kommer til fitness/fysisk træning, håndværk, håndarbejde og madlavning samt ved mental-, smidigheds-, stabilitetstræning og til dels holdprægede boldspil. Borgerne er dog mindre aktive ved udelivsaktiviteter.

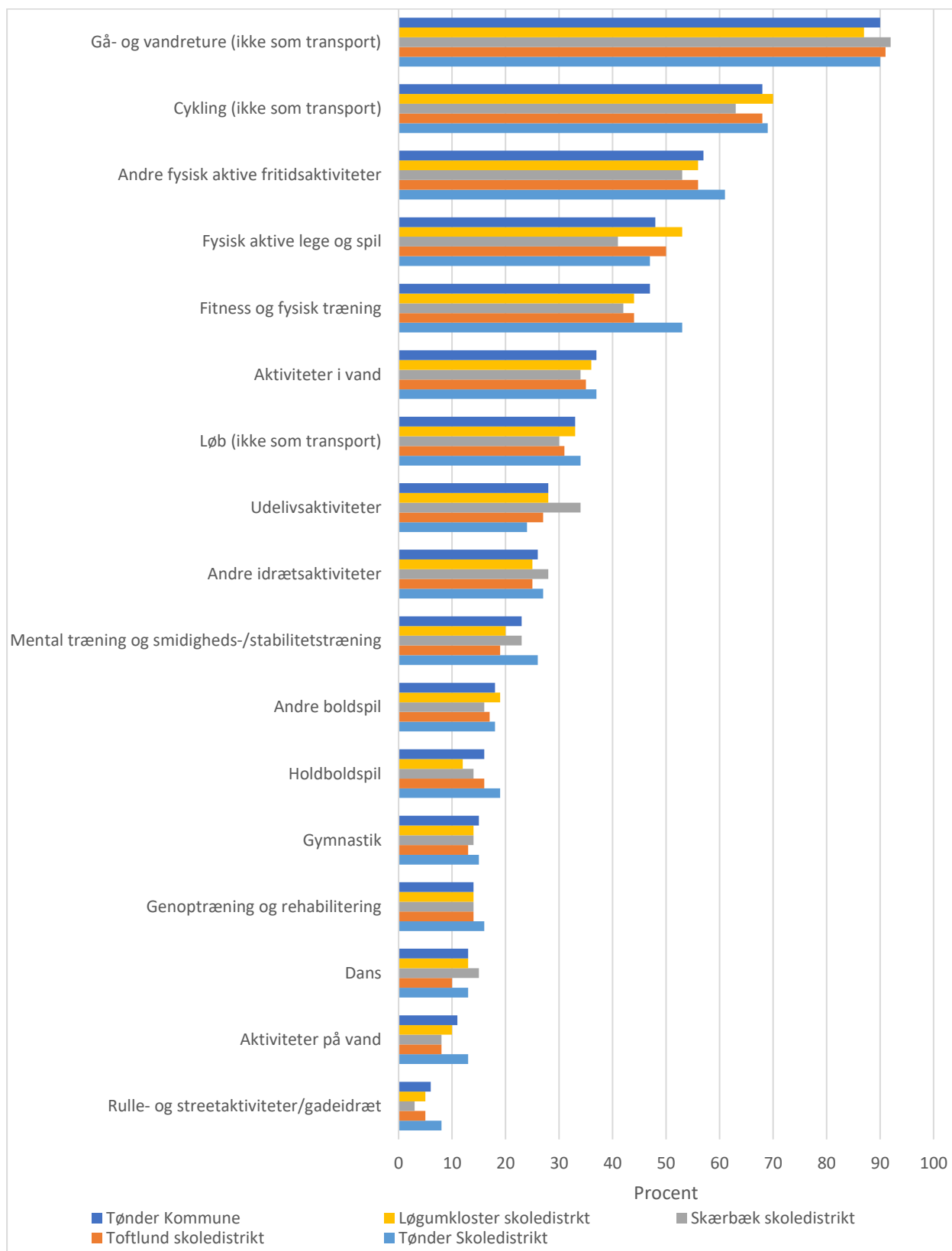
I Toftlund og Løgumkloster skoledistrikter er borgerne mere aktive ved leg og spil i familierne end i de øvrige skoledistrikter, imens borgere i Løgumkloster skoledistrikt er mindre aktive ved holdprægede boldspil.

Variationerne i skoledistrikterne er bredt set ikke store og slet ikke indenfor de aktiviteter som de traditionelle idrætshaller og boldbaner understøtter, men ikke desto mindre er der variationer, som kan have betydning for hvilke faciliteter der er behov for eller hvordan forskellige faciliteter skal prioriteres.

Eksempelvis kan det give mening at understøtte og prioritere faciliteter til udelivsaktiviteter i Skærbæk skoledistrikt, og parker og grønne områder i Løgumkloster og Toftlund til leg og spil i familierne samt mulighederne for fitness og fysisk træning i Tønder skoledistrikt.

Borgernes bevægelsesvaner i de forskellige skoledistrikter kan dog også skyldes, hvilke muligheder der er for bevægelse i de nærområder, hvor borgere over 15 år bor. Derfor er det væsentligt at være opmærksom på om behovet og efterspørgslen stiger på faciliteter, der understøtter de aktiviteter, som dyrkes i lidt mindre grad.

Figur 4.4.2 Andel af borgere over 15 år i hvert skoledistrikt, som indenfor de seneste 12 måneder har udført forskellige typer af motion, idræt eller fysisk bevægelse i fritiden, sammenlignet med hele Tønder Kommune



Den primære fritidsaktivitet med bevægelse er gå- og vandreture, hvor 90% af borgerne ofte går eller vandrer – herunder mange der går en kortere gåtur på veje, fortorv, stier og lignende samt en tur med hunden i f.eks. hundeskoven. Herudover er der mange borgere, som cykler ofte på cykelstier og veje og/eller er fysisk aktive i hjemmet med håndværk, håndarbejde og madlavning samt laver fysiske lege og spil formodentligt på grønne områder med familien.

Der benyttes en række forskellige faciliteter til de fem mest dyrkede aktiviteter, som hovedsagligt er udendørs faciliteter og faciliteter, der har åben og fri adgang. Se tabel 4.4.1. I parentes er anført antallet af borgere over 15 år, som dyrker aktiviteten på den ene eller anden måde. Det er ikke muligt at vurdere i hvor mange timer de forskellige faciliteter benyttes, men for de tre mest dyrkede fritidsaktiviteter er frekvensen 'ofte', hvilket betyder 3 eller flere dage om ugen.

Det må alt andet formodes, at de faciliteter som benyttes mest, er de faciliteter, som kan benyttes til disse aktiviteter, da de dyrkes af mange og i flere dage i ugen. Eksempelvis fortorv, veje, stier og grønne områder samt i hjemmet.

Næsten halvdelen af borgerne over 15 år dyrker jævnligt fitness og fysisk træning, hvor hovedsagligt unge mellem 15 og 24 år dyrker fitness i fritiden. Bemærkelsesværdigt er det, at de i overvejende grad gør det selvorganiserende, altså derhjemme eller udenfor. Mange er dog også i private kommercielle centre og i foreninger. Frekvensen for fitness/fysisk træning er 'jævnligt', hvilket betyder 1-2 dage om ugen.

Tabel 4.4.1 – 1-5 mest dyrkede aktiviteter i fritiden

Aktivitet	Procent befolkning (15+ år)	Forening	Privat	Selvorg.	Frekvens <sup>31</sup>	Primær aldersgruppe	Køn	Facilitet
Gå- og vandreture	90 (28.182)			x	ofte	alle	begge	vandrestier, skovstier, hundeskov
Cykling	68 (21.293)			x	ofte <sup>32</sup>	alle	begge	cykelsti, mountainbike-spor
Andre fysiske aktivitete fritidsaktiviteter <sup>33</sup>	57 (17.849)			x	ofte	alle	begge	-
Fysiske aktive lege og spil <sup>34</sup>	48 (15.031)			x	-	alle	begge	græsarealer, legepladser, multiområde, skolegårde
Fitness og fysisk træning	47 (14.718)	(x)	(x)	x	jævnligt	15-24 år	begge	Lokale, udendørs fitness

<sup>31</sup> Ofte er tre eller flere dage om ugen. Jævnligt er en-to dage om ugen. Sjældent er mindre end 1 dag om ugen

<sup>32</sup> Ofte ved almindelig hverdagscykling, sjældent ved mountainbike og landevejscykling, som også kun få procentdele dyrker

<sup>33</sup> Håndværk, håndarbejde, madlavning, teater, musikudøvelse (teater og musik er en meget lav procentdel af denne)

<sup>34</sup> Leg med børn, kroket, stikbold m.v.

Udover de fem mest dyrkede aktiviteter, er der også en række aktiviteter, som dyrkes af 23-37% af borgere over 15 år. Se tabel 4.4.2. I modsætningen til de fem mest dyrkede aktiviteter, så dyrkes disse aktiviteter med en lavere frekvens. En årsag kan være, at det er aktiviteter, som kræver adgang til særligt indrettet faciliteter og har en mere restriktiv adgang til faciliteterne. Lige bortset fra løb. Samtidig er der også en tendens til i disse aktiviteter, at de i højere grad appellere til de yngre aldersgrupper.

Mere end hver tredje borger dyrker aktiviteter i svømmehallen. Dog gælder det for de fleste, at det er sjældent de er i svømmehallen, medmindre de er aktive i en forening. Frekvensen 'sjældent' betyder mindre end 1 dag om ugen.

Det er hver tredje borger som løber i fritiden, og dermed benytter stier, skovstier og veje og fortorv. Det er hovedsageligt de unge mellem 15 og 24 år, som løber i deres fritid og primært i selvorganiserende regi.

Der er 28% af befolkningen, hovedsageligt mænd, som har udelivsaktiviteter som en aktivitet i fritiden. Det foregår primært selvorganiserende og i nogle tilfælde i foreninger. Her benyttes skove, jagtområder, åer til fiskeri, shelters, spejderhytter og lignende.

Der er 26% af befolkningen, hovedsageligt de unge mellem 15-24 år, som dyrker forskellige former for idrætter, der alle kræver forskellige baner indrettet til faciliteten. Det er f.eks. skydning, ridning eller petanque m.v. Fælles for disse aktiviteter er, at de dyrkes sjældent og i høj grad dyrkes udenfor.

Tabel 4.4.2 – 6-10 mest dyrkede aktiviteter i fritiden

Aktivitet	Procent befolkning (15+ år)	Forening	Privat	Selvorg.	Frekvens	Primær aldersgruppe	Køn	Facilitet
Aktiviteter i vand	37 (11.586)	x		x	sjældent	alle	begge	svømmehal
Løb	33 (10.334)	(x)		x	jævnligt	15-24 år <sup>35</sup>	begge	vandrestier, skovstier
Udelivs-aktiviteter <sup>36</sup>	28 (8.768)	(x)		x	sjældent	alle	Mand	skov, shelters, spejderhytter
Andre idrætsaktiviteter <sup>37</sup>	26 (8.142)	(x)		x	sjældent	15-24 år	begge	lokale, ridebane, skydebane, atletikområde, petanquebane
Mental-, smidigheds-, stabilitetstræning	23 (7.202)	(x)	(x)	x	jævnligt	15-24 år, 25-59 år	kvinde	lokale

<sup>35</sup> Det er hovedsageligt 15-24 år som løber, men der er også en stor gruppe af 25-59 årige

<sup>36</sup> Friluftsliv, jagt, fiskeri, spejder m.v.

<sup>37</sup> Atletik, billard, bueskydning, kampsport, petanque, ridning, rulleski, skiløb, skydning, triatlon m.v.

Omtrent hver fjerde borger, hovedsagligt borgere i alderen 15-59 år og primært kvinder, dyrker mental-, smidigheds- og stabilitetstræning jævnligt. Her er det ligeledes bemærkelsesværdigt, at de hovedsagligt gør det selvorganiserende i hjemmet eller udenfor, men en del gør det også typisk i lokaler indrettet til aktiviteten i forenings- eller privatregi.

Når det kommer til de organiserede aktiviteter i foreninger, så er der 18%, som dyrker individualiserede boldspil som badminton, tennis, padeltennis og lignende, hvilket de gør sjældent. Det er hovedsagligt mænd mellem 15-24 år og i foreningsregi. Der foregår dog også en del selvorganiserende boldspil, men generelt er det sjældent den enkelte dyrker boldspil. Generelt benyttes idrætshallen til disse aktiviteter, men også baner indrettet til den enkelte aktivitet.

Der er 16 %, som dyrker mere holdprægede boldspil, f.eks. fodbold, håndbold, volleyball og lignende. Det er også hovedsagligt mænd mellem 15-24 år og i foreningsregi. Holdboldspil i modsætning til individualiserede boldspil dyrkes mere jævnligt.

Gymnastik dyrkes af 15% af borgere over 15 år. Det er hovedsagligt kvinder mellem 15-24 år og 60+ år og næsten udelukkende i foreningsregi og derfor typisk i en idrætshal eller gymnastiksal. Gymnastik, som oftest foregår i hold, dyrkes jævnligt ligesom holdprægede boldspil.

Tilsammen er det 49 %, som dyrker disse typiske foreningsaktiviteter, der foregår i idrætshallen eller på boldbaner. Det fremstår dog som et lidt højt procental, i forhold til medlemstal i foreningerne. Se afsnit 4.6. Det kan skyldes, at nogle borgere over 15 år f.eks. blot har prøvet en aktivitet eller kun dyrket aktiviteterne få gange indenfor de seneste 12 måneder.

Der er 14%, som går til genoptræning og rehabilitering med en jævnlig frekvens. Det er borgere i alle aldre og typisk på hold i et kommunalt lokale eller privat regi.

Der er 13%, som dyrker dans, og det er hovedsagligt kvinder mellem 15-24 år. Det dyrkes jævnligt og typisk selvorganiserende i hjemmet, men også i foreningsregi f.eks. i idrætshallen eller et lokale.

Der er 11% som dyrker aktiviteter på vand, som f.eks. kano/kajak og stand up paddle. Det er hovedsagligt borgere mellem 15-24 år, men også i alderen 25-59 år. Det dyrkes sjældent og selvorganiserende, og primært i åer eller på havet.

Der er 6% som dyrker gadeidrætsaktiviteter som f.eks. løbehjul, skateboard, rulleskøjter. Det foregår selvorganiserende blandt de 15-24 årige, som dyrker det sjældent. Det dyrkes typisk på skatebane eller asfalterede veje eller multiområder.

Generelt er der en tendens, at ved de aktiviteter, som kan dyrkes i åbne faciliteter med fri adgang samt holdpræget aktiviteter, så er frekvensen 'ofte' eller 'jævnligt', hvorimod aktiviteter som har mere restriktiv adgang til faciliteterne og udføres alene eller blot med få andre, så er frekvensen 'sjældent'.

Tabel 4.4.3 – 11-17 mest dyrkede aktiviteter i fritiden

Aktivitet	Procent befolkning (15+ år)	Forening	Privat	Selvorg.	Frekvens	Primær aldersgruppe	Køn	Facilitet
Andre boldspil	18 (5.637)	x		(x)	sjældent	15-24 år	mand	idrætshal, baner til golf, padeltennis, tennis, squash
Holdboldspil	16 (5.011)	x		(x) 38	jævnligt	15-24 år	mand	boldbane, kunstgræsbane idrætshal, multibane, udendørs bane
Gymnastik	15 (4.697)	x			jævnligt	15-24 år, 60+ år	kvinde	idrætshal
Genoptræning og rehabilitering	14 (4.384)		x <sup>39</sup>	x	jævnligt	Alle	Begge	lokale
Dans	13 (4.071)	(x)		x	jævnligt	15-24 år	Kvinde	idrætshal, lokale
Aktiviteter på vand	11 (3.445)			x	sjældent	15-24 år	begge	åer, hav
Rulle- og streetaktiviteter	6 (1.879)			x	sjældent	15-24 år	begge	skatebane, multiområde (asfalt)

For 71 % af borgerne over 15 år dyrkes fritidsaktiviteter i selvorganiserende regi, med en lille overvægt af kvinder. For 31 % dyrkes fritidsaktiviteter i foreninger, hvor 42 % af dem er mellem 15-24 år, men også en relativ stor del i alderen 25-59 år og 60+ år. For 13 % af borgerne dyrkes fritidsaktiviteter i privatregi med overvægt af kvinder og unge i alderen 15-24 år. Herudover er der 10 %, som dyrker fritidsaktiviteter organiseret via sociale medier, firmaidrætten/arbejdspladsen eller aftenskole. Der er generelt en overvægt af kvinder, som er fysisk aktive i Tønder Kommune. Se figur 4.4.3.

Borgernes vurdering af muligheder for at være fysisk aktiv i de eksisterende faciliteter er blandede, men overordnet er det 50 % eller mere, som vurderer at der er gode muligheder for fysisk aktivitet i de fleste faciliteter. Der er markant flere i alderen 25-59 år og 60+, som vurderer at der er gode muligheder for at være fysisk aktiv i faciliteterne. Eksempelvis vurderer 58 % af 25-59 årige og 66 % af 60+ år, at der er gode muligheder i de indendørs idrætsfaciliteter. Det er blot 39 % af de 15-24 årige, som vurderer det samme. Samme mønster går igen ved de øvrige faciliteter, undtagen faciliteter på studiet eller arbejdspladsen, som dog generelt vurderes som mindre god mulighed for at være fysisk aktiv. Dog er det halvdelen af borgere mellem 15-24 år, som vurderer at der er gode muligheder i de grønne områder.

<sup>38</sup> Udendørs basket, volley og fodbold

<sup>39</sup> Også i kommunalt regi

Umiddelbart vurderes faciliteter på eller i vand noget lavere end de øvrige faciliteter, og markant lavere end borgere i de sammenlignelige kommuner og for hele landet generelt. Se figur 4.4.4.

Figur 4.4.3 *Andel af borgere over 15 år i Tønder Kommune, opdelt på køn og aldersgrupper, og sammenlignet med gennemsnittet i sammenlignelige kommuner og hele landet, som én gang om ugen eller oftere inden for de seneste 12 måneder har været fysisk aktiv i følgende sammenhænge*

	Tønder	Mænd	Kvinder	15-24 år	25-59 år	60+ år	Landkom muner	Hele landet
I drætsforening	31	29	33	42	28	30	29	27
Kommercielt center, privat, danseskole mm.	13	10	15	22	12	10	13	19
Aftenskole	1	1	2	1	2	1	2	2
Firmaidræt/arbejdspladsen	5	4	5	11	5	1	4	5
Aktivitet organiseret via sociale medier	4	5	4	6	5	3	4	4
Selvorganiseret eller på egen hånd	71	66	75	71	70	71	69	72

Tabellen viser andelen af borgere (i pct.), som en gang om ugen eller oftere udfører en given idræts-, sports- eller motionsaktivitet i fritiden i forskellige organiserede sammenhænge. Andelen, som er fysisk aktiv ved 'fysisk aktive lege og spil', 'andre fysisk aktive fritidsaktiviteter' og 'genoptræning og rehabilitering', er ikke inkluderet i denne opgørelse af sammenhæng for idræt, sport og motion i fritiden.

Figur 4.4.4 *Andel af borgere over 15 år i Tønder Kommune, opdelt på køn og aldersgrupper, og sammenlignet med gennemsnittet i sammenlignelige kommuner og hele landet, som angiver at være 'helt enig' i følgende udsagn om, hvorvidt der er gode muligheder for at være fysisk aktiv og dyrke idræt i det område, hvor de bor*

	Tønder	Mænd	Kvinder	15-24 år	25-59 år	60 +	Landkom muner	Hele landet
Jeg har gode muligheder for at være fysisk aktiv...								
I indendørs idrætsfaciliteter	58	56	61	39	58	66	55	55
I udendørs idrætsanlæg	50	49	50	33	52	52	49	50
I kommercielle idrætsfaciliteter	49	47	50	36	49	53	46	52
I grønne områder	71	69	72	50	72	77	76	74
På eller i vand	28	30	26	20	32	26	57	44
Hjemme hos mig selv	52	47	56	39	55	52	54	46
På mit studie eller min arbejdsplads*	16	19	14	15	18	10	17	18
På veje, stier og fortove	54	51	58	36	55	60	57	57

\*Spørgsmålet er kun givet til respondenter som er i arbejde eller under uddannelse.

Blandt skolebørn fra 4.-10. klasse(10-16 år) bevæger 81 % sig i fritiden. 30 % af de 81 % bevæger sig jævnligt og 68 % bevæger sig ofte.

72 % af de 81 % mener, at de fysiske rammer som lokaler, baner, omklædningsrum m.v. er meget vigtige eller vigtige. Blot 10 % mener, at de fysiske rammer ikke er vigtige. Det er kun træneren og det sociale fællesskab, som er mere vigtige for børn, når det kommer til fysisk aktivitet.

Skolebørns vurdering af idrætsfaciliteterne i deres nærområde ligner meget de 15-24 åriges vurdering. 28 % meget tilfredse og 50 % tilfredse, med 4 % som er utilfredse.

56 % af skolebørn mener, at boldbanen er det bedste sted til udendørs aktiviteter. 29 % mener, at naturen er det bedste sted. 28 % mener, at det er hjemme i haven. 27 % mener, at det er idrætsanlæg generelt og 21



% mener, at det er aktivitetsanlæg som multiområder, skatebane, legeplads og lignende, som er det bedste sted til udendørs aktiviteter.

29 % har 0-3 km til aktiviteten fra hjemmet. 30 % har 4-10 km til aktiviteten. 21 % har mere end 11 km til aktiviteten, og 20 % ved ikke hvor langt de har til deres aktivitet. Ud af ovenstående går, løber eller cykler 48 % til deres aktivitet og 37 % bliver kørt af deres forældre. 15 % benytter andet transportmiddel.

Skolebørn dyrker en lang række aktiviteter og i tabel 4.4.4 er listet de 10 mest dyrkede aktiviteter blandt skolebørn. I parentes fremgår antallet af børn i alderen 10-16 år.

Som med borgerne over 15 år er gåture, løb og cykling det som bliver dyrket mest i fritiden, hvilket også hænger sammen med at 48 % går, løber eller cykler til deres aktivitet. Ligeledes er fitness en af de aktiviteter, som dyrkes mest blandt skolebørn. Fodbold og gymnastik er dog i top fem blandt skolebørn, og udenfor top ti for borgere over 15 år. Svømning er noget lavere blandt skolebørn end for borgere over 15 år, men det kan skyldes, at skolebørnene blev spurgt på en anden måde i forhold til hvad de dyrker i fritiden, og har formodentligt ikke tænkt almindelige besøg i svømmehallen som svømning.

Af de adspurgte børn angiver 55 % at de er medlem af en idrætsforening. 27 % er ikke medlem af en idrætsforening, og 18 % ved ikke.

Af faciliteter så benytter skolebørn mest stier, cykelstier, idrætshaller, boldbaner og svømmehal i deres fritid.

Tabel 4.4.4 – Ti mest dyrkede aktiviteter blandt skolebørn i 4.-10 kl.

Aktivitet	Procent (4.-10. kl.)	Forening	Privat	Selvorg.	Frekvens	Facilitet
Løb (391)	26 (753)	(x)		x	Ofte	vandrestier, skovstier
Gåture (378)	26 (753)	(x)		x	Ofte	vandrestier, skovstier, hundeskov
Cykling (347)	23 (666)	(x)		x	Ofte	cykelsti, mountainbike-spor
Fodbold (345)	23 (666)	x		(x)	Ofte	boldbane, kunstgræsbane idrætshal
Gymnastik (297)	20 (579)	x		(x)	Ofte	Idrætshal
Fitness (261)	18 (521)	(x)	(x)	x	Ofte	lokale, udendørs fitness
E-sport (194)	13 (377)	(x)		x	Ofte*	lokale
Håndbold (185)	13 (377)	x		(x)	Ofte*	idrætshal
Dans (157)	11 (319)	x		x	Ofte*	idrætshal, lokale
Svømning (147)	10 (290)	x		x	Ofte	svømmehal

\*Det er mindre ofte end de øvrige aktiviteter

#### 4.4.1 Sammenfatning

Sammenlignet med resten af Danmark, så adskiller Tønder Kommunes borgere sig ved at cykle mere og dyrker mere udelivsaktiviteter og gymnastik. I forhold til sammenlignelige kommuner, så adskiller Tønder Kommunes borgere sig ved at cykle mere og lave aktiviteter, som foregår udendørs samt gymnastik og holdboldspil. Tønder Kommunes borgere er dog mindre aktive ved aktiviteter på vand og aktiviteter indenfor den fysiske træning.

Indenfor kommunegrænsen er der variationer imellem de fire skoledistrikter. Variationerne er bredt set ikke store, og slet ikke indenfor aktiviteter, som foregår i de traditionelle idrætsfaciliteter som idrætshal, gymnastiksal og boldbaner. Variationerne findes mere i de aktiviteter, som foregår udendørs og i selvorganiserende regi. Det kan skyldes, at der er forskellige muligheder for udendørs aktiviteter i de forskellige skoledistrikter, som muliggør at dyrke en given aktivitet.

Borgere i Tønder Kommune dyrker i overvejende grad selvorganiserende aktiviteter, og fælles for de 10 mest dyrkede aktiviteter er, at de kan dyrkes når borgeren selv har tid og mulighed for det. Godt og vel en tredjedel over 15 år dyrker aktiviteter i foreninger og godt og vel hver syvende borger over 15 år dyrker aktiviteter ved kommercielle og private faciliteter.

Der er tendenser i hvor ofte borgerne dyrker en aktivitet. Aktiviteter, hvor der er åben adgang til faciliteter samt holdbaseret og fælleskabsbaseret aktiviteter, dyrkes med en højere frekvens end aktiviteter, hvor der er mere restriktiv adgang til faciliteter samt aktiviteter, som kun kræver en eller få antal deltagere, f.eks. ketchersportsgrene, ridning, skydning m.v.

De faciliteter, som benyttes mest og oftest til bevægelsesaktiviteter i Tønder Kommune er diverse stier, cykelstier, veje, fortorv og grønne områder, der kan benyttes til lege og spil.

Herudover benyttes faciliteter til fitness og fysisk træning af rigtig mange borgere. Svømmehallen bliver også benyttet af rigtig mange borgere, men dog med en sjældnere frekvens.

Der er også mange borgere, som benytter de forskellige traditionelle idrætsanlæg og idrætshaller, som kan rumme mere end én aktivitet, men de bliver benyttet væsentligt mindre pr. aktivitet, hvor særligt idrætshaller og multihaller er afhængige af, at der er mange forskellige aktiviteter til mange forskellige borgere.

De særligt indrettede faciliteter til eksempelvis ridning, skydning og petanque bliver benyttet i noget lavere grad, da de er målrettet én aktivitet med færre borgere som dyrker den enkelte aktivitet.

Det er særligt børn og de 15-24 årige, som via foreningsaktiviteter, benytter de traditionelle idrætsanlæg og idrætshaller ved aktiviteter som holdboldspil, andre boldspil og gymnastik samt de særligt indrettede faciliteter ved aktiviteter som ridning og skydning m.v. Derfor kan de traditionelle idrætsanlæg, idrætshaller, multihaller og de særligt indrettede faciliteter se frem til væsentligt færre borgere, som benytter faciliteterne frem mod 2030, hvor der bliver 8,7 % færre borgere fra 0-24 år i 2030.

Der er også forskelle på køn i forhold til nogle foreningsaktiviteter og dermed brug af faciliteter. Mænd er tilbøjelige til at tilvælge boldspil generelt og udelivsaktiviteter, og bruger derfor boldbaner, idrætshallen og særligt indrettede boldbaner. Kvinder er tilbøjelige til at tilvælge gymnastik, dans og mental-, smidigheds-, stabilitetstræning, som foregår i idrætshallen og lokaler.

Det er især de 25-59 årige og borgere over 60 år, som vurderer at der er gode muligheder for bevægelse i faciliteterne i Tønder Kommune. De 15-24 årige er mere skeptiske, blandt andet overfor de faciliteter, som primært har de 15-24 årige som brugere. Indendørs og udendørs idrætsanlæg/haller vurderes relativt lavt af en stor gruppe af de 15-24 årige. Blot 39 % vurderer, at der er gode muligheder i idrætshaller og blot 33 % vurderer, at der er gode muligheder i de udendørs idrætsanlæg. Faciliteter, som på sigt kan se frem til færre 15-24 årige.

## 4.5 Folkeoplysende foreninger

Medlemstallet i de folkeoplysende foreninger er i perioden 2016-2022 faldet med 264 medlemmer. Der var et stort fald i årene 2020-2021, hvilket må formodes at skyldes covid-19 situationen i 2020 og 2021, hvor foreningerne og de indendørs faciliteter var lukkede eller meget begrænset i adgang. Bemærkelsesværdigt er det, at de uniformerede korps(spejderne) havde en stigning af medlemmer i 2021, så de var på samme medlemstal i 2021 som i 2016, men er dog faldet i 2022 til samme medlemstal som i 2019. Se tabel 4.5.1.

Den samlede andel af medlemmer i forhold til befolkningsudviklingen har været stabilt siden 2016 på næsten 41 %, bortset fra årene 2020-2021. Det kan tyde på, at faldet i antallet af medlemmer derfor er helt naturligt i henhold til, at der også bliver færre borgere.

Tabel 4.5.1 *Indberettede medlemstal for de folkeoplysende foreninger*

<b>AKTIVITET / ÅR</b>	<b>2016</b>	<b>2019</b>	<b>2021</b>	<b>2022</b>
Idræt	13.873	13.805	13.193	13.634
Uniformerede korps	824	778	823	775
Politiske og religiøse	165	64	51	54
Øvrige	653	684	516	562
<b>I alt</b>	<b>15.515</b>	<b>15.331</b>	<b>14.583</b>	<b>15.025</b>
Befolkning	37.904	37.587	37.046	36.853
<i>Procent af befolkning</i>	<i>40,9</i>	<i>40,8</i>	<i>39,4</i>	<i>40,8</i>

Udviklingen indenfor de forskellige folkeoplysende kategorier – Idræt, Uniformerede korps, Politiske og religiøse og Øvrige – har næsten samme tendenser som på samlede niveau. Dog er der nogle større udsving for især Øvrige, som svinger meget i medlemstal år for år. De Politiske og religiøse foreninger er mere end halveret siden 2016, som dog primært skyldes, at de politiske foreninger ikke har indberettet medlemstal siden 2017. Se figur 4.5.1.

Der er store variationer imellem de fire skoledistrikter, når det kommer til udviklingen i de samlede medlemstal, variationer imellem de forskellige folkeoplysende kategorier og andelen af befolkningen, som er medlem af en folkeoplysende forening. Se tabel 4.5.2.

I Løgumkloster har der været fremgang i medlemmer siden 2016, som skyldes at flere borgere er blevet medlem i idrætsforeningerne. Den samlede andel af befolkningen i Løgumkloster skoledistrikt, som er medlem af en folkeoplysende forening, er også steget relativt meget siden 2016 med 3,4 %, og er blot 1 % mindre end andelen for hele Tønder Kommune.

I Skærbæk skoledistrikt har der været fremgang i antallet af medlemmer siden 2016, som primært skyldes, at Aktive Timer er blevet folkeoplysende forening. Den samlede andel af befolkningen i Skærbæk skoledistrikt, som er medlem af en folkeoplysende forening, er steget meget siden 2016 med

8,9 %, og er 9,8 % mere end andelen for hele Tønder Kommune. Dog kun 2,3 % mere, hvis Aktive Timer fratrækkes i beregningen.

I Toftlund skoledistrikt har der været fald i antallet af medlemmer siden 2016, som primært skyldes, at borgerne ikke er kommet tilbage til foreningerne i samme grad som i de andre skoledistrikter efter covid-19 situationen. Den samlede andel af befolkningen i Toftlund skoledistrikt, som er medlem af en folkeoplysende forening er også faldet relativt meget siden 2016 med 4,2 %, og hele 8,5 % siden 2019. Dog er andelen af befolkningen, som er medlem af en folkeoplysende forening, 1 % højere end andelen for hele Tønder Kommune.

I Tønder skoledistrikt har der været fremgang i medlemmer siden 2016, som skyldes en mindre fremgang i idrætsforeningerne og øvrige foreninger. Den samlede andel af befolkningen i Tønder skoledistrikt, som er medlem af en folkeoplysende forening, er også steget siden 2016 med 1,7 %, men er 4,7 % mindre end andelen for hele Tønder Kommune.

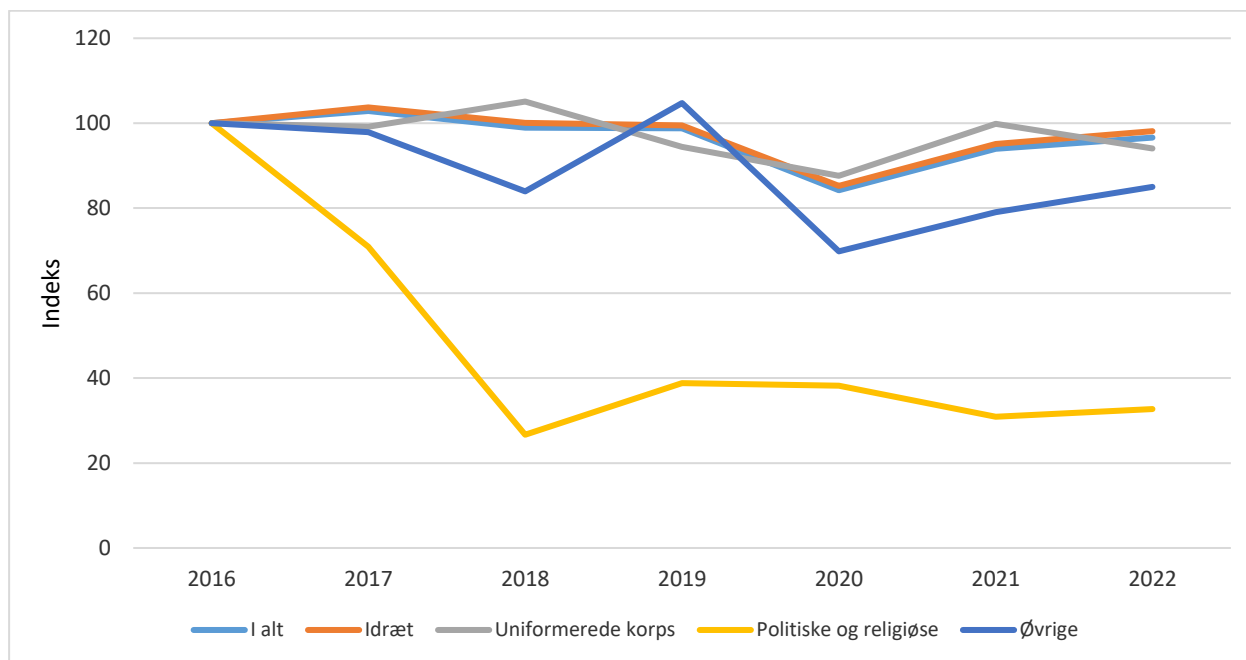
Det er Toftlund skoledistrikt, som hovedsagligt har stået for faldet i antallet af medlemmer siden 2019, og fastholder andelen af befolkningen, som er medlem af en folkeoplysende forening, nede på samme niveau som i 2019. Dog varierer det over tid i de forskellige skoledistrikter, hvor Toftlund skoledistrikt tidligere havde en høj procentandel som medlemmer i foreninger. Der er dog en udfordring i, at Toftlund skoledistrikt er det eneste skoledistrikt, hvor niveauet endnu ikke er på samme niveau, som før covid-19 situationen.

Tabel 4.5.2 *Andelen af befolkningen, som er medlem i forening – i procent*

<b>Skoledistrikt / År</b>	<b>2016</b>	<b>2019</b>	<b>2021</b>	<b>2022</b>
Løgumkloster	36,1	39,8	37,7	39,5
Skærbæk	41,7	42,5	(42,4)* 53,0	(43,1)* 50,6
Toftlund	45,9	50,2	40,6	41,7
Tønder	34,4	34,9	33,8	36,1

\* Uden Aktive Timer

Figur 4.5.1 *Udvikling folkeoplysende foreninger 2016 – 2022*



Faldet i medlemmer fra 2016 til 2022 skyldes udelukkende fald i medlemmer fra 0-24 år, hvor der er et fald i idrætten på 770 medlemmer fra 2016 til 2022 og et samlet fald på 1.006 medlemmer siden 2016. Se tabel 4.5.3.

I den samlede andel af medlemmer fra 0-24 år i forhold til befolkningsudviklingen har det også være nedadgående med næsten et procentpoint siden 2016 og næsten to procentpoint siden 2019.

Tabel 4.5.3 *Indberettede medlemstal for de folkeoplysende foreninger – 0-24 år*

Aktivitet / År	2016	2019	2021	2022
Idræt	8.416	8.262	7.212	7.646
Uniformerede korps	633	608	583	574
Politiske og religiøse	141	56	42	47
Øvrige	290	325	244	207
<b>I alt</b>	<b>9.480</b>	<b>9.251</b>	<b>8.081</b>	<b>8.474</b>
Befolkning	10.342	9.965	9.479	9.319
<i>Procent af befolkning</i>	<i>91,7</i>	<i>92,8</i>	<i>85,3</i>	<i>90,9</i>

Der er store forskelle på andelen af børn og unge som medlemmer i forhold til befolkningen i de fire skoledistrikter. I tabel 4.5.4 ses en opgørelse på andelen af 0-18 åriges medlemskaber i foreningerne i forhold til befolkningstallet. I tabel 4.5.5 ses en opgørelse på andelen af 0-24 åriges medlemskaber i foreningerne i forhold til befolkningstallet.

I de to tabeller er det tydeligt, at der er en væsentligt større andel af børn og unge, som er foreningsaktive i Skærbæk skoledistrikt i forhold til de tre andre skoledistrikter. Det er også tydeligt, at når der skelnes mellem under 18 år og under 24 år, så er der en markant forskel i andelen af medlemskab i en forening. Det tyder på, at der er et markant frafald i de senere ungdomsår.

Bemærkelsesværdigt er det, at Toftlund skoledistrikt og Skærbæk skoledistrikt går tilbage i 2022 for de 0-18 årige, men ikke for de 0-24 årige.

Tabel 4.5.4 *Andelen af 0-18 årige, som er medlem i forening – i procent*

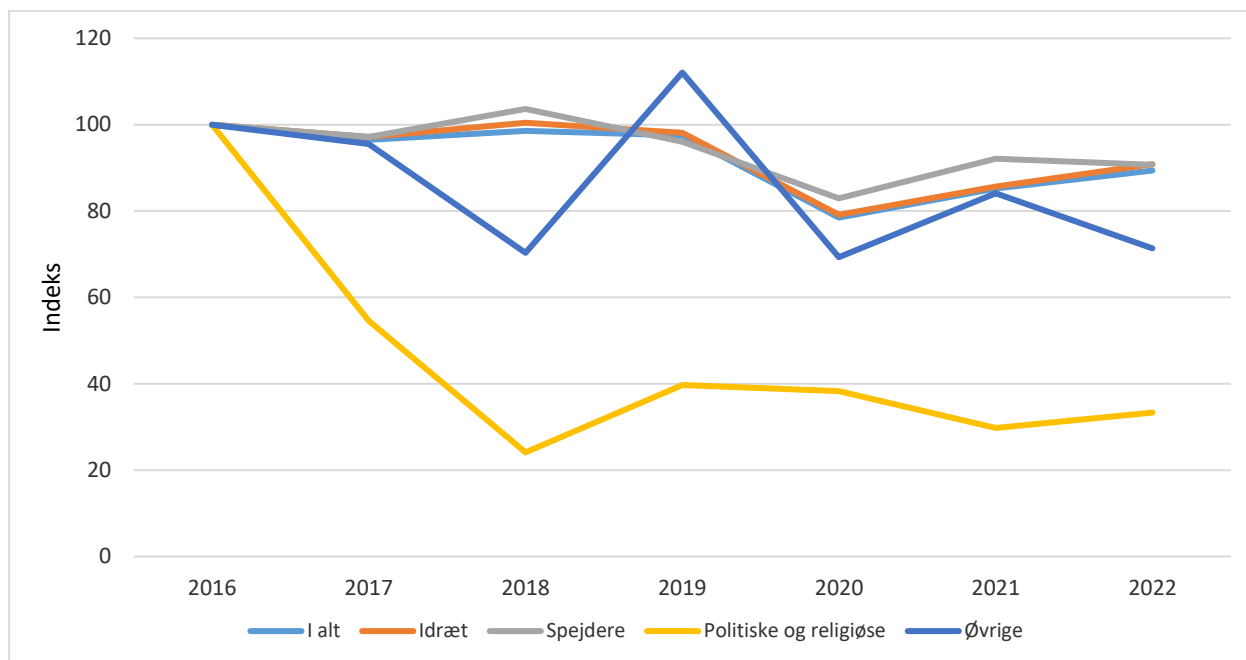
<b>Skoledistrikt / År</b>	<b>2016</b>	<b>2019</b>	<b>2021</b>	<b>2022</b>
Løgumkloster	92,9	95,9	92,4	99,9
Skærbæk	142,4	152,3	141,2	138,8
Toftlund	77,8	93,8	92,3	89,4
Tønder	96,8	95,8	94,2	100,8

Tabel 4.5.5 *Andelen af 0-24 årige, som er medlem i forening – i procent*

<b>Skoledistrikt / År</b>	<b>2016</b>	<b>2019</b>	<b>2021</b>	<b>2022</b>
Løgumkloster	85,9	87,9	81,7	89,8
Skærbæk	113,8	119,3	114,6	116,4
Toftlund	88,8	100,2	85,5	85,0
Tønder	78,6	82,8	77,5	84,7

Udviklingen indenfor de forskellige folkeoplysende kategorier for 0-24 årige ligner udviklingen på det samlede medlemstal, men for de Øvrige, så har der været et fald i 2022. Se figur 4.5.2.

Figur 4.5.2 *Udvikling folkeoplysende foreninger 2016 – 2022 / 0-24 år*



Af medlemmer over 25 år er der derimod sket en medlemsstigning inden for idrætten og de uniformerede korps siden 2016 – også i perioden 2019-2021 på trods af covid-19 situationen. Dog med et fald igen i 2022. Se tabel 4.5.6.

I den samlede andel af medlemmer fra 25-59 år, i forhold til befolkningsudviklingen, har det været opadgående med næsten to procentpoint siden 2016, hvor stigningen allerede kom i 2021.

Tabel 4.5.6 *Indberettede medlemstal for de folkeoplysende foreninger – over 25 år*

Aktivitet / År	2016	2019	2021	2022
Idræt	5.454	5.543	5.981	5.963
Uniformerede korps	191	170	240	201
Politiske og religiøse	24	8	9	7
Øvrige	363	359	272	348
<b>I alt</b>	<b>6.032</b>	<b>6.080</b>	<b>6.502</b>	<b>6.519</b>
Befolkning	27.562	27.622	27.567	27.534
<i>Procent af befolkning</i>	<i>21,9</i>	<i>22,0</i>	<i>23,6</i>	<i>23,7</i>

Der er også forskelle på andelen af borgere over 25 år som er medlemmer i forhold til befolkningen i de fire skoledistrikter, om end forskellene er mindre end ved børn og unge. Se tabel 4.5.7.

I tabellen fremgår det, at Toftlund skoledistrikt har haft en væsentlig større andel af borgere over 25 år som medlemmer af de folkeoplysende foreninger, og det er først i de senere år, at de andre tre skoledistrikter har fået en større andel af borgere over 25 år i de folkeoplysende foreninger.



Tendensen er dog overordnet set den samme som den er for børn og unge, at andelen af befolkningen, som er medlem i de folkeoplysende foreninger, er stigende i Løgumkloster, Skærbæk og Tønder skoledistrikt, imens andelen er faldet i Toftlund skoledistrikt. For borgere over 25 år, er det dog gået lidt frem i 2022 i Toftlund skoledistrikt.

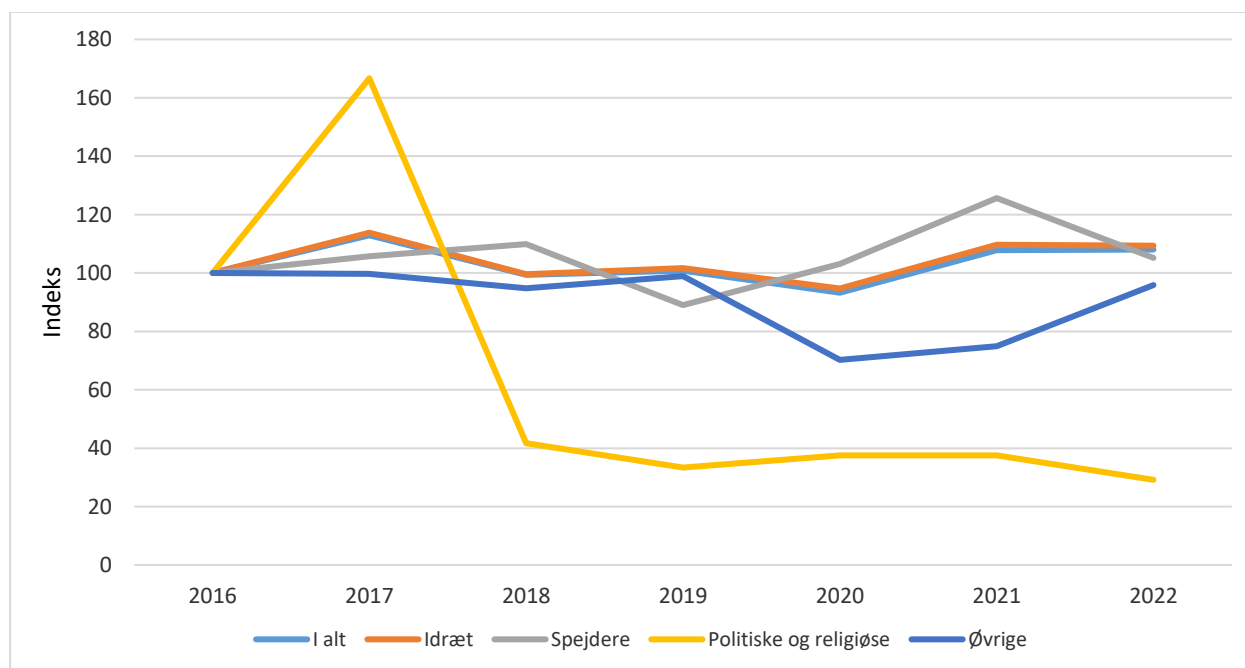
Tabel 4.5.7 *Andelen af borgere over 25 år, som er medlem i forening – i procent*

Skoledistrikt / År	2016	2019	2021	2022
Løgumkloster	17,3	22,6	22,5	22,4
Skærbæk	15,3	15,5	(18,4)* 32,5	(18,8)* 28,8
Toftlund	29,1	31,5	24,3	26,0
Tønder	18,1	18,6	19,6	20,2

\* Uden Aktive Timer

Udviklingen indenfor de forskellige folkeoplysende kategorier for medlemmer over 25 år ligner meget udviklingen på det samlede medlemstal. Dog gælder det for de Øvrige, at der er sket en forholdsvis stor stigning i 2022 og de uniformerede korps er tilbage på samme niveau som i 2020. Se figur 4.5.3.

Figur 4.5.3 *Udvikling folkeoplysende foreninger 2016 – 2022 / Over 25 år*



Prognoser for medlemstal frem mod 2030 viser et fortsat fald i antallet af medlemmer. Prognoserne er beregnet ud fra befolkningsprognosen. Her er det værd at bemærke, at andelen af befolkningen, som er medlem af en folkeoplysende forening, har været stabil siden 2016, og derfor kan befolkningsudviklingen benyttes som en overordnet rettesnor for antallet af medlemmer i foreningerne. Prognosen for medlemstal frem mod 2030 er derfor et udtryk for hvordan medlemstallene vil udvikle sig, hvis de følger den forventede befolkningsudvikling. Se figur 4.5.4, 4.5.5, 4.5.6, 4.5.7, 4.5.8 og 4.5.9.

Ifølge prognosen vil der samlet være et fald på 928 medlemmer frem mod 2030

For under 25 år tilskriver prognosen et fald på 733 medlemmer frem mod 2030.

For over 25 år tilskriver prognosen et fald på 195 medlemmer frem mod 2030.

Hvis der tages udgangspunkt i befolkningsprognosen for borgere med dansk oprindelse, så vil der være et samlet fald på 1.705 medlemmer frem mod 2030.<sup>40</sup>

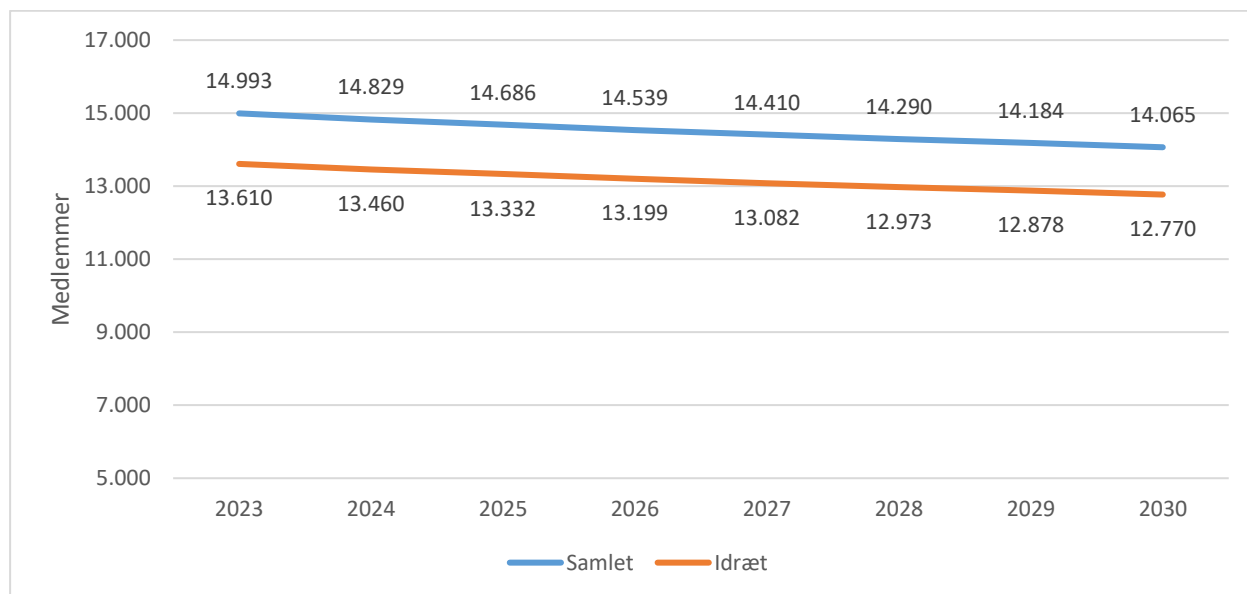
For under 25 år vil der være et fald på 1.485 medlemmer frem mod 2030.

For over 25 år vil der være et fald på 601 medlemmer frem mod 2030.

Det er dog værd at bemærke, at der siden 2016 har været fremgang i andelen af befolkningen, som er medlem, bortset fra i Toftlund skoledistrikt. Hvis Toftlund skoledistrikt kan komme tilbage på samme niveau, som før covid-19 situationen, så vil andelen for hele Tønder Kommune være stigende, til trods for befolkningsudviklingen. Ligeledes hvis Tønder skoledistrikt kan komme på niveau med de øvrige skoledistrikter, så vil den samlede andel også stige.

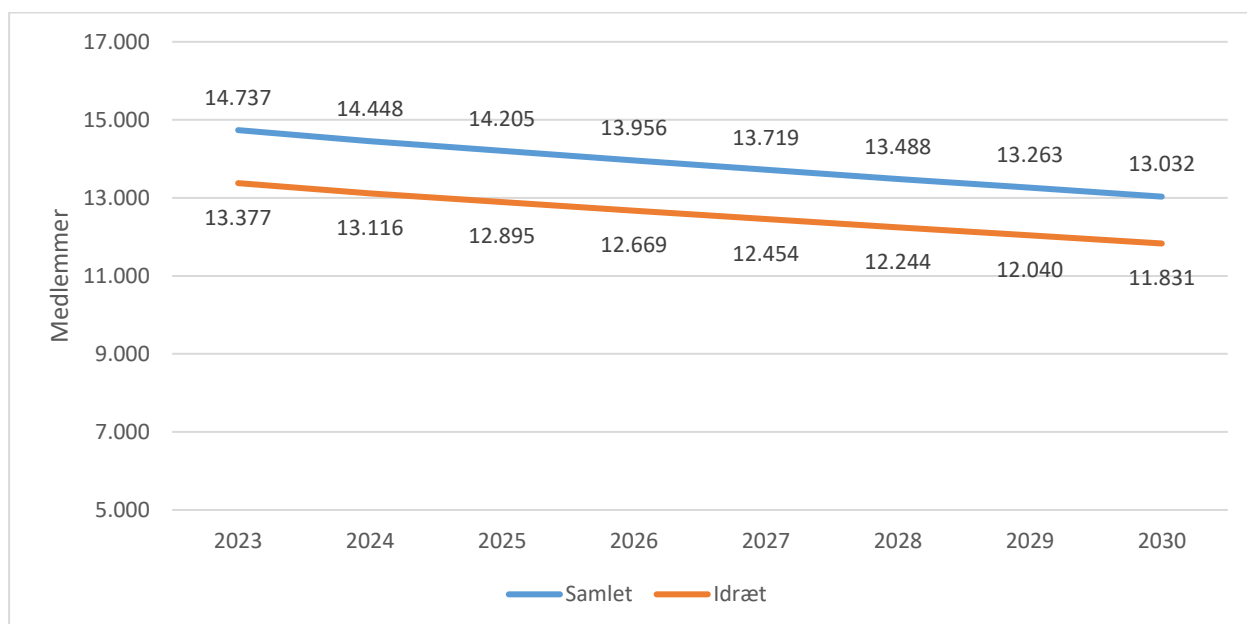
For de fire skoledistrikter har prognoserne for medlemsudviklingen overordnet den samme tendens. Dog viser prognosen for hver af de enkelte skoledistrikter en forholdsvis flad kurve for borgere over 25 år. Dermed bør der være potentiale for at fortsat kunne øge andelen af befolkningen over 25 år, som er medlem af en folkeoplysende forening.

Figur 4.5.4 *Prognose for medlemsudvikling i Tønder Kommune frem mod 2030, baseret på prognose for befolkningsudviklingen*

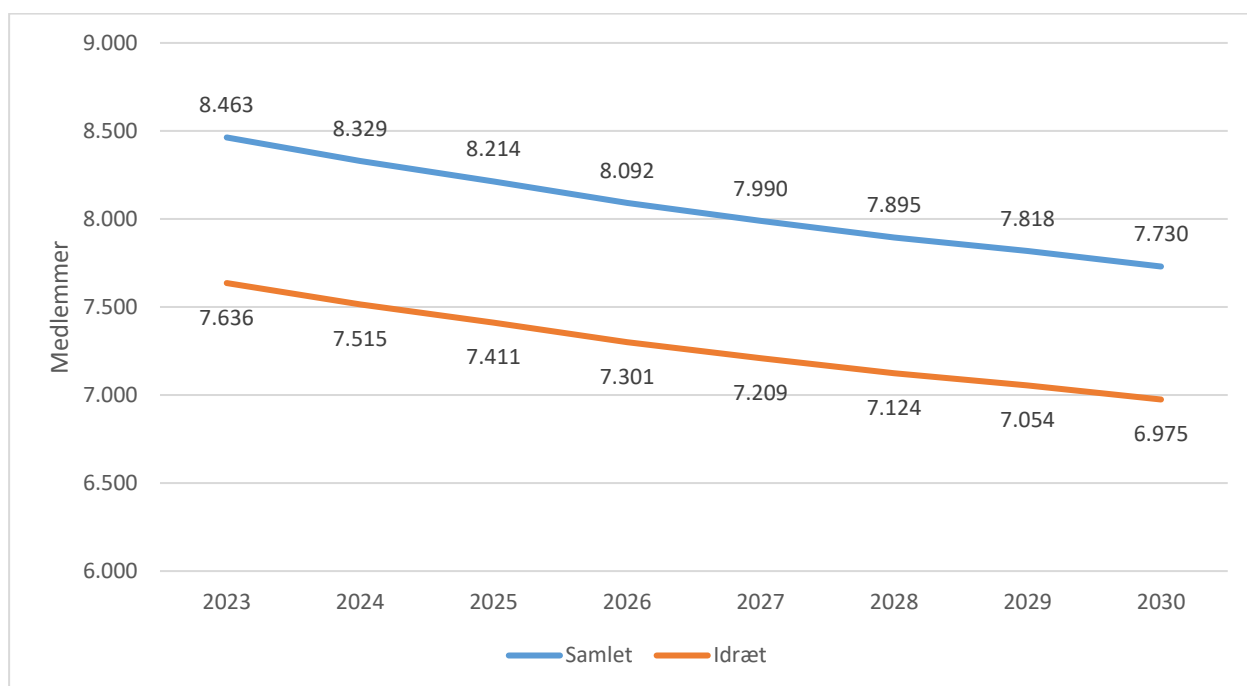


<sup>40</sup> Der er forskelle mellem det samlede fald i antal medlemmer og i fald i medlemmer 0-24 år og over 25 år i prognosen for borgere med dansk oprindelse. Årsagen er, at der er usikkerheder i beregningen bag prognosen, som er større end når der laves beregning på den samlede befolkning.

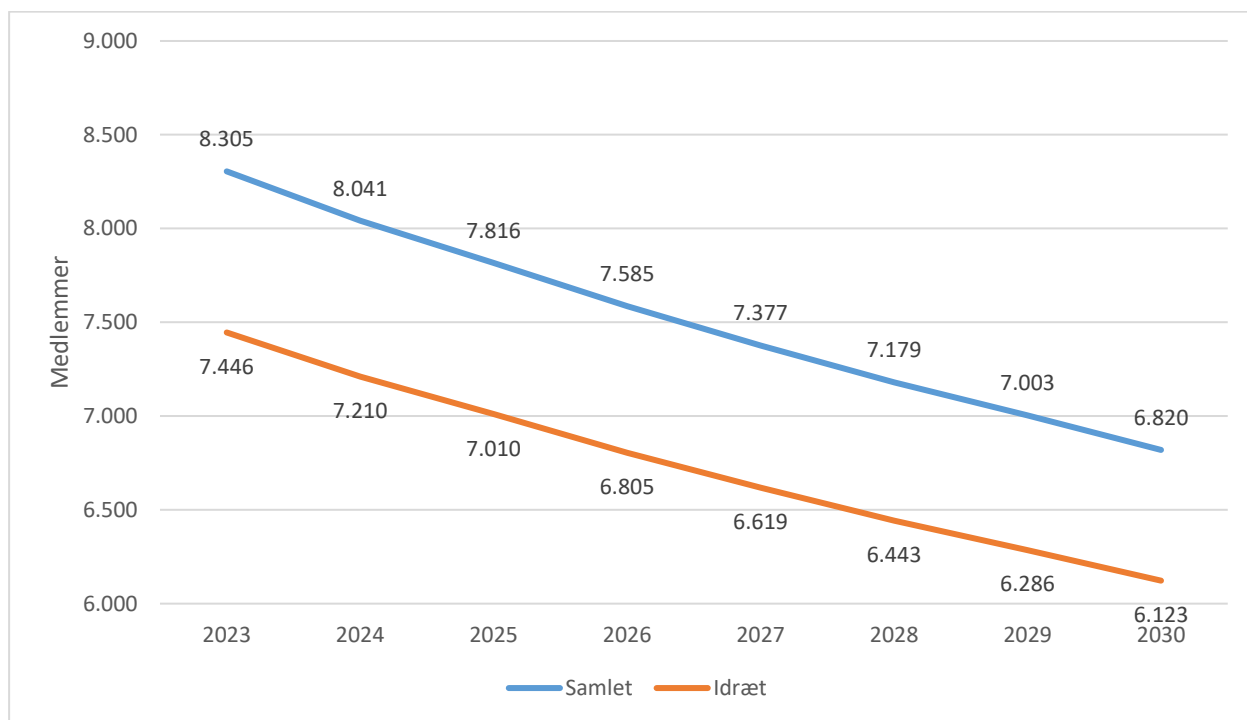
Figur 4.5.5 Prognose for medlemsudvikling i Tønder Kommune frem mod 2030, baseret på prognose for befolkningsudviklingen – dansk oprindelse



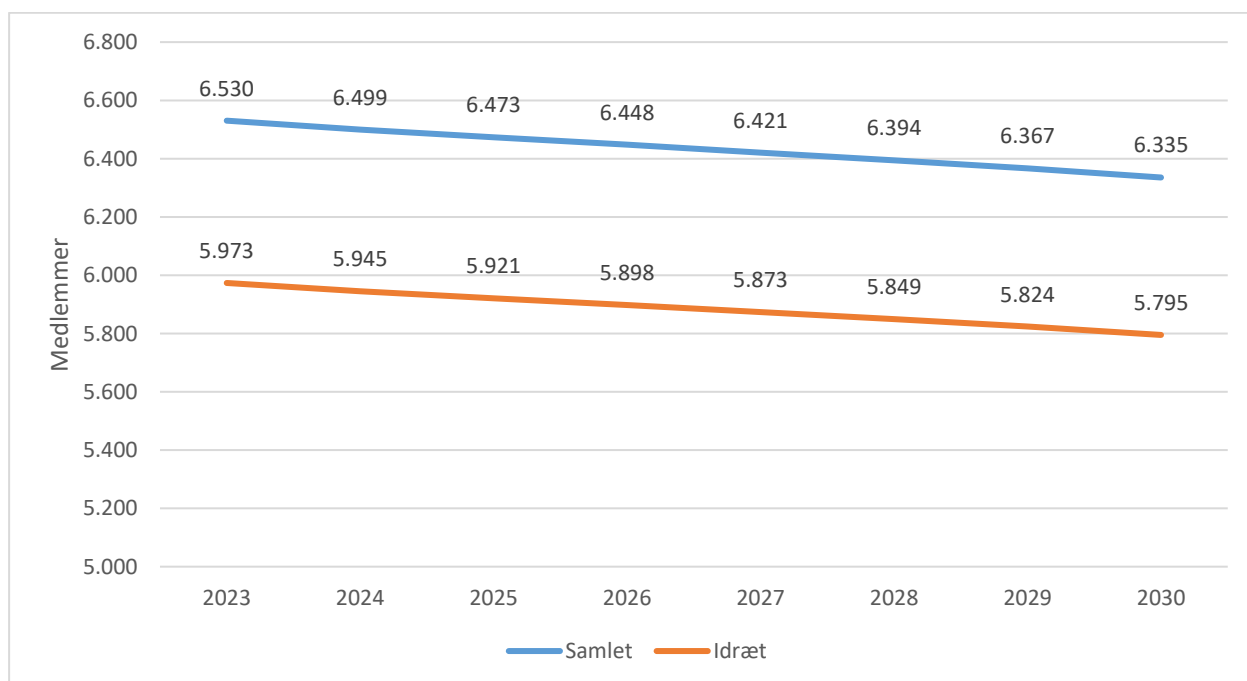
Figur 4.5.6 Prognose for medlemsudvikling i Tønder Kommune frem mod 2030 / 0-24 år, baseret på prognose for befolkningsudviklingen 0-24 år



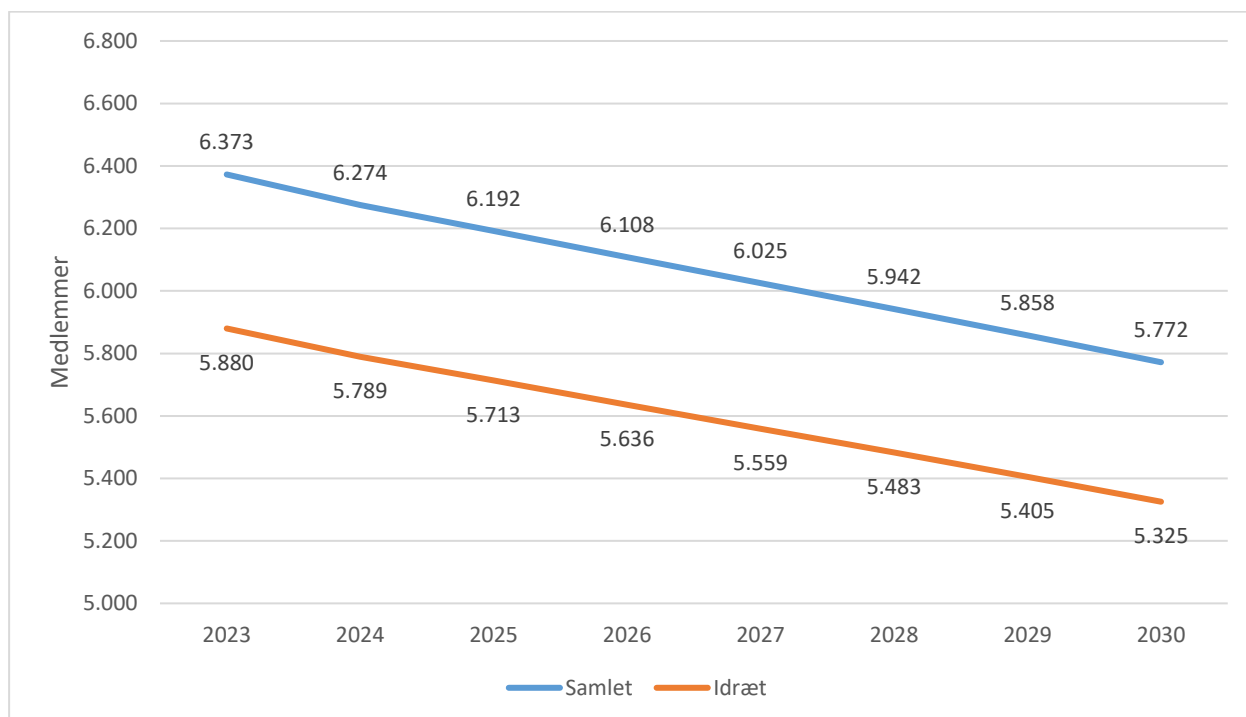
Figur 4.5.7 Prognose for medlemsudvikling i Tønder Kommune frem mod 2030 / 0-24 år, baseret på prognose for befolkningsudviklingen 0-24 år – dansk oprindelse



Figur 4.5.8 Prognose for medlemsudvikling i Tønder Kommune frem mod 2030 / Over 25 år, baseret på prognose for befolkningsudviklingen 25+ år



Figur 4.5.9 Prognose for medlemsudvikling i Tønder Kommune frem mod 2030 / Over 25 år, baseret på prognose for befolkningsudviklingen 25+ år – dansk oprindelse



Blandt de folkeoplysende aktiviteter i Tønder Kommune er der flest medlemmer i fodbold, gymnastik og svømning, hvor hele 45,3 % af medlemmerne dyrker en af de tre idrætsgrene. Fodbold med 17,7 %. Gymnastik med 14,8 %. Svømning med 12,8 %. Herefter er fitness, badminton, håndbold og ridning de mest dyrkede idrætsgrene. Uniformerede korps står for 5,2 % af medlemmerne. Se tabel 4.5.8.

Fitness, som generelt er en af de mest dyrkede bevægelsesformer, har 5,6 % af det samlede medlemstal. Padel er på vej frem i Tønder Kommune, og har 2,5 % af medlemmerne.

Af benyttede faciliteter er det på nuværende tidspunkt i overvejende grad boldbaner, haller og svømmehaller, som benyttes af flest borgere ved folkeoplysende aktivitet. Herudover er det særligt indrettede faciliteter, som kan benyttes til én aktivitet, eksempelvis særligt indrettede lokaler til fitness, padelbane og ridehal/ridebaner.

For mange af de folkeoplysende aktiviteter, som har færre medlemmer end ovennævnte aktiviteter, er det værd at bemærke, at de typisk bliver dyrket som en selvorganiserende aktivitet, eller i en anden almennyttig forening.

Generelt går flere indendørs idrætter frem fra 2021 til 2022, og flere udendørs idrætter går tilbage. Padel er både indendørs og udendørs, men en stor del af medlemmerne spiller indendørs i Bredebro Idrætscenter. Ligeledes er fodbold indendørs og udendørs, men i tabel 4.5.8 er der opgjort på udendørs medlemmer.

Der er nogle forskelle imellem de forskellige skoledistrikter i hvilke aktiviteter, som har mange medlemmer og som af forskellige årsager kan have indflydelse på medlemstallene i de forskellige skoledistrikter. Eksempelvis kan en forening have mange medlemmer, hvis der er nok medlemmer til holdboldspil, og færre medlemmer, hvis de mister et helt hold på grund af, at nogle få stopper.

I Løgumkloster skoledistrikt er gymnastik den aktivitet med flest medlemmer efterfulgt af fodbold. Svømning er noget længere nede på listen i forhold til de andre skoledistrikter. Det kan antages, at det skyldes, at der ikke er nogen svømmehal i nærområdet i Løgumkloster skoledistrikt. Derimod er padel en forholdsvis stor aktivitet, hvilken kan skyldes, at der er gode muligheder for at spille padel indendørs i Bredebro og udendørs i Løgumkloster. Som eneste sted i kommunen er der atletik i Ballum.

I Skærbæk skoledistrikt har svømning og gymnastik flest medlemmer efterfulgt af fodbold. Blandet børneaktivitet har også mange medlemmer, fordi Frifelt Sportsforening har Idræt på tværs. Bemærkelsesværdigt er det, at der ikke fremgår nogen fitness-medlemmer i Skærbæk skoledistrikt, til trods for at Frifelt Sportsforening udbyder fitness. Det må formodes, at Frifelt Sportsforening har indmeldt fitness medlemmer under anden type aktivitet. Ellers er det privat udbyder af fitness i Skærbæk og derfor er der ikke fitnessmedlemmer i de folkeoplysende foreninger i Skærbæk skoledistrikt. Som eneste sted i kommunen er der motorsport i Skærbæk.

I Toftlund skoledistrikt har gymnastik flest medlemmer efterfulgt af fodbold. Der er også en forholdsvis stor mængde medlemmer i håndbold og uniformerede korps i Toftlund skoledistrikt. Der er også privat udbyder af fitness i Toftlund og dermed kun foreningsfitness i Agerskov og Branderup. Derfor er der et forholdvist lavere antal fitnessmedlemmer i Toftlund skoledistrikt. Det er tydeligt, at der i Toftlund skoledistrikt er fokus på de meget traditionelle idrætsgrene og ikke nogen aktivitet, som er markant anderledes i forhold til de andre skoledistrikter.

I Tønder skoledistrikt er fodbold klart størst. Jagt og fiskeri har ligeledes mange medlemmer og badminton har forholdsvis mange medlemmer. Der er også relativt mange fitnessmedlemmer i Tønder skoledistrikt, til trods for at der er mange private fitnessudbydere i Tønder skoledistrikt. Volleyball har også et forholdvist stort antal medlemmer i forhold til de øvrige skoledistrikter. Som eneste sted i kommunen er der basketball i Tønder skoledistrikt.

Tabel 4.5.8 Medlemmer opdelt pr. aktivitet<sup>41</sup>

Aktivitet	Folkeoplysende	Almennyttig	Selvorg.	Minimums medlemstal i 2022	Udvikling 2021-22	Facilitet
Fodbold	x			2659	-2,7 %	boldbane, kunstgræsbane, hal
Gymnastik	x			2221	3,4 %	hal
Svømning	x		x	1920	22,3 %	svømmehal
Fitness	(x)		x	855	28,4 %	Lokale, udendørs fitness
Uniformerede korps	x			775	-5,8 %	spejderhytte, shelters, skov
Badminton	x			769	-5,6 %	hal
Håndbold	x			769	5,6 %	hal

<sup>41</sup> Der er tale om minimumstal, da der mangler indberetning pr. aktivitet fra nogle få foreninger

Ridning	x		x	561	0,9 %	ridehal, ridebane, ridesti
Padel	(x)	(x)	x	369	100 %	padelbane
Skydning / Bueskydning	x			359	30,1 %	skydebane / hal, græsareal
Jagt og Fiskeri	(x)	x	x	352	-34,6 %	jagtområder / åer
Blandet børneaktivitet	x		x	262	-13,8 %	hal
Hundefører	x	x	x	186	-32,8 %	græsareal, lokale
Teater	(x)	x		151	49,5 %	lokale, teatersal
Tennis	x			115	-25,8 %	tennisbane, hal
Kampsport	x			99	6,7	lokale, hal
E-sport	(x)		x	99	11,2 %	lokale
Blandet voksentræning	(x)	(x)	x	94	-6 %	Hal, lokale
Kano og Kajak	(x)	(x)	x	91	-1,1 %	åer, hav
Cykling	(x)	x	x	74	-34,5 %	cykelsti, mountainbikespor
Løb	(x)		x	67	-14,1 %	stier
Krofl	(x)	x	(x)	65 <sup>42</sup>	124,1	græsareal
Politiske / religiøse	x	(x)	(x)	54	5,9 %	lokale
Volleyball	x		(x)	48	-44,8 %	hal, beachbane
Basketball	x		(x)	46	155,5 %	hal, asfalt- kunstbane
BMX	x			39	0 %	BMX-bane
Dans	(x)		x	37	-55,4 %	Hal, lokale
Floorball	x			26	30,0 %	hal
Motorsport	x			21	-30,0 %	speedway-bane
Petanque	(x)	(x)	x	17	-5,6 %	sandbane
Atletik	x			10	-28,6 %	atletikområde
Bowl	x		x	8	-25,0 %	hal

<sup>42</sup> Krofl er en aktivitet i mange foreninger udenfor det folkeoplysende område, og det må formodes at der er væsentligt flere foreningsaktive som dyrker krofl i andre almennyttige foreninger.

### 4.5.1 Sammenfatning

Det samlede medlemstal i de folkeoplysende foreninger har været nedadgående i perioden 2016-2022. Imens har den samlede andel af befolkningen som har været medlem af de folkeoplysende foreninger, været stabil på lige knap 41% i samme periode. Kun i perioden 2020-2021 har der været et lille udsving på grund af covid-19 situationen.

I Løgumkloster, Skærbæk og Tønder skoledistrikter har der siden 2016 været fremgang i antallet af medlemmer og i andelen af befolkningen, som er medlem af en folkeoplysende forening. I Toftlund skoledistrikt har der siden 2016 været fald i antallet af medlemmer og i andelen af befolkningen, som er medlem af en folkeoplysende forening. Det betyder samlet set, at andelen af befolkningen, der er medlem af en folkeoplysende forening, er stabil og følger befolkningsudviklingen.

Prognosen for medlemsudviklingen viser, at der vil være 928 færre medlemmer i de folkeoplysende foreninger i 2030. Såfremt der tages udgangspunkt i borgere med dansk oprindelse, så viser prognosen, at der vil være 1.705 færre medlemmer i de folkeoplysende foreninger i 2030.

For de 0-24 årige har medlemstallet været mere nedadgående i perioden 2016-2022 end det samlede medlemstal. Andelen af de 0-24 årige, som har været medlem af de folkeoplysende foreninger, har også været nedadgående med knap 1 %.

Prognosen for medlemsudviklingen viser, at der vil være 733 færre medlemmer i alderen 0-24 år i 2030. Såfremt der tages udgangspunkt i 0-24 årige med dansk oprindelse, så viser prognosen, at der vil være 1.485 færre medlemmer fra 0-24 år i de folkeoplysende foreninger i 2030.

For medlemmer over 25 år har medlemstallet været stigende i perioden 2016-2022. Andelen af borgere over 25 år, som har været medlem i de folkeoplysende foreninger, har også været stigende med knap 2 %.

Til trods for det stigende medlemstal for borgere over 25 år, så viser prognosen for medlemsudviklingen, at der vil være 195 færre medlemmer over 25 år i 2030. Såfremt der tages udgangspunkt i borgere over 25 år med dansk oprindelse, så viser prognosen, at der vil være 601 færre medlemmer i de folkeoplysende foreninger i 2030.

Der er store variationer imellem de fire skoledistrikter, når det kommer til udviklingen i de samlede medlemstal og andelen af befolkningen, som er medlem af en folkeoplysende forening.

I Tønder Kommune er der flest medlemmer i fodbold, gymnastik og svømning. Hele 52 % af det samlede medlemstal dyrker en af de tre aktiviteter. Fitness, badminton, håndbold og ridning har også mange medlemmer. De uniformerede korps har også en pæn del af medlemmerne.

Fra 2021 til 2022 er mange indendørs idrætter steget i medlemstal og mange udendørs idrætter faldet i medlemstal.

Der er nogle forskelle imellem de forskellige skoledistrikter i hvilke aktiviteter, som har mange medlemmer og som af forskellige årsager kan have indflydelse på medlemstallene i de forskellige skoledistrikter.

I Løgumkloster skoledistrikt er gymnastik den aktivitet med flest medlemmer efterfulgt af fodbold. Padel er en forholdsvis stor aktivitet i skoledistriktet, og i Ballum kan der dyrkes atletik som det eneste sted i kommunen.



I Skærbæk skoledistrikt er svømning og gymnastik de aktiviteter med flest medlemmer efterfulgt af fodbold. Idræt på tværs i Frifelt sportsforening er en forholdsvis stor aktivitet i skoledistriktet, og i Skærbæk kan der dyrkes motorsport som det eneste sted i kommunen.

I Toftlund skoledistrikt er gymnastik den aktivitet med flest medlemmer efterfulgt af fodbold. Håndbold og uniformerede korps er også forholdsvis store aktiviteter i skoledistriktet.

I Tønder skoledistrikt er fodbold den aktivitet med klart flest medlemmer. Jagt og fiskeri samt badminton er også forholdsvis store aktiviteter i skoledistriktet, og i Tønder kan der dyrkes basketball som det eneste sted i kommunen.

Det er i overvejende grad boldbaner, idrætshaller, multihaller og svømmehaller, som benyttes af markant flest borgere ved folkeoplysende aktivitet. Herefter er det de særligt indrettede faciliteter, som kun benyttes til én aktivitet, der benyttes af mange borgere samlet set. Det kan eksempelvis være fitnesslokaler og padelbaner samt ridehaller og ridebaner.

#### 4.5a Folkeoplysende foreninger i Løgumkloster skoledistrikt

Medlemstallet i de folkeoplysende foreninger er i perioden 2016-2022 steget med 184 medlemmer, som primært skyldes en stigning på 226 idrætsmedlemmer, trods et fald i årene 2020-2021, hvilket må formodes at skyldes covid-19 situationen i 2020 og 2021, hvor foreningerne og de indendørs faciliteter var lukkede eller meget begrænset i adgang. Medlemstallet har dog indtil videre toppet i 2019. Bemærkelsesværdigt er det, at de uniformerede korps(spejderne) havde en stigning af medlemmer i 2021 og igen i 2022, i forhold til 2019. Se tabel 4.5.1a.

Den samlede andel af medlemmer i forhold til befolkningsudviklingen har været stigende siden 2016 op til små 40 %, bortset fra årene 2020-2021, men er tilbage på samme næsten procentandel i 2022, som i 2019. Det er 1,3 % lavere end Tønder Kommune som helhed, men der har været en stigning på 3,4 % fra 2016 til 2019. Når der sammenlignes med procentandel af befolkningen, er 2019 og 2022 identiske. Det kan tyde på, at faldet i antallet af medlemmer fra 2019 til 2022 derfor er helt naturligt i henhold til, at der også bliver færre borgere.

Tabel 4.5.1a *Indberettede medlemstal for de folkeoplysende foreninger*

Aktivitet / År	2016	2019	2021	2022
Idræt	3.097	3.467	3.190	3.323
Uniformerede korps	243	203	229	231
Politiske og religiøse	64	41	28	34
Øvrige	69	78	61	69
<b>I alt</b>	<b>3.473</b>	<b>3.789</b>	<b>3.508</b>	<b>3.657</b>
Befolkning	9.630	9.520	9.312	9.259
<i>Procent af befolkning</i>	<i>36,1</i>	<i>39,8</i>	<i>37,7</i>	<i>39,5</i>

Udviklingen indenfor de forskellige folkeoplysende kategorier – Idræt, Uniformerede korps, Politiske og religiøse og Øvrige – har næsten samme tendenser som på samlede niveau. Dog med nogle modsatrettede udsving for især Politiske og religiøse foreninger, som havde en fremgang i 2019 og 2020, men ellers er faldet til næsten halvdelen af medlemmer siden 2016. Se figur 4.5.1a.

Modsat Tønder Kommune som helhed, har Løgumkloster skoledistrikt haft fremgang siden 2016 i antallet af medlemmer og fremgang i andel af befolkningen, som er medlem af en folkeoplysende forening.

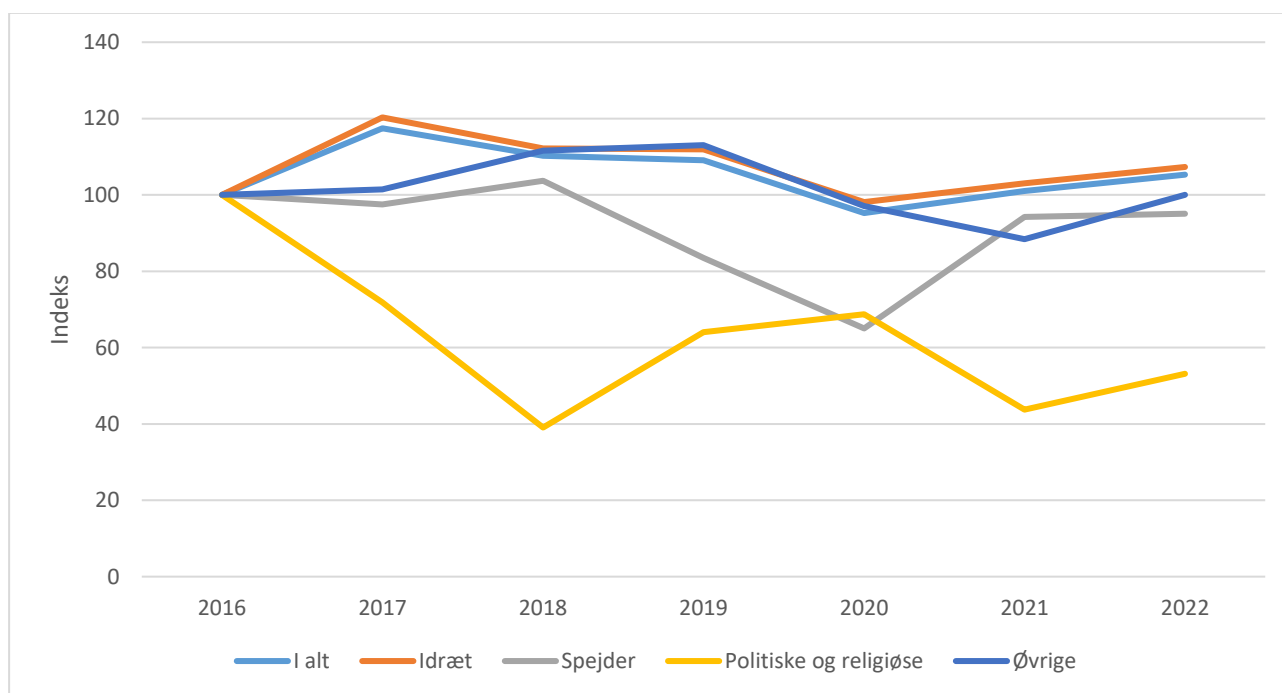
Til sammenligning med de øvrige tre skoledistrikter, så har Løgumkloster skoledistrikt haft den største relative stigning i andelen af befolkningen, som er medlemmer i de folkeoplysende foreninger siden 2016. Se tabel 4.5.2a. Det er også værd at bemærke, at Løgumkloster skoledistrikt er tilbage på næsten samme niveau som før covid-19 situationen.

Tabel 4.5.2a Andelen af befolkningen, som er medlem i forening – i procent

Skoledistrikt / År	2016	2019	2021	2022
Løgumkloster	36,1	39,8	37,7	39,5
Skærbæk	41,7	42,5	(42,4)* 53,0	(43,1)* 50,6
Toftlund	45,9	50,2	40,6	41,7
Tønder	34,4	34,9	33,8	36,1

\* Uden Aktive Timer

Figur 4.5.1a Udvikling folkeoplysende foreninger 2016 - 2022



Fra 2016 til 2022 har der været fald i medlemmer fra 0-24 år, hvor der er et fald i idrætten på 106 medlemmer fra 2016 til 2022 og et samlet fald på 155 medlemmer siden 2016. Se tabel 4.5.3a.

I den samlede andel af medlemmer fra 0-24 år i forhold til befolkningsudviklingen har det dog været meget opadgående med 3,9 % siden 2016 og 1,9 % siden 2019.

Tabel 4.5.3a *Indberettede medlemstal for de folkeoplysende foreninger / 0-24 år*

<b>Aktivitet / År</b>	<b>2016</b>	<b>2019</b>	<b>2021</b>	<b>2022</b>
Idræt	1.998	1.983	1.739	1.892
Uniformerede korps	195	171	180	185
Politiske og religiøse	61	38	25	32
Øvrige	10	8	3	0
<b>I alt</b>	<b>2.264</b>	<b>2.200</b>	<b>1.947</b>	<b>2.109</b>
Befolkning	2.637	2.503	2.382	2.348
<i>Procent af befolkning</i>	<i>85,9</i>	<i>87,9</i>	<i>81,7</i>	<i>89,8</i>

Der er store forskelle på andelen af børn og unge som medlemmer i forhold til befolkningen i de fire skoledistrikter. I tabel 4.5.4a ses en opgørelse på andelen af 0-18 åriges medlemskaber i foreningerne i forhold til befolkningstallet. I tabel 4.5.5a ses en opgørelse på andelen af 0-24 åriges medlemskaber i foreningerne i forhold til befolkningstallet.

I de to tabeller er det tydeligt, at der er en væsentligt større andel af børn og unge som er foreningsaktive i Skærbæk skoledistrikt i forhold til de tre andre skoledistrikter. Løgumkloster skoledistrikt og Tønder skoledistrikt er på samme niveau for de 0-18 årige, imens Løgumkloster skoledistrikt er på et højere niveau for de 0-24 årige.

Det er også tydeligt, at når der skelnes mellem under 18 år og under 24 år, så er der en markant forskel i andelen af medlemskab i en forening. Det tyder på, at der er et markant frafald i de senere ungdomsår, og det fremgår også fra andre undersøgelser, at en del stopper i foreningerne allerede i 12-14 års alderen. Her tyder det på, at i Løgumkloster skoledistrikt falder antallet af medlemmer i alderen 18-24 år fra i lidt mindre grad i forhold til særlig Skærbæk og Tønder skoledistrikt.

Til sammenligning med udviklingen af andelen af den samlede befolkning, så er det samme tendens ved 0-18 årige og 0-24 årige for Løgumkloster skoledistrikt.

Tabel 4.5.4a *Andelen af 0-18 årige, som er medlem i forening – i procent*

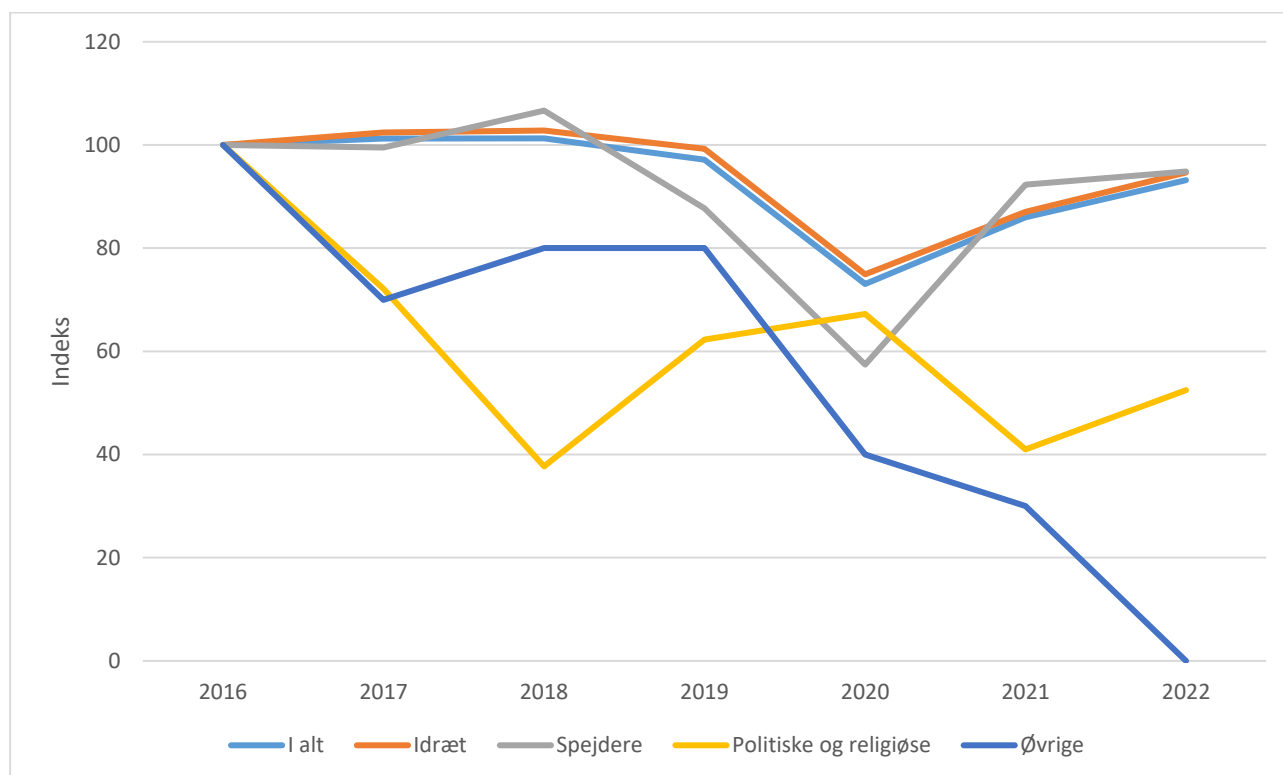
<b>Skoledistrikt / År</b>	<b>2016</b>	<b>2019</b>	<b>2021</b>	<b>2022</b>
Løgumkloster	92,9	95,9	92,4	99,9
Skærbæk	142,4	152,3	141,2	138,8
Toftlund	77,8	93,8	92,3	89,4
Tønder	96,8	95,8	94,2	100,8

Tabel 4.5.5a Andelen af 0-24 årige, som er medlem i forening – i procent

Skoledistrikt / År	2016	2019	2021	2022
Løgumkloster	85,9	87,9	81,7	89,8
Skærbæk	113,8	119,3	114,6	116,4
Toftlund	88,8	100,2	85,5	85,0
Tønder	78,6	82,8	77,5	84,7

Udviklingen indenfor de forskellige folkeoplysende kategorier for 0-24 årige ligner lidt udviklingen på det samlede medlemstal, men for de Øvrige, var der ikke længere medlemmer i 2022 og de Politiske og religiøse foreninger holdte på medlemmerne i 2020, men faldt i 2021. Se figur 4.5.2a.

Figur 4.5.2a Udvikling folkeoplysende foreninger 2016 – 2022 / 0-24 år



Af medlemmer over 25 år er der en medlemsstigning inden for idrætten på 332 medlemmer. I alt har der været en medlemsstigning på 339 medlemmer siden 2016. Dog med et lille fald i 2022. Se tabel 4.5.6a.

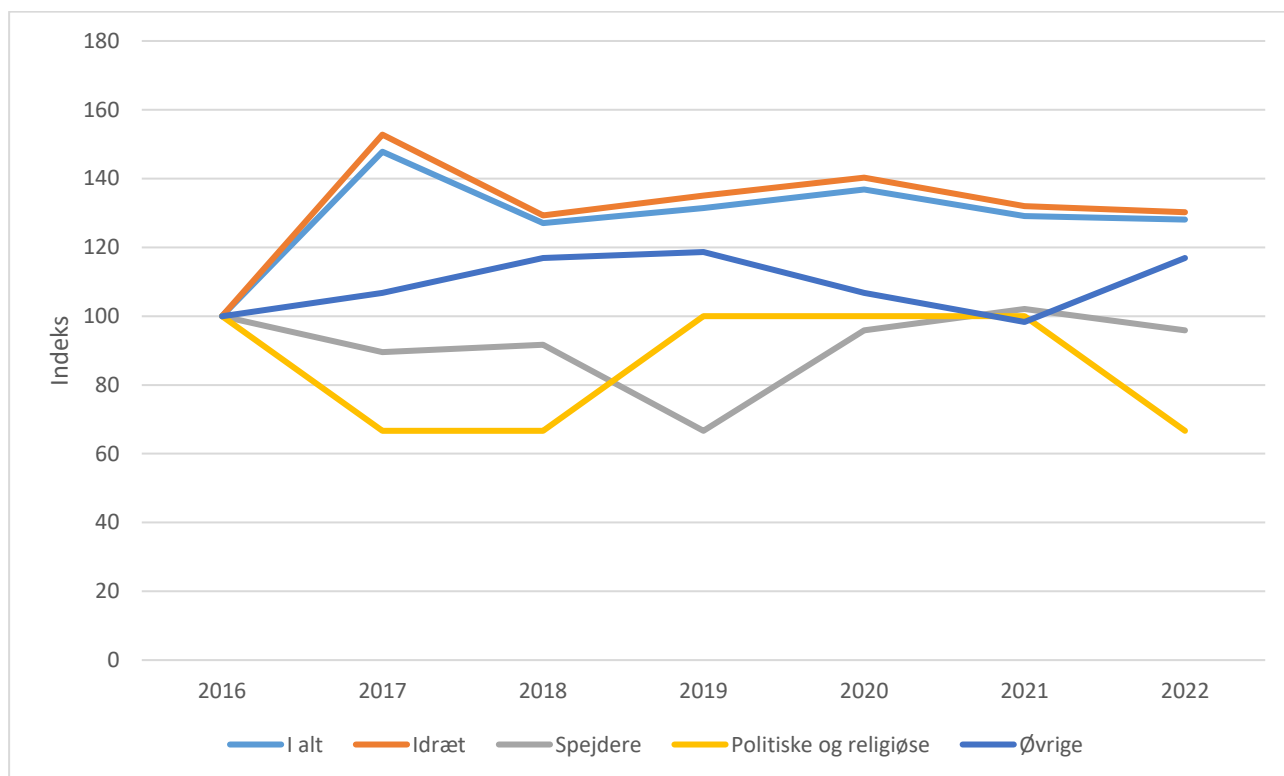
I den samlede andel af medlemmer fra 25-59 år i forhold til befolkningsudviklingen har det været opgående med hele 5,1 % procentpoint siden 2016, hvor stigningen allerede kom før covid-19 situationen, men det er lykkedes at fastholde samme niveau efterfølgende.

Tabel 4.5.6a Indberettede medlemstal for de folkeoplysende foreninger / over 25 år

Aktivitet / År	2016	2019	2021	2022
Idræt	1.099	1.484	1.451	1.431
Uniformerede korps	48	32	49	46
Politiske og religiøse	3	3	3	2
Øvrige	59	70	58	69
<b>I alt</b>	<b>1.209</b>	<b>1.589</b>	<b>1.561</b>	<b>1.548</b>
Befolkning	6.993	7.017	6.930	6.911
Procent af befolkning	17,3	22,6	22,5	22,4

Udviklingen indenfor de forskellige folkeoplysende kategorier for medlemmer over 25 år ligner ikke udviklingen på det samlede medlemstal. Det lille fald i Idræt og uniformerede korps trækker det samlede medlemstal ned for medlemmer over 25 år. Se figur 4.5.3a.

Figur 4.5.3a Udvikling folkeoplysende foreninger 2016 – 2022 / Over 25 år



Prognoser for medlemstal frem mod 2030 viser et fortsat fald i antallet af medlemmer. Prognoserne er beregnet ud fra befolkningsprognosen. Her er det værd at bemærke, at andelen af befolkningen, som er medlem af en folkeoplysende forening, har været stabil siden 2016, og derfor kan befolkningsudviklingen benyttes som en overordnet rettesnor for antallet af medlemmer i foreningerne. Prognosen for medlemstal

frem mod 2030 er derfor et udtryk for hvordan medlemstallene vil udvikle sig, hvis de følger den forventede befolkningsudvikling. Se figur 4.5.4a, 4.5.5a, 4.5.6a, 4.5.7a, 4.5.8a og 4.5.9a.

Ifølge prognosen vil der samlet være et fald på 233 medlemmer frem mod 2030

For under 25 år tilskrives prognosen et fald på 171 medlemmer frem mod 2030.

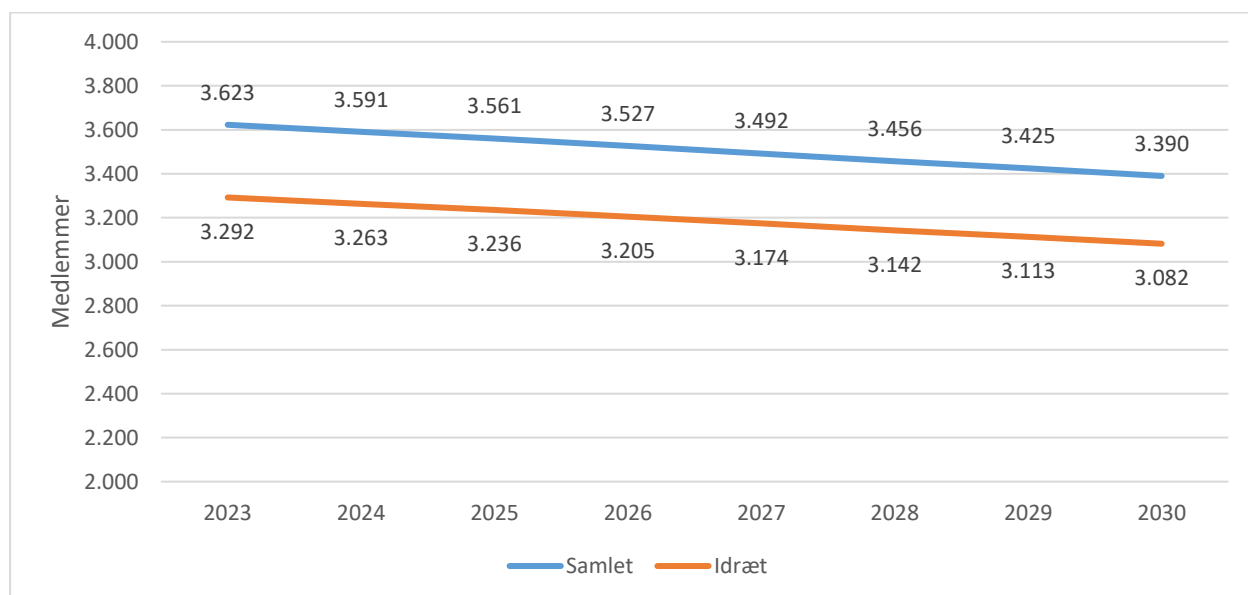
For over 25 år tilskrives prognosen et fald på 62 medlemmer frem mod 2030.

Hvis der tages udgangspunkt i befolkningsprognosen for borgere med dansk oprindelse, så vil der være et samlet fald på 431 medlemmer frem mod 2030.<sup>43</sup>

For under 25 år vil der være et fald på 335 medlemmer frem mod 2030.

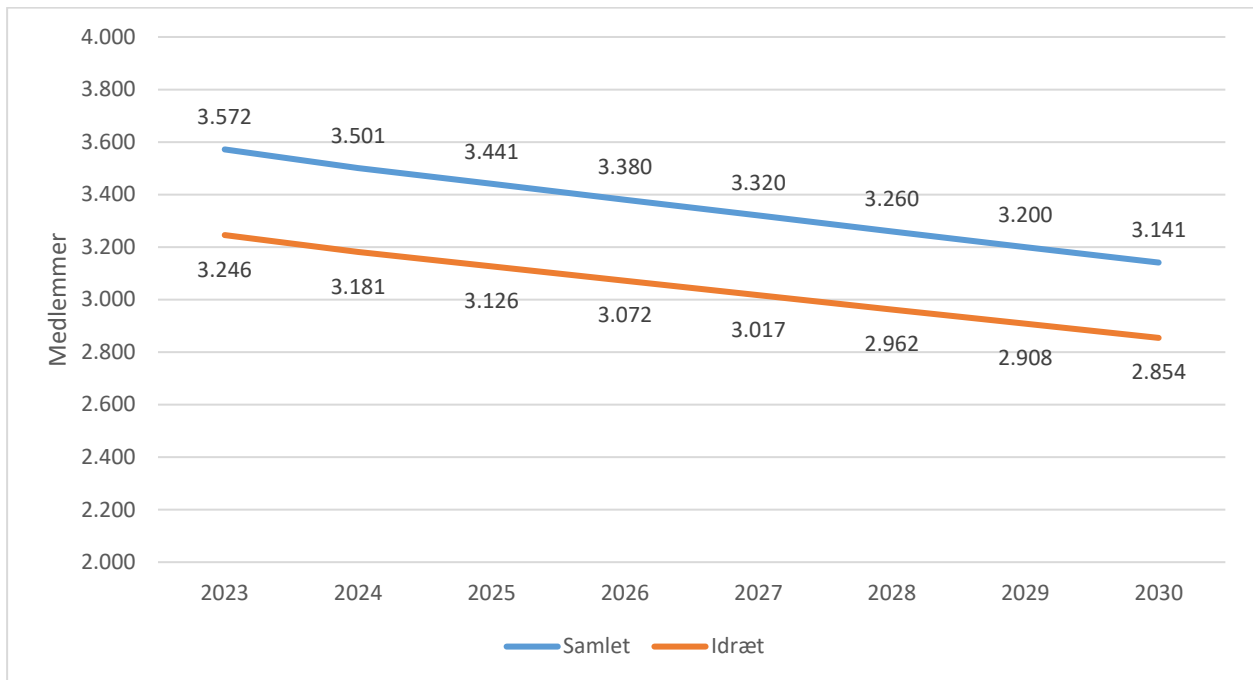
For over 25 år vil der være et fald på 161 medlemmer frem mod 2030.

Figur 4.5.4a *Prognose for medlemsudvikling i Løgumkloster skoledistrikt frem mod 2030, baseret på prognose for befolkningsudviklingen*

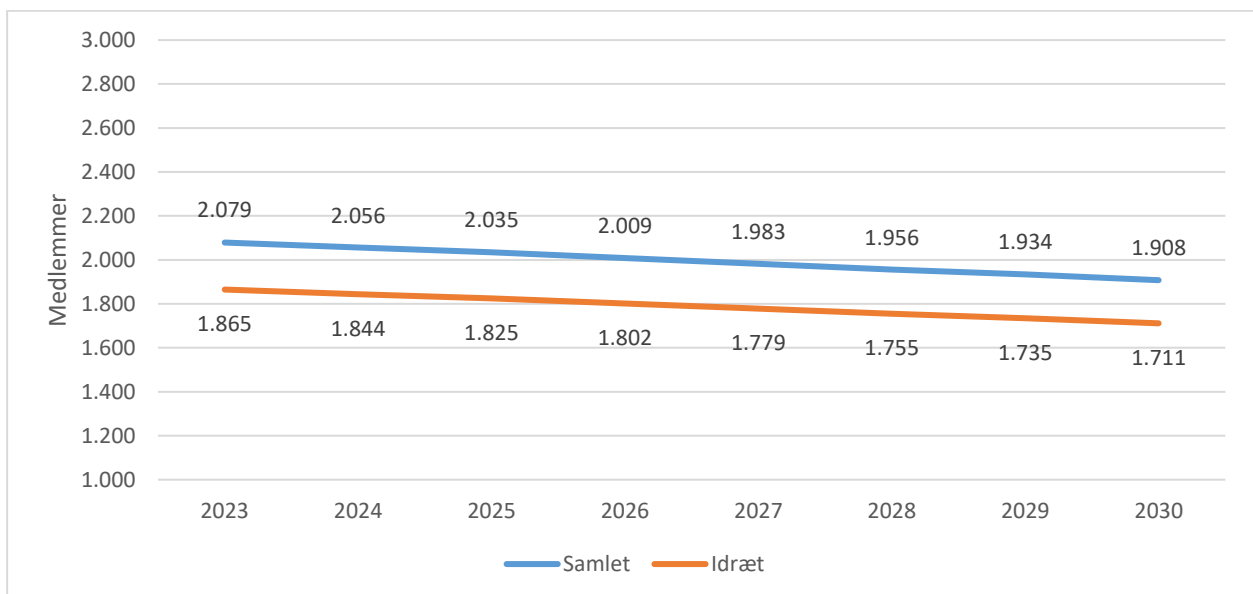


<sup>43</sup> Der er forskelle mellem det samlede fald i antal medlemmer og i fald i medlemmer 0-24 år og over 25 år i prognosen for borgere med dansk oprindelse. Årsagen er, at der er usikkerheder i beregningen bag prognosen, som er større end når der laves beregning på den samlede befolkning.

Figur 4.5.5a *Prognose for medlemsudvikling i Løgumkloster skoledistrikt frem mod 2030, baseret på prognose for befolkningsudviklingen – dansk oprindelse*

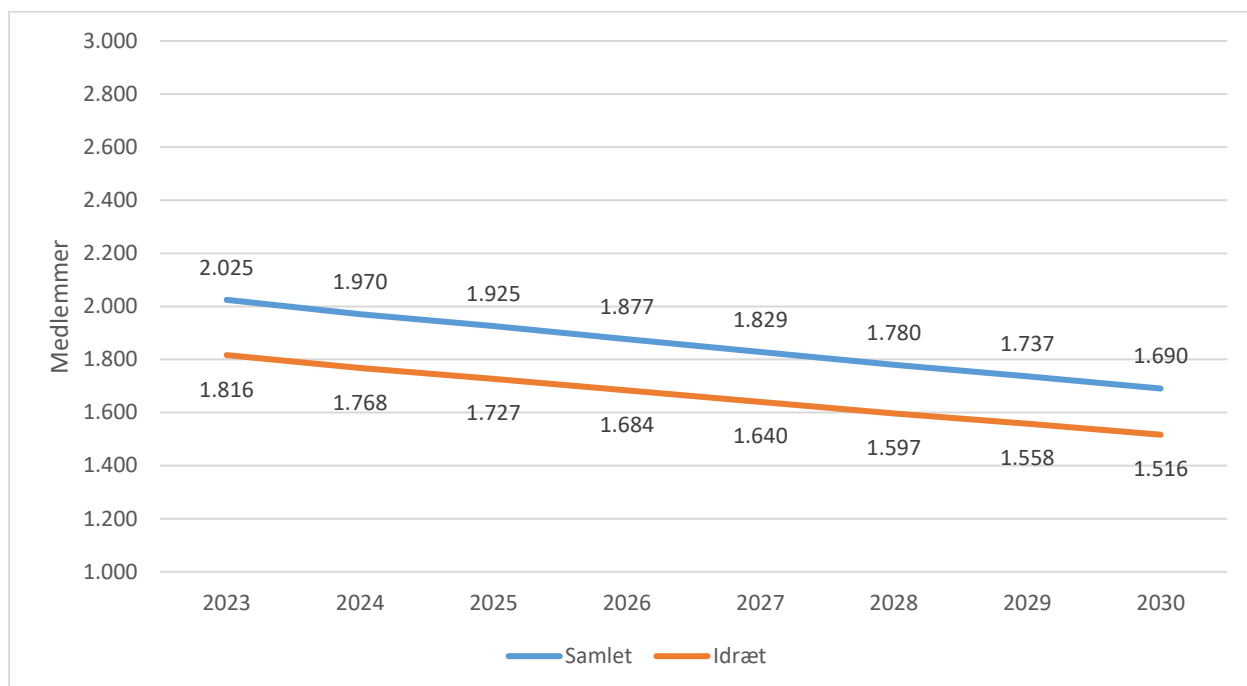


Figur 4.5.6a *Prognose for medlemsudvikling i Løgumkloster skoledistrikt frem mod 2030 / 0-24 år, baseret på prognose for befolkningsudviklingen 0-24 år*

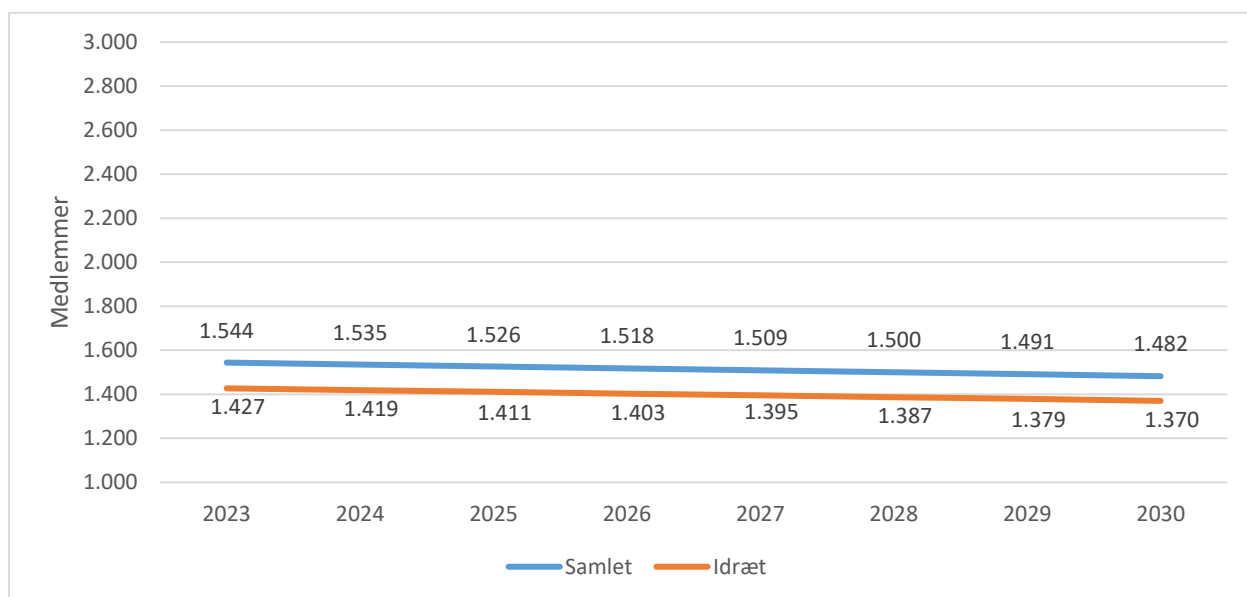




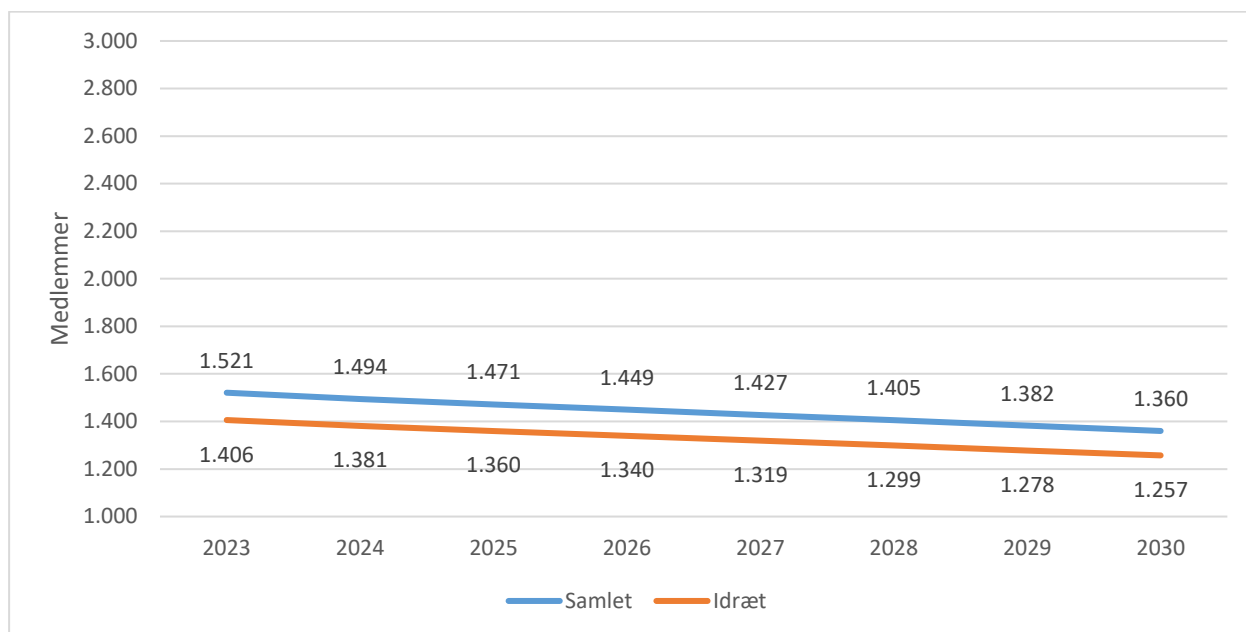
Figur 4.5.7a *Prognose for medlemsudvikling i Løgumkloster skoledistrikt frem mod 2030 / 0-24 år, baseret på prognose for befolkningsudviklingen 0-24 år – dansk oprindelse*



Figur 4.5.8a *Prognose for medlemsudvikling i Løgumkloster skoledistrikt frem mod 2030 / Over 25 år, baseret på prognose for befolkningsudviklingen 25+ år*



Figur 4.5.9a *Prognose for medlemsudvikling i Løgumkloster skoledistrikt frem mod 2030 / Over 25 år, baseret på prognose for befolkningsudviklingen 25+ år – dansk oprindelse*



Blandt de folkeoplysende aktiviteter i Løgumkloster skoledistrikt er der flest medlemmer i gymnastik, fodbold og fitness, hvor hele 38,4 % af medlemmerne dyrker en af de tre idrætsgrene. Gymnastik med 14,7 %. Fodbold med 13,9 %. Fitness med 9,8 %. Herefterer padel, badminton, Uniformerede korps og ridning de mest dyrkede aktiviteter. Håndbold står for 6% af medlemmerne. Se tabel 4.5.7a.

Af benyttede faciliteter er det på nuværende tidspunkt i overvejende grad boldbaner og haller, som benyttes af flest borgere ved folkeoplysende aktivitet. Herudover er det særligt indrettede faciliteter, som kan benyttes til én aktivitet, eksempelvis særligt indrettede lokaler til fitness, padelbane og ridehal/ridebaner.

For mange af de folkeoplysende aktiviteter, som har færre medlemmer end ovennævnte aktiviteter, er det værd at bemærke, at de typisk bliver dyrket som en selvorganiserende aktivitet, eller i en anden almennyttig forening.

Generelt går flere indendørs idrætter frem fra 2021 til 2022, og flere udendørs idrætter går tilbage. Padel er både indendørs og udendørs, men en stor del af medlemmerne spiller indendørs i Bredebro Idrætscenter. Ligeledes er fodbold indendørs og udendørs, men i tabel 4.5.7a er der opgjort på udendørs medlemmer.

Tabel 4.5.7a<sup>44</sup>

Aktivitet	Folkeoplysende	Almennyttig	Selvorg.	Minimums medlemstal i 2022	Udvikling 2021-22	Facilitet
Gymnastik	x			539	-2,9 %	hal
Fodbold	x			509	7,2 %	boldbane, kunstgræsbane, hal
Fitness	(x)		x	359	39,7 %	Lokale, udendørs fitness
Padel	(x)	(x)	x	256	100 %	padelbane
Badminton	x			243	-13,8 %	hal
Uniformerede korps	x			231	0,9 %	spejderhytte, shelters, skov
Ridning	x		x	222	6,7 %	ridehal, ridebane, ridesti
Håndbold	x			220	2,8 %	hal
Svømning	x		x	201	20,4 %	svømmehal
Tennis	x			99	-29,3 %	tennisbane, hal
Hundefører	x	x	x	76	24,6 %	græsareal, lokale
Cykling	(x)	x	x	74	-34,5 %	cykelsti, mountainbikespor
Løb	(x)		x	67	-14,1 %	stier
Skydning / Bueskydning	x			48	60 %	skydebane / hal, græsareal
Politiske / religiøse	x	(x)	(x)	34	21,4 %	lokale
Krofl	(x)	x	(x)	27 <sup>45</sup>	-6,9 %	græsareal
Blandet voksentræning	(x)	(x)	x	26	-38,1 %	Hal, lokale
BMX	x			21	5 %	BMX-bane
Kano og Kajak	(x)	(x)	x	20	-16,7 %	åer, hav
Atletik	x			10	-28,6 %	atletikområde
Volleyball	x		(x)	9	0 %	hal, beachbane
Petanque	(x)	(x)	x	7	-22,2 %	sandbane
Bowl	x		x	6	-25,0 %	hal

<sup>44</sup> Der er tale om minimumstal, da der mangler indberetning pr. aktivitet fra nogle få foreninger

<sup>45</sup> Krofl er en aktivitet i mange foreninger udenfor det folkeoplysende område, og det må formodes, at der er væsentligt flere foreningsaktive som dyrker krofl i andre almennyttige foreninger.

### 4.5.1a Sammenfatning

Det samlede medlemstal i Løgumkloster skoledistrikt i de folkeoplysende foreninger har været stigende i perioden 2016-2022. Ligeledes har den samlede andel af befolkningen, som har været medlem af de folkeoplysende foreninger, været stigende fra 36,1 % til 39,5 % i samme periode. Kun i perioden 2020-2021 har der været et lille udsving på grund af covid-19 situationen.

Prognosen for medlemsudviklingen viser, at der vil være 233 færre medlemmer i de folkeoplysende foreninger i 2030. Såfremt der tages udgangspunkt i borgere med dansk oprindelse, så viser prognosen, at der vil være 431 færre medlemmer i de folkeoplysende foreninger i 2030.

For de 0-24 årige har medlemstallet været nedadgående i perioden 2016-2022. Andelen af de 0-24 årige, som har været medlem af de folkeoplysende foreninger, har dog været stigende med knap 4 %.

Prognosen for medlemsudviklingen viser, at der vil være 171 færre medlemmer i alderen 0-24 år i 2030. Såfremt der tages udgangspunkt i 0-24 årige med dansk oprindelse, så viser prognosen, at der vil være 335 færre medlemmer fra 0-24 år i de folkeoplysende foreninger i 2030.

For medlemmer over 25 år har medlemstallet været stigende i perioden 2016-2022. Andelen af borgere over 25 år, som har været medlem i de folkeoplysende foreninger, har også været stigende med knap 5,1 %.

Til trods for det stigende medlemstal for borgere over 25 år, så viser prognosen for medlemsudviklingen, at der vil være 62 færre medlemmer over 25 år i 2030. Såfremt der tages udgangspunkt i borgere over 25 år med dansk oprindelse, så viser prognosen, at der vil være 161 færre medlemmer i de folkeoplysende foreninger i 2030.

I Løgumkloster skoledistrikte har der siden 2016 været fremgang i antallet af medlemmer og i andelen af befolkningen, som er medlem af en folkeoplysende forening. Der er flest medlemmer i gymnastik, fodbold og fitness. Hele 38,4 % af det samlede medlemstal dyrker en af de tre aktiviteter. Padel, badminton, ridning og håndbold har også mange medlemmer. De uniformerede korps har også en pæn del af medlemmerne. Padel er en forholdsvis stor aktivitet i skoledistriktet i forhold til de andre skoledistrikter, og i Ballum kan der dyrkes atletik som det eneste sted i kommunen.

Det er i overvejende grad idrætshaller, multihaller og boldbaner, som benyttes af markant flest borgere ved folkeoplysende aktivitet. Herefter er det de særligt indrettede faciliteter, som kun benyttes til én aktivitet, der benyttes af mange borgere samlet set. Det kan eksempelvis være fitnesslokaler og padelbaner samt ridehaller og ridebaner.

## 4.5b Folkeoplysende foreninger i Skærbæk skoledistrikt

Medlemstallet i de folkeoplysende foreninger er i perioden 2016-2022 steget med 547 medlemmer, som primært skyldes en stigning på 497 idrætsmedlemmer, trods et fald i 2020, hvilket må formodes at skyldes covid-19 situationen i 2020. Medlemstallet har dog indtil videre toppet i 2021, hvilket skyldes at Aktive Timer blev en folkeoplysende forening. Bemærkelsesværdigt er det, at de uniformerede korps(spejderne) havde et fald af medlemmer i 2021 modsat de uniformerede korps stigning i medlemmer i hele Tønder Kommune og at de øvrige foreninger har haft stigning i medlemmer. Se tabel 4.5.1b.

Den samlede andel af medlemmer i forhold til befolkningsudviklingen har været stigende siden 2016 op til 53 % i 2021 og 50,6 % i 2022. Det er 9,8 % højere end Tønder Kommune som helhed. Dog kun 2,3 % mere,

hvis Aktive Timer fratrækkes i beregningen. Når der sammenlignes med procentandel af befolkningen, var der en lille stigning fra 2016 til 2019 og en markant stigning frem mod 2021 og 2022, men som nævnt blev Aktive Timer folkeoplysende. Uden Aktive Timer havde andelen været tæt på det samme fra 2019 til 2022 med en lille stigning på 0,6 % og en stigning på 1,4 % siden 2016. Det kan tyde på, at stigningen i andelen af medlemmer fra 2021 til 2022 derfor er helt naturligt i henhold til, at der også blev lidt flere borgere.

Tabel 4.5.1b *Indberettede medlemstal for de folkeoplysende foreninger*

<b>Aktivitet / År</b>	<b>2016</b>	<b>2019</b>	<b>2021</b>	<b>2022</b>
Idræt	2.667	2.669	3.338	3.164
Uniformerede korps	77	102	79	88
Politiske og religiøse	0	0	0	0
Øvrige	73	69	70	112
<b>I alt</b>	<b>2.817</b>	<b>2.840</b>	<b>3.487</b>	<b>3.364</b>
Befolkning	6.749	6.676	6.579	6.649
<i>Procent af befolkning</i>	<i>41,7</i>	<i>42,5</i>	<i>53,0 (42,4)*</i>	<i>50,6 (43,1)*</i>

\* Uden Aktive timer

Udviklingen indenfor de forskellige folkeoplysende kategorier – Idræt, Uniformerede korps, Politiske og religiøse og Øvrige – har næsten samme tendenser som på samlede niveau. Dog med nogle lidt større udsving for de Uniformerede korps og Øvrige end idrætsforeningerne. Se figur 4.5.1b.

Modsat Tønder Kommune som helhed, har Skærbæk skoledistrikt haft fremgang i antallet af medlemmer og fremgang i andel af befolkningen som er medlem af en folkeoplysende forening.

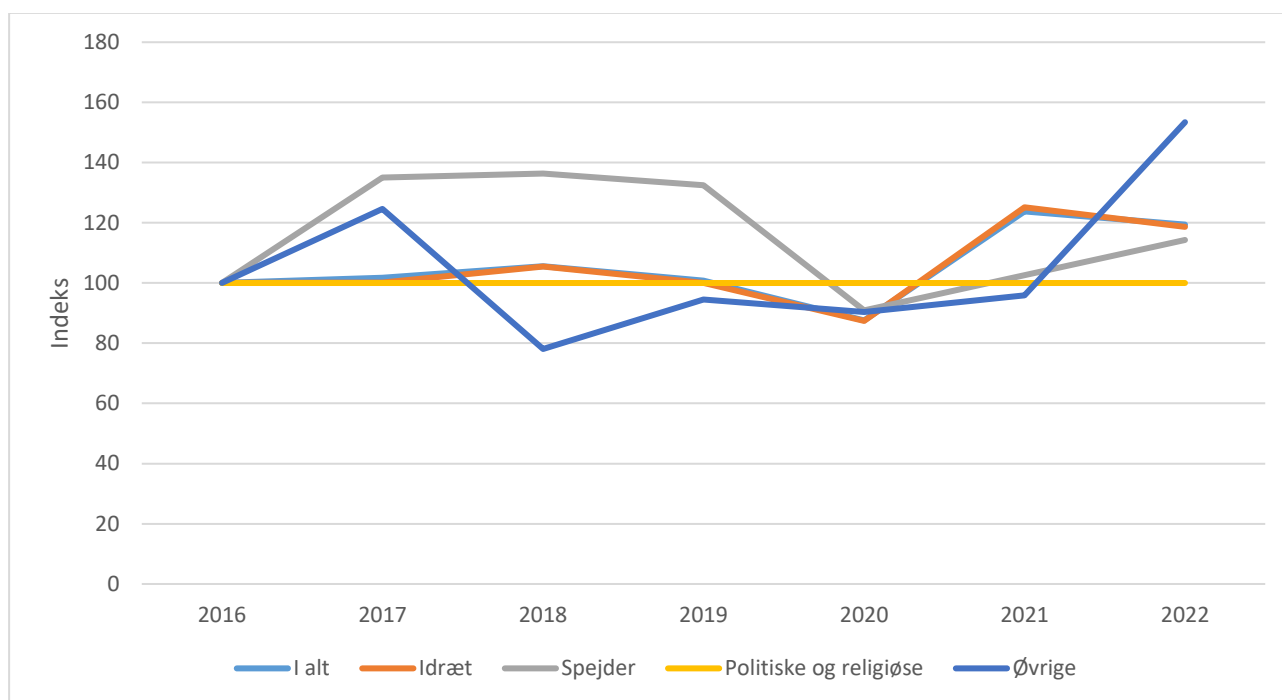
Til sammenligning med de øvrige tre skoledistrikter, så har Skærbæk skoledistrikt haft den tredjestørste stigning i andelen af befolkningen(uden Aktive Timer), som er medlemmer i de folkeoplysende foreninger siden 2016. Se tabel 4.5.2b. Det er også værd at bemærke, at Skærbæk skoledistrikt er på et lidt højere niveau end før covid-19 situationen.

Tabel 4.5.2b *Andelen af befolkningen, som er medlem i forening – i procent*

Skoledistrikt / År	2016	2019	2021	2022
Løgumkloster	36,1	39,8	37,7	39,5
Skærbæk	41,7	42,5	(42,4)* 53,0	(43,1)* 50,6
Toftlund	45,9	50,2	40,6	41,7
Tønder	34,4	34,9	33,8	36,1

\* Uden Aktive Timer

Figur 4.5.1b *Udvikling folkeoplysende foreninger 2016 - 2022*



Fra 2016 til 2022 har der været fald i medlemmer fra 0-24 år, hvor der er et fald i idrætten på 148 medlemmer fra 2016 til 2022 og et samlet fald på 131 medlemmer siden 2016. Se tabel 4.5.3b.

I den samlede andel af medlemmer fra 0-24 år i forhold til befolkningsudviklingen har det dog været meget opadgående med 2,6 % siden 2016, men med et fald på 2,9 % siden 2019.

Tabel 4.5.3b *Indberettede medlemstal for de folkeoplysende foreninger / 0-24 år*

<b>Aktivitet / År</b>	<b>2016</b>	<b>2019</b>	<b>2021</b>	<b>2022</b>
Idræt	1.975	1.971	1.806	1.827
Uniformerede korps	65	79	61	57
Politiske og religiøse	0	0	0	0
Øvrige	19	23	18	44
<b>I alt</b>	<b>2.059</b>	<b>2.073</b>	<b>1.885</b>	<b>1.928</b>
Befolkning	1.810	1.737	1.645	1.657
<i>Procent af befolkning</i>	<i>113,8</i>	<i>119,3</i>	<i>114,6</i>	<i>116,4</i>

Der er store forskelle på andelen af børn og unge som medlemmer i forhold til befolkningen i de fire skoledistrikter. I tabel 4.5.4b ses en opgørelse på andelen af 0-18 åriges medlemskaber i foreningerne i forhold til befolkningstallet. I tabel 4.5.5b ses en opgørelse på andelen af 0-24 åriges medlemskaber i foreningerne i forhold til befolkningstallet.

I de to tabeller er det tydeligt, at der er en væsentligt større andel af børn og unge som er foreningsaktive i Skærbæk skoledistrikt i forhold til de tre andre skoledistrikter. Skærbæk skoledistrikt er på en væsentlig højere andel end de øvrige skoledistrikter.

Det er også tydeligt, at når der skelnes mellem under 18 år og under 24 år, så er der en markant forskel i andelen af medlemskab i en forening. Det tyder på, at der er et markant frafald i de senere ungdomsår, og det fremgår også fra andre undersøgelser, at en del stopper i foreningerne allerede i 12-14 års alderen. Her tyder det dog på, at i Skærbæk skoledistrikt falder medlemmer i alderen 18-24 år fra i noget højere grad end i Løgumkloster og Toftlund skoledistrikt.

Til sammenligning med udviklingen af andelen af den samlede befolkning, så er det samme tendens ved 0-18 årige og 0-24 årige, bortset fra at Skærbæk skoledistrikt går tilbage i 2022 for de 0-18 årige.

Tabel 4.5.4b *Andelen af 0-18 årige, som er medlem i forening – i procent*

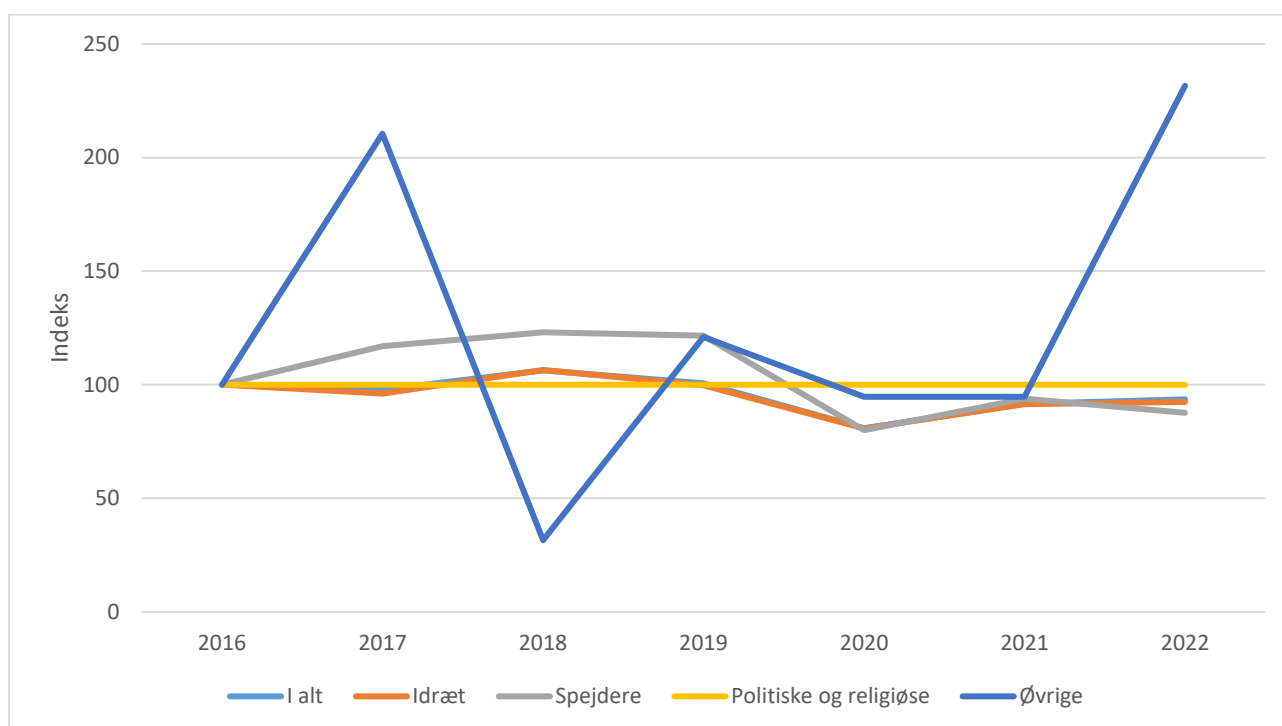
<b>Skoledistrikt / År</b>	<b>2016</b>	<b>2019</b>	<b>2021</b>	<b>2022</b>
Løgumkloster	92,9	95,9	92,4	99,9
Skærbæk	142,4	152,3	141,2	138,8
Toftlund	77,8	93,8	92,3	89,4
Tønder	96,8	95,8	94,2	100,8

Tabel 4.5.5b *Andelen af 0-24 årige, som er medlem i forening – i procent*

Skoledistrikt / År	2016	2019	2021	2022
Løgumkloster	85,9	87,9	81,7	89,8
Skærbæk	113,8	119,3	114,6	116,4
Toftlund	88,8	100,2	85,5	85,0
Tønder	78,6	82,8	77,5	84,7

Udviklingen indenfor de forskellige folkeoplysende kategorier for 0-24 årige ligner meget udviklingen viser på det samlede medlemstal, bortset fra store udsving i Øvrige. Se figur 2.3.2.

Figur 4.5.2b *Udvikling folkeoplysende foreninger 2016 – 2022 / 0-24 år*



Af medlemmer over 25 år er der derimod sket en medlemsstigning inden for idrætten og de uniformerede korps siden 2016 – også i perioden 2019-2021 på trods af covid-19 situationen. Se tabel 4.5.6b.

I den samlede andel af medlemmer fra 25-59 år i forhold til befolkningsudviklingen har det været opgående med 3,5 procentpoint siden 2016 uden Aktive Timer, hvor stigningen allerede kom i 2021.



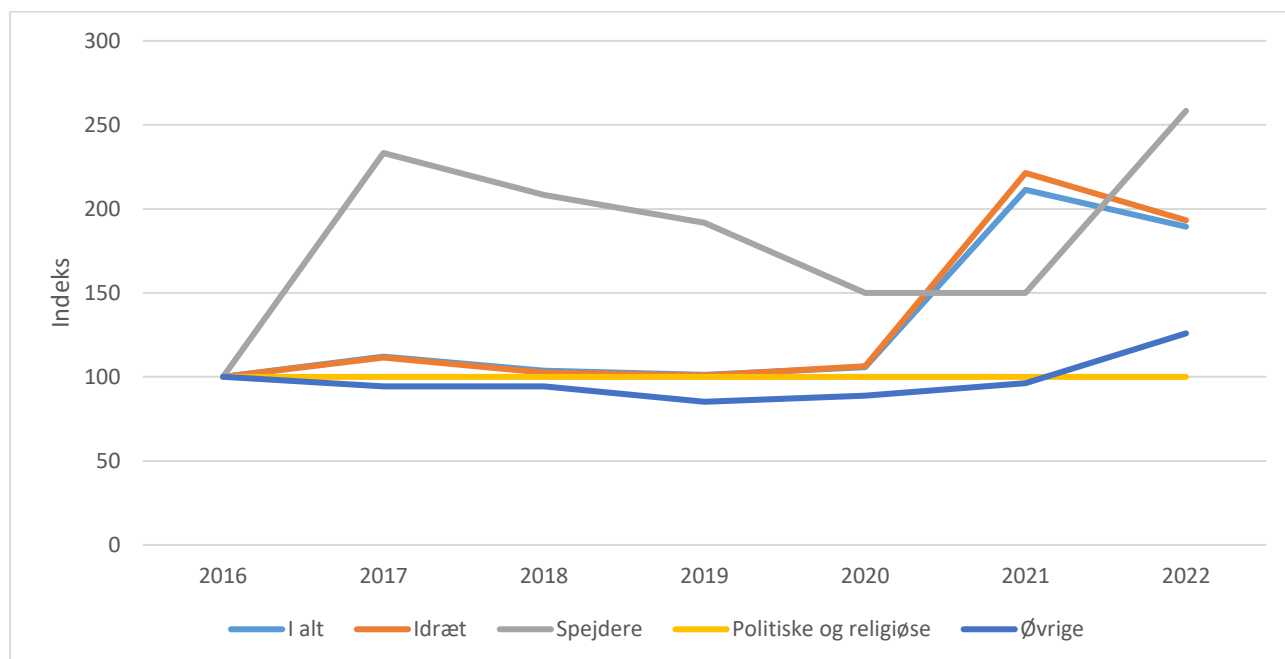
Tabel 4.5.6b *Indberettede medlemstal for de folkeoplysende foreninger / over 25 år*

Aktivitet / År	2016	2019	2021	2022
Idræt	692	698	1.532	1.337
Uniformerede korps	12	23	18	31
Politiske og religiøse	0	0	0	0
Øvrige	54	46	52	68
<b>I alt</b>	<b>758</b>	<b>767</b>	<b>1.602</b>	<b>1.436</b>
Befolkning	4.939	4.939	4.934	4.992
<i>Procent af befolkning</i>	<i>15,3</i>	<i>15,5</i>	<i>32,5</i> <i>(18,4)*</i>	<i>28,8</i> <i>(18,8)*</i>

\* Uden Aktive Timer

Udviklingen indenfor de forskellige folkeoplysende kategorier for medlemmer over 25 år ligner meget udviklingen på det samlede medlemstal, dog er der i de Uniformerede korps og de Øvrige sket en forholdsvis stor stigning i 2022. Se figur 4.5.3b.

Figur 4.5.3b *Udvikling folkeoplysende foreninger 2016 – 2022 / Over 25 år*



Prognoser for medlemstal frem mod 2030 viser et fortsat fald i antallet af medlemmer. Prognoserne er beregnet ud fra befolkningsprognosen. Her er det værd at bemærke, at andelen af befolkningen, som er medlem af en folkeoplysende forening, har været stabil siden 2016, og derfor kan befolkningsudviklingen benyttes som en overordnet rettesnor for antallet af medlemmer i foreningerne. Prognosen for medlemstal frem mod 2030 er derfor et udtryk for hvordan medlemstallene vil udvikle sig, hvis de følger den forventede befolkningsudvikling. Se figur 4.5.4b, 4.5.5b, 4.5.6b, 4.5.7b, 4.5.8b og 4.5.9b.

Ifølge prognosen vil der samlet være et fald på 157 medlemmer frem mod 2030

For under 25 år tilskriver prognosen et fald på 123 medlemmer frem mod 2030.

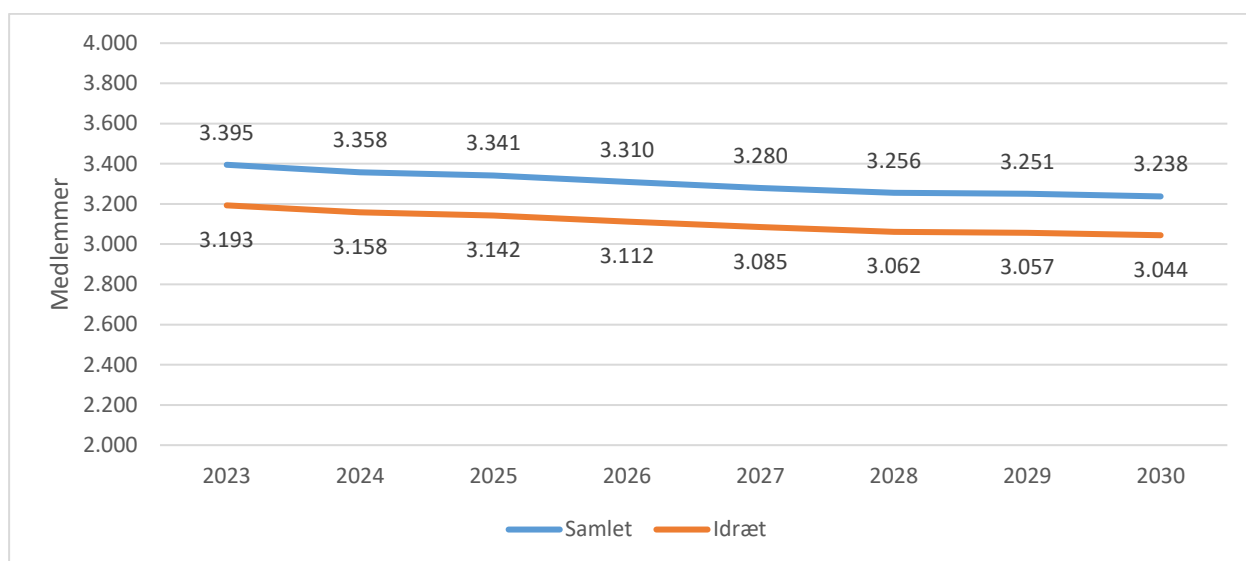
For over 25 år tilskriver prognosen et fald på 14 medlemmer frem mod 2030.

Hvis der tages udgangspunkt i befolkningsprognosen for borgere med dansk oprindelse, så vil der være et samlet fald på 345 medlemmer frem mod 2030.<sup>46</sup>

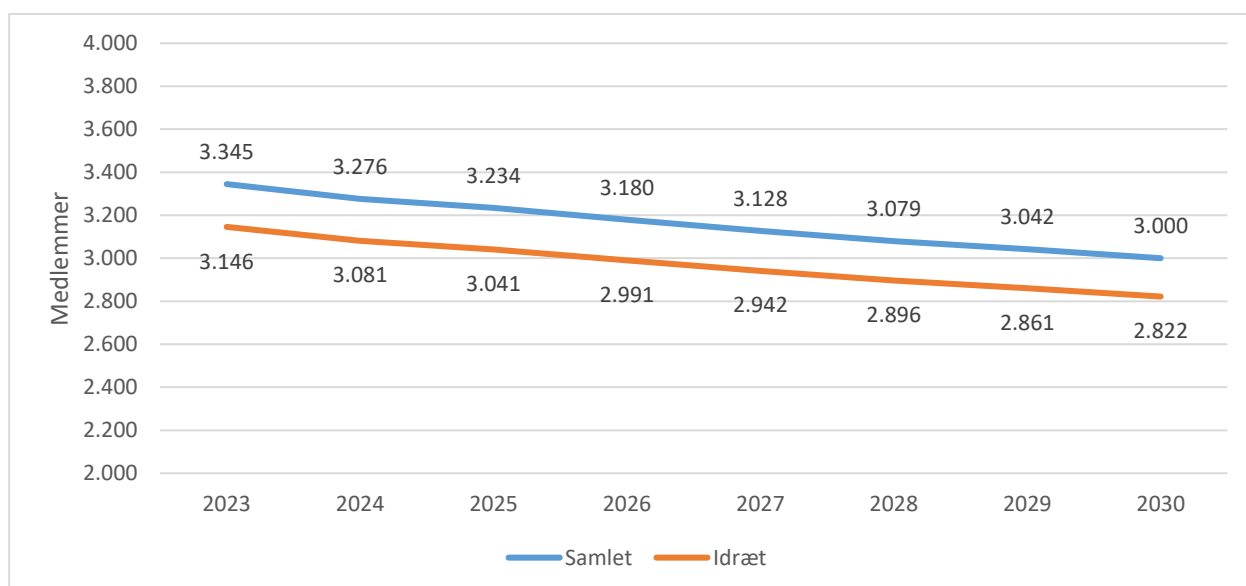
For under 25 år vil der være et fald på 270 medlemmer frem mod 2030.

For over 25 år vil der være et fald på 129 medlemmer frem mod 2030.

Figur 4.5.4b *Prognose for medlemsudvikling i Skærbæk skoledistrikt frem mod 2030, baseret på prognose for befolkningsudviklingen*

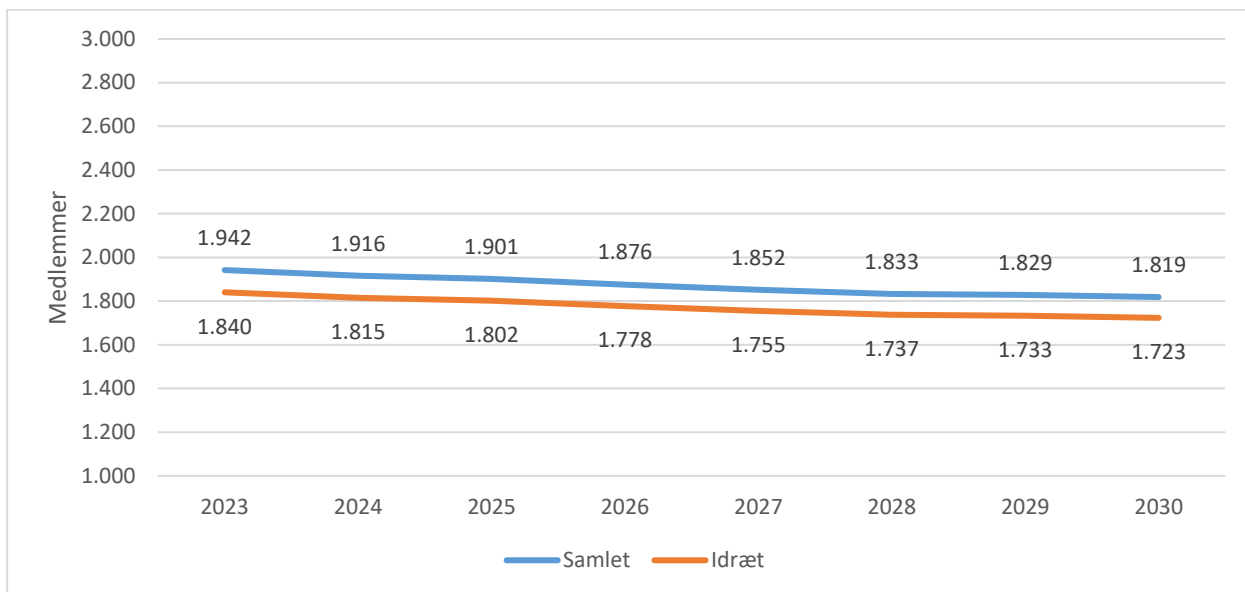


Figur 4.5.5b *Prognose for medlemsudvikling i Skærbæk skoledistrikt frem mod 2030, baseret på prognose for befolkningsudviklingen – dansk oprindelse*

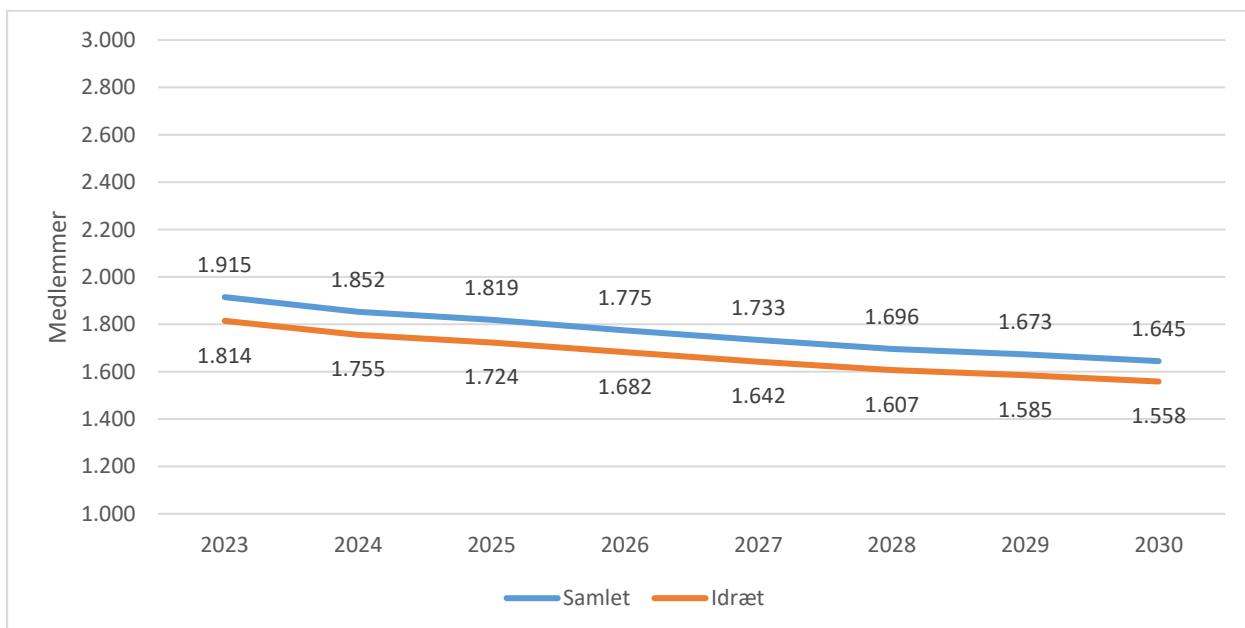


<sup>46</sup> Der er forskelle mellem det samlede fald i antal medlemmer og i fald i medlemmer 0-24 år og over 25 år i prognosen for borgere med dansk oprindelse. Årsagen er, at der er usikkerheder i beregningen bag prognosen, som er større end når der laves beregning på den samlede befolkning.

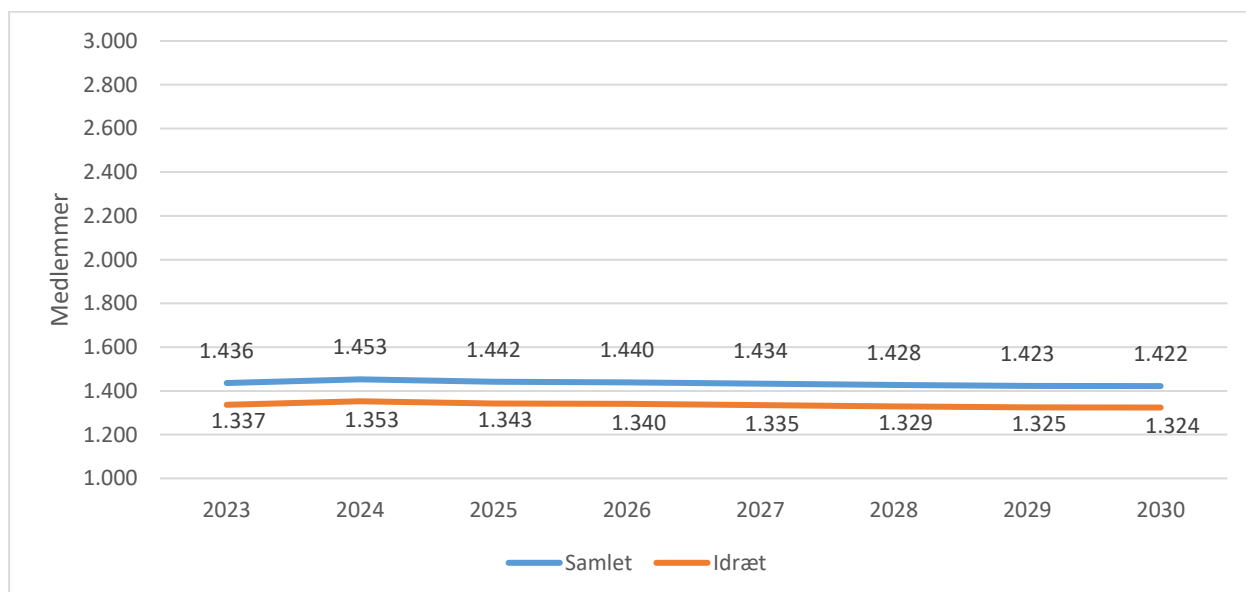
Figur 4.5.6b *Prognose for medlemsudvikling i Skærbæk skoledistrikt frem mod 2030 / 0-24 år, baseret på prognose for befolkningsudviklingen 0-24 år*



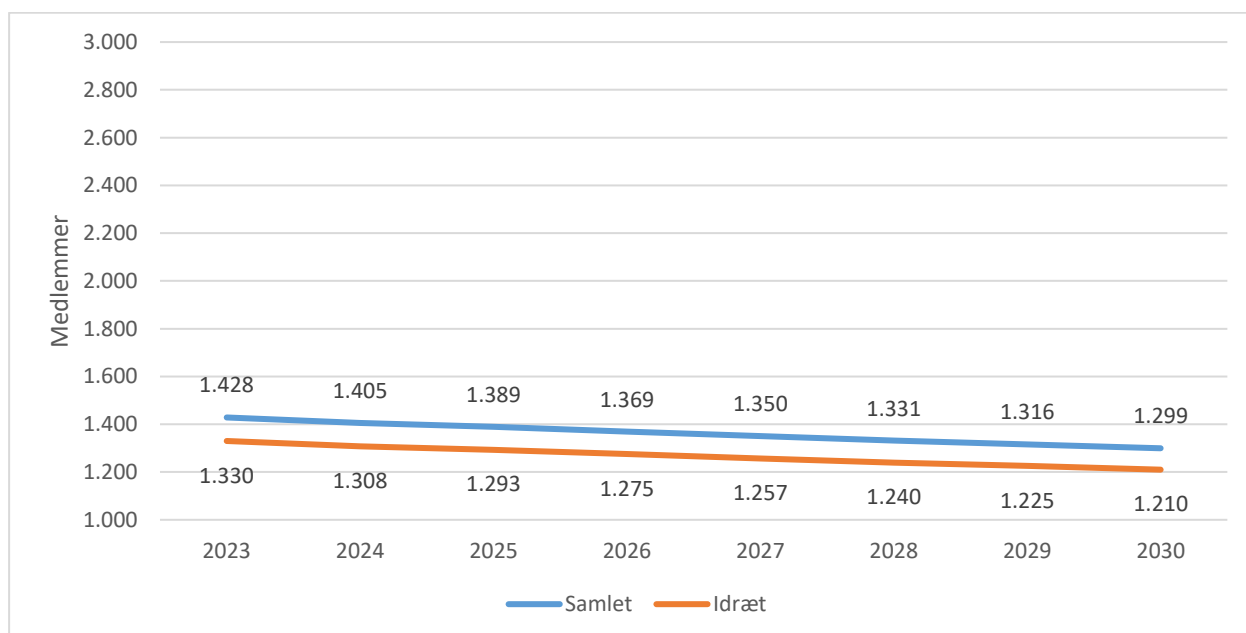
Figur 4.5.7b *Prognose for medlemsudvikling i Skærbæk skoledistrikt frem mod 2030 / 0-24 år, baseret på prognose for befolkningsudviklingen 0-24 år – dansk oprindelse*



Figur 4.5.8b *Prognose for medlemsudvikling i Skærbæk skoledistrikt frem mod 2030 / Over 25 år, baseret på prognose for befolkningsudviklingen 25+ år*



Figur 4.5.9b *Prognose for medlemsudvikling i Skærbæk skoledistrikt frem mod 2030 / Over 25 år, baseret på prognose for befolkningsudviklingen 25+ år – dansk oprindelse*



Blandt de folkeoplysende aktiviteter i Skærbæk skoledistrikt er der flest medlemmer i svømning, gymnastik og fodbold, hvor hele 49,2 % af medlemmerne dyrker en af de tre idrætsgrene. Svømning med 23 %. Gymnastik med 14,1 %. Fodbold med 12,1 %. Herefter er blandet børneaktivitet i Frifelt, ridning, badminton og håndbold de mest dyrkede idrætsgrene. Uniformerede korps står for 2,6 % af medlemmerne. Se tabel 4.5.7b.

Af benyttede faciliteter er det på nuværende tidspunkt i overvejende grad svømmehaller, haller og boldbaner, som benyttes af flest borgere ved folkeoplysende aktivitet. Herudover er det særligt indrettede faciliteter, som kan benyttes til én aktivitet, eksempelvis ridehal/ridebaner.

For mange af de folkeoplysende aktiviteter, som har færre medlemmer end ovennævnte aktiviteter, er det værd at bemærke, at de typisk bliver dyrket som en selvorganiserende aktivitet, eller i en anden almennyttig forening.

I Skærbæk skoledistrikt går flere indendørs idrætter tilbage fra 2021 til 2022 i forhold til Tønder Kommune som helhed. Fodbold er både indendørs og udendørs, men i tabel 4.5.7b er der opgjort på udendørs medlemmer.

Tabel 4.5.7b<sup>47</sup>

Aktivitet	Folkeoplysende	Almennyttig	Selvorg.	Minimums medlemstal i 2022	Udvikling 2021-22	Facilitet
Svømning	x		x	774	43,6 %	svømmehal
Gymnastik	x			474	-9,7 %	hal
Fodbold	x			407	-14,6 %	boldbane, kunstgræsbane, hal
Blandet børneaktivitet	x		x	262	-9 %	hal
Ridning	x		x	173	-1,7 %	ridehal, ridebane, ridesti
Badminton	x			163	-13,3 %	hal
Uniformerede korps	x			88	11,4 %	spejderhytte, shelters, skov
Håndbold	x			77	-11,5 %	hal
Skydning / Bueskydning	x			71	-12,3 %	skydebane / hal, græsareal
Padel	(x)	(x)	x	49	100 %	padelbane
Hundefører	x	x	x	49	-5,8 %	græsareal, lokale
Krofl	(x)	x	(x)	38 <sup>48</sup>	100 %	græsareal
Dans	(x)		x	37	-55,4 %	Hal, lokale
E-sport	(x)		x	32	77,8 %	lokale
Teater	(x)	x		31	100 %	lokale, teatersal
Motorsport	x			21	-30,0 %	speedway-bane

<sup>47</sup> Der er tale om minimumstal, da der mangler indberetning pr. aktivitet fra nogle få foreninger

<sup>48</sup> Krofl er en aktivitet i mange foreninger udenfor det folkeoplysende område, og det må formodes, at der er væsentligt flere foreningsaktive, som dyrker krofl i andre almennyttige foreninger

Jagt og Fiskeri	(x)	x	x	15	0 %	jagtområder / åer
Volleyball	x		(x)	12	0 %	hal, beachbane
Tennis	x			11	0 %	tennisbane, hal
Floorball	x			9	-18,2 %	hal

#### 4.5.1b Sammenfatning

Det samlede medlemstal i Skærbæk skoledistrikt i de folkeoplysende foreninger har været stigende i perioden 2016-2022. Ligeledes har den samlede andel af befolkningen, som har været medlem af de folkeoplysende foreninger, været stigende fra 41,7 % til 43,1 % i samme periode – uden indregning af Aktive Timer, som blev folkeoplysende forening i 2021.

Prognosen for medlemsudviklingen viser, at der vil være 157 færre medlemmer i de folkeoplysende foreninger i 2030. Såfremt der tages udgangspunkt i borgere med dansk oprindelse, så viser prognosen, at der vil være 345 færre medlemmer i de folkeoplysende foreninger i 2030.

For de 0-24 årige har medlemstallet været nedadgående i perioden 2016-2022. Andelen af de 0-24 årige, som har været medlem af de folkeoplysende foreninger, har dog været stigende med knap 3 %.

Prognosen for medlemsudviklingen viser, at der vil være 123 færre medlemmer i alderen 0-24 år i 2030. Såfremt der tages udgangspunkt i 0-24 årige med dansk oprindelse, så viser prognosen, at der vil være 270 færre medlemmer fra 0-24 år i de folkeoplysende foreninger i 2030.

For medlemmer over 25 år har medlemstallet været stigende i perioden 2016-2022. Andelen af borgere over 25 år, som har været medlem i de folkeoplysende foreninger, har også været stigende med 3,5 %.

Til trods for det stigende medlemstal for borgere over 25 år, så viser prognosen for medlemsudviklingen, at der vil være 14 færre medlemmer over 25 år i 2030. Såfremt der tages udgangspunkt i borgere over 25 år med dansk oprindelse, så viser prognosen, at der vil være 129 færre medlemmer i de folkeoplysende foreninger i 2030.

I Skærbæk skoledistrikt har der siden 2016 været fremgang i antallet af medlemmer og i andelen af befolkningen, som er medlem af en folkeoplysende forening.

Der er flest medlemmer i svømning, gymnastik og fodbold. Hele 49,2 % af det samlede medlemstal dyrker en af de tre aktiviteter. Blandt børneaktivitet, ridning, badminton og håndbold har også mange medlemmer. De uniformerede korps har en mindre del af medlemmerne. Idræt på tværs i Frifelt sportsforening er en forholdsvis stor aktivitet i skoledistriktet, og i Skærbæk kan der dyrkes motorsport som det eneste sted i kommunen.

Det er i overvejende grad svømmehaller, idrætshaller, multihaller og boldbaner, som benyttes af markant flest borgere ved folkeoplysende aktivitet. Herefter er det de særligt indrettede faciliteter, som kun benyttes til én aktivitet, der benyttes af mange borgere samlet set. Eksempelvis ridehaller og ridebaner.

#### 4.5c Folkeoplysende foreninger i Toftlund skoledistrikt

Medlemstallet i de folkeoplysende foreninger er i perioden 2016-2022 faldet med 366 medlemmer, med et stort fald i årene 2020-2021, hvilket må formodes at skyldes covid-19 situationen i 2020 og 2021, hvor foreningerne og de indendørs faciliteter var lukkede eller meget begrænset i adgang. Medlemstallet er kun steget lidt i 2022. Bemærkelsesværdigt er det, at de uniformerede korps(spejderne) havde en stigning af medlemmer i 2021, så de var på et højere medlemstal i 2021 end i 2016, men er dog faldet i 2022 til samme medlemstal som i 2019. Se tabel 4.5.1c.

Den samlede andel af medlemmer i forhold til befolkningsudviklingen har efter en stigning på over 4 % fra 2016 til 2019 faldet med 4,2 % i 2022 sammenlignet med 2016 og hele 8,5 % siden 2019. Det kan tyde på, at covid-19 situationen ramte hårdt i Toftlund skoledistrikt og selvom der er fremgang i 2022, er der langt op til niveauet før 2020.

Tabel 4.5.1c *Indberettede medlemstal for de folkeoplysende foreninger*

Aktivitet / År	2016	2019	2021	2022
Idræt	3.100	3.325	2.617	2.747
Uniformerede korps	299	286	323	288
Politiske og religiøse	0	0	0	0
Øvrige	92	149	104	90
<b>I alt</b>	<b>3.491</b>	<b>3.760</b>	<b>3.044</b>	<b>3.125</b>
Befolkning	7.608	7.493	7.502	7.492
<i>Procent af befolkning</i>	<i>45,9</i>	<i>50,2</i>	<i>40,6</i>	<i>41,7</i>

Udviklingen indenfor de forskellige folkeoplysende kategorier – Idræt, Uniformerede korps, Politiske og religiøse og Øvrige – har næsten samme tendenser som på samlede niveau. Dog med nogle meget store udsving for Øvrige, som svinger meget i medlemstal år for år, i forhold til Idræt og Uniformerede korps samt en lille forskel ved, at de uniformerede korps havde stigning i medlemmer i 2021. Se figur 4.5.1c.

Til sammenligning med Tønder Kommune som helhed, er det Toftlund skoledistrikt, som står for faldet i antallet af medlemmer og i andelen af befolkningen, som er medlem af en folkeoplysende forening.

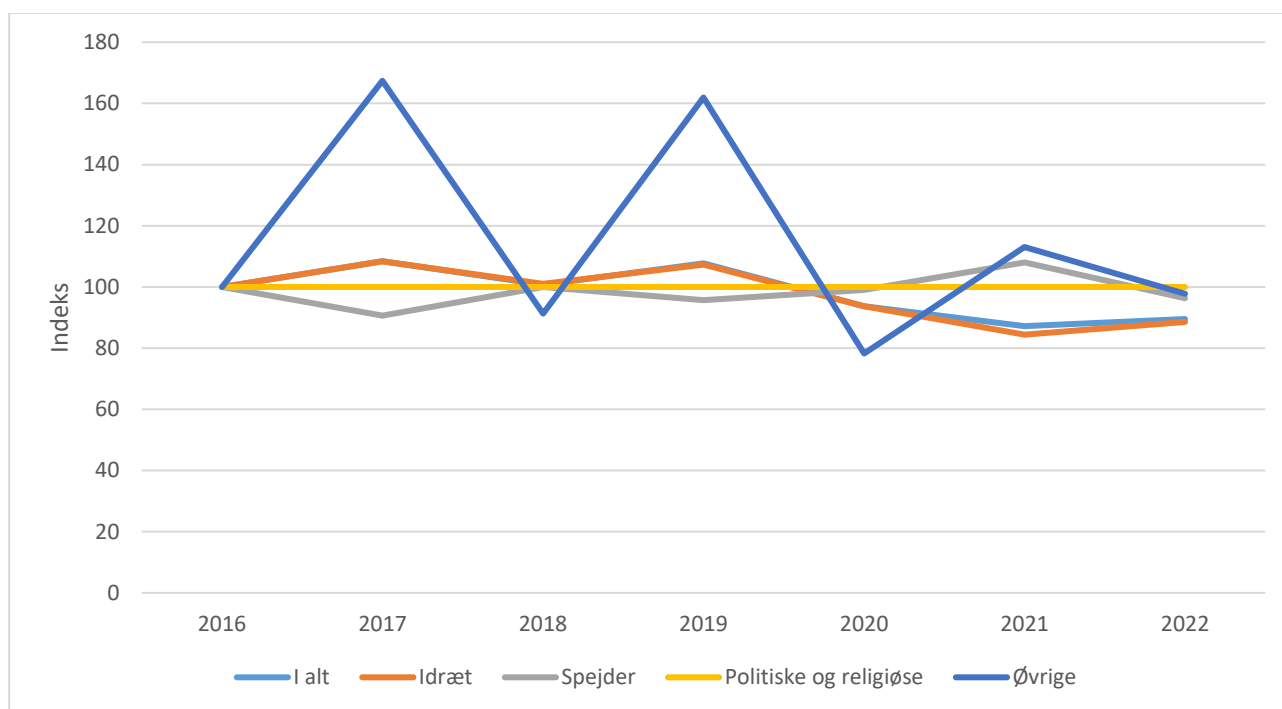
Modsat de øvrige tre skoledistrikter, har Toftlund skoledistrikt haft stort fald i andelen af befolkningen, som er medlemmer i de folkeoplysende foreninger siden 2016. Det er også værd at bemærke, at Toftlund skoledistrikt ikke er kommet tilbage på samme niveau som før covid-19 situationen i modsætning til de andre skoledistrikter.

Tabel 4.5.2c Andelen af befolkningen, som er medlem i forening – i procent

Skoledistrikt / År	2016	2019	2021	2022
Løgumkloster	36,1	39,8	37,7	39,5
Skærbæk	41,7	42,5	(42,4)* 53,0	(43,1)* 50,6
Toftlund	45,9	50,2	40,6	41,7
Tønder	34,4	34,9	33,8	36,1

\* Uden Aktive Timer

Figur 4.5.1c Udvikling folkeoplysende foreninger 2016 - 2022



Fra 2016 til 2022 har der været fald i medlemmer fra 0-24 år, hvor der er et fald i idrætten på 191 medlemmer fra 2016 til 2022 og et samlet fald på 199 medlemmer siden 2016. Se tabel 4.5.3c.

I den samlede andel af medlemmer fra 0-24 år i forhold til befolkningsudviklingen har der været et fald på 3,8 % siden 2016, men med et fald på 15,2 % siden 2019.



Tabel 4.5.3c *Indberettede medlemstal for de folkeoplysende foreninger / 0-24 år*

<b>Aktivitet</b>	<b>2016</b>	<b>2019</b>	<b>2021</b>	<b>2022</b>
Idræt	1.627	1.765	1.452	1.436
Uniformerede korps	204	201	191	203
Politiske og religiøse	0	0	0	0
Øvrige	67	77	62	60
<b>I alt</b>	<b>1.898</b>	<b>2.043</b>	<b>1.705</b>	<b>1.699</b>
Befolkning	2.138	2.039	1.994	1.998
<i>Procent af befolkning</i>	88,8	100,2	85,5	85,0

Der er store forskelle på andelen af børn og unge som medlemmer i forhold til befolkningen i de fire skoledistrikter. I tabel 4.5.4c ses en opgørelse på andelen af 0-18 åriges medlemskaber i foreningerne i forhold til befolkningstallet. I tabel 4.5.5c ses en opgørelse på andelen af 0-24 åriges medlemskaber i foreningerne i forhold til befolkningstallet.

I de to tabeller er det tydeligt, at der er en væsentligt større andel af børn og unge som er foreningsaktive i Skærbæk skoledistrikt i forhold til de tre andre skoledistrikter. Toftlund skoledistrikt er på en væsentlig lavere andel end de øvrige skoledistrikter for de 0-18 årige.

Det er også tydeligt, at når der skelnes mellem under 18 år og under 24 år, så er der en markant forskel i andelen af medlemskab i en forening. Det tyder på, at der er et markant frafald i de senere ungdomsår, og det fremgår også fra andre undersøgelser, at en del stopper i foreningerne allerede i 12-14 års alderen. Her tyder det på, at i Toftlund skoledistrikt falder medlemmer i alderen 18-24 år fra i lidt mindre grad end i særlig Skærbæk og Tønder skoledistrikt.

Til sammenligning med udviklingen af andelen af den samlede befolkning, så er det samme tendens ved 0-18 årige og 0-24 årige, bortset fra at Toftlund skoledistrikt går tilbage i 2022 for de 0-18 årige.

Tabel 4.5.4c *Andelen af 0-18 årige, som er medlem i forening – i procent*

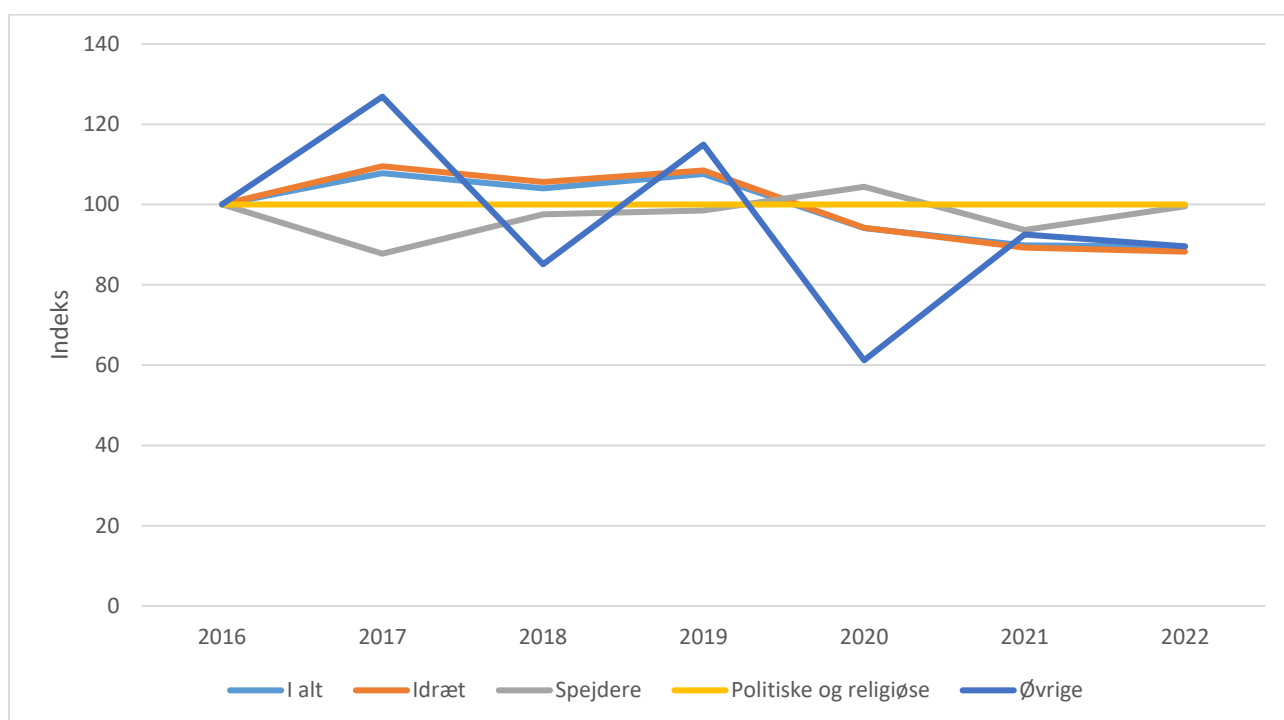
<b>Skoledistrikt / År</b>	<b>2016</b>	<b>2019</b>	<b>2021</b>	<b>2022</b>
Løgumkloster	92,9	95,9	92,4	99,9
Skærbæk	142,4	152,3	141,2	138,8
Toftlund	77,8	93,8	92,3	89,4
Tønder	96,8	95,8	94,2	100,8

Tabel 4.5.5c Andelen af 0-24 årige, som er medlem i forening – i procent

Skoledistrikt / År	2016	2019	2021	2022
Løgumkloster	85,9	87,9	81,7	89,8
Skærbæk	113,8	119,3	114,6	116,4
Toftlund	88,8	100,2	85,5	85,0
Tønder	78,6	82,8	77,5	84,7

Udviklingen indenfor de forskellige folkeoplysende kategorier for 0-24 årige ligner meget udviklingen viser på det samlede medlemstal, bortset fra store udsving i Øvrige. Se figur 4.5.2c.

Figur 4.5.2c Udvikling folkeoplysende foreninger 2016 – 2022 / 0-24 år



Af medlemmer over 25 år er der sket et medlemsfald inden for idrætten og de uniformerede korps siden 2016. Se tabel 4.5.6c.

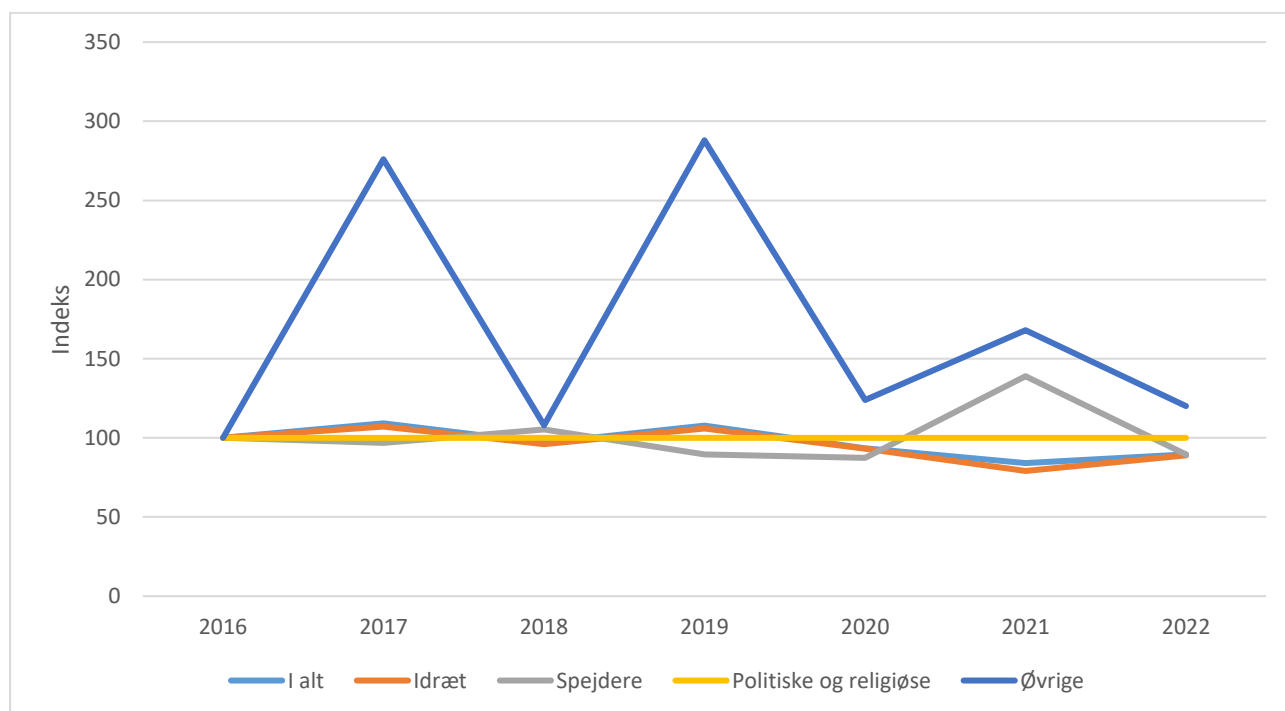
I den samlede andel af medlemmer fra 25-59 år i forhold til befolkningsudviklingen har det været nedadgående med 3,1 procentpoint siden 2016.

Tabel 4.5.6c *Indberettede medlemstal for de folkeoplysende foreninger / over 25 år*

Aktivitet	2016	2019	2021	2022
Idræt	1.473	1.560	1.165	1.311
Uniformerede korps	95	85	132	85
Politiske og religiøse	0	0	0	0
Øvrige	25	72	42	30
<b>I alt</b>	<b>1.593</b>	<b>1.717</b>	<b>1.339</b>	<b>1.426</b>
Befolkning	5.470	5.454	5.508	5.494
<i>Procent af befolkning</i>	<i>29,1</i>	<i>31,5</i>	<i>24,3</i>	<i>26,0</i>

Udviklingen indenfor de forskellige folkeoplysende kategorier for medlemmer over 25 år ligner meget udviklingen på det samlede medlemstal, med en lille stigning for idrætten i 2022. Se figur 4.5.3c.

Figur 4.5.3c *Udvikling folkeoplysende foreninger 2016 – 2022 / Over 25 år*



Prognoser for medlemstal frem mod 2030 viser et fortsat fald i antallet af medlemmer. Prognoserne er beregnet ud fra befolkningsprognosen. Her er det værd at bemærke, at andelen af befolkningen, som er medlem af en folkeoplysende forening, har været stabil siden 2016, og derfor kan befolkningsudviklingen benyttes som en overordnet rettesnor for antallet af medlemmer i foreningerne. Prognosen for medlemstal frem mod 2030 er derfor et udtryk for hvordan medlemstallene vil udvikle sig, hvis de følger den forventede befolkningsudvikling. Se figur 4.5.4c, 4.5.5c, 4.5.6c, 4.5.7c, 4.5.8c og 4.5.9c.

Ifølge prognosen vil der samlet være et fald på 264 medlemmer frem mod 2030

For under 25 år tilskriver prognosen et fald på 229 medlemmer frem mod 2030.

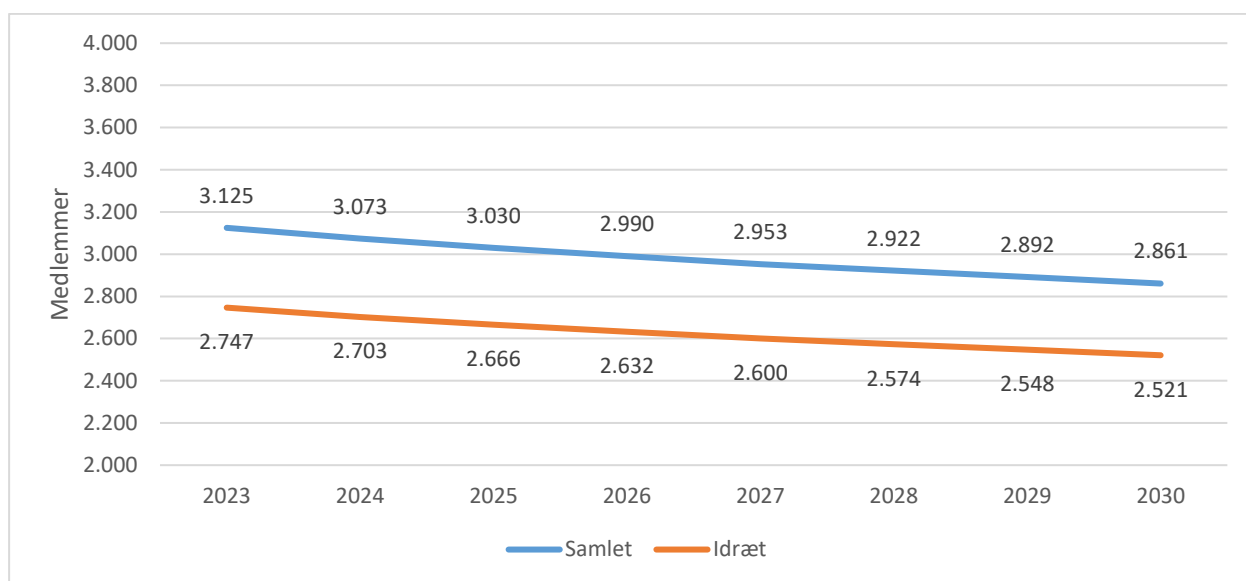
For over 25 år tilskriver prognosen et fald på 34 medlemmer frem mod 2030.

Hvis der tages udgangspunkt i befolkningsprognosen for borgere med dansk oprindelse, så vil der være et samlet fald på 346 medlemmer frem mod 2030.<sup>49</sup>

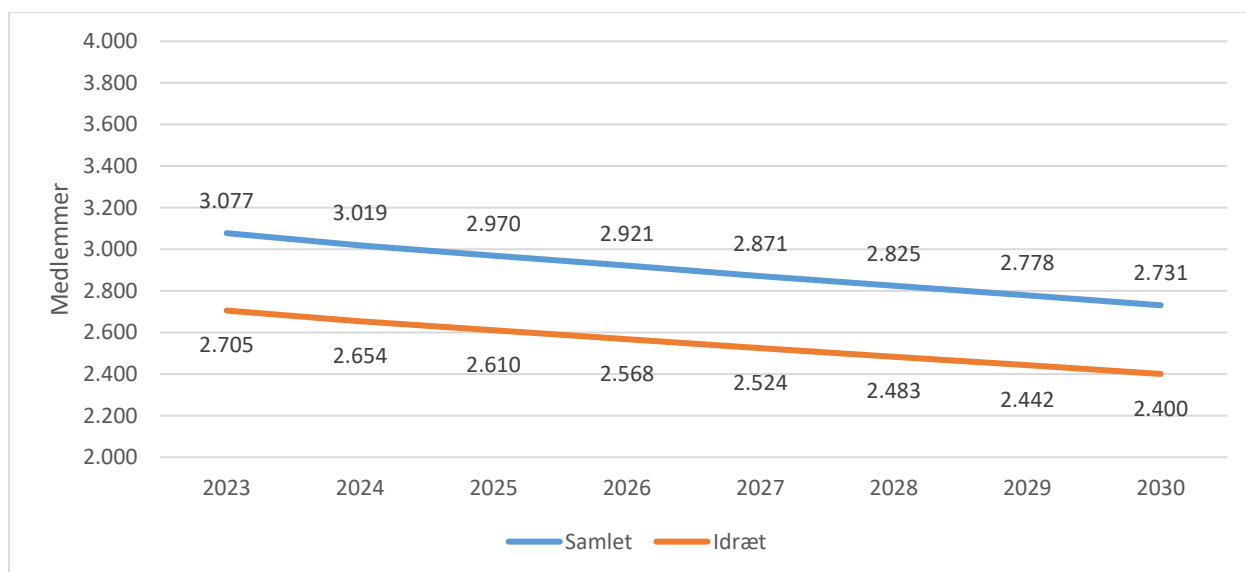
For under 25 år vil der være et fald på 385 medlemmer frem mod 2030.

For over 25 år vil der være et fald på 101 medlemmer frem mod 2030.

Figur 4.5.4c *Prognose for medlemsudvikling i Toftlund skoledistrikt frem mod 2030, baseret på prognose for befolkningsudviklingen*

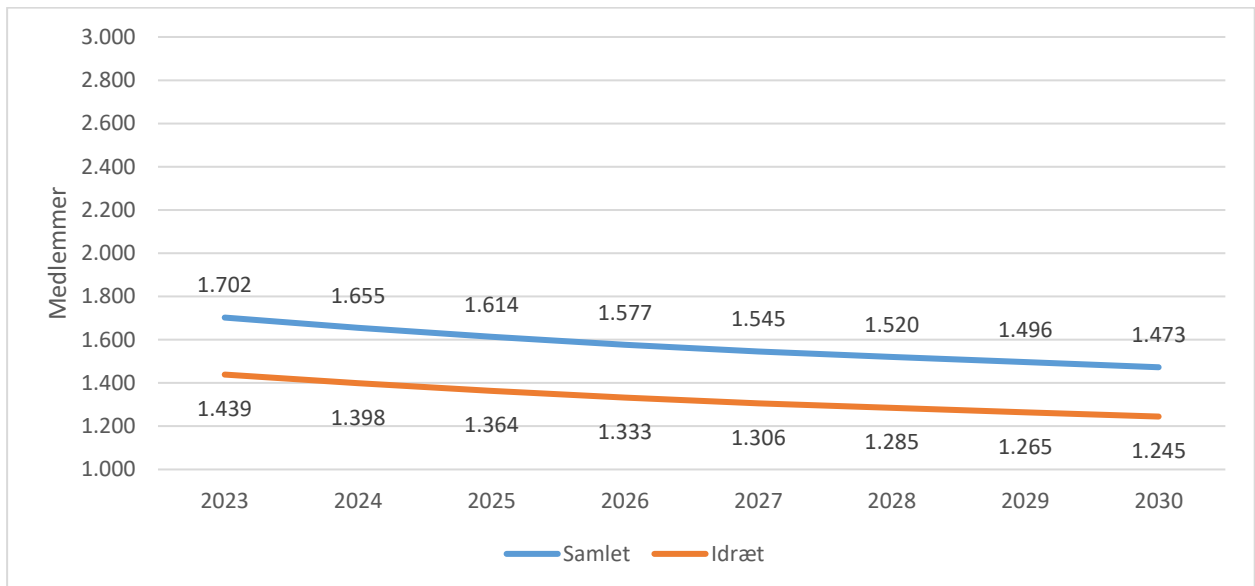


Figur 4.5.5c *Prognose for medlemsudvikling i Toftlund skoledistrikt frem mod 2030, baseret på prognose for befolkningsudviklingen – dansk oprindelse*

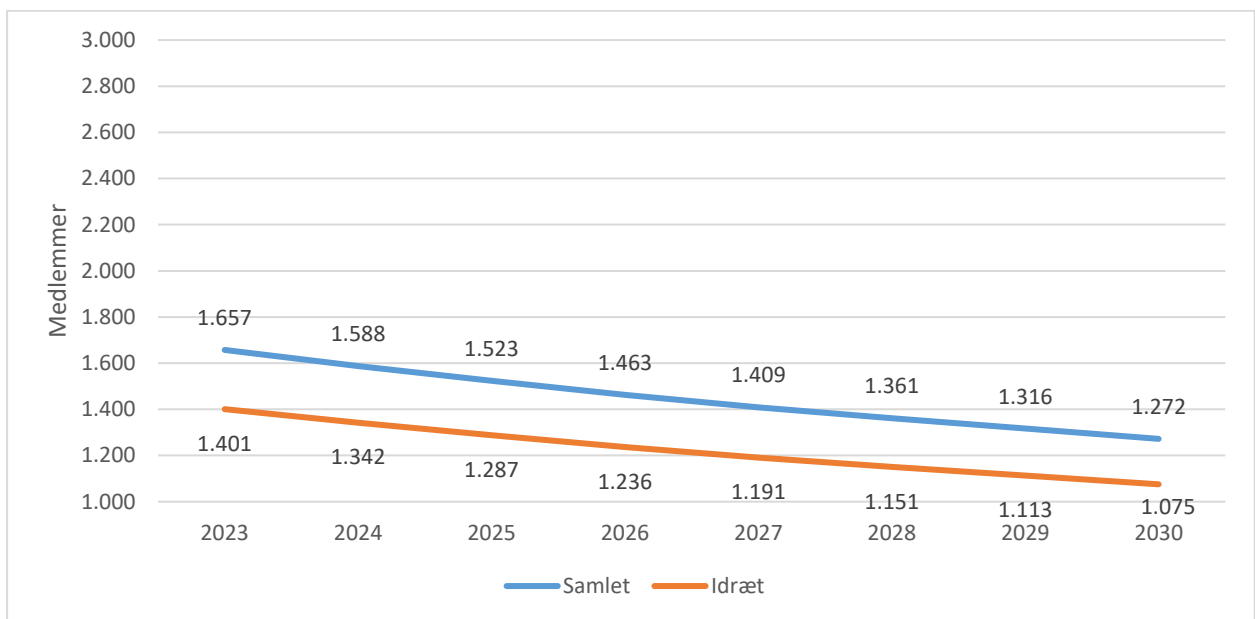


<sup>49</sup> Der er forskelle mellem det samlede fald i antal medlemmer og i fald i medlemmer 0-24 år og over 25 år i prognosen for borgere med dansk oprindelse. Årsagen er, at der er usikkerheder i beregningen bag prognosen, som er større end når der laves beregning på den samlede befolkning.

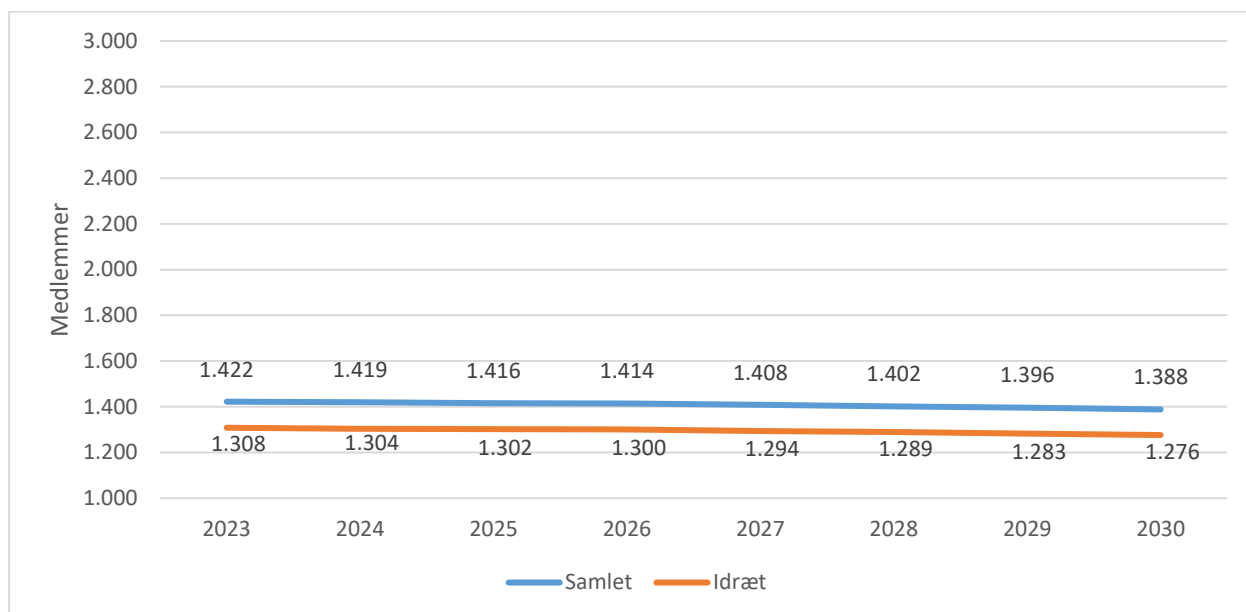
Figur 4.5.6c Prognose for medlemsudvikling i Toftlund skoledistrikt frem mod 2030 / 0-24 år, baseret på prognose for befolkningsudviklingen 0-24 år



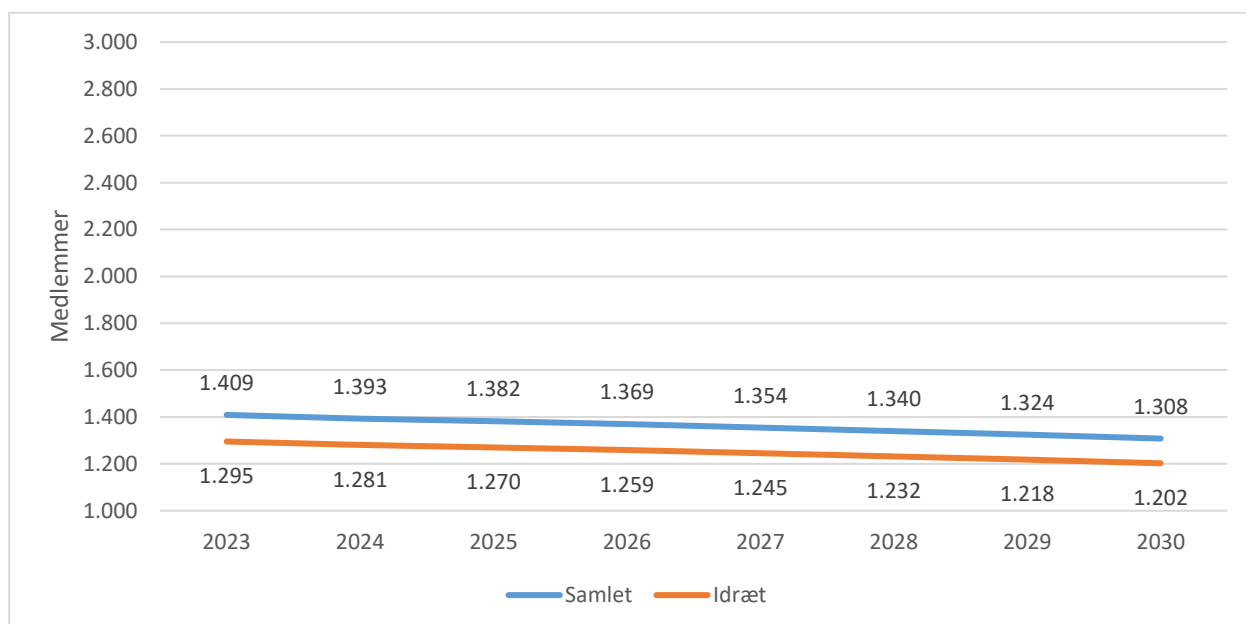
Figur 4.5.7c Prognose for medlemsudvikling i Toftlund skoledistrikt frem mod 2030 / 0-24 år, baseret på prognose for befolkningsudviklingen 0-24 år – dansk oprindelse



Figur 4.5.8c Prognose for medlemsudvikling i Toftlund skoledistrikt frem mod 2030 / Over 25 år, baseret på prognose for befolkningsudviklingen 25+ år



Figur 4.5.9c Prognose for medlemsudvikling i Toftlund skoledistrikt frem mod 2030 / Over 25 år, baseret på prognose for befolkningsudviklingen 25+ år – dansk oprindelse



Blandt de folkeoplysende aktiviteter i Toftlund skoledistrikt er der flest medlemmer i gymnastik, fodbold og svømning, hvor hele 51% af medlemmerne dyrker en af de tre idrætsgrene. Gymnastik med 19,1 %. Fodbold med 17 %. Svømning med 14,9 %. Herefter er håndbold, fitness, badminton, og skydning de mest dyrkede idrætsgrene. Uniformerede korps står for 9,2 % af medlemmerne. Se tabel 4.5.7c.

Fitness som generelt er en af de mest dyrkede bevægelsesformer har 8,6 % af det samlede medlemstal. Generelt for Toftlund skoledistrikt er, at det er de mest traditionelle aktiviteter, som dyrkes.

Af benyttede faciliteter er det på nuværende tidspunkt i overvejende grad haller, boldbaner og svømmehaller, som benyttes af flest borgere ved folkeoplysende aktivitet.

Generelt går flere indendørs idrætter frem fra 2021 til 2022, og flere udendørs aktiviteter går tilbage. Fodbold er både indendørs og udendørs, men i tabel 4.5.7c er der opgjort på udendørs medlemmer.

Tabel 4.5.7c<sup>50</sup>

Aktivitet	Folkeoplysende	Almennyttig	Selvorg.	Minimums medlemstal i 2022	Udvikling 2021-22	Facilitet
Gymnastik	x			596	20,6 %	hal
Fodbold	x			531	-9,4 %	boldbane, kunstgræsbane, hal
Svømming	x		x	467	16,2 %	svømmehal
Håndbold	x			316	18,8 %	hal
Uniformerede korps	x			288	-10,8 %	spejderhytte, shelters, skov
Fitness	(x)		x	268	46,4 %	Lokale, udendørs fitness
Badminton	x			133	11,8 %	hal
Skydning / Bueskydning	x			99	200 %	skydebane / hal, græsareal
Blandet voksentræning	(x)	(x)	x	57	23,9 %	Hal, lokale
Ridning	x		x	44	0 %	ridehal, ridebane, ridesti
Teater	(x)	x		42	200 %	lokale, teatersal
E-sport	(x)		x	8	-50 %	lokale
Floorball	x			6	-14,3 %	hal

<sup>50</sup> Der er tale om minimumstal, da der mangler indberetning pr. aktivitet fra nogle få foreninger

#### 4.5.1c Sammenfatning

Det samlede medlemstal i Toftlund skoledistrikt i de folkeoplysende foreninger har været nedadgående i perioden 2016-2022. Ligeledes har den samlede andel af befolkningen, som har været medlem af de folkeoplysende foreninger, været faldende fra 45,9 % til 41,7 % i samme periode.

Prognosen for medlemsudviklingen viser, at der vil være 264 færre medlemmer i de folkeoplysende foreninger i 2030. Såfremt der tages udgangspunkt i borgere med dansk oprindelse, så viser prognosen, at der vil være 346 færre medlemmer i de folkeoplysende foreninger i 2030.

For de 0-24 årige har medlemstallet været nedadgående i perioden 2016-2022. Andelen af de 0-24 årige, som har været medlem af de folkeoplysende foreninger, har også været nedadgående med knap 4 %.

Prognosen for medlemsudviklingen viser, at der vil være 229 færre medlemmer i alderen 0-24 år i 2030. Såfremt der tages udgangspunkt i 0-24 årige med dansk oprindelse, så viser prognosen, at der vil være 385 færre medlemmer fra 0-24 år i de folkeoplysende foreninger i 2030.

For medlemmer over 25 år har medlemstallet været faldende i perioden 2016-2022. Andelen af borgere over 25 år, som har været medlem i de folkeoplysende foreninger, har også været faldende på knap 3 %.

For borgere over 25 år, så viser prognosen for medlemsudviklingen, at der vil være 34 færre medlemmer over 25 år i 2030. Såfremt der tages udgangspunkt i borgere over 25 år med dansk oprindelse, så viser prognosen, at der vil være 101 færre medlemmer i de folkeoplysende foreninger i 2030.

I Toftlund skoledistrikt har der siden 2016 været fald i antallet af medlemmer og i andelen af befolkningen, som er medlem af en folkeoplysende forening. Der er flest medlemmer i gymnastik, fodbold og svømning. Hele 51 % af det samlede medlemstal dyrker en af de tre aktiviteter. Håndbold, fitness, badminton og skydning har også mange medlemmer. De uniformerede korps har også en pæn del af medlemmerne.

Det er i overvejende grad idrætshaller, multihaller, boldbaner og svømmehaller, som benyttes af markant flest borgere ved folkeoplysende aktivitet.



#### 4.5d Folkeoplysende foreninger i Tønder skoledistrikt

Medlemstallet i de folkeoplysende foreninger er i perioden 2016-2022 steget med 62 medlemmer, som primært skyldes en mindre stigning på idrætsmedlemmer og i øvrige foreninger, trods et fald i 2020, hvilket må formodes at skyldes covid-19 situationen i 2020. Bemærkelsesværdigt er det, at der ikke tidligere har været så mange medlemmer, som der er i 2022. Se tabel 4.5.1d.

Den samlede andel af medlemmer i de folkeoplysende foreninger i forhold til befolkningsudviklingen har været stigende siden 2016 op til 36,1 % i 2022, bortset fra årene 2020-2021. Det er næste 5 % lavere end Tønder Kommune som helhed, men der har været en stigning på næsten 1,7 % fra 2016 til 2022. Det er positivt at der har været en stigning i andelen af medlemmer, til trods for der er færre borgere, men Tønder skoledistrikt er fortsat et stykke fra niveauet for hele Tønder Kommune

Tabel 4.5.1d *Indberettede medlemstal for de folkeoplysende foreninger*

<b>Aktivitet</b>	<b>2016</b>	<b>2019</b>	<b>2021</b>	<b>2022</b>
Idræt	4.322	4.234	4.046	4.375
Uniformerede korps	194	187	192	168
Politiske og religiøse	23	23	23	20
Øvrige	246	311	281	284
<b>I alt</b>	<b>4.785</b>	<b>4.755</b>	<b>4.542</b>	<b>4.847</b>
Befolkning	13.906	13.637	13.420	13.440
<i>Procent af befolkning</i>	<i>34,4</i>	<i>34,9</i>	<i>33,8</i>	<i>36,1</i>

Udviklingen indenfor de forskellige folkeoplysende kategorier – Idræt, Uniformerede korps, Politiske og religiøse og Øvrige – har næsten samme tendenser som på samlede niveau. Bortset fra at de uniformerede korps har været stabile indtil 2022. Se figur 4.5.1d.

Modsat Tønder Kommune som helhed, har Tønder skoledistrikt haft fremgang i antallet af medlemmer og fremgang i andel af befolkningen som er medlem af en folkeoplysende forening.

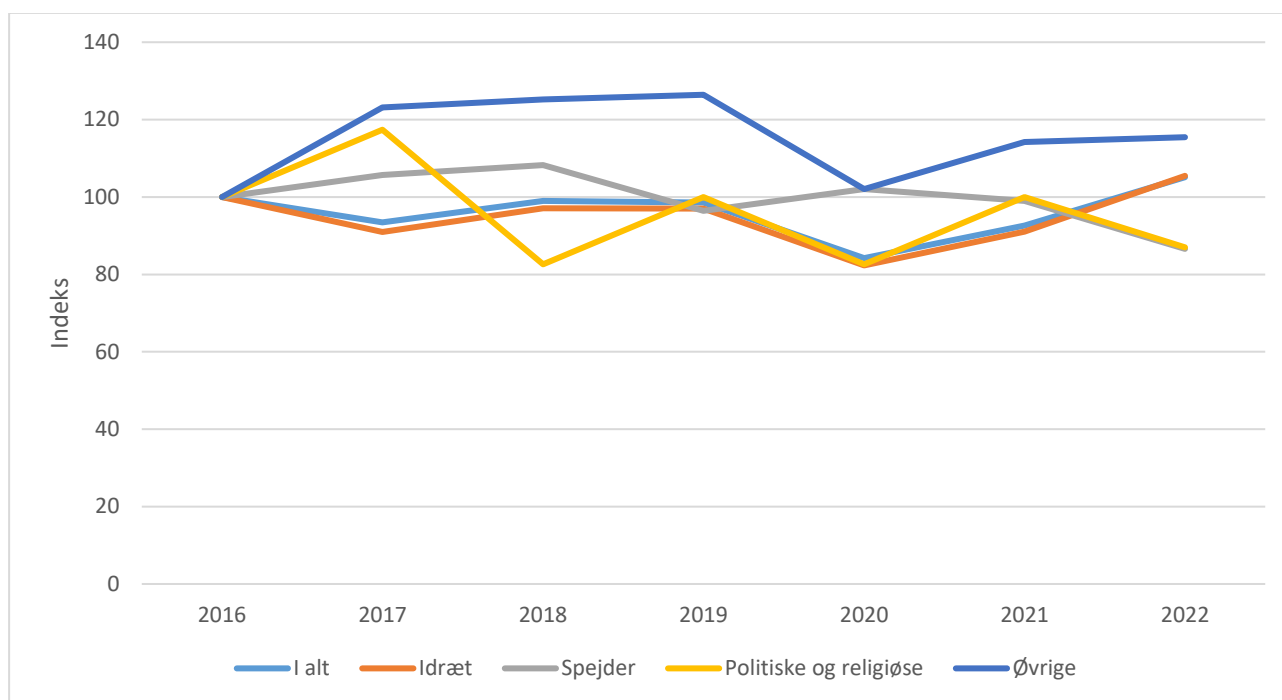
Til sammenligning med de øvrige tre skoledistrikter, har Tønder skoledistrikt haft den næststørste stigning i andelen af befolkningen, som er medlemmer i de folkeoplysende foreninger siden 2016. Det er også værd at bemærke, at Tønder skoledistrikt er på et lidt højere niveau end før covid-19 situationen.

Tabel 4.5.2d Andelen af befolkningen, som er medlem i forening – i procent

Skoledistrikt / År	2016	2019	2021	2022
Løgumkloster	36,1	39,8	37,7	39,5
Skærbæk	41,7	42,5	(42,4)* 53,0	(43,1)* 50,6
Toftlund	45,9	50,2	40,6	41,7
Tønder	34,4	34,9	33,8	36,1

\* Uden Aktive Timer

Figur 4.5.1d Udvikling folkeoplysende foreninger 2016 - 2022



Fra 2016 til 2022 har der været fald i medlemmer fra 0-24 år, hvor der er et fald i idrætten på 207 medlemmer fra 2016 til 2022 og et samlet fald på 155 medlemmer siden 2016. Se tabel 4.5.3d.

I den samlede andel af medlemmer fra 0-24 år i forhold til befolkningsudviklingen har det dog været meget opadgående med 6,1 % siden 2016 og 1,9 % siden 2019.

Tabel 4.5.3d *Indberettede medlemstal for de folkeoplysende foreninger / under 25 år*

<b>Aktivitet</b>	<b>2016</b>	<b>2019</b>	<b>2021</b>	<b>2022</b>
Idræt	2.698	2.542	2.223	2.491
Uniformerede korps	162	157	151	129
Politiske og religiøse	15	18	17	15
Øvrige	74	143	161	159
<b>I alt</b>	<b>2.949</b>	<b>2.860</b>	<b>2.552</b>	<b>2.794</b>
Befolkning	3.753	3.454	3.291	3.297
<i>Procent af befolkning</i>	<i>78,6</i>	<i>82,8</i>	<i>77,5</i>	<i>84,7</i>

Der er store forskelle på andelen af børn og unge som medlemmer i forhold til befolkningen i de fire skoledistrikter. I tabel 4.5.4d ses en opgørelse på andelen af 0-18 åriges medlemskaber i foreningerne i forhold til befolkningstallet. I tabel 4.5.5d ses en opgørelse på andelen af 0-24 åriges medlemskaber i foreningerne i forhold til befolkningstallet.

I de to tabeller er det tydeligt, at der er en væsentligt større andel af børn og unge som er foreningsaktive i Skærbæk skoledistrikt i forhold til de tre andre skoledistrikter. Tønder skoledistrikt og Løgumkloster skoledistrikt er på samme niveau for de 0-18 årige, imens Tønder skoledistrikt er på et noget lavere niveau for de 0-24 årige.

Det er også tydeligt, at når der skelnes mellem under 18 år og under 24 år, så er der en markant forskel i andelen af medlemskab i en forening. Det tyder på, at der er et markant frafald i de senere ungdomsår, og det fremgår også fra andre undersøgelser, at en del stopper i foreningerne allerede i 12-14 års alderen. Her tyder det på, at i Tønder skoledistrikt falder medlemmer i alderen 18-24 år fra i markant højere grad end i Løgumkloster og Toftlund skoledistrikt.

Til sammenligning med udviklingen af andelen af den samlede befolkning, så er det samme tendens ved 0-18 årige og 0-24 årige for Tønder skoledistrikt.

Tabel 4.5.4d *Andelen af 0-18 årige, som er medlem i forening – i procent*

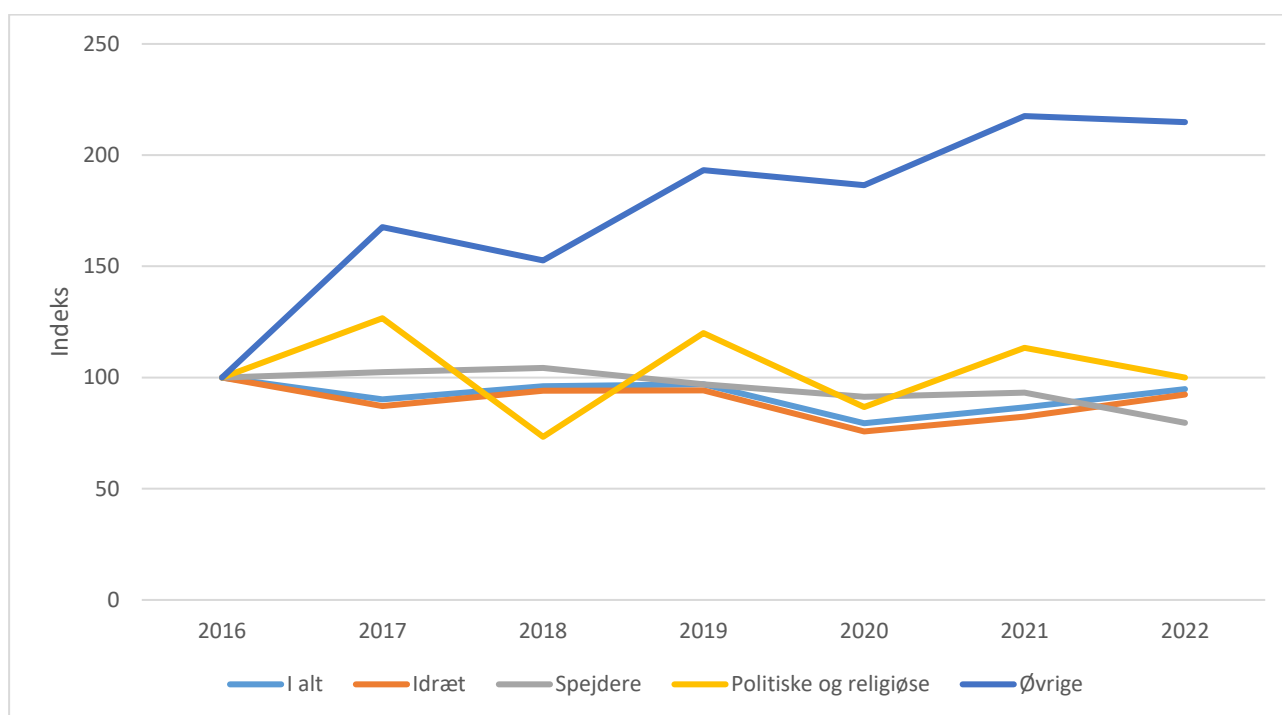
<b>Skoledistrikt / År</b>	<b>2016</b>	<b>2019</b>	<b>2021</b>	<b>2022</b>
Løgumkloster	92,9	95,9	92,4	99,9
Skærbæk	142,4	152,3	141,2	138,8
Toftlund	77,8	93,8	92,3	89,4
Tønder	96,8	95,8	94,2	100,8

Tabel 4.5.5d Andelen af 0-24 årige, som er medlem i forening – i procent

Skoledistrikt / År	2016	2019	2021	2022
Løgumkloster	85,9	87,9	81,7	89,8
Skærbæk	113,8	119,3	114,6	116,4
Toftlund	88,8	100,2	85,5	85,0
Tønder	78,6	82,8	77,5	84,7

Udviklingen indenfor de forskellige folkeoplysende kategorier for 0-24 årige ligner meget udviklingen viser på det samlede medlemstal, bortset fra stor relativ fremgang i Øvrige. Se figur 2.3.2.

Figur 4.5.2d Udvikling folkeoplysende foreninger 2016 – 2022 / 0-24 år



Af medlemmer over 25 år er der derimod sket en medlemsstigning inden for idrætten og de uniformerede korps siden 2016. Se tabel 4.5.6d.

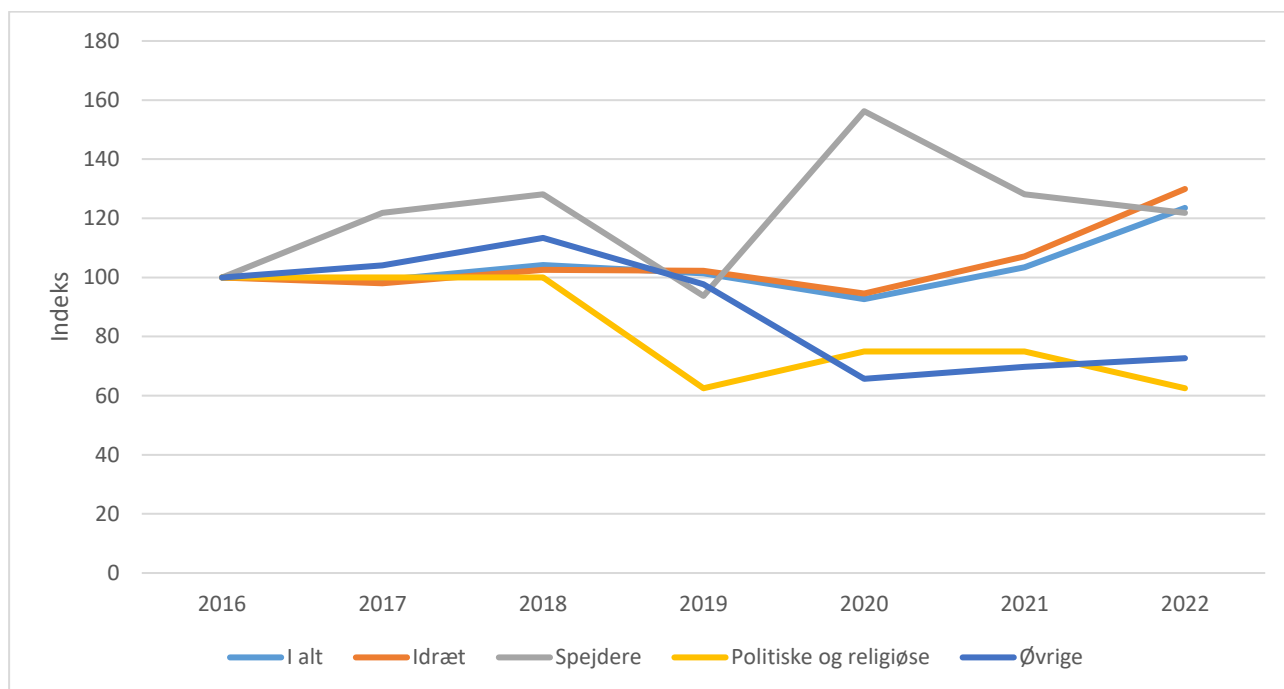
I den samlede andel af medlemmer fra 25-59 år i forhold til befolkningsudviklingen har det været opgående med 2,1 procentpoint siden 2016.

Tabel 4.5.6d *Indberettede medlemstal for de folkeoplysende foreninger / over 25 år*

Aktivitet	2016	2019	2021	2022
Idræt	1.624	1.692	1.823	1.884
Uniformerede korps	32	30	41	39
Politiske og religiøse	8	5	6	5
Øvrige	172	168	120	125
<b>I alt</b>	<b>1.836</b>	<b>1.895</b>	<b>1.990</b>	<b>2.053</b>
Befolkning	10.153	10.183	10.129	10.143
<i>Procent af befolkning</i>	<i>18,1</i>	<i>18,6</i>	<i>19,6</i>	<i>20,2</i>

Udviklingen indenfor de forskellige folkeoplysende kategorier for medlemmer over 25 år ligner meget udviklingen på det samlede medlemstal, hvor der for Idræt, er sket en forholdsvis stor stigning i 2022. Se figur 4.5.3d.

Figur 4.5.3d *Udvikling folkeoplysende foreninger 2016 – 2022 / Over 25 år*



Prognoser for medlemstal frem mod 2030 viser et fortsat fald i antallet af medlemmer. Prognoserne er beregnet ud fra befolkningsprognosen. Her er det værd at bemærke, at andelen af befolkningen, som er medlem af en folkeoplysende forening, har været stabil siden 2016, og derfor kan befolkningsudviklingen benyttes som en overordnet rettesnor for antallet af medlemmer i foreningerne. Prognosen for medlemstal frem mod 2030 er derfor et udtryk for hvordan medlemstallene vil udvikle sig, hvis de følger den forventede befolkningsudvikling. Se figur 4.5.4d, 4.5.5d, 4.5.6d, 4.5.7d, 4.5.8d og 4.5.9d.

Ifølge prognosen vil der samlet være et fald på 340 medlemmer frem mod 2030

For under 25 år tilskriver prognosen et fald på 264 medlemmer frem mod 2030.

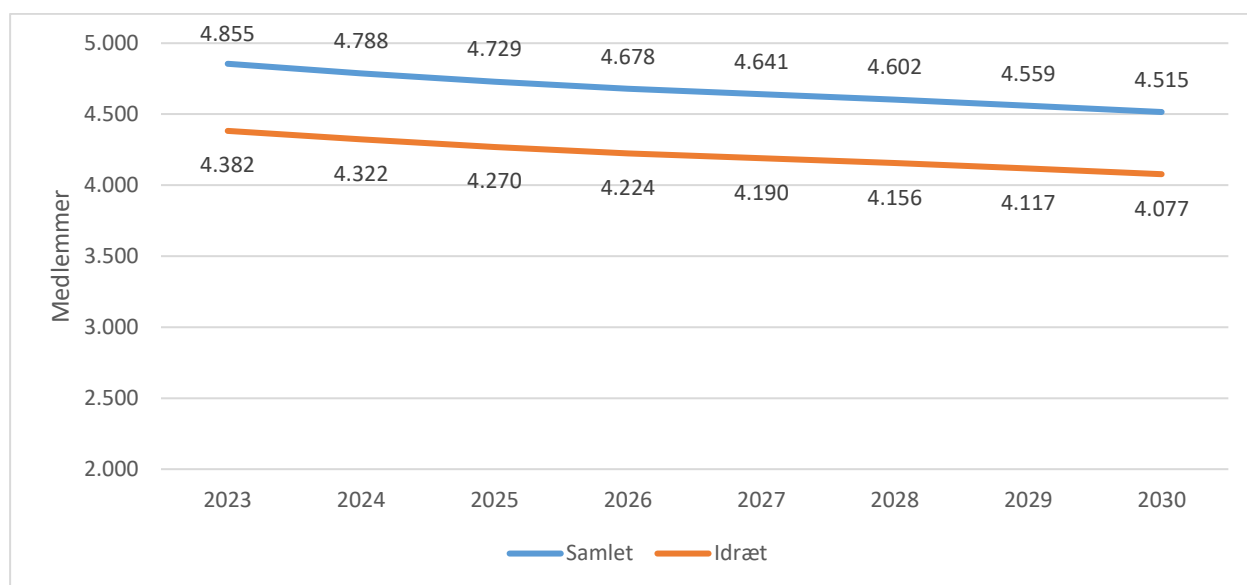
For over 25 år tilskriver prognosen et fald på 75 medlemmer frem mod 2030.

Hvis der tages udgangspunkt i befolkningsprognosen for borgere med dansk oprindelse, så vil der være et samlet fald på 582 medlemmer frem mod 2030.<sup>51</sup>

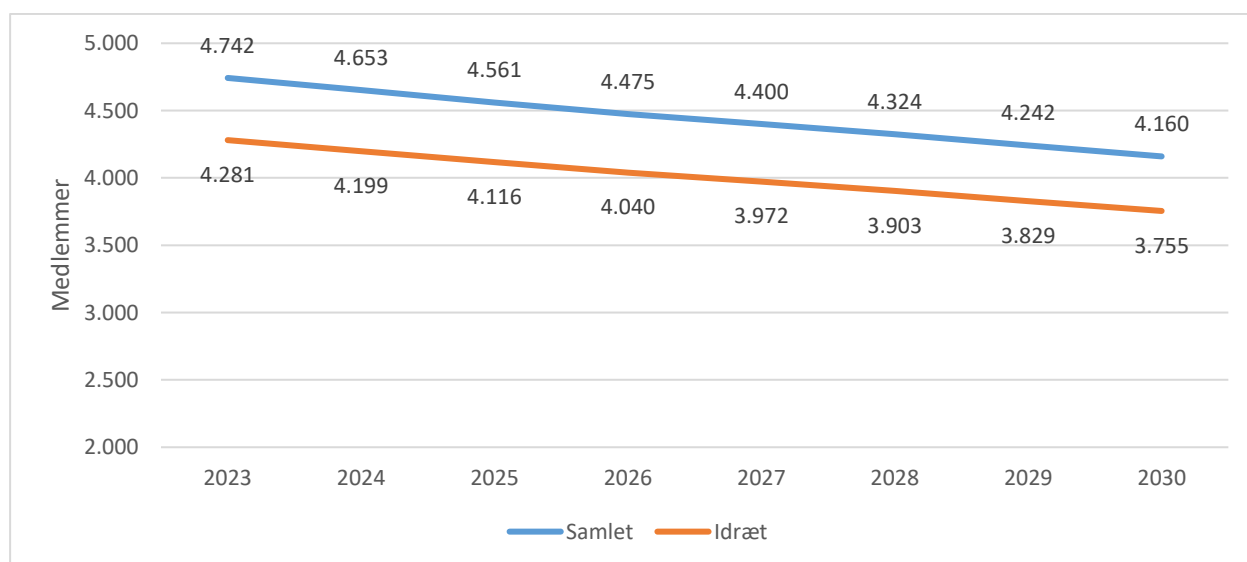
For under 25 år vil der være et fald på 495 medlemmer frem mod 2030.

For over 25 år vil der være et fald på 210 medlemmer frem mod 2030.

Figur 4.5.4d *Prognose for medlemsudvikling i Tønder skoledistrikt frem mod 2030, baseret på prognose for befolkningsudviklingen*

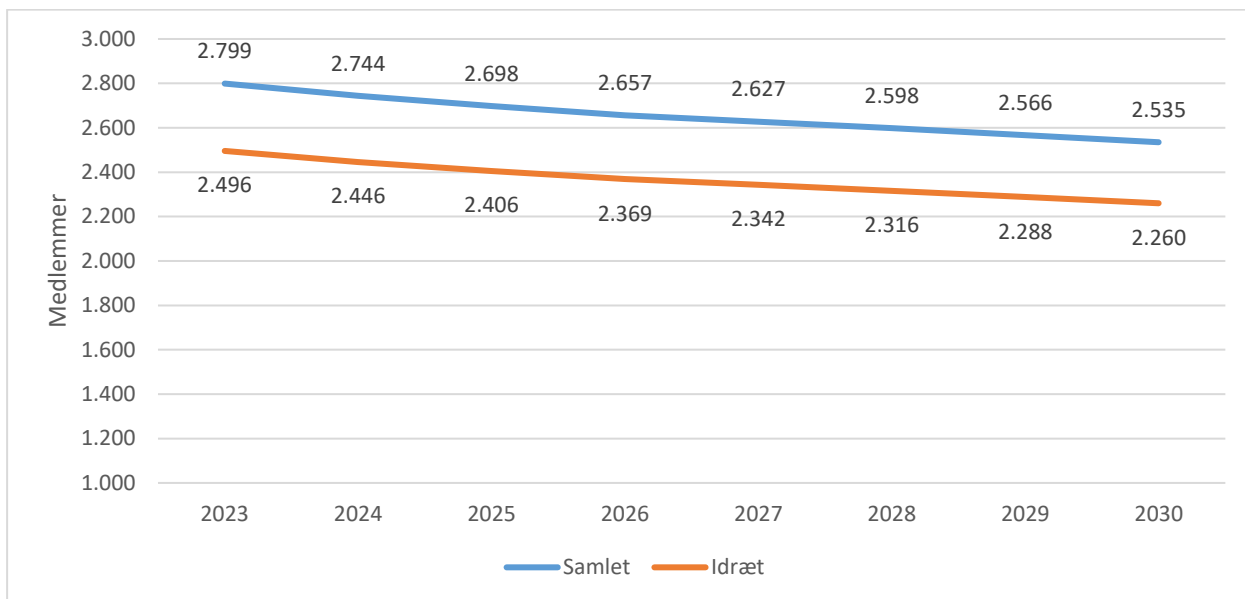


Figur 4.5.5d *Prognose for medlemsudvikling i Tønder skoledistrikt frem mod 2030, baseret på prognose for befolkningsudviklingen – dansk oprindelse*

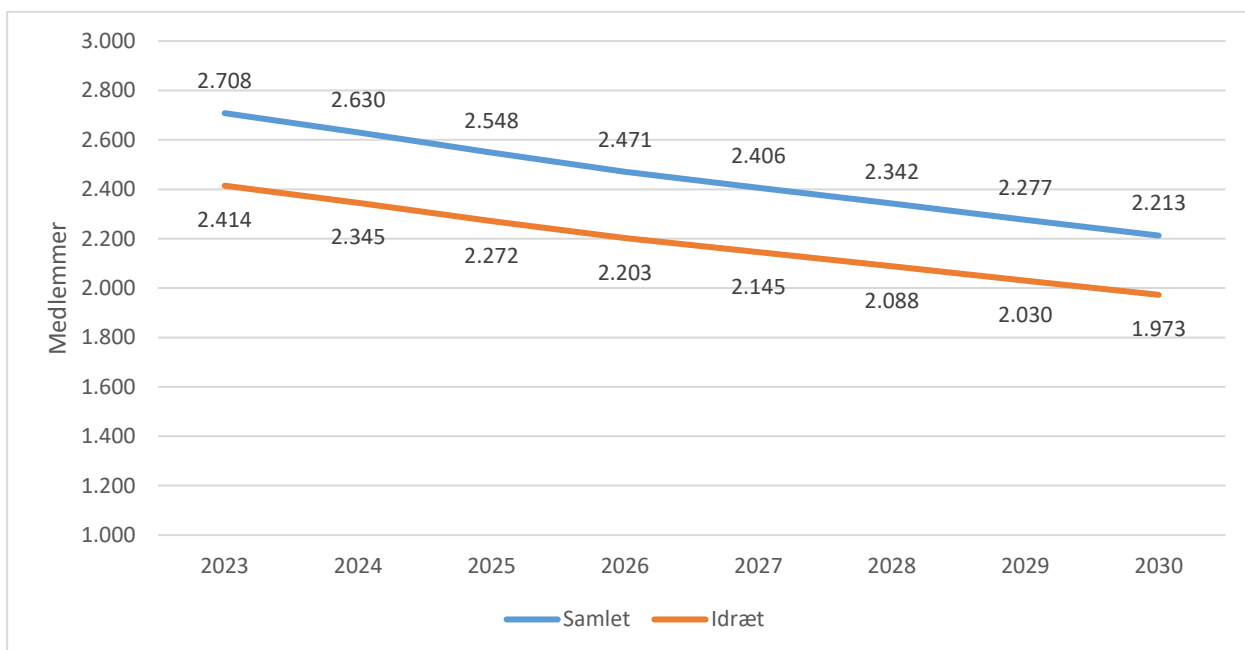


<sup>51</sup> Der er forskelle mellem det samlede fald i antal medlemmer og i fald i medlemmer 0-24 år og over 25 år i prognosen for borgere med dansk oprindelse. Årsagen er, at der er usikkerheder i beregningen bag prognosen, som er større end når der laves beregning på den samlede befolkning.

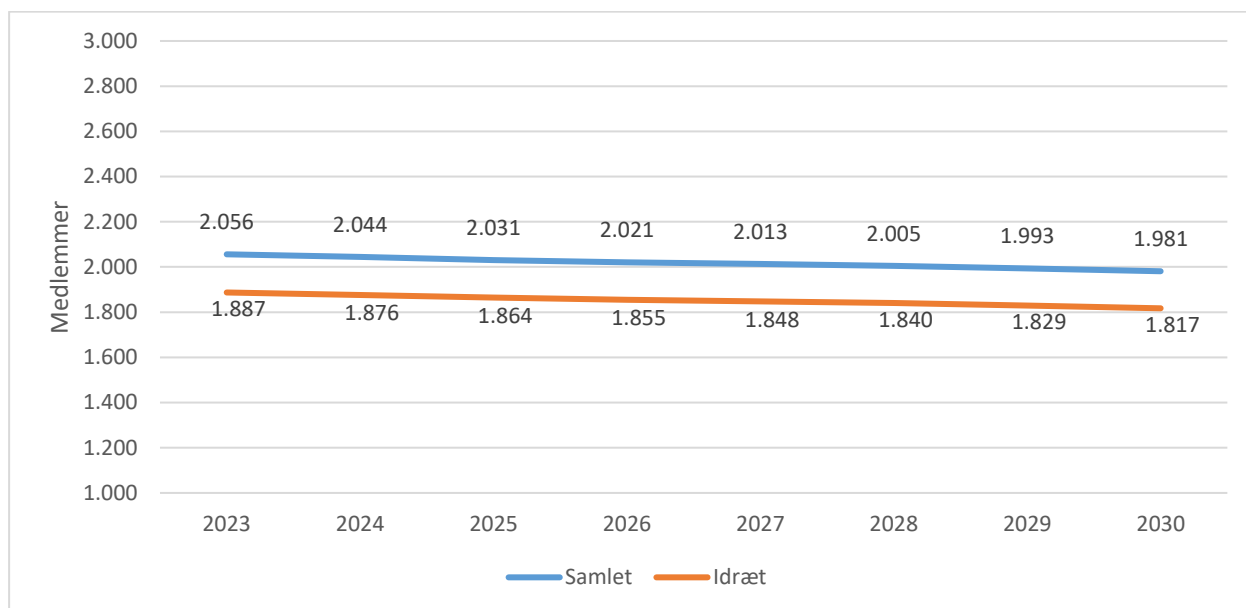
Figur 4.5.6d Prognose for medlemsudvikling i Tønder skoledistrikt frem mod 2030 / 0-24 år, baseret på prognose for befolkningsudviklingen 0-24 år



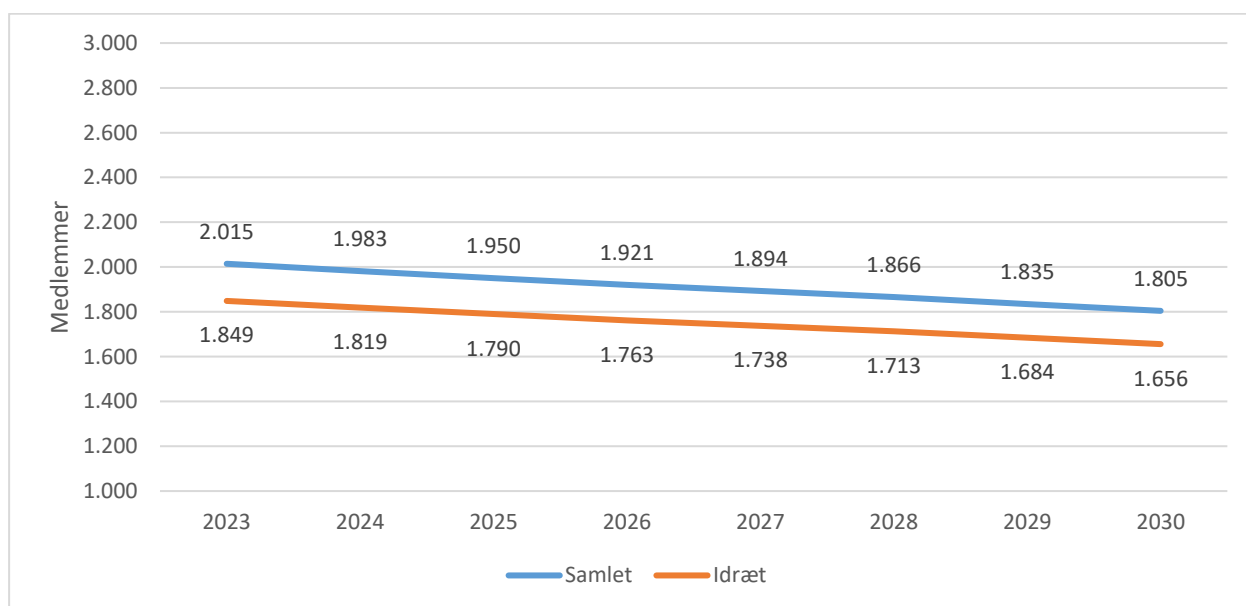
Figur 4.5.7d Prognose for medlemsudvikling i Tønder skoledistrikt frem mod 2030 / 0-24 år, baseret på prognose for befolkningsudviklingen 0-24 år – dansk oprindelse



Figur 4.5.8d Prognose for medlemsudvikling i Tønder skoledistrikt frem mod 2030 / Over 25 år, baseret på prognose for befolkningsudviklingen 25+ år



Figur 4.5.9d Prognose for medlemsudvikling i Tønder skoledistrikt frem mod 2030 / Over 25 år, baseret på prognose for befolkningsudviklingen 25+ år – dansk oprindelse



Blandt de folkeoplysende aktiviteter i Tønder skoledistrikt er der flest medlemmer i fodbold, gymnastik og svømning, hvor hele 46,3 % af medlemmerne dyrker en af de tre idrætsgrene. Fodbold med 23,8 %. Gymnastik med 12,6 %. Svømning med 9,9 %. Herefter er jagt & fiskeri, badminton, fitness og håndbold de mest dyrkede idrætsgrene. Uniformerede korps står for 3,5 % af medlemmerne. Se tabel 4.5.7d.

Af benyttede faciliteter er det på nuværende tidspunkt i overvejende grad boldbaner, haller og svømmehaller, som benyttes af flest borgere ved folkeoplysende aktivitet. Herudover er det særligt indrettede faciliteter, som kan benyttes til én aktivitet, eksempelvis særligt indrettede lokaler til fitness og ridehal/ridebaner.



For mange af de folkeoplysende aktiviteter, som har færre medlemmer end ovennævnte aktiviteter, er det værd at bemærke, at de typisk bliver dyrket som en selvorganiserende aktivitet, eller i en anden almennyttig forening.

Generelt går flere indendørs idrætter frem fra 2021 til 2022. Fodbold er både indendørs og udendørs, men i tabel 4.5.7d er der opgjort på udendørs medlemmer.

Tabel 4.5.7d<sup>52</sup>

Aktivitet	Folkeoplysende	Almennyttig	Selvorg.	Minimums medlemstal i 2022	Udvikling 2021-22	Facilitet
Fodbold	x			1153	1,8 %	boldbane, kunstgræsbane, hal
Gymnastik	x			612	6,6 %	hal
Svømning	x		x	478	3,5 %	svømmehal
Jagt og Fiskeri	(x)	x	x	337	5,0 %	jagtområder / åer
Badminton	x			230	1,8 %	hal
Fitness	(x)		x	228	0,9 %	Lokale, udendørs fitness
Uniformerede korps	x			168	-12,5 %	spejderhytte, shelters, skov
Håndbold	x			156	-3,1 %	hal
Skydning / Bueskydning	x			141	6,8 %	skydebane / hal, græsareal
Ridning	x		x	122	-6,2 %	ridehal, ridebane, ridesti
Kampsport	x			95	6,7 %	lokale, hal
Teater	(x)	x		78	-10,3 %	lokale, teatersal
Kano og Kajak	(x)	(x)	x	71	4,4 %	åer, hav
Padel	(x)	(x)	x	64	100 %	padelbane
Hundefører	x	x	x	61	5,2 %	græsareal, lokale
E-sport	(x)		x	59	7,3 %	lokale
Dans	(x)		x	54	10,2 %	Hal, lokale
Basketball	x		(x)	46	155,5 %	hal, asfalt- kunstbane
Volleyball	x		(x)	27	-55,7 %	hal, beachbane
Politiske / religiøse	x	(x)	(x)	20	-13,0 %	lokale

<sup>52</sup> Der er tale om minimumstal, da der mangler indberetning pr. aktivitet fra nogle foreninger

<b>BMX</b>	x			18	-5,3 %	BMX-bane
<b>Blandet voksentræning</b>	(x)	(x)	x	11	-8,3 %	Hal, lokale
<b>Floorball</b>	x			11	450 %	hal
<b>Petanque</b>	(x)	(x)	x	10	11,1 %	sandbane
<b>Tennis</b>	x			5	25,0 %	tennisbane, hal

#### 4.5.1d Sammenfatning

Det samlede medlemstal i Tønder skoledistrikt de folkeoplysende foreninger har været stigende i perioden 2016-2022. Ligeledes har den samlede andel af befolkningen, som har været medlem af de folkeoplysende foreninger, været stigende fra 34,4 % til 36,1 % i samme periode.

Prognosen for medlemsudviklingen viser, at der vil være 340 færre medlemmer i de folkeoplysende foreninger i 2030. Såfremt der tages udgangspunkt i borgere med dansk oprindelse, så viser prognosen, at der vil være 582 færre medlemmer i de folkeoplysende foreninger i 2030.

For de 0-24 årige har medlemstallet været nedadgående i perioden 2016-2022. Andelen af de 0-24 årige, som har været medlem af de folkeoplysende foreninger, har dog været stigende med 6,1 %.

Prognosen for medlemsudviklingen viser, at der vil være 264 færre medlemmer i alderen 0-24 år i 2030. Såfremt der tages udgangspunkt i 0-24 årige med dansk oprindelse, så viser prognosen, at der vil være 495 færre medlemmer fra 0-24 år i de folkeoplysende foreninger i 2030.

For medlemmer over 25 år har medlemstallet været stigende i perioden 2016-2022. Andelen af borgere over 25 år, som har været medlem i de folkeoplysende foreninger, har også været stigende med 2,1 %.

Til trods for det stigende medlemstal for borgere over 25 år, så viser prognosen for medlemsudviklingen, at der vil være 75 færre medlemmer over 25 år i 2030. Såfremt der tages udgangspunkt i borgere over 25 år med dansk oprindelse, så viser prognosen, at der vil være 210 færre medlemmer i de folkeoplysende foreninger i 2030.

I Tønder skoledistrikt har der siden 2016 været fremgang i antallet af medlemmer og i andelen af befolkningen, som er medlem af en folkeoplysende forening. Der er flest medlemmer i fodbold, gymnastik og svømning. Hele 46,3% af det samlede medlemstal dyrker en af de tre aktiviteter. Jagt & fiskeri, fitness, badminton og håndbold har også mange medlemmer. De uniformerede korps har en mindre del af medlemmerne. I Tønder skoledistrikt er fodbold den aktivitet med klart flest medlemmer. Jagt og fiskeri samt badminton er også forholdsvis store aktiviteter i skoledistriktet, og i Tønder kan der dyrkes basketball som det eneste sted i kommunen.

Det er i overvejende grad boldbaner, idrætshaller, multihaller og svømmehaller, som benyttes af markant flest borgere ved folkeoplysende aktivitet. Herefter er det de særligt indrettede faciliteter, som kun benyttes til én aktivitet, der benyttes af mange borgere samlet set. Eksempelvis fitnesslokaler samt ridehaller og ridebaner.

## 5. Brugernes og hallernes behov

Dette afsnit er opdelt i fem underafsnit. I afsnit 5.1 fremlægges perspektiver og behov ud fra gruppeinterviews med lokalråd. I afsnit 5.2 fremlægges perspektiver og behov fra interviews med ledere i idrætshaller og multihaller. I afsnit 5.3 fremlægges perspektiver fra spørgeskemaundersøgelsen blandt frivillige i de folkeoplysende foreninger. I afsnit 5.4 fremlægges skolernes perspektiv og behov ud fra interviews med skoleledere. I afsnit 5.5 fremlægges unges perspektiv og behov for faciliteter til bevægelse ud fra gruppeinterviews på ungdomsuddannelserne.

### 5.1 Lokalråd

Ifølge lokalrådene er der mange gode muligheder for bevægelse i de forskellige lokalsamfund. Der er mange gode stier, der gør det nemt at gå inde i byerne. Det er godt, at der er kommet flere cykelstier imellem lokalsamfund. Det skaber trafiksikkerhed, tryghed og borgerne har mulighed for at bevæge sig. Det er især gældende for børn og familier, som benytter cykelstierne. Enten til at cykle eller til gåture. Cykelstierne er med til, at borgerne kommer lidt mere omkring, og forældrene tør sende børnene trygt og sikkert afsted. Ifølge lokalrådene mangler der dog fortsat cykelstier flere steder. Her nævnes f.eks. mellem Bredebro og Løgumkloster og fra Frifelt mod Skærbæk.

For de mindre lokalsamfund er det vigtigt, at de udendørs faciliteter er på små områder. Det gør det nemmere at drifte og rengøre lokalt. Det er ligeledes vigtigt, at der er lokaler til rådighed. Lokalerne skal være til at betale for en rimelig pris, når de skal benyttes. De mere specielle faciliteter, som f.eks. padelbaner og lign., behøves ikke i de mindre samfund. Faciliteterne skal bare kunne gøre det nemt at hoppe, springe og løbe. Der er ikke grundlag for de helt store holdaktiviteter i de mindre lokalsamfund, så det skal blot være nemt at lave nogle lettilgængelige aktiviteter.

De lidt større byer har til gengæld gavn af, at der er lidt flere faciliteter. Jo større byer jo flere interesser er der. Det kan være faciliteter til padel eller discgolf. Der er større grundlag for særlige faciliteter i de større byer. Det er her skolerne er, og der er flere børn og borgere generelt, som giver grundlaget for de mere særlige og specielle faciliteter ifølge lokalrådene. Ligeledes benyttes de særlige faciliteter også af borgere, som kommer fra andre steder i kommunen.

Ifølge lokalrådene er borgerne godt aktive i alle byer på hver deres måde og med hver deres lokale interesser. Det sværeste er at finde frivillige ledere til aktiviteterne. Det gælder både for de mindre og større lokalsamfund. Noget som måske kan gøre mere for at skabe aktivitet og liv i de mindre lokal-samfund kan være at åbne for adgang til 'nedlagte' skoler eller lign. med en nøgle eller kode.

#### **De lokale faciliteter til bevægelse**

Ifølge lokalrådene er det væsentligt, at der er adgang til de mest almindelige og basale faciliteter i nærområdet. Det er eksempelvis faciliteter som børn og familier benytter samt de mest basale foreningsaktiviteter.

Alle lokalsamfund behøver bestemt ikke have de samme faciliteter. Der må godt være forskel på hvilke faciliteter hvert lokalsamfund har. Bare der som minimum er en boldbane eller et græsareal til udendørs aktiviteter, og en hal med mulighed for at kunne lave indendørs aktiviteter. Det er også muligt at have mere

specielle aktiviteter i de basale faciliteter. Her nævnes bl.a bueskydning, der er i Øster Højst. Selvom der kun er de mest basale faciliteter, så kan der også laves andet end fodbold og gymnastik.

Ifølge lokalrådene kan lokaler/klubhuse/menighedshuse og lign. sagtens deles mellem borgere og foreninger i de mindre samfund. Det kan give god mening, at bruge pengene på at indrette lokaler, så flere kan benytte dem. Det kommer dog an på de aktiviteter, som der er mulighed for. Nogle aktiviteter kan ikke dele lokaler på grund af udstyr og andet.

Ifølge lokalrådene er det væsentligt, at der er adgang til fornuftige støttefunktioner, som toiletter, handikaptolletter, pusleplads og lign. Især hvis børn, unge og familier skal bruge faciliteterne. Her bliver særligt nævnt i forhold til udendørs faciliteter, fordi der typisk er fornuftige støttefunktioner i de indendørs faciliteter.

### **De lokale mødesteder**

Ifølge lokalrådene kan mødesteder være mange ting, og de er enige om at der overordnet mangler åbne mødesteder for familier og unge. Gode mødesteder afhænger af hvem der kan og skal benytte mødestedet samt om det er indendørs eller udendørs. Der er bred enighed om, at et godt mødested er et sted, hvor der er åben og fri adgang. Et åbent sted gør det nemmere at mødes. Lukkede steder bliver ikke rigtig brugt som mødested.

I nogle tilfælde kan det være svært at finde et egnet sted til lokale mødesteder. Det skal også kunne løbe rundt driftsmæssigt. Det er nogle gange et valg mellem størrelse på lokaler og det som efterspørges. Det kan f.eks. være af de unge, som gerne vil have lidt mere plads end de ældre. Lokaler med tilhørende køkken og andre støttefunktioner kan fungere som mødested, hvis det er for de ældre. Ved udendørs mødesteder kan bord/bænke-sæt være vigtige små elementer for et mødested. Mødesteder skal mest af alt kunne være ramme for netværk mellem borgerne.

Mindre haller i de mindre lokalsamfund er et godt mødested, hvor der er mulighed for aktiviteter. Der skal ikke kun være idræt, men også andre aktiviteter. Samtidig skal der være mulighed for at kunne sidde rundt om et bord eller indrette rummene til forskellige muligheder.

I de større byer er der mange gode indendørs steder at mødes og borgerne er meget spredt på forskellige steder alt efter interesser. Det der måske kan mangle i de større byer er et foreningshus, hvor foreningerne kan mødes. Dog ikke til aktiviteter i traditionel forstand, men til egne møder eller fællesmøder på tværs og lignende.

Det optager lokalrådene hvad der kan gøres for de unge i forhold til mødesteder. I dag mødes de unge primært udenfor, hvor de 'hænger ud' forskellige steder, men det kan også hænge sammen med, at der ikke er åben og fri adgang til indendørs lokaler. Alle lokaler, som eventuelt kan benyttes er lukkede og låst af, og skal bookes et eller andet sted før de kan benyttes. Ifølge lokalrådene vil de unge have et sted, hvor de kan være for sig selv, og hvor voksne ikke følger med og 'overvåger' dem. De unge må gerne benytte eksisterende faciliteter, men det bedste vil være at involvere de unge, og få de unge til at udvikle mødestedet. De skal være med til at forme stedet og have ejerskab til stedet.

Ligesom ved de lokale faciliteter til bevægelse, er det væsentligt, at der ved mødesteder er gode støttefunktioner som åbne toiletter, åbne depotrum og andet.

## **Den lokale demografi og foreningsliv**

Ifølge lokalrådene har den demografiske udvikling med færre børn og flere ældre ikke haft en større betydning for hvilke faciliteter, som benyttes. Det er stadig de samme faciliteter, som bliver benyttet, men de færre medlemmer i idrætsforeninger har betydning for, hvor meget faciliteterne bliver benyttet. Lokalrådene har en oplevelse af, at der er væsentligt flere tilbud i dag til borgerne, og der er en større tendens til, at borgerne gerne kører andre steder hen for at dyrke bestemte aktiviteter. Tidligere gik borgerne til to-tre forskellige aktiviteter en gang om ugen ved hver aktivitet. I dag går borgerne til en-to aktiviteter, men til gengæld to-tre gange om ugen ved hver aktivitet. Så på den måde har benyttelsen af faciliteter ændret sig ifølge lokalrådene.

Den demografiske udvikling har mere betydning for om der er frivillige nok, og om det stadig er muligt at finde frivillige til aktiviteterne. Det er en kamp at finde frivillige til foreningerne, og der er ifølge lokalrådene flere holdaktiviteter, som ikke bliver til noget, fordi der ikke er frivillige til at lede aktiviteterne.

I de senere år er der kommet mange tilflyttere med udenlandsk oprindelse til de mindre lokalsamfund. Lokalrådene giver udtryk for, at de gerne vil mere i dialog med tilflytterne omkring fritidsaktiviteter og frivilligt arbejde, bl.a. fordi tilflytterne på nuværende tidspunkt ikke er en del af lokalsamfundet og foreningslivet.

## **Efterspørgsel og samarbejde med kommunen**

Den største efterspørgsel er ifølge lokalrådene på cykelstier, mødesteder, shelters og bålpladser og der mangler ellers ikke det store, og de oplever ikke, at der er større efterspørgsel på faciliteter til bevægelse.

Når der opstår en ide, en mulighed eller spørgsmål vedrørende faciliteter til bevægelse eller mødesteder er dialog med kommunen afgørende, og ifølge lokalrådene kan det være godt hvis der er en indgang til kommunen. Det gælder i forhold til vedligehold af faciliteter og ansvarsområder, når der f.eks. anlægges nye faciliteter. Det handler i bund og grund om, at lokalrådene ved hvem de skal henvende sig til og kommunen understøtter de lokale initiativer og de frivillige. I udgangspunktet henvender de sig til land-distriktskoordinatoren, som hjælper lokalrådene videre.

Ifølge lokalrådene er det helt okay, at kommunen stiller krav til lokalråd eller andre, når der skal anlægges nye faciliteter, og lokalrådene vil gerne i dialog med kommunen om de faciliteter, som ikke længere benyttes. Det kan både være i tilfælde, hvor nogle borgere får en god ide og når der er mulighed for at fjerne eller flytte ubenyttede faciliteter.

### **5.1.1 Sammenfatning**

Lokalrådene oplever, at der er gode muligheder for bevægelse i alle lokalsamfund. Der er på nuværende tidspunkt ikke en efterspørgsel på nye faciliteter til bevægelse. Der er dog efterspørgsel på mødesteder. Det gælder for både familier og unge. Ligeledes er der mangel på støttefunktioner, særligt ved de udendørs faciliteter. Det er især toiletter og puslepladser.

Udover mødesteder og støttefunktioner efterspørger lokalråd også cykelstier imellem de lokalsamfund, hvor der endnu ikke er anlagt cykelsti.

Der må godt være forskel på hvilke faciliteter, som er til rådighed i de forskellige lokalsamfund. Det vigtigste er, at der er de mest basale faciliteter i alle lokalsamfund. Det mest basale for lokalrådene er

en hal, en boldbane og nogle lokaler. I de større byer giver det god mening, at der er nogle særlige faciliteter, fordi befolkningsgrundlaget er større.

Det er væsentligt, at der er god dialog mellem kommunen og lokalrådene samt kommunen understøtte de lokale initiativer og frivilligheden. For lokalrådene er det helt okay, at kommunen stiller krav, når der skal anlægges nye faciliteter samt fjerne faciliteter, som ikke længere benyttes.

## 5.2 Idrætshaller og multihaller

Ifølge hallerne var det en positiv oplevelse at blive interviewet, hvor de kunne fortælle om deres hverdag i hallerne samt fortælle om de succeser og udfordringer, som de oplever. En fortløbende dialog mellem Tønder Kommune og hallernes ledelse kan bidrage til at understøtte samarbejdet, den gensidige forståelse og muligheden for sparring.

### Den oplevede efterspørgsel og de fleksible løsninger

Flere af hallerne i de store haller oplever, at de mangler tid og kapacitet, da de ikke kan imødekomme efterspørgslen fra foreningerne. De oplever, at de har fuld belægning og *"mangler kvadratmeter"*. I de mindre haller er der overordnet set mindre efterspørgsel, men de oplever alligevel udfordringer med tider, da brugerne vil have hallen i samme tidsrum. En af hallerne i de mindre haller fortæller:

*"Jeg havde nogle ældre mennesker, der spillede badminton om mandagen, men dem har jeg måttet sige fra i år, fordi skolerne skulle have den tid (...) De fik onsdag, men det var kun mandag, der duede. Så det hold er lukket ned i år."*

Dette udsagn peger på to gennemgående udsagn i interviews med hallerne; at foreninger og andre brugere mangler forståelse for, at skolerne er hallens primære brugere, og at foreningerne ikke altid er villige til at rykke sig, på trods af at der er mange ledige (yder)timer, som hallerne ikke kan få afsat.

Flere af hallerne i de store haller fortæller dog, at de er lykkedes med at få foreninger og brugere til at gå på kompromis og tage nogle af de mindre populære tidspunkter. Den større efterspørgsel i de store haller kan muligvis have betydning for, at brugerne i højere grad er indstillede på at gå på kompromis med deres ønsker til tidspunkter, da de ved, at det ikke er en selvfølge, at de kan få deres ønsker opfyldt. Det kan også have betydning at foreningerne i de store haller har nemmere ved at fylde holdene op, så de derved har nemmere ved at sige ja til de mindre attraktive tidspunkter.

På trods af, at mange haller oplever, at der er rift om timerne i tidsrummet kl. 16-20 i hverdage og formiddagstimerne for seniorerne, er det begrænset, hvor meget hallernes ledelse tænker i inddeling af hallen, så den kan rumme flere aktiviteter ad gangen.

I nogle af de mindre haller, hvor de har mange ledige timer, kan det at tænke i fleksible løsninger måske virke uvedkommende. For som en halleleder i en af de mindre haller fortæller, så *"kan vi hænge et tæppe op, men vi kan også bare rykke aktiviteten"*. I to andre haller, fortæller de, at selvom de sjældent deler hallerne i to for at skabe rum til to forskellige aktiviteter, så muliggør et tæppe til inddeling af hallen at skabe et mindre og mere trygt rum for børnene.

I de haller hvor de oplever, at efterspørgslen er større end deres kapacitet, siger flere af hallerne, at et tæppe til inddeling af hallerne, kan gøre det muligt, at imødekomme flere behov på samme tid. Herved kan to sportsgrene, som kun kræver en halv hal, være i hallen på samme tid. En del af hallerne har

allerede denne mulighed, men i praksis er det et fåtal af hallerne, som tænker i at dele hallerne på denne måde, og det er mere undtagelsen end reglen, når det sker. For at få de fleksible løsninger i brug skal der naturligvis være de fysiske rammer, der gør det muligt (f.eks. et tæppe/flytbar væg), men ligeledes må der gøres op med tænkningen om én forening og én sportsgren ad gangen i planlægningen af hallernes tider.

Hallederne i flere af de store haller taler om, at de fokuserer på at inddele sportsgrene efter hvorvidt de bruger harpiks og bander eller ej, for på den måde at spare mandskab til opsætning af bander og rengøring. Det peger på, at foruden hvor meget aktiviteten fylder, er der andre praktiske forhold, der må tages med i de planlægningsmæssige betragtninger.

### **Målgrupper**

Der er forskel på, hvem hallerne ser som deres primære målgrupper. I nogle haller er det seniorer, mens det andre steder er børn og unge. Fælles for alle hallerne er, at de særligt forholder sig til alder, når de inddeler i målgrupper. Generelt forholder hallerne sig til målgrupperne *børn og unge, voksne på arbejdsmarkedet og seniorer*, men der er stor forskel på, hvorvidt hallerne arbejder bevidst med målgrupper, f.eks. i forhold til at se på specifikke målgruppers behov og ønsker, og i hvilken grad de gør det.

De store haller, og omkring halvdelen af de mindre haller, oplever at seniorholdene er i vækst. En af hallederne i de store haller, fortæller om deres nyopstartede seniorhold:

*”Senioridræt er blevet en fuldstændig vanvittig succes. Vi forsøgte at skyde det i gang for 5-6 år siden, hvor det ikke gik (...) Det senioridræt her, 80% af dem, det er nogen der aldrig nogensinde har deltaget herude... Der kommer nye med hver eneste gang.”*

Som hallederen siger, så er der sket en ændring over tid, og for bare 5-6 år siden var interessen der ikke. Det er i tråd med fortællingen fra andre haller, som beskriver, at der nu er rift om formiddagstimerne, fordi senioridrætten er i vækst, og det bliver mere og mere populært. Den ældre del af befolkningen bliver større, flere er friske når de forlader arbejdsmarkedet, og er samtidigt bevidste om, at fysisk aktivitet er en nødvendighed for at bevare sin funktionsevne længst muligt samt kan være kilde til socialt fællesskab og trivsel.

I halvdelen af de mindre haller og en enkelt af de store haller, har de foruden aldersinddelte målgrupper, blik for, at der er en del nye borgere med udenlandsk oprindelse i lokalsamfundet, som de gerne vil have over i foreningslivet. Nogle haller laver forskellige tiltag for at tiltrække forskellige minoritetsgrupper, f.eks. har én hal sørget for, at få oversat deres materiale om gymnastikholdene til ukrainsk, mens en anden hal afholder arrangementer, hvor familierne kan komme og se, hvad foreningerne kan byde på.

### **Afvikling af uudnyttede og etablering af nye faciliteter**

I de store haller, hvor de giver udtryk for, at de mangler kvadratmeter og tider til foreningerne, giver hallederne udtryk for, at de er hurtige at afvikle faciliteter, der ikke bruges. Der nævnes eksempelvis tennisbane, keglebane og mødelokale, som er blevet nedlagt, for at blive omlagt til noget af det, som der er efterspørgsel på. I de små haller, hvor efterspørgslen er mindre, får uudnyttede faciliteter umiddelbart lov til at stå uberørt i længere tid.

Hallerne har meget forskellige visioner og ønsker for fremtiden, alt afhængigt af hvilke skoler, foreninger og sportsgrene de lægger hus til, hvilke faciliteter de har på nuværende tidspunkt og hvilken stand disse er i. Generelt er der sammenhæng mellem størrelsen på hallen og de ønsker og visioner de har. Typisk har de større haller ønsker om større renoveringer og tilbygninger.

Blandt de mindre haller har nogle også ønsker om udvidelser af eksisterende lokaler, mens nogle af hallernes mål for fremtiden i højere grad sigter mod at holde liv i eller få mere liv i de eksisterende faciliteter.

### **Trends**

Ved mange af hallerne, både de mindre og store, har de anlagt en padelbane, og stortset alle hallerne oplever at padelbanerne er en populær facilitet, som benyttes af brugere, de ellers ikke ser i hallerne. En af de store haller og en enkelt af de mindre haller, der har anlagt padelbaner oplever, at interessen for den er meget begrænset og *"der er ikke meget gang i den"*. I den forbindelse er det værd at nævne, at ved netop disse to haller har etableringen været drevet af hallen og/eller kommunen, hvorimod etableringen af de andre hallers padel-baner har været drevet af foreningerne. Dette peger på, at når nye faciliteter anlægges på baggrund af foreningernes behov, så er der større sandsynlighed for, at disse bliver populære blandt brugerne.

Pickleball bliver under flere interviews nævnt som en sportgren, der er ved at blive populær, men på nuværende tidspunkt er der kun en enkelt hal, som har oplevet en stor interesse for pickleball. Her er det særligt seniorerne, som spiller pickleball, og som gerne ville have endnu flere tider, end der er kapacitet til på nuværende tidspunkt.

Flere af hallederne fortæller, at deres brugere generelt efterspørger de individuelle sportsgrene i højere grad end tidligere, og årsagen til dette er blandt andet et behov for fleksibilitet i tidspunktet for træningen:

*"Mange af de udlændinge vi har her, de arbejder ved de lokale bønder heromkring, de går ikke til det der holdsport. De arbejder på forskellige tider, så de bruger fitness (...) Det har været svært at få dem herop, så det er skidegodt de kommer nu."*

Der er altså brugere, som netop har behov for træningstyper, som kan tilpasses blandt andet arbejdstiderne i landbruget, og de individuelle sportsgrene gør det altså muligt at tiltrække personer, som ellers ikke har været en del af hallens brugere. Dog kan interessen i individuelle sportsgrene ikke tilskrives arbejdstider alene, for flere af hallerne fortæller også om, at seniorerne er glade for fitness og morgensvømning. Det er altså både personer på og uden for arbejdsmarkedet, som efterspørger fleksibilitet i forhold til træningstider.

Efterspørgslen på fleksibilitet i forhold til træningstider, er også årsagen til at flere af hallerne har udvidet åbningstiderne, og installeret låsesystemer, som gør det muligt for fitnessbrugere, at bruge faciliteterne uden for den bemandede åbningstid.

### **Involvering af brugere**

I de store haller har de en eller anden grad af involvering af brugerne, men der er stor forskel på i hvor høj grad involveringen lykkes. En af hallerne holder både dialogmøde for lokalsamfundets borgere, årlige foreningsmøder og forsøger at *"have fingeren på pulsen"* i dagligdagen, så når foreningerne eller andre aktører giver udtryk for et behov, forsøger de at imødekomme det, hvis muligt. En anden hal fortæller, at de er forpligtede til at holde brugermøder, men sidste gang kom der ingen til det.

Blandt de mindre haller har halvdelen en plan for at involvere brugerne på forskellig vis, mens de resterende gerne vil imødekomme brugernes behov, men ikke har en systematisk fremgangsmåde i forhold til at involvere dem.



Ved at have være i kontakt med brugere og eventuelt borgere i lokalsamfundet, som endnu ikke er medlemmer i en forening, kan hallerne få en fornemmelse af hvilke behov og efterspørgsler, der er fra brugernes og potentielle brugeres side. Dette er i tråd med afnittet om trends, hvor det fremgår, at der sker en udvikling over tid i forhold til, hvilke faciliteter brugerne efterspørger. Ved at involvere brugerne kan hallerne i højere grad få en fornemmelse af brugernes nuværende behov og udviklingen i disse. De kan få et indblik i hvilke barrierer og motivationsfaktorer, der kan være for visse målgrupper i forhold til at komme i hallen, og hvis muligt handle ud fra disse. Dermed vil der være større sandsynlighed for, at når hallerne etablerer nye faciliteter eller renoverer eksisterende, så er de i tråd med de behov og den efterspørgsel, der er i lokalsamfundet.

### **Frivillighed og benspænd fra regler og procedurer**

For nogle af hallerne kan det være svært at skelne mellem kommercielle og idrætslige aktiviteter, og i de små haller, hvor de lejer hallen ud til private formål, f.eks. fester eller familiearrangementer, er de meget opmærksomme på forholdet mellem kommercielle og idrætslige aktiviteter.

Mange af hallerne taler om vigtigheden af de frivillige for foreningsidrætten. I nogle af de små haller mangler de instruktører til holdene, og det har afgørende betydning for, hvorvidt foreningerne kan udbyde de hold, som der efterspørges. I de større byer har de nemmere ved at mobilisere frivillige i de større byer.

Flere af hallerne har oplevet, at det er særligt svært når frivillige ildsjæle gerne vil igangsætte nye initiativer. Eksempelvis nævner en halleleder, at en lokal ildsjæl er gået i gang med at etablere en padel-bane, og gang på gang støder på udfordringer og benspænd. Det er bl.a. svært at vide hvilke tilladelser, der skal søges samt hvem man kan kontakte for at få hjælp. De frygter, at denne person, og andre som kaster sig ud i lignende projekter, bliver afskrækket fra at gøre det igen, fordi de bruger så meget tid på at sætte sig ind i regler og procedurer samt afvente svar fra myndighederne. I tråd med dette siger en anden halleleder:

*”Det er jo frivillige i ordets bedste forstand. De kan spille fodbold, de kan spille håndbold og de kan sætte borde og stole op, og så kan de grille en pølse, men det der med at søge myndigheder om tilladelser etc... [dybt suk]”.*

Hermed peger hallederen på, at det er fåtallet af de frivillige i foreningerne som har erfaring og kompetencerne til at navigere i de regler og procedurer, der er i forbindelse med at stable arrangementer på benene, og siger slutteligt, at hvis det bliver for vanskeligt, så ender det med, at *”så smider de sgu lortet”*.

### **Hallen som mødested**

Fælles for alle hallernes ledere og -bestyrelsesformænd er, at de ønsker at hallen er mere end blot de fysiske rammer for en række sportsgrene, men i høj grad også et socialt samlingssted, hvor brugerne hænger ud før og efter aktiviteter. Det sociale fællesskab i hallerne varierer hallerne imellem, men i høj grad også fra hold til hold. Flere af hallerne peger på generel tendens til, at *”folk i dag har mere travlt og skal skynde sig hjem efter træning”*, og derfor er der færre hold, som dyrker det sociale fællesskab. Dog har nogle af hallerne succes med at have klubpriser i cafeteriet, og det ser ud til at dette, i nogle situationer, kan have betydning for, om folk bliver hængende efter træning.

Mange af hallerne fortæller om, at seniorerne til gengæld dyrker det sociale fællesskab efter træning; Fælles morgenmad, fællessang og medbragt kaffe og kage er eksempler på ugentlige ritualer på nogle af seniorholdene. Generelt oplever hallerne, at mange mennesker, i højere grad end tidligere, oplever en

travhed i hverdagen, som gør at børn og voksne på arbejdsmarkedet ikke har tiden til at dyrke det sociale fællesskab i idrætsforeningerne, men at personer, som ikke længere er på arbejdsmarkedet i høj grad prioriterer det sociale aspekt af at deltage på holdene.

Nogle af hallerne oplever, at en lille gruppe unge mennesker kommer og hænger ud i hallen efter skole, og spørger til, om de må låne en fodbold eller lignende. Flere af hallederne oplever, at der er et uudnyttet potentiale i forhold til unge, da de mangler et sted at opholde sig efter skole, og de drømmer om at kunne skabe bedre rammer for de unge. En halleleder i en af de store haller nævner, at de gerne vil have SSP eller lignende i deres hal, så de kan skabe et trygt værested for byens unge.

### **Omklædning**

Flere af hallerne oplever at have behov for at ændre de nuværende omklædningsfaciliteter. Nogle af hallerne har meget slidte omklædningsfaciliteter, der trænger til en renovering, mens andre haller gerne vil have mulighed for at kunne imødekomme brugernes efterspørgsler efter kønsneutrale omklædningsrum, familieomklædning eller ene-omklædning. Der er en forventning om, at der bliver et øget behov for andre typer omklædningsfaciliteter i fremtiden, og hallerne skal kunne imødekomme dette.

Derudover oplever flere af hallerne at brugerne, særligt unge, ikke bruger bade- og omklædnings-faciliteter, hvilket de blandt andet tilskriver en større blufærdighed end tidligere. Dette gør sig også gældende blandt skolebørnene, som er svære at få til at gå i bad efter idrætsundervisningen.

Hvor omklædningsrummene tidligere har dannet rammerne for socialt samvær efter aktivitet, peger dette altså på at omklædningen ikke skal udgøre de fysiske rammer for samvær, men i stedet fungere til bad og omklædning, og der skal i stedet tænkes mere i, at hallerne har andre rum, som inviterer til, at brugerne kan opholde sig der før eller efter træning.

### **Digital og fysisk tilgængelighed**

Der er stor forskel på, om hallerne oplever, at der er et behov for digitalisering. Tre ud af fire af de store haller vil gerne have mere digitalisering, hvor ledige tider findes online, og brugerne kan booke dem og låse op til faciliteterne via betaling, mens hallederen i den sidste af de store haller ikke mener, at deres brugerne vil benytte sig af digital tilgængelighed. I de små haller er det mest padelbaner og fitness, hvor de oplever, at det er nødvendigt med digitale booking- og låsesystemer.

I størstedelen af hallerne har de mere eller mindre fokus på faciliteter og adgangsforhold for kørestolsbrugere. Hallederen i en af de store haller pointerer, at der er sammenhæng mellem deres fokus på kørestols- og handicapvenlige faciliteter og væksten i senioridræt, for det vil gøre det muligt for flere ældre mennesker at bruge hallen, hvis der er gode forhold for gangbesværede, kørestols- og rollator-brugere.

#### **5.2.1 Sammenfatning**

Nogle haller oplever, at brugerne er ufleksible og ikke villige til at tage mindre attraktive tidspunkter, hvilket gør planlægningen vanskelig for hallerne. Muligheden for at opdele hallerne, f.eks. med et tæppe eller en flytbar væg, kan være en del af løsningen ift. at imødekomme flere af foreningernes ønsker. Opdeling af hallerne kan derudover være med til at skabe rum for andre aktiviteter, og gøre hallen attraktiv for flere målgrupper.

De senere år er der kommet mere fokus på målgruppen seniorer, og hallerne oplever at senioridrætten er i vækst. Dette er i tråd med den demografiske udvikling i Tønder Kommune, hvor det ses at gennem de sidste 10 år er den ældre andel af befolkningen vokset, mens andelen af børn, unge og voksne på arbejdsmarkedet er blevet mindre.

Derudover har nogle haller blik for borgere med udenlandsk oprindelse som målgruppe, og nogle af hallerne har haft succes med at målrette arrangementer til denne gruppe. Denne målgruppe forventes ligeledes at vokse i de kommende år.

Der er en sammenhæng mellem hallernes størrelser, og de ønsker de har, og deres visioner tager afsæt i de brugere, det lokalsamfund og den specifikke situation, som den enkelte hal befinder sig i.

Hallerne oplever, at brugerne efterspørger fleksible træningstider og –muligheder. Derfor forsøger de at arbejde med fleksible træningsmuligheder i den enkelte hal. Herunder at gøre hallerne tilgængelige uden for bemandede åbningstider.

Når hallerne involverer brugerne har de en bedre fornemmelse for deres behov og ønsker, og kan handle i tråd med den efterspørgsel, og de trends der er. De fleste af hallerne involverer ikke borgere i lokalsamfundet, som ikke er i medlemmer i foreningerne. Løbende involvering af og dialog med borgerne kan være med til at hallerne får øje på nye potentielle brugere, og kan invitere dem ind i hallerne med målrettede tilbud.

De frivillige er essentielle for de aktiviteter, der finder sted i hallerne. Derfor er det relevant at undersøge, hvordan Tønder Kommune bedst muligt understøtter de frivilliges arbejde, særligt når det handler om etablering af nye projekter. Derudover vil en del af foreningerne og deres frivillige have gavn af vejledning i de kommunale tilskudsregler, så de kan bruge dem strategisk i udviklingen af nye aktiviteter og rekrutteringen af nye medlemmer.

Det er langt fra en selvfølge, at brugerne bliver i hallen efter træning og dyrker det sociale sammenhold, men nogle hold opholder sig i hallen efter træning. Det er særligt seniorerne. Derfor bør der være fysiske rammer, hvor brugerne har mulighed for at opholde sig. Derudover kan det være en idé, at hallerne tilbyder foreningerne klubpriser eller giver brugerne lov til selv at medbringe drikkevarer, for at minimere den økonomiske barriere for at blive og drikke en sodavand eller øl efter træning.

Selvom langt fra alle haller har oplevet efterspørgsel på andre typer omklædningsfaciliteter, så ønsker hallerne generelt, at de i fremtiden kan imødekomme behov for kønsneutrale omklædningsrum, familieomklædning eller ene-omklædning.

Det vil være i tråd med brugernes efterspørgsel på fleksible træningsmuligheder, at hallerne arbejder med deres digitale tilgængelighed, da det kan gøre det muligt for brugerne at bruge hallen eller andre faciliteter på ubemandede tidspunkter.

### 5.3 Folkeoplysende foreninger

De frivillige i de folkeoplysende foreninger blev i et spørgeskema bedt om deres holdning til en række udsagn indenfor nogle temaer samt præsenteret for spørgsmål, som kan angive vigtigheden af de samme temaer.

Svarmulighederne for de forskellige udsagn er tilført en værdi som følgende;

- 'helt enig'=4
- 'enig'=3
- 'uenig'=2
- 'Meget uenig'=1

Svarmulighederne 'ved ikke' og 'irrelevant' er tilført værdien 0.

I svarmulighederne for spørgsmålene er tilført en værdi som følgende;

- 'meget vigtigt'=3
- 'vigtigt'=2
- 'lidt vigtigt'=1
- 'ikke vigtigt'=0

Ligeledes var der mulighed for at svare 'ved ikke' og 'irrelevant', med en værdi på 0.

Der var i alt fem temaer, som de frivillige skulle forholde sig til indenfor de faciliteterne, som foreningerne benytter – idrætshaller og multihaller, gymnastiksale, kommunale lokaler, øvrige indendørs faciliteter og udendørs faciliteter. Temaerne var udvikling og fleksibilitet, tilgængelighed, imødekommenhed og tryghed, støttefunktioner og socialt fællesskab.

### 5.3.1 Udvikling og fleksibilitet

Under dette tema er de frivillige blevet bedt om at forholde sig til om deres aktiviteter kan udvikle sig i de nuværende faciliteter, indretning af faciliteterne samt mulighederne for at faciliteterne kan deles mellem flere brugere. Foreninger, som benytter idrætshaller og multihaller, er også blevet spurgt ind til deres udviklingssamarbejde med hallerne.

#### **Udvikling af aktiviteter i idrætshaller og multihaller**

Ifølge de frivillige, så er det nemt for dem at indrette halgulvet og udvikle deres aktiviteter, som hallerne er nu samt at hallerne dækker foreningernes fremtidige behov for de næste par år. Det tyder også på, at de frivillige og hallerne samarbejder om udvikling af aktiviteter og i flere tilfælde bliver de frivillige involveret i udviklingen hallerne. Det er samtidig også det, som de frivillige finder vigtigst. Særligt at hallerne dækker de fremtidige behov, og at hallerne kan være med til at udvikle foreningernes aktiviteter. Se tabel 5.3.1.1.

Derimod er de frivillige ikke helt enig i udsagnet, at der er forskellige aktiviteter i gang på samme tidspunkt samt at hallerne har mulighederne, for at kunne opdele hallen, så der kan være flere forskellige aktiviteter. De frivillige finder det dog også kun lidt vigtigt, at hallen kan opdeles samt at der kan være flere aktiviteter i gang på samme tidspunkt. Se tabel 5.3.1.2.

Tabel 5.3.1.1 De folkeoplysende foreningers vurdering af udsagn i idrætshaller og multihaller  
– max værdi er 4 (Helt enig=4, Enig=3, Uenig=2, Meget uenig=1)

Udsagn (66 svar)	Værdi
<i>Det er praktisk nemt at indrette halgulvet, så det kan bruges til vores aktivitet(-er)</i>	3,16
<i>Vi samarbejder med hallens ledelse om udvikling af vores aktiviteter (udover normal tildeling af haltider)</i>	3,11
<i>Hallen dækker foreningens fremtidige behov til aktiviteter for de næste par år</i>	3,05
<i>Det er nemt at udvikle vores aktiviteter i hallen, som den er nu</i>	2,97
<i>Vi bliver involveret af hallen i udviklingen af idrætshallen/multihallen</i>	2,95
<i>Halgulvet kan opdeles med f.eks. væg/tæppe/bander, så der kan være forskellige aktiviteter i gang på samme tidspunkt</i>	2,63
<i>Vi har forskellige aktiviteter i gang på samme halgulv på samme tidspunkt</i>	2,36

Tabel 5.3.1.2 De folkeoplysende foreningers vurdering af vigtighed i idrætshaller og multihaller  
– max værdi er 3 (Meget vigtigt=3, Vigtigt=2, Lidt vigtigt=1, Ikke vigtigt=0)

Udsagn (66 svar)	Værdi
<i>Hvor vigtigt er det, at hallen dækker foreningens fremtidige behov til aktiviteter for de næste par år</i>	2,45
<i>Hvor vigtigt er det, at samarbejde med hallens ledelse om udvikling af jeres aktiviteter (udover normal tildeling af haltider)</i>	2,38
<i>Hvor vigtigt er det, at udvikle jeres aktiviteter i haller</i>	2,28
<i>Hvor vigtigt er det, at I involveres af hallen i udviklingen af idrætshallen/multihallen</i>	2,15
<i>Hvor vigtigt er det, at hallen kan opdeles af f.eks. væg/tæppe/bander, så der kan være forskellige aktiviteter i gang på samme tidspunkt</i>	1,16
<i>Hvor vigtigt er det, at dele halgulv med en anden aktivitet, så flere kan bruge hallen på de bedste tidspunkter</i>	0,96

### Udvikling af aktiviteter i gymnastiksale

I lighed med svar i forhold til hallerne, så er det ifølge de frivillige nemt at indrette gymnastiksale og udvikle foreningens aktiviteter i gymnastiksalene samt at gymnastiksalene dækker de fremtidige behov for de næste par år. Det er ligeledes det, som de frivillige finder vigtigst. Se tabel 5.3.1.3.

Ifølge de frivillige er det tæt på vigtigt, at gymnastiksalen kan deles med skolen og lidt mindre vigtigt at dele med andre foreninger. Se tabel 5.3.1.4.

Tabel 5.3.1.3 De folkeoplysende foreningers vurdering af udsagn i gymnastiksale  
 – max værdi er 4 (Helt enig=4, Enig=3, Uenig=2, Meget uenig=1)

Udsagn (23 svar)	Værdi
Det er praktisk nemt at indrette gymnastiksalen, så den kan bruges til vores aktivitet(-er)	3,33
Gymnastiksalen dækker foreningens fremtidige behov til aktiviteter for de næste par år	3,19
Det er nemt at udvikle vores aktiviteter i gymnastiksalen, som den er nu	3,10

Tabel 5.3.1.4 De folkeoplysende foreningers vurdering af vigtighed i gymnastiksale  
 – max værdi er 3 (Meget vigtigt=3, Vigtigt=2, Lidt vigtigt=1, Ikke vigtigt=0)

Spørgsmål (23 svar)	Værdi
Hvor vigtigt er det, at gymnastiksalen dækker foreningens fremtidige behov til aktiviteter for de næste par år	2,38
Hvor vigtigt er det, at udvikle jeres aktiviteter i gymnastiksalen	2,00
Hvor vigtigt er det, at gymnastiksalen nemt kan deles med skolen	1,82
Hvor vigtigt er det, at gymnastiksalen nemt kan deles mellem flere foreninger	1,69

### Udvikling af aktiviteter i kommunale lokaler

I lighed med svar i forhold til haller og gymnastiksale, så er det ifølge de frivillige nemt at indrette de kommunale lokaler og udvikle foreningens aktiviteter i de kommunale lokaler samt at de kommunale lokaler dækker de fremtidige behov for de næste par år. Det er ligeledes det, som de frivillige finder vigtigst. Se tabel 5.3.1.5.

Ifølge de frivillige er det mellem vigtigt og lidt vigtigt, at de kommunale lokaler kan deles med skolen og kun lidt vigtigt at dele med andre foreninger. Se tabel 5.3.1.6.

Tabel 5.3.1.5 De folkeoplysende foreningers vurdering af udsagn i kommunale lokaler  
 – max værdi er 4 (Helt enig=4, Enig=3, Uenig=2, Meget uenig=1)

Udsagn (37 svar)	Værdi
Det er nemt at udvikle vores aktiviteter i lokalerne, som de er nu	3,03
Det er praktisk nemt at indrette lokalet, så det kan bruges til vores aktivitet(-er)	3,03
Lokalerne dækker foreningens fremtidige behov til aktiviteter for de næste par år	2,94

Tabel 5.3.1.6 De folkeoplysende foreningers vurdering af vigtighed i kommunale lokaler  
– max værdi er 3 (Meget vigtigt=3, Vigtigt=2, Lidt vigtigt=1, Ikke vigtigt=0)

Spørgsmål (37 svar)	Værdi
Hvor vigtigt er det, at lokalerne dækker foreningens fremtidige behov til aktiviteter for de næste par år	2,12
Hvor vigtigt er det at udvikle jeres aktiviteter i lokalerne	2,03
Hvor vigtigt er det, at lokalerne nemt kan deles med skolen	1,50
Hvor vigtigt er det, at lokalerne nemt kan deles mellem flere foreninger	1,23

### Udvikling af aktiviteter i indendørs faciliteter

I lighed med svar i forhold til haller, gymnastiksale og kommunale lokaler, så er det ifølge de frivillige nemt at indrette de indendørs faciliteter og udvikle foreningens aktiviteter i de indendørs faciliteter samt at de indendørs faciliteter dækker de fremtidige behov for de næste par år. Det er ligeledes det, som de frivillige finder vigtigst. Se tabel 5.3.1.7.

Ifølge de frivillige er det kun lidt vigtigt, at de indendørs faciliteter kan deles mellem flere foreninger og borgere, til trods for at foreningerne selv påpeger, at de indendørs faciliteter nemt kan deles med andre. Se tabel 5.3.1.8.

Tabel 5.3.1.7 De folkeoplysende foreningers vurdering af udsagn i indendørs faciliteter  
– max værdi er 4 (Helt enig=4, Enig=3, Uenig=2, Meget uenig=1)

Udsagn (67 svar)	Værdi
Det er praktisk nemt at indrette faciliteterne, så det kan bruges til vores aktivitet(-er)	3,21
Det er nemt at udvikle vores aktiviteter i faciliteterne, som de er nu	3,11
Faciliteterne dækker foreningens fremtidige behov til aktiviteter for de næste par år	3,07
Faciliteterne kan nemt deles med andre foreninger/borgere	2,89

Tabel 5.3.1.8 De folkeoplysende foreningers vurdering af vigtighed i indendørs faciliteter  
– max værdi er 3 (Meget vigtigt=3, Vigtigt=2, Lidt vigtigt=1, Ikke vigtigt=0)

Spørgsmål (67 svar)	Værdi
Hvor vigtigt er det, at faciliteterne dækker foreningens fremtidige behov til aktiviteter for de næste par år	2,29
Hvor vigtigt er det at udvikle jeres aktiviteter i faciliteterne	2,13
Hvor vigtigt er det, at faciliteterne nemt kan deles mellem flere foreninger/borgere	1,24

### Udvikling af aktiviteter i udendørs faciliteter

I lighed med svar i forhold til andre faciliteter, så er det ifølge de frivillige nemt at udvikle foreningens aktiviteter i de udendørs faciliteter samt at de udendørs faciliteter dækker de fremtidige behov for de næste par år. Det er ligeledes det, som de frivillige finder vigtigst. Se tabel 5.3.1.9.

I forhold til de andre faciliteter, så er det ifølge de frivillige lidt vigtigere, at de udendørs faciliteter kan deles mellem flere foreninger og borgere. Se tabel 5.3.1.10. Der er dermed en lille forskel i synet på at dele faciliteter, når det kommer til brugere af udendørs faciliteter i forhold til brugere af indendørs faciliteter.

Tabel 5.3.1.9 *De folkeoplysende foreningers vurdering af udsagn i udendørs faciliteter*

– max værdi er 4 (Helt enig=4, Enig=3, Uenig=2, Meget uenig=1)

Udsagn (88 svar)	Værdi
<i>De udendørs faciliteter kan nemt deles med andre foreninger/borgere</i>	3,21
<i>Det er nemt at udvikle vores aktiviteter i de udendørs faciliteter</i>	3,10
<i>De udendørs faciliteter dækker foreningens fremtidige behov til aktiviteter for de næste par år</i>	2,94

Tabel 5.3.1.10 *De folkeoplysende foreningers vurdering af vigtighed i udendørs faciliteter*

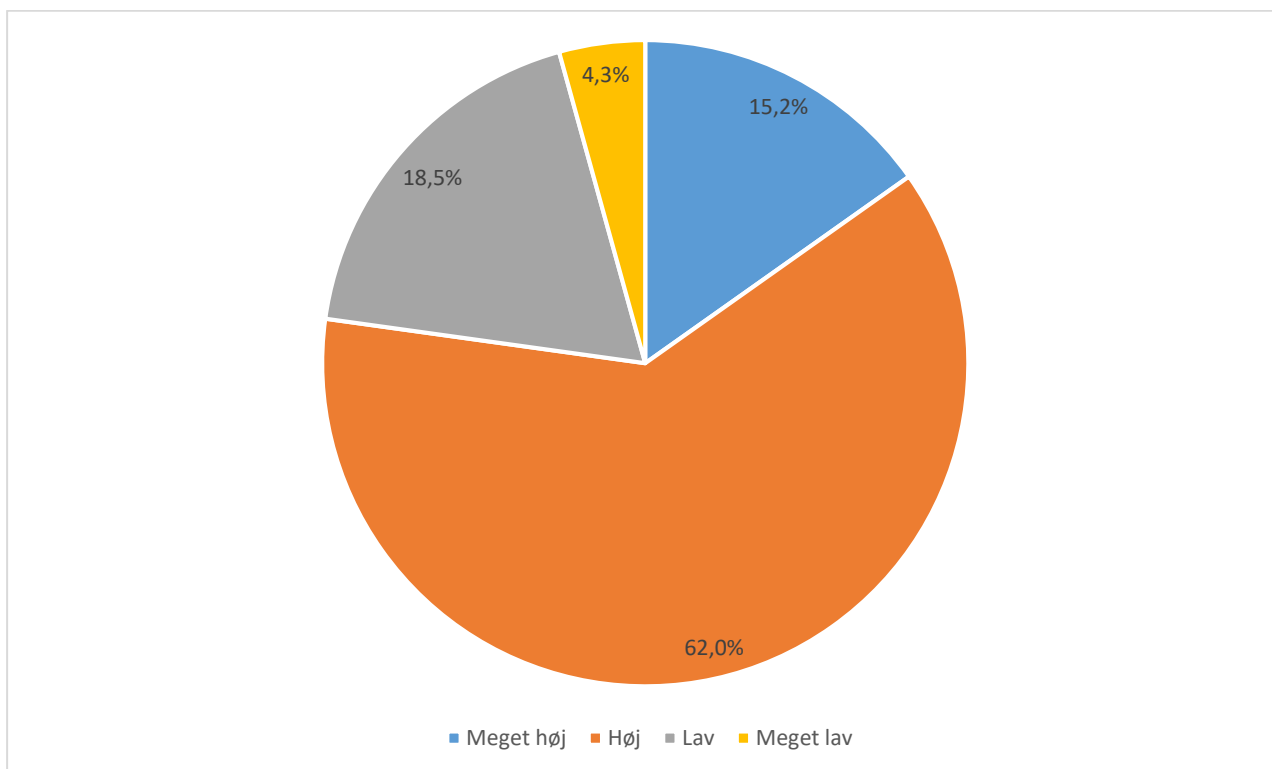
– max værdi er 3 (Meget vigtigt=3, Vigtigt=2, Lidt vigtigt=1, Ikke vigtigt=0)

Spørgsmål (88 svar)	Værdi
<i>Hvor vigtigt er det, at de udendørs faciliteter dækker foreningens behov til aktiviteter for de næste par år</i>	2,44
<i>Hvor vigtigt er det at udvikle jeres aktiviteter i de udendørs faciliteter</i>	2,24
<i>Hvor vigtigt er det, at de udendørs faciliteter kan deles med andre foreninger/borgere</i>	1,80

I spørgeskemaet er der spurgt ind til de frivilliges vurdering af kvaliteten på de udendørs faciliteter, da forvaltningen har meget lidt viden herom. Ifølge de frivillige er de udendørs faciliteter i overvejende grad af høj kvalitet. 62 % angiver kvaliteten som høj og 15 % angiver kvaliteten som meget høj. Henholdsvis 18 % og 4 % angiver kvaliteten som lav eller meget lav. Se figur 5.3.1.1. Der er ikke nogen specifikke faciliteter, som vurderes udelukkende høj eller lav. Det er alle typer af udendørs faciliteter, som får alle typer af svar i vurderingen.



Figur 5.3.1.1 *Hvordan vurderer du kvaliteten af de udendørs faciliteter, som foreningen bruger? (92 svar)*



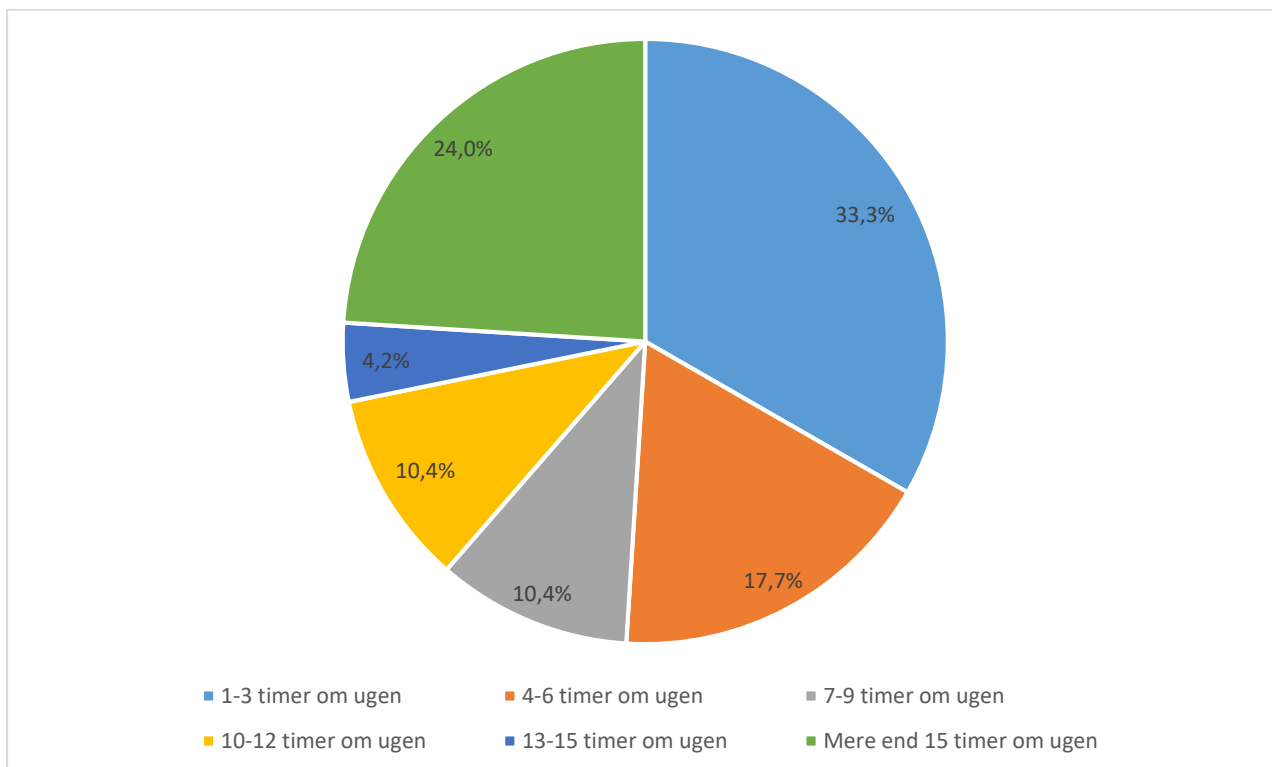
Der findes data på benyttelsen af idrætshaller og multihaller. Se afsnit 4.2.1. Der er dog ingen data på benyttelsen af udendørs faciliteter. Derfor er de frivillige blevet spurgt ind til hvor mange timer, som foreningerne gennemsnitlig benytter de udendørs faciliteter på ugentligt basis i højsæsonen.

33 % angiver, at de benytter udendørs faciliteter 1-3 timer om ugen i højsæsonen. Det er primært shelters, bålpladser, stier, skove og græsarealer, som bliver benyttet 1-3 timer om ugen.

24 % angiver, at de benytter udendørs faciliteter mere end 15 timer om ugen i højsæsonen. Det er primært fodboldbaner, som benyttes i mere end 15 timer om ugen.

Alle øvrige udendørs faciliteter benyttes fra 4-15 timer om ugen i højsæsonen. Her er der ikke nogen specifikke faciliteter, som benyttes i f.eks. 4-6 om ugen eller 13-15 timer om ugen.

Figur 5.3.1.2 *Hvor mange timer om ugen i gennemsnit bruger foreningen på aktivitet på de udendørs faciliteter i højsæsonen? (96 svar)*



### 5.3.2 Tilgængelighed

Under dette tema er de frivillige blevet bedt om at forholde sig til en række emner, som handler om faciliteternes tilgængelighed. Det er booking af faciliteter, finde ledige tider, den fysiske adgang og hvorvidt det er nemt at bevæge rundt i faciliteterne samt skiltning og vejvisning til faciliteterne.

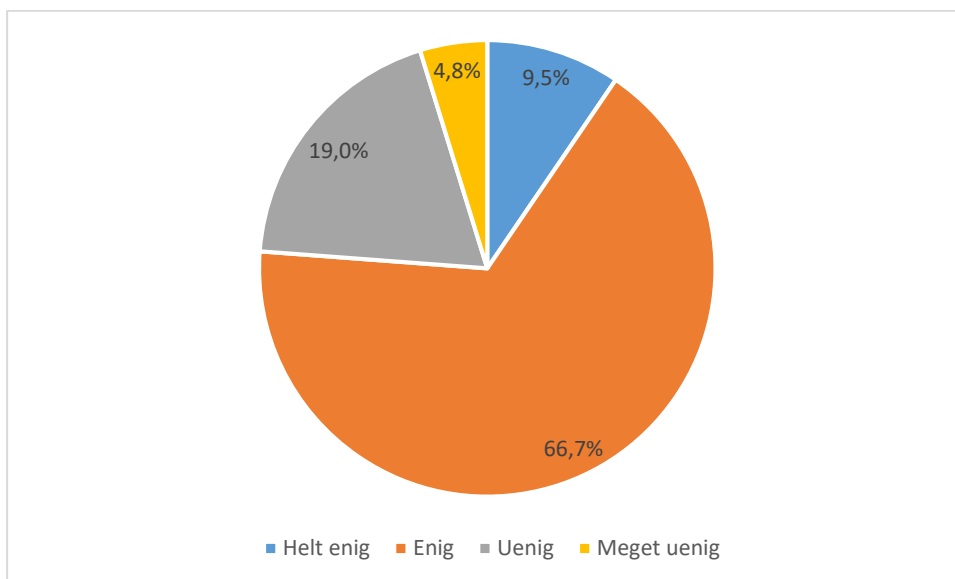
#### **FritidsPortalen**

I Tønder Kommune benyttes KMDs booking system Fritidsportalen, til foreningers booking af timer i haller, i kommunale gymnastiksale og i kommunale lokaler. Det er dog flere haller, som har deres eget system, hvor foreninger ikke benytter Fritidsportalen.

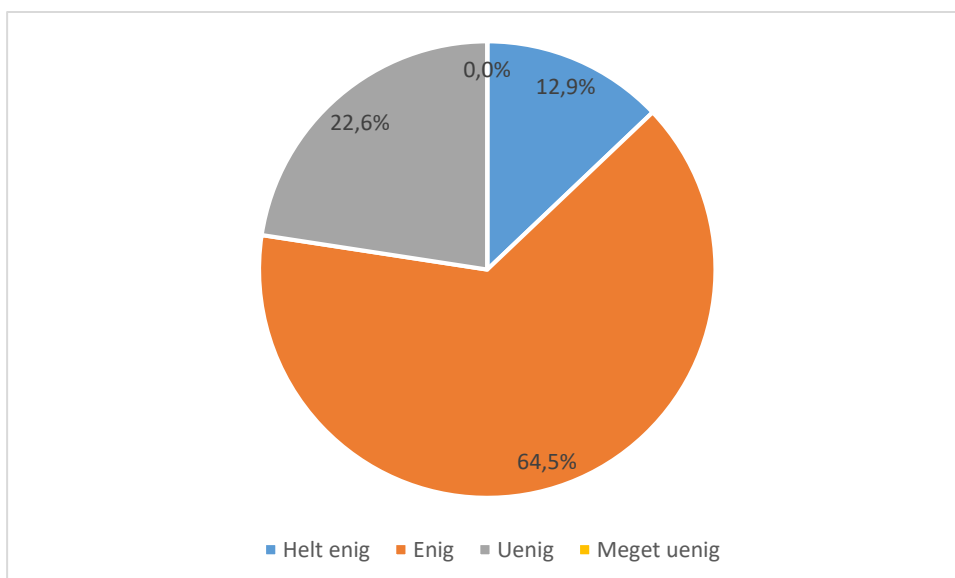
Af de frivillige, som benytter Fritidsportalen, har 9,5 % angivet 'helt enig' i, at det er nemt at booke timer i hallen og 66,7 % har angivet 'enig'. I alt 76,2 %. 19 % er 'uenig' i, at det er nemt at booke timer i hallen og 4,8 % har angivet 'helt uenig' i, at det er nemt at booke timer i hallen. I alt 23,8 %. Se figur 5.3.2.1.

12,9 % har angivet 'helt enig' og 64,5 % har angivet 'enig' i, at det er nemt at booke timer i kommunale gymnastiksale og lokaler i Fritidsportalen. I alt 77,4 %. 22,6 % har angivet 'uenig' i, at det er nemt at booke timer i kommunale gymnastiksale og lokaler i Fritidsportalen. Se figur 5.3.2.2.

Figur 5.3.2.1 Det er nemt at booke haltimer/lokale i idrætshallen via Fritidsportalen? (42 svar)



Figur 5.3.2.2 Det er nemt at booke kommunalt lokale/skole/gymnastiksal via Fritidsportalen? (31 svar)



### Tilgængelighed i indendørs faciliteter

De frivillige er 'enig' i udsagnene om, at det er nemt for alle at bevæge sig rundt i de indendørs faciliteter uden ekstra støtte og det er nemt at få fysisk adgang til de indendørs faciliteter. De frivillige er lidt mindre enige i, at det er nemt at finde ud af, hvornår de indendørs faciliteter er ledige, og at der er god skiltning og vejvisning hen til de indendørs faciliteter. Se tabel 5.3.2.1.

For de frivillige er det ovenstående også vigtigt. Det er dog lidt mere vigtigt, at alle kan bevæge sig rundt uden ekstra støtte, og at alle får let fysisk adgang til de indendørs faciliteter. For de frivillige er det lidt mindre vigtigt, men stadig vigtigt, at der kan findes frem til hvornår de indendørs faciliteter er ledige uden for faste bookinger. Se tabel 5.3.2.2.

Tabel 5.3.2.1 De folkeoplysende foreningers vurdering af udsagn i indendørs faciliteter  
– max værdi er 4 (Helt enig=4, Enig=3, Uenig=2, Meget uenig=1)

Udsagn (91 svar)	Værdi
Det er nemt for alle at bevæge sig rundt i faciliteterne uden ekstra støtte	3,20
Det er nemt for alle at få fysisk adgang til faciliteterne	3,14
Det er nemt at finde ud af hvornår faciliteterne er ledige	2,82
Der er god skiltning og vejvisning hen til faciliteterne	2,81

Tabel 5.3.2.2 De folkeoplysende foreningers vurdering af vigtighed i indendørs faciliteter  
– max værdi er 3 (Meget vigtigt=3, Vigtigt=2, Lidt vigtigt=1, Ikke vigtigt=0)

Spørgsmål (91 svar)	Værdi
Hvor vigtigt er det, at alle kan bevæge sig rundt i faciliteterne	2,33
Hvor vigtigt er det, at alle får let fysisk adgang til faciliteterne	2,31
Hvor vigtigt er det med skiltning og vejvisning hen til faciliteterne	2,05
Hvor vigtigt er det at kunne finde frem til hvornår faciliteterne er ledige (uden for faste bookinger)	1,97

### Tilgængelighed i udendørs faciliteter

Foreningerne er 'enig' i udsagnene om, at det er nemt at få fysisk adgang til de udendørs faciliteter og det er nemt for alle at bevæge sig rundt i de udendørs faciliteter uden ekstra støtte. Foreningerne er ikke helt 'enig' i, at der er god skiltning og vejvisning hen til de udendørs faciliteter. Se tabel 5.3.2.3.

For foreningerne er vigtigt, at alle kan bevæge sig rundt og at alle får let fysisk adgang til de udendørs faciliteter samt at der er skiltning og vejvisning hen til de udendørs faciliteter. Se tabel 5.3.2.4.

Tabel 5.3.2.3 De folkeoplysende foreningers vurdering af udsagn i udendørs faciliteter  
– max værdi er 4 (Helt enig=4, Enig=3, Uenig=2, Meget uenig=1)

Udsagn (84 svar)	Værdi
Det er nemt for alle at få fysisk adgang til faciliteterne	3,21
Det er nemt for alle at bevæge sig rundt i faciliteterne uden ekstra støtte	3,00
Der er god skiltning og vejvisning hen til faciliteterne	2,57

Tabel 5.3.2.4 *De folkeoplysende foreningers vurdering af vigtighed i udendørs faciliteter*  
 – max værdi er 3 (Meget vigtigt=3, Vigtigt=2, Lidt vigtigt=1, Ikke vigtigt=0)

Spørgsmål (84 svar)	Værdi
<i>Hvor vigtigt er det, at alle kan bevæge sig rundt i faciliteterne</i>	2,00
<i>Hvor vigtigt er det, at alle får let fysisk adgang til faciliteterne</i>	1,99
<i>Hvor vigtigt er det med skiltning og vejvisning hen til faciliteterne</i>	1,95

### 5.3.3 Imødekommenhed og tryghed

Under dette tema er de frivillige blevet bedt om at forholde sig til en række emner, som handler om faciliteternes imødekommenhed og tryghed. Det handler om, hvorvidt brugere føler sig velkomne, om faciliteterne motiverer til bevægelse, hvordan lys- og lydforhold er samt om der er rart og trygt i faciliteterne. Se tabel 5.3.3.1.

Ifølge de frivillige er faciliteterne imødekommende og trygge at være i på alle adspurgte parametre samt faciliteterne motiverer til bevægelse. For de frivillige er det ligeledes tæt på meget vigtigt, at faciliteterne er imødekommende og trygge at være i på alle adspurgte parametre. Se tabel 5.3.3.2.

Tabel 5.3.3.1 *De folkeoplysende foreningers vurdering af udsagn ift. imødekommenhed og tryghed*  
 – max værdi er 4 (Helt enig=4, Enig=3, Uenig=2, Meget uenig=1)

Udsagn (154 svar)	Værdi
<i>Vores medlemmer og frivillige føler sig velkomne, når de træder ind i faciliteterne</i>	3,31
<i>Det er rart og trygt at være i faciliteterne</i>	3,27
<i>Faciliteterne motiverer medlemmer og frivillige til deres aktivitet</i>	3,17
<i>Der er gode lysforhold i faciliteterne</i>	3,11
<i>Der er gode lydforhold i faciliteterne</i>	3,02

Tabel 5.3.3.2 *De folkeoplysende foreningers vurdering af vigtighed ift. imødekommenhed og tryghed*  
 – max værdi er 3 (Meget vigtigt=3, Vigtigt=2, Lidt vigtigt=1, Ikke vigtigt=0)

Spørgsmål (154 svar)	Værdi
<i>Det er vigtigt, at der er rart og trygt at være i faciliteterne</i>	2,56
<i>Det er vigtigt, at medlemmer og frivillige skal føle sig velkomne, når de træder ind i faciliteten</i>	2,54
<i>Det er vigtigt, at medlemmer og frivillige skal blive motiveret til deres aktivitet</i>	2,49
<i>Det er vigtigt med gode lysforhold i faciliteten</i>	2,48
<i>Det er vigtigt med gode lydforhold i faciliteten</i>	2,38

### 5.3.4 Støttefunktioner

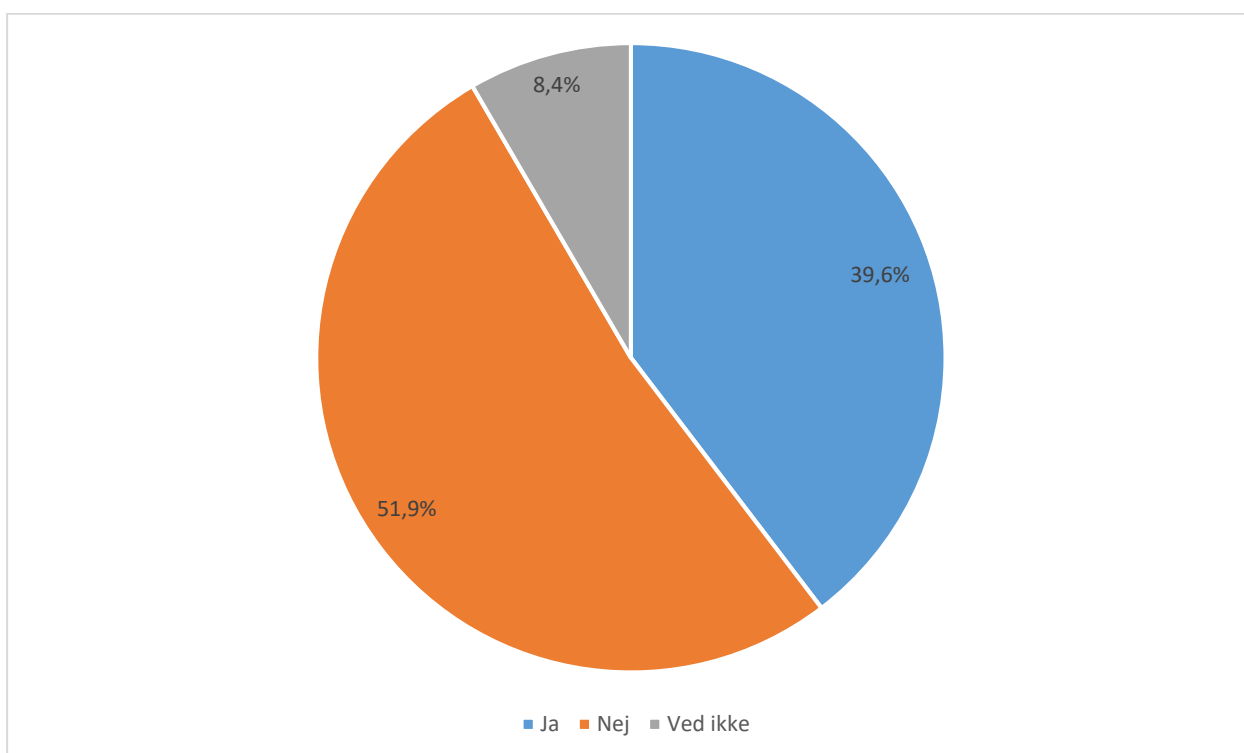
Under dette tema er de frivillige blevet bedt om at forholde sig til en række emner, som handler om faciliteternes støttefunktioner. Det handler om omklædnings- og toiletforhold samt opbevaring og vedligehold af udstyr.

#### **Støttefunktioner i idrætshaller, multihaller og gymnastiksale**

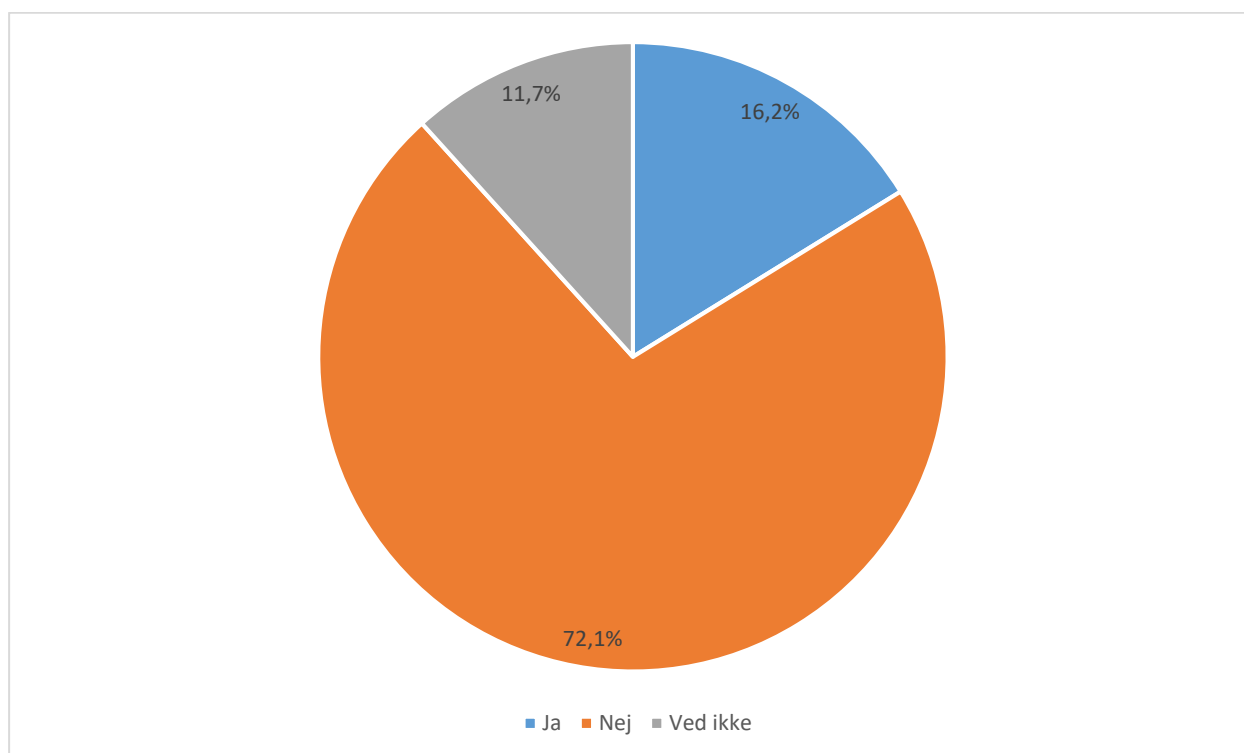
Af alle besvarelser angiver 39,6 %, at de bruger støttefunktioner i idrætshaller og multihaller. 51,9 % bruger ikke støttefunktioner i idrætshaller og multihaller. Se figur 5.3.4.1.

Af alle besvarelser angiver 16,2 %, at de bruger støttefunktioner i gymnastiksale. 72,1 % bruger ikke støttefunktioner i gymnastiksale. Se figur 5.3.4.2.

Figur 5.3.4.1 *Bruger foreningen støttefunktioner i idrætshallen/multihallen? (154 svar)*



Figur 5.3.4.2 *Bruger foreningen støttefunktioner i gymnastiksalen? (154 svar)*



Ifølge de frivillige, som bruger støttefunktioner i idrætshaller, multihaller og gymnastiksale, er de 'enig' i, at der er gode toiletforhold og omklædningsforhold i haller og gymnastiksale. Foreningerne er lidt mindre 'enig' i, at der er gode forhold til opbevaring og vedligehold af deres udstyr. Se tabel 5.3.4.1

For de frivillige er det tæt på 'meget vigtigt', at der er gode toiletforhold og gode forhold for opbevaring af deres udstyr. Ligeledes er det mere end bare 'vigtigt', at der er gode omklædningsforhold, og det er 'vigtigt' at der er gode forhold for vedligehold af udstyr. Se tabel 5.3.4.2.

Tabel 5.3.4.1 *De folkeoplysende foreningers vurdering af udsagn ift. støttefunktioner i haller og gymnastiksale – max værdi er 4 (Helt enig=4, Enig=3, Uenig=2, Meget uenig=1)*

Udsagn (76 svar)	Værdi
<i>Der er gode toiletforhold</i>	3,17
<i>Der er gode omklædningsforhold</i>	3,14
<i>Der er gode forhold til vedligehold af foreningens udstyr</i>	2,80
<i>Der er gode forhold til opbevaring af foreningens udstyr</i>	2,74

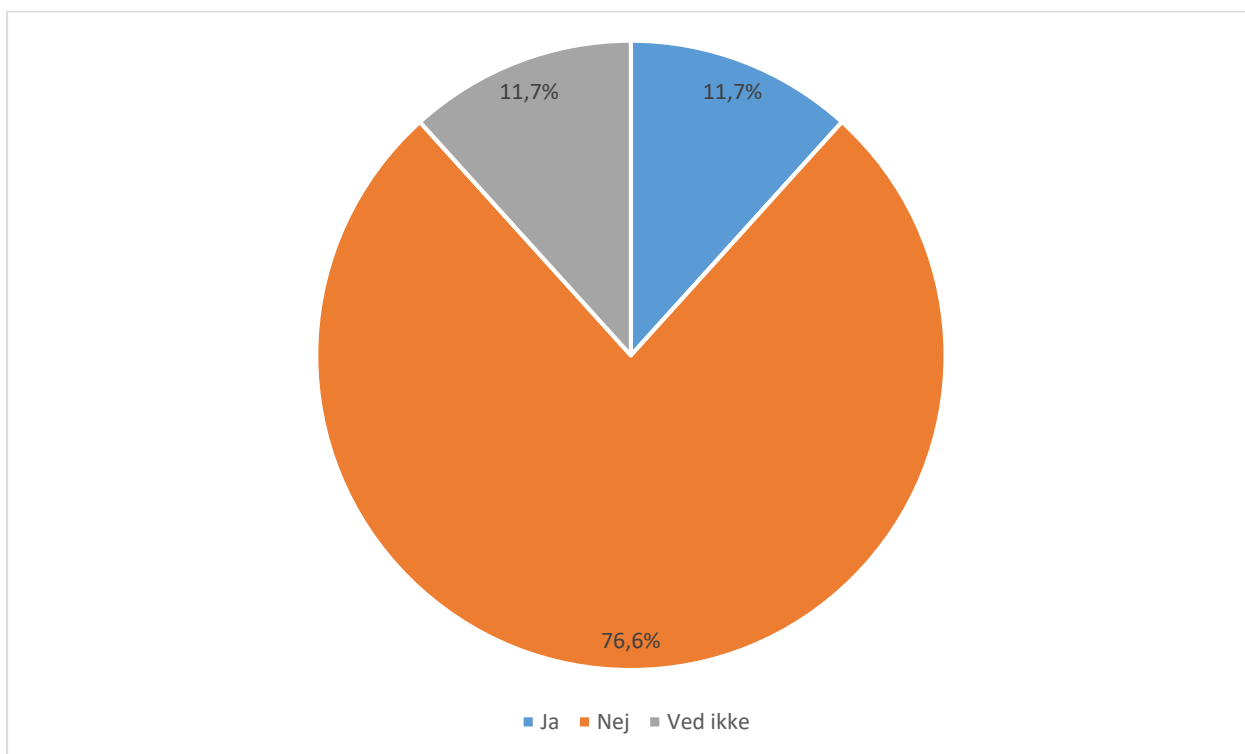
Tabel 5.3.4.2 De folkeoplysende foreningers vurdering af vigtighed ift. støttefunktioner i haller og gymnastiksale – max værdi er 3 (Meget vigtigt=3, Vigtigt=2, Lidt vigtigt=1, Ikke vigtigt=0)

Spørgsmål (76 svar)	Værdi
Det er vigtigt med gode toiletforhold	2,62
Det er vigtigt med gode forhold til opbevaring af foreningens udstyr	2,50
Det er vigtigt med gode omklædningsforhold	2,45
Det er vigtigt med gode forhold til at vedligeholde foreningens udstyr	2,23

### Kommunale skoler

Af alle besvarelser angiver 11,7 %, at de bruger støttefunktioner i kommunale skoler. 76,6 % bruger ikke støttefunktioner i kommunale skoler. Se figur 5.3.4.3.

Figur 5.3.4.3 Bruger foreningen støttefunktioner på kommunale skoler? (154 svar)



Ifølge de frivillige, som bruger støttefunktioner i kommunale skoler, er de 'enig' i, at der er gode toiletforhold. Foreningerne er lidt mindre 'enig' i, at der er gode forhold til opbevaring og vedligehold af deres udstyr på de kommunale skoler. Se tabel 5.3.4.3.

For de frivillige er det tæt på 'meget vigtigt', at der er gode toiletforhold, imens det er 'vigtigt', at der er gode forhold for opbevaring og vedligehold af udstyr. Se tabel 5.3.4.4.



Tabel 5.3.4.3 De folkeoplysende foreningers vurdering af udsagn ift. støttefunktioner i kommunale skoler – max værdi er 4 (Helt enig=4, Enig=3, Uenig=2, Meget uenig=1)

Udsagn (18 svar)	Værdi
Der er gode toiletforhold	3,24
Der er gode forhold til opbevaring af foreningens udstyr	2,75
Der er gode forhold til vedligehold af foreningens udstyr	2,73

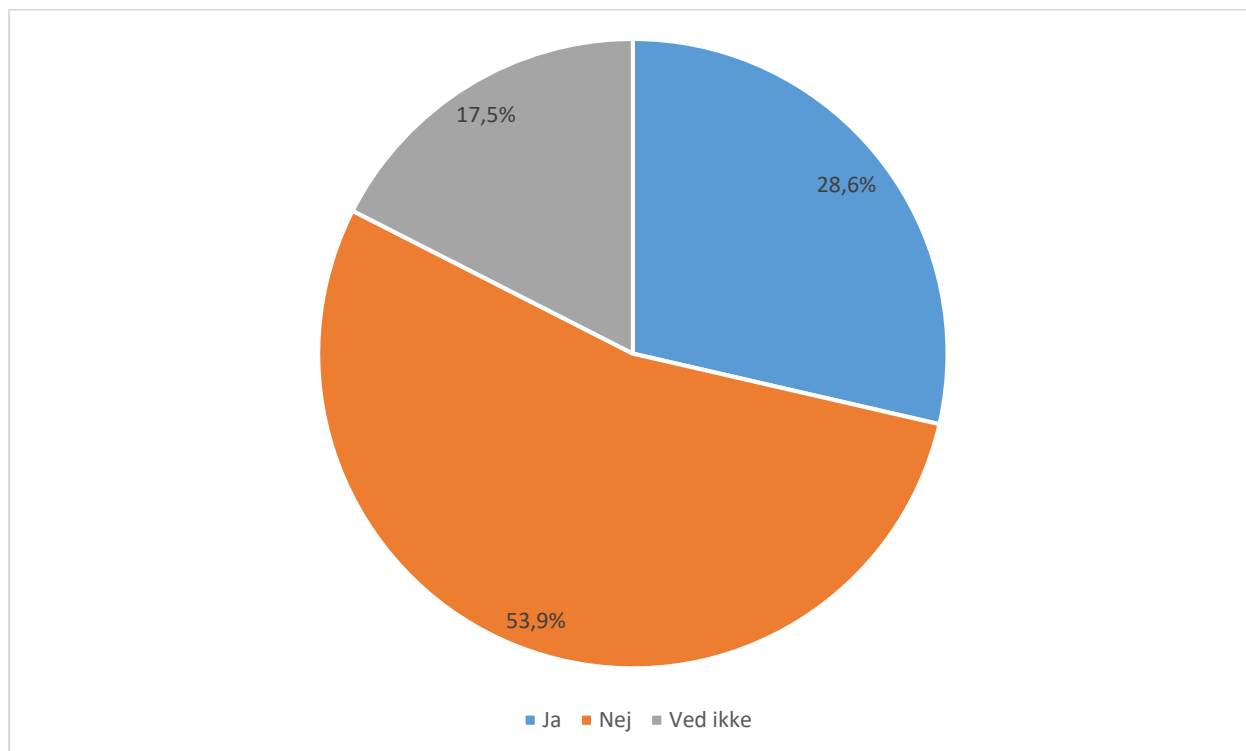
Tabel 5.3.4.4 De folkeoplysende foreningers vurdering af vigtighed ift. støttefunktioner i kommunale skoler – max værdi er 3 (Meget vigtigt=3, Vigtigt=2, Lidt vigtigt=1, Ikke vigtigt=0)

Spørgsmål (18 svar)	Værdi
Det er vigtigt med gode toiletforhold	2,47
Det er vigtigt med gode forhold til opbevaring af foreningens udstyr	2,12
Det er vigtigt med gode forhold til at vedligeholde foreningens udstyr	1,92

### Øvrige faciliteter

Af alle besvarelser angiver 28,6 %, at de bruger støttefunktioner i øvrige faciliteter, som ikke er idrætshaller, multihaller, gymnastiksale og kommunale skoler. 53,9 % bruger ikke støttefunktioner i øvrige faciliteter. Se figur 5.3.4.4.

Figur 5.3.4.4 Bruger foreningen støttefunktioner i anden facilitet end idrætshal, multihal, gymnastiksal eller kommunal skole? (154 svar)



Ifølge de frivillige, som bruger støttefunktioner i øvrige faciliteter, er de 'enig' i at der er gode toiletforhold. Foreningerne er lidt mindre 'enig' i, at der er gode forhold til opbevaring og vedligehold af deres udstyr. Se tabel 5.3.4.5.

For de frivillige er det tæt på 'meget vigtigt', at der er gode toiletforhold og gode forhold for opbevaring af deres udstyr. Det er vigtigt at der er gode forhold for vedligehold af udstyr. Se tabel 5.3.4.6.

Tabel 5.3.4.5 *De folkeoplysende foreningers vurdering af udsagn ift. støttefunktioner i øvrige faciliteter – max værdi er 4 (Helt enig=4, Enig=3, Uenig=2, Meget uenig=1)*

<b>Udsagn (44 svar)</b>	<b>Værdi</b>
<i>Der er gode toiletforhold</i>	3,21
<i>Der er gode forhold til opbevaring af foreningens udstyr</i>	2,79
<i>Der er gode forhold til vedligehold af foreningens udstyr</i>	2,77

Tabel 5.3.4.6 *De folkeoplysende foreningers vurdering af vigtighed ift. støttefunktioner i øvrige faciliteter – max værdi er 3 (Meget vigtigt=3, Vigtigt=2, Lidt vigtigt=1, Ikke vigtigt=0)*

<b>Spørgsmål (44 svar)</b>	<b>Værdi</b>
<i>Det er vigtigt med gode toiletforhold</i>	2,41
<i>Det er vigtigt med gode forhold til opbevaring af foreningens udstyr</i>	2,38
<i>Det er vigtigt med gode forhold til at vedligeholde foreningens udstyr</i>	2,00

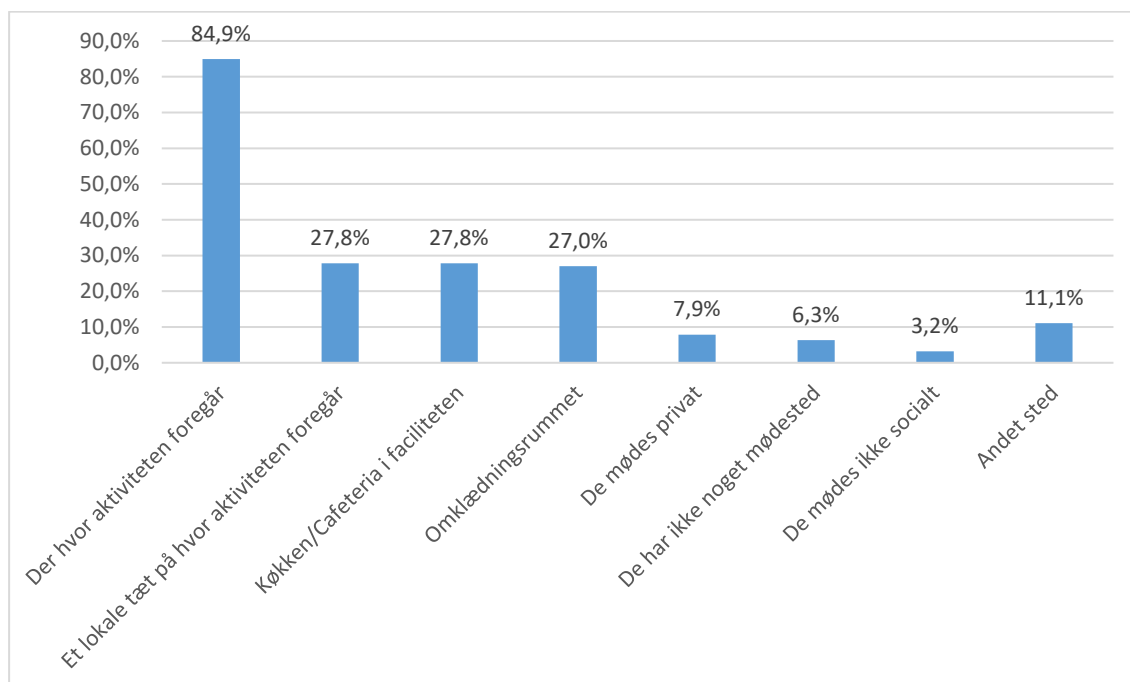
### 5.3.5 Sociale fællesskab

Under dette tema er de frivillige blevet bedt om at forholde sig til en række emner, som handler om det sociale fællesskab. Det handler om de primære mødesteder og hvordan faciliteter bliver benyttet til socialt fællesskab.

#### **Det primære mødested**

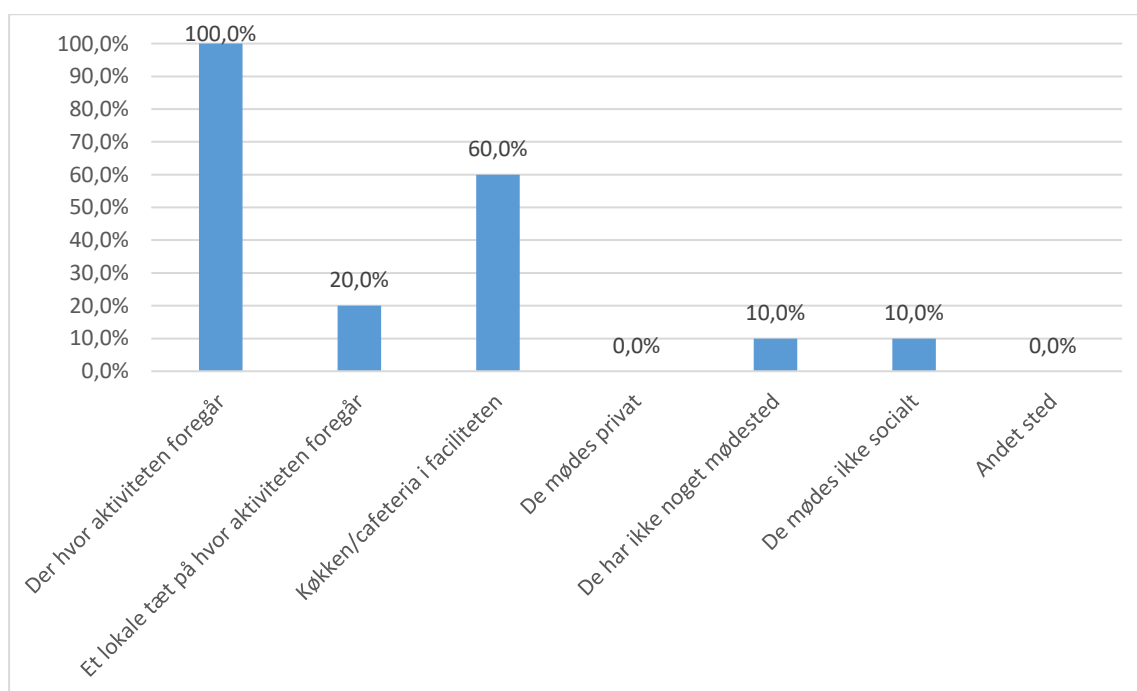
I de foreninger, som benytter haller, gymnastiksale og kommunale lokaler, angiver 85 % af de frivillige, at det sociale fællesskab foregår der hvor aktiviteten er. 27-28 % angiver, at det sociale fællesskab foregår i et lokale tæt på aktiviteten, i cafeteriet eller i omklædningsrummet. 7,9 % angiver, at det sociale fællesskab foregår i privat regi og 6,3 % angiver, at medlemmer og frivillige ikke har noget primært mødested. Se figur 5.3.5.1.

Figur 5.3.5.1 *Hvad bruger medlemmer og frivillige primært som mødested til det sociale fællesskab? Foreninger, som benytter Idrætshal/multihal/gymnastiksal/kommunale lokaler (126 svar)*



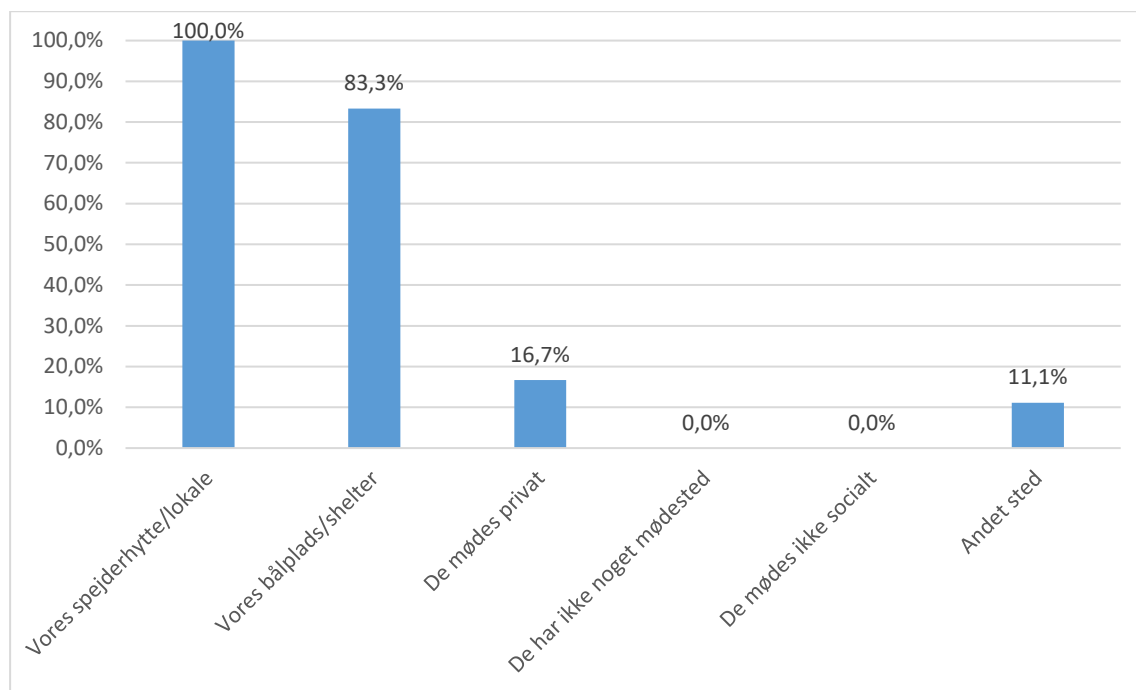
I de foreninger, som har egne lokaler, angiver 100 % af de frivillige, at det sociale fællesskab foregår der hvor aktiviteten er. 20 % angiver, at det sociale fællesskab foregår i et lokale tæt på aktiviteten, og 60 % angiver, at det sociale fællesskab foregår i køkkenet/cafeteriet. 10 % angiver, at medlemmer og frivillige ikke har noget primært mødested. Se figur 5.3.5.2.

Figur 5.3.5.2 *Hvad bruger medlemmer og frivillige primært som mødested til det sociale fællesskab? Foreninger, som har egne lokaler (10 svar)*



I de foreninger, som har spejderhytter, angiver 100 % af de frivillige, at det sociale fællesskab foregår der hvor aktiviteten er. 83,3 % angiver, at det sociale fællesskab foregår omkring en bålplads eller shelter. 16,7 % angiver, at det sociale fællesskab foregår i privat regi. Se figur 5.3.5.3.

Figur 5.3.5.3 *Hvad bruger medlemmer og frivillige primært som mødested til det sociale fællesskab? Foreninger, som har spejderhytter (18 svar)*



### **Idrætshallen og multihallen**

Ifølge de frivillige, som bruger idrætshaller og multihaller, er de tæt på 'meget enig' i, at hallen er et sted, hvor de har lyst til at være sammen med andre mennesker. De frivillige er 'enig' i, at både de voksne og unge bruger hallen til at være sammen socialt, at der er mulighed for forplejning, og at hallen bruges til socialt fællesskab både før og efter aktiviteter. Se tabel 5.3.5.1.

For de frivillige er det tæt på 'meget vigtigt', at hallen er et sted de har lyst til at være sammen med andre mennesker, og at de unge bruger hallen til at være sammen socialt. Det er 'vigtigt' for de frivillige, at de voksne bruger hallen til at være sammen socialt, at der er mulighed for forplejning, og at hallen bruges til socialt fællesskab både før og efter aktiviteter. Se tabel 5.3.5.2.

Tabel 5.3.5.1 De folkeoplysende foreningers vurdering af udsagn ift. det sociale fællesskab i haller – max værdi er 4 (Helt enig=4, Enig=3, Uenig=2, Meget uenig=1)

Udsagn (61 svar)	Værdi
Hallen er et sted, hvor man har lyst til at være sammen med andre mennesker	3,39
De voksne bruger hallen til at være sammen socialt	3,15
Der er mulighed for at købe, lave eller medbringe forplejning	3,11
Hallen bruges til socialt fællesskab af medlemmer og frivillige efter aktiviteten	3,06
De unge bruger hallen til at være sammen socialt	3,04
Hallen bruges til socialt fællesskab af medlemmer og frivillige før aktiviteten	2,98

Tabel 5.3.5.2 De folkeoplysende foreningers vurdering af vigtighed ift. det sociale fællesskab i haller – max værdi er 3 (Meget vigtigt=3, Vigtigt=2, Lidt vigtigt=1, Ikke vigtigt=0)

Spørgsmål (61 svar)	Værdi
Det er vigtigt, at hallen er et sted, hvor man har lyst til at være sammen med andre mennesker	2,54
Det er vigtigt de unge bruger hallen til at være sammen socialt	2,49
Det er vigtigt, at hallen bruges til socialt fællesskab af medlemmer og frivillige efter aktiviteten	2,35
Det er vigtigt de voksne bruger hallen til at være sammen socialt	2,34
Det er vigtigt med mulighed for at købe, lave eller medbringe forplejning	2,29
Det er vigtigt, at hallen bruges til socialt fællesskab af medlemmer og frivillige før aktiviteten	2,24

### Øvrige faciliteter

Ifølge de frivillige, som bruger øvrige faciliteter end idrætshaller og multihaller, er de tæt på 'meget enig' i at faciliteten er et sted, hvor de har lyst til at være sammen med andre mennesker. De frivillige er 'enig' i, at både de voksne og unge bruger faciliteten til at være sammen socialt, at der er mulighed for forplejning, og at faciliteten bruges til socialt fællesskab både før og efter aktiviteter. Se tabel 5.3.5.3.

For de frivillige er det tæt på 'meget vigtigt', at faciliteten er et sted de har lyst til at være sammen med andre mennesker. Det er 'vigtigt' for de frivillige, at både de voksne og unge bruger faciliteten til at være sammen socialt, og at faciliteten bruges til socialt fællesskab både før og efter aktiviteter. Det er mindre end 'vigtigt' for de frivillige, at der er mulighed for forplejning, Se tabel 5.3.5.4.

Tabel 5.3.5.3 De folkeoplysende foreningers vurdering af udsagn ift. det sociale fællesskab i øvrige faciliteter – max værdi er 4 (Helt enig=4, Enig=3, Uenig=2, Meget uenig=1)

Udsagn (65 svar)	Værdi
<i>Faciliteten er et sted, hvor man har lyst til at være sammen med andre mennesker</i>	3,33
<i>De voksne bruger faciliteten til at være sammen socialt</i>	3,24
<i>Faciliteten bruges til socialt fællesskab af medlemmer og frivillige efter aktiviteten</i>	3,10
<i>Der er mulighed for at købe, lave eller medbringe forplejning</i>	3,02
<i>De unge bruger faciliteten til at være sammen socialt</i>	3,00
<i>Faciliteten bruges til socialt fællesskab af medlemmer og frivillige før aktiviteten</i>	3,00

Tabel 5.3.5.4 De folkeoplysende foreningers vurdering af vigtighed ift. det sociale fællesskab i øvrige faciliteter – max værdi er 3 (Meget vigtigt=3, Vigtigt=2, Lidt vigtigt=1, Ikke vigtigt=0)

Spørgsmål (65 svar)	Værdi
<i>Det er vigtigt, at faciliteten er et sted, hvor man har lyst til at være sammen med andre mennesker</i>	2,36
<i>Det er vigtigt de voksne bruger faciliteten til at være sammen socialt</i>	2,12
<i>Det er vigtigt, at faciliteten bruges til socialt fællesskab af medlemmer og frivillige efter aktiviteten</i>	2,08
<i>Det er vigtigt de unge bruger faciliteten til at være sammen socialt</i>	2,07
<i>Det er vigtigt, at faciliteten bruges til socialt fællesskab af medlemmer og frivillige før aktiviteten</i>	2,02
<i>Det er vigtigt med mulighed for at købe, lave eller medbringe forplejning</i>	1,87

### 5.3.6 Øvrige kommentarer og workshop

I spørgeskemaet og til workshops i sommeren 2023 har frivillige haft mulighed for at komme med ekstra bemærkninger til faciliteter. Der er mange individuelle behov i de forskellige foreninger, men et behov, som er blevet nævnt op til flere gange, er behovet for overdækning. Mange frivillige oplever, at overdækning ved mødesteder og ved nogle udendørs faciliteter bliver efterspurgt af bl.a. medlemmer og andre frivillige. De stigende mængder regn og muligheden for at være i tørvejr, når mennesker mødes, kan blive et stadig større behov, såfremt mængden af regn fortsætter med at stige i de kommende år.

### 5.3.7 Sammenfatning

De frivillige i de folkeoplysende foreninger vurderer faciliteterne højt på stort set alle parametre, som de er blevet spurgt ind til.

Når det kommer til udvikling og fleksibilitet i faciliteterne, er de frivillige overordnede enig i udsagn, som tilsiger, at der er gode muligheder i alle typer af faciliteter i Tønder Kommune for udvikling og fleksibilitet.

Det er især, at det er nemt at indrette faciliteterne til deres aktivitet, og at de frivillige kan udvikle deres aktiviteter i de nuværende faciliteter. Ligeledes er de også enig i, at faciliteterne dækker deres nuværende behov og deres fremtidige behov, som situationen er nu.

Ifølge de frivillige er det også klart det vigtigste, at faciliteterne dækker foreningernes fremtidige behov for de kommende par år. Det er gældende for de frivillige i både indendørs og udendørs faciliteter. Det er ligeledes vigtigt for de frivillige, som benytter haller, at samarbejde med hallerne om deres aktiviteter.

De frivillige er i bund og grund også enig i, at faciliteterne nemt kan deles med f.eks. andre foreninger. De frivillige finder det dog kun lidt vigtigt, at faciliteterne kan deles med andre. Det er primært gældende for de frivillige, som benytter de indendørs faciliteter – især idrætshaller og multihaller. I forhold til idrætshaller og multihaller er udsagnene dog defineret som deling af disse på samme tidspunkt og ikke en generel deling af hallen.

Når det kommer til tilgængelighed, er de frivillige enig i, at det er nemt at booke tider i haller og kommunale lokaler via Fritidsportalen.

I forhold til at have fysisk adgang og kunne bevæge sig rundt i faciliteterne, er de frivillige enig i, at det er nemt. De frivillige finder det samtidigt vigtigt, at alle har fysisk adgang og kan bevæge sig rundt.

De frivillige er dog ikke enig i, at det er nemt at finde ud af, hvornår faciliteter er ledige, og de oplever heller ikke helt, at der er god vejvisning til faciliteterne. Dog er det vigtigt for de frivillige, at de kan finde frem til ledige faciliteter, og der er god vejvisning til faciliteter. Det er gældende for både indendørs og udendørs, men særligt for de udendørs faciliteter.

De frivillige er enig i, at de nuværende faciliteter er imødekomende og trygge at være i. I det hele taget motiverer faciliteterne til bevægelse ifølge de frivillige, og der er gode lys- og lydforhold i faciliteterne, men ifølge de frivillige kan lys- og lydforhold gøres endnu bedre i de indendørs faciliteter.

Ifølge de frivillige lægger de stor vigtighed i netop imødekommenhed og tryghed. Det er på disse parametre, at de frivillige værdisætter højest, når det gælder, hvad der er vigtigst i faciliteterne.

Når det kommer til støttefunktioner i faciliteterne, så er de frivillige især enig i, at der er gode toilet- og omklædningsforhold. Gode toiletforhold er også det som de frivillige finder vigtigst af støttefunktioner, uanset hvilke faciliteter som de benytter.

De frivillige er dog ikke helt enig i, at der er gode forhold til opbevaring og vedligehold af udstyr. De frivillige finder det dog vigtigt, at der er gode forhold til særligt opbevaring af udstyr. Det er især gældende for de frivillige, som benytter haller og øvrige faciliteter end kommunale lokaler.

Ifølge de frivillige er det primære mødested der hvor aktiviteten foregår. For omtrent en fjerdedel af de frivillige er et nærliggende lokale, cafeteria eller omklædningsrummet også et primært mødested.

De frivillige, som benytter haller, er enig i, at hallen er et sted, hvor de har lyst til at være sammen med andre mennesker, og hallen bruges til socialt fællesskab af medlemmer og frivillige, især efter aktivitet. Det gælder for både voksne og unge.

Det er også vigtigt for de frivillige, som benytter haller, at hallen er et sted, hvor det sociale fællesskab kan dyrkes. For de frivillige, som benytter haller, er det også vigtigt, at der mulighed for forplejning.

For de frivillige, som benytter øvrige faciliteter end haller, er ovenstående ligeledes gældende. Den eneste forskel er, at frivillige, som benytter øvrige faciliteter end haller, ikke finder det lige så vigtigt med forplejning, som for de frivillige, som benytter haller.

Selvom de frivillige grundlæggende er enig i de fleste udsagn, så er der også plads til at forbedre forholdene generelt indenfor alle temaer og faciliteter. Værdisættelsen gennem de frivilliges svar i undersøgelsen viser, at ingen udsagn nærmer sig 'helt enig' med en værdi på 4, men i højere grad ligger de fleste gennemsnitlige besvarelser på en værdi omkring de 3, plus/minus ca. 0,3, som antyder 'enig' i svarmulighederne.

Flere frivillige i de folkeoplysende foreninger har også givet udtryk for, at der er et stigende behov for overdækning på grund af stigende mængder regn. Enten der hvor aktiviteterne foregår, eller hvor frivillige og medlemmer mødes. Det er særligt ved de udendørs faciliteter, at der er et stigende behov for mere overdækning.

## 5.4 Skoler

Alle skoler arbejder med bevægelse i undervisningen, i det omfang det er muligt. Der stor fokus på aktiv læring gennem bevægelse i alle forløb, som tilpasses det faglige indhold. Alle skoler har fokus på at få elever op af stolen, så de ikke kun skal sidde stille og lytte.

De fleste skoler har egen hal/gymnastiksal, og benytter disse i høj grad i idrætsfaget samt benytter ekstern hal til de større elever.

Alle skoler oplever afstanden til ekstern hal, som en barriere for mindre elever på grund af den ekstra tid, der skal bruges, når mindre elever skal klædes på og gå turen. Ifølge skolerne er det ikke et større problem, for de store elever.

Alle skoler prøver så vidt det er muligt at tilrettelægge idræt for ældre elever om morgenen eller om eftermiddagen, så de har fri bagefter. Det er både af hensyn til transport og omklædning.

Alle skoler benytter de omkringliggende boldbaner og skolens motoriske tilrettelagte legepladser. Det gælder både i idrætsfaget og uden for idrætsfaget. Flere skoler bruger skolegården til faglig undervisning. Det kan f.eks. være i matematik, hvor de skal ud og tegne retvinklet trekanter.

De fleste skoler har etableret bevægelsesområde med fitness redskaber, som ifølge skolerne især benyttes af større elever med stor succes.

Der er en skole, som ikke har egen hal. Skolen er derfor afhængig af at bruge ekstern hal til indendørs idræt. Det betyder, at der bruges lang tid på at transportere elever mellem skole og hal, hvilket især er en udfordring for de mindre elever. Selvsamme skoles indretning gør, at det ikke muligt at benytte gang-arealer til fx bevægelsesaktiviteter, da disse også benyttes som arbejdsarealer for eleverne, som derfor vil forstyrre undervisningen for andre elever. Skolen oplever ligeledes et uopfyldt behov ved fagdage med fokus på bevægelse/trivsel, at de ikke kan booke hallen en hel dag, da den er optaget til anden side. De kan derfor være nød til at leje en bus og transportere eleverne til anden ekstern hal, hvor en bedre motorisk undervisning understøttes.



### **Nærområdets faciliteter, som benyttes af skolerne**

Alle skoler benytter skolernes udendørs arealer, bl.a. legepladser, fitness, boldbaner, grønne arealer, asfalterede veje m.m.

Alle skoler benytter også de omkringliggende naturområder, bl.a. skove og stier. Nogle skoler har gåruter, og laver walk & talk, der passer med en lektion på 45 minutter.

Flere skoler bruger en lokal hytte eller spejderhytte, som i sær bruges af SFO børn og mindre elever op til tre gange ugentligt.

De fleste skoler har en ordning, hvor 0.-6. klasse skal være ude i frikvarteret. Medmindre det er meget dårligt vejr. 0.-6. klasse bruger bl.a. legepladser og boldbaner m.m.

7.-9. klasse må selv bestemme på de fleste skoler. Når vejret er godt, er de som regel ude og spille fodbold og hockey m.m.

En enkelt skole er udfordret på mangel af faciliteter til bevægelse i frikvarteret, når vejret er dårligt, da skolen ikke har en gymnastiksal eller tilsvarende mulighed for at være i deres egen sal.

### **Kommunal anvisningspligt**

Generelt fungerer samarbejdet med foreninger rigtig godt på alle skoler. Alle skoler oplever kun mindre udfordringer med nogle ældre personer, som ryger på skolens matrikel. Nogle få skoler oplever, at foreninger glemmer at låse skabe efter brug, eller de ikke ved, hvad der er foreningens og hvad der er skolens udstyr. En skole oplever, at det kan være svært at imødekomme foreningernes ønsker om tidspunkter for brug af skolens lokaler. De fleste udfordringer løses med dialog og kommunikation, da det ofte handler om uvidenhed. Ifølge skoler, er de selv med tiden også blevet bedre til at skilte, hvor udstyr hører hjemme.

Alle skoler er generelt imødekommende over for anvendelsen af skolernes lokaler . En skole nævner, at deres kantine er stor og vil kunne anvendes til f.eks. generalforsamlinger. Generelt er der tomme faglokaler, der ville kunne benyttes af foreningerne. Det er dog vigtigt ifølge skolerne, at lokalerne efterlades i ordentligt stand, så de klar til undervisning den efterfølgende dag. Skolernes største bekymringer er, hvis et faglokale anvendes til et andet formål end tiltænkt, og der flyttes rundt på tingene, hvor der ikke flyttes tilbage efter brug. I det hele taget, er der mange kvadratmeter, som kunne benyttes bedre.

En anden skole nævner, at der bruges et af skolens lokaler til en anden kommunal faggruppe, som ikke udnyttes optimalt, da det ofte står tomt. Skolen har mangel på lokaler til specialområdet eller elev-samtaler, da de ellers foregår på gangarealer. De lokaler kunne bruges anderledes og mere hensigtsmæssigt.

Flere skoler oplever, at de mangler lokaler, hvis de skal arbejde mere med inkluderende undervisning og læringsmiljøer. Det kan også være mindre lokaler, hvor der kan laves specialundervisning.

Der er også en skole, som nævner, at de ikke mangler plads, men at skolens eksisterende rum kunne optimeres, for at skabe bedre læringsmiljøer.

### **Afvikling eller flytning af faciliteter**

Alle skoler benytter de faciliteter som skolerne råder over i skoletiden.

En skole har fitness, som ikke benyttes optimalt af byens borgere. Det kunne skolen godt tænke sig. Ifølge skolen, så kunne fitnessområdet blive benyttet mere, hvor det var placeret mere tilgængeligt. Personer, som ikke har daglig gang på skolen, ser ikke fitnessområdet inde på skolen.

En anden skole er god til selv at bygge faciliteter om, hvis disse er slidte eller ikke bruges længere. På den måde får nogle faciliteter nyt liv igen.

En skole nævner, at de har et udeundervisningsområde, som ikke bliver brugt optimalt. Det blæser ind, og er meget udsat med vinden fra vest. Det vil kræve yderligere afskærmning, før det vil kunne bruges optimalt.

### **Nye faciliteter**

De fleste skoler har egen gymnastiksal og hal og gode muligheder for bevægelse. Der er umiddelbart nok faciliteter til bevægelse for skolerne.

En skole oplever dog, at det er et stort problem, at de ikke har egen gymnastiksal eller multisal. Det er en væsentlig facilitet, som de mangler. De er udfordret på og afhængige af, at de kan gå i den eksterne hal. På nuværende tidspunkt foregår afgangsprøver i den eksterne hal, og det er kompleks at fjerne borde og stole og sætte det frem dagen efter igen, hvis der om aftenen er anden aktivitet i hallen.

En anden skole efterspørger nogle bedre faciliteter til atletik. Det er et stort ønske for skolen, da atletik bruges meget i undervisningen.

Flere skoler nævner, at der er et behov for et konkret projektrum til mega space, eksempelvis til 3D print, robotteknologi, laser cutter, tech lab. Skolener ved dog ikke, hvor de skal få plads til det henne.

Det vil eventuelt kunne løses, hvis et ekstern lokale kunne tildeles i byen, f.eks. i en anden kommunal bygning. Det vil dog kræve, at de kan lade udstyr stå, når det ikke bruges. En anden skole nævner, at det godt kan være på skolen, men det vil kræve omstrukturering af eksisterende lokaler for bedre udnyttelse.

Ifølge skolerne, så efterspørger de ældste elever et sted, hvor de kan være uden voksen indblanding. Det vil især tilgodesede dem, som ikke går til idræt og lignende. Særligt drenge som gamer, mangler et sted at være i byen.

Generelt er alle skoler meget tilfredse og positive over for de forhold, som de har, men de ser også muligheder for fortsat at forbedre undervisningen og læringsmiljøet. Flere skoler nævner gymnastiksale, der kunne trænge til et løft, så de er mere tidsvarende, i forhold til deres elevers behov.

### **5.4.1 Sammenfatning**

Skolerne bruger alle de faciliteter, som de har til rådighed. Alle skoler prioriterer i høj grad bevægelse som en del af deres undervisning. Bevægelse integreres sort set i alle fag, i det omfang det er muligt. Skolernes egne faciliteter bruges i høj grad til idrætsfaget. Kun en skole er afhængig af at benytte ekstern hal, når det gælder idrætsundervisning. Generelt tilrettelægger skolerne idrætsundervisningen for de ældre elever om morgenen eller om eftermiddagen, af hensyn til transport og omklædning. Det er de store elever, der benytter ekstern hal i idræt, da de har bedre mulighed for at transportere sig selv. De mindre elever benytter skolernes egne haller. Alle skoler oplever, at afstanden til en ekstern hal er en barriere for de mindre elever, da det kræver ekstra tid at få dem klædt på.

Alle skoler benytter alle de faciliteter, der er på skolernes matrikel, både indendørs og udendørs. Derudover benytter alle skoler også de omkringliggende naturområder, skove, stier eller en lokal spejderhytte.

Skolerne har generelt en ordning om, at mindre elever fra 0.-6. klasse skal være ude i frikvarteret, hvor de større elever fra 7.-9. klasse har mere fleksible regler. En skole oplever, det er en barriere, at de ikke har indendørs faciliteter til bevægelse i frikvarteret. Det gælder især når vejret er dårligt, da de ikke har egen hal.

Skolernes samarbejde med foreningerne fungerer godt. De mindre udfordringer som skolerne oplever, handler ofte om manglede kommunikation mellem skole og forening. Alle skoler oplever, at de mindre uoverensstemmelser der opstår, let kan løses. Der er mange typer af foreninger, som bruger skolernes lokaler.

Flere skoler kan se muligheder i at udnytte skolernes lokaler og arealer på en mere hensigtsmæssigt og tidssvarende måde, som vil kunne skabe endnu bedre læringsmiljøer samt gøre faciliteterne mere tilgængelige. Generelt kan mindre tiltag betyde, at faciliteterne kan benyttes endnu mere ifølge skolerne.

Alle skoler nævner, at de overordnet er rigtig godt tilfredse med faciliteterne, men de ser også muligheder for forbedringer og opdatering af ældre faciliteter. Der er faciliteter og rum, der kan udnyttes bedre.

## 5.5 Unge

Størstedelen af de 7. klasses elever, som deltog i interviews, er meget aktive i deres fritid. De bruger hovedsagligt hallen, boldbaner og gymnastiksale. Ifølge eleverne, så går de til en aktivitet, fordi det er sjovt, og de møder andre unge samt det giver nye fællesskaber og venskaber. De er stort set alle aktive i en forening.

Alle elever nævner ungdomsklubben som et meget stort aktiv, der benyttes af stort set dem alle. De fleste kommer der flere gange om ugen. De nævner alle, at det er rart og hyggeligt at hænge ud med vennerne. De nævner ligeledes, at det er godt, at der er mange muligheder for aktiviteter i ungdomsklubben, men også at de bare kan hygge sig sammen.

De fleste kan godt lide at være en del af fællesskabet i klubben og være sociale henover forskellige årgange.

Ifølge nogle af eleverne må klubben gerne starte noget før. Ungdomsklubben starter kl. 19, men for eleverne kunne det sagtens starte kl. 17.30 eller kl. 18. Flere nævner, at de 2,5 timer klubben har åbent ikke er lang tid. Ifølge eleverne er der en passende mængde aktiviteter, og ingen synes der skal ændres eller tilføjes yderligere.

Når eleverne er sammen med deres familier, er de stort set alle gode til at gå ture sammen, både i skoven og rundt i området, hvor de bor.

Ingen af eleverne bruger hallen til at "hænge ud", ud over de fritidsaktiviteter som de går til. Ifølge eleverne er det besværligt, at gå i hallen. Ofte er den lejet ud, når de kommer. Flere af eleverne efterspørger muligheden for, at de selv kan se, om hallen er ledig og må benyttes.

Flere elever efterspørger bedre lys ved fodboldbanen. Ifølge dem mangler der lys ved boldbanerne, da der kun er lys ved kunstgræsbanen. De fleste spiller på den bane, hvor der er lys.

Nogle elever på en skole savner et sted, hvor de kan være aktive indendørs i frikvartererne. Det er ikke en mulighed i dag, da skolen ikke har en gymnastiksal eller hal. Ifølge eleverne er det et problem, når hallen aflyser idræt, da de ellers ikke har anden mulighed for idræt. Ifølge eleverne på skolen, vil de bruge en hal, hvis de havde en som var tæt på skolen. De vil både benytte den i undervisningen og i frikvarteret.

### **Unge på ungdomsuddannelser**

Størstedelen af de adspurgte unge er aktive i deres fritid. De deltager i forskellige aktiviteter som gåture, fitness, styrketræning, fodbold, ridning m.v. Kun ganske få adspurgte unge nævner, at de ikke dyrker nogen form for bevægelsesaktiviteter overhovedet.

Langt de fleste unge har været meget aktive, da de var yngre. Mange af dem har været foreningsaktive, men de foretrækker nu, at være aktive på egen hånd eller i selvorganiserede grupper. Studier, lektier og fritidsjob tager meget af deres tid, hvilket reducerer lysten til at forblive en del af en forening. Dette understreges af, at næsten alle adspurgte unge gav udtryk for, at de selv stoppede med at deltage i en forening omkring 13-15 års alderen. De finder ikke aktiviteterne interessante længere, når de når den alder. Mange unge stopper, og det er svært at etablere nye og gode hold for dem, som er tilbage. Nogle unge nævner ligeledes, at efterskolelivet starter omkring 15 års alderen, hvilket kan betyde, at holdene bliver mindre, og aktiviteterne bliver dårligere i kvaliteten.

### **Vurdering af muligheder for at være fysisk aktiv**

I undersøgelsen 'Danmark i Bevægelse', se afsnit 4.4, bliver mulighederne for at være fysisk aktive i Tønder Kommunes faciliteter vurderet lavt af de unge i forhold til hvordan deres forældres aldersgruppe vurderer faciliteterne.

Næsten alle adspurgte unge nævner, at en af årsagerne til at de vurderer faciliteterne lavere end deres forældre, kan skyldes afstanden til en facilitet. Mange unge har ikke bil, og det kan være et problem, hvis de bor i mindre lokalsamfund, hvor der ikke er samme muligheder som i større byer. Transportmulighederne ser de unge som en begrænsning, for deres muligheder for at være aktive. Mulighederne for at komme hen til en facilitet, kan dermed være årsag til, at de unge vurderer faciliteter lavere end deres forældre gør.

Flere af de unge oplever, at der ikke er mange aktiviteter for unge mellem 13-15 år i mindre lokal-samfund. De oplever ligeledes, at tilbud og muligheder bliver endnu mindre, når de er mellem 15-24 år. Der mangler flere tilbud til den aldersgruppe af unge. Samtidig oplever de, at der ikke bor mange unge i de mindre lokalsamfund, hvilket gør det besværligt at fastholde aktiviteter til unge.

De fleste tilkendegiver, at aktiviteter og faciliteter er gode i de større byer. Der er flere tilbud at vælge mellem. Det er i de mindre lokalsamfund, at de oplever det som et problem.

De unge, som er aktive på et højt niveau, kan være tvunget til at søge til andre byer, og flytte hen hvor aktiviteten er. Det kan også være årsag til, at de unge vurderer lavere end deres forældre.

En anden vinkel flere unge nævner er, at forældre bruger de aktiviteter, som tilbydes af f.eks. foreninger. Forældre bruger de traditionelle aktiviteter og faciliteter. Unge vil andre aktiviteter end de traditionelle, og de ønsker noget andet end forældrene.

Flere unge nævner, at forældrene tænker fysisk aktivitet på en anden måde, end de unge gør. Der er forskellige behov for at være fysisk aktive. Generelt nævner flere, at der er flere og bedre tilbud for deres forældres aldersgruppe, end der er for de unge.

Stort set alle unge vurderer, at det er mere tilgængeligt at benytte de grønne områder. De fleste nævner, at der er bedre og lettere muligheder for at være aktive på grønne områder. Mange unge benytter de grønne områder til at være aktive på egen hånd. Det kan være gåture, løbeture og fodbold. Når der er nem adgang til faciliteterne, bliver de også mere benyttet ifølge de unge.

### **Fitness og fysisk træning**

Generelt har de unge behov for at gå ture, løbe en tur eller træne i hjemmet på egen hånd. Ca. halvdelen af de adspurgte unge dyrker fitness i et kommercielt center. De unge kan lide at træne med en ven, så de kan motivere hinanden og på den måde være fælles om en aktivitet. Mange nævner, at det er rart, at de selv kan bestemme, hvornår, hvordan og hvor de ønsker at være fysisk aktive. Ifølge de unge er det vigtigt med selvbestemmelse, så de selv kan planlægge i forhold til lektier og fritidsarbejde. Det giver dem fleksibilitet, at de selv kan styre deres tid, og de ikke skal forholde sig til andre.

### **Udendørs fitness**

Udendørs fitness bliver stort set ikke brugt af de unge. De oplever, at de er til skue og ønsker ikke, at andre mennesker kigger. Flere unge nævner, at udendørs fitness kun er for sjov, og ikke noget de gør fast. Mange nævner, at der skal lukkes mere af omkring de udendørs fitnessfaciliteter, før de vil overveje at benytte dem, men det er ikke sikkert. Ifølge de unge kan det være en hæk eller en form for overdækning. Ifølge de unge, så henvender udendørs fitnessfaciliteter sig ikke til unge, men mere til pensionister eller mindre børn.

Mange unge oplever også, at vejret også spiller en rolle i forhold til udendørs fitnessfaciliteter. De unge vil ikke træne, når det regner, og de ønsker ikke at stå og træne med vinterjakke og handsker. Udstyret bliver glat, når det regner, hvilket ikke er optimalt.

De unge har dog oplevelse af, at udendørs fitness er en god facilitet for f.eks. forældre, der har mulighed for at bruge det, imens deres børn er på en legeplads ved siden af.

### **Selvorganiseret aktivitet eller på egen hånd**

Mange unge, som bor uden for byerne, nævner, at det giver mere mening at være aktiv på egen hånd, fordi mulighederne for holdaktivitet er få i de mindre lokalsamfund. Det kommer dog an på, hvor de bor og hvorvidt det giver mening at være aktiv på egen hånd eller ej. Generelt går de fleste unge ture på egen hånd. Ifølge de unge er det god afstresning at gøre noget på egen hånd, og de har mulighed for at høre podcast og musik imens.

### **Mangel på faciliteter**

På to af ungdomsuddannelserne bliver der nævnt, at de mangler et sted at være. Der er ikke et sted i dag, hvor dem, som ikke dyrker idræt, kan være og hænge ud. De søger et sted at være, hvor de ikke er i vejen for andre, og hvor de f.eks. kan stå og skruer på biler og knallerter. Nogle få unge nævner, at det kunne kombineres således, at de unge kunne få noget undervisning af en mekaniker eller tilsvarende. Denne gruppe unge nævner selv, at ved et sådan tilbud imødekommes dem, som ikke er fysisk aktive,

og de selv er en stor gruppe, som er meget sociale sammen. Det er et vigtig fællesskab for dem, hvor de deler samme interesser, selvom de ikke er fysisk aktive sammen.

### **Tilgængeligheden ved faciliteter**

Næsten alle de adspurgte unge påpeger, at de vil bruge hallen mere, hvis de selv kan se om hallen er ledig. De unge er nysgerrige på, hvorvidt de må bruge hallen, såfremt den står tom. De unge gider ikke at gå forgæves. Ifølge de unge er det spild af tid, hvis hallen alligevel er optaget, når de kommer derhen. Så er det lettere for dem at blive væk. De oplever, at det er svært at finde ud af, hvorvidt de indendørs faciliteter er ledige. Det er nemmere for dem at se om boldbanerne benyttes. De unge har flere bud på, hvordan hallerne kunne blive bedre til at oplyse om ledige tider. Langt de fleste adspurgte unge vil gerne have muligheden for at se de ledige tider hjemmefra og ikke først på en infoskærm i hallen. Det er dog godt, hvis begge muligheder er der til at understøtte hinanden, ifølge de unge. De unge foreslår, at de ledige tider kunne være synlige på hallens hjemmeside, en app eller på Facebook. Det vigtigste er, at det er let tilgængeligt at finde oplysningerne på egen hånd.

### **Omklædningsrum og tryghed**

Fælles for de unge, som bruger omklædningsrum i hallen, er, at omklædningsrum skal være rene og med mulighed for god udluftning. Ellers har de unge ikke lyst til at sidde der efter træning, da det hurtigt kan blive indelukket og varmt. Der skal være mulighed for at tage et bad og det er vigtigt, at de kan sidde ned. De bænke, som der er i de nuværende omklædningsrum, fungerer godt. Akustikken skal være god, og det er vigtig med gode brusere. Det må godt opleves som at gå i bad hjemme. Dårlige faciliteter gør, at de ikke benyttes. Ifølge de unge vil lettere afskærmning i omklædningsrum give en positiv oplevelse, men de nævner samtidig, at det ikke nødvendigvis handler om at være til skue. Det er mere dårlige faciliteter, der betyder, at de ikke ønsker at benytte dem.

Flere unge efterlyser, at de mangler skabe, som de kan låse. Især når de benytter omklædningsrum i forbindelse med træning. Mange nævner, at det ikke altid er muligt i dag.

Flere nævner, at de mangler oplysninger om, hvorvidt de må tage et bad, hvis de benytter faciliteter omkring hallen. Det kunne f.eks. være de unge, som benytter skatebane, eller de unge, som spiller fodbold på boldbanerne.

Flere unge nævner, at det er vigtigt med gode lysforhold, hvad enten det er ude eller inde. Det skaber tryghed. De unge ønsker, at der er oplyst om aftenen og om vinteren, når det bliver tidligt mørkt.

### **Socialt fællesskab**

Det er generelt meget vigtig for de unge at være en del af et fællesskab og særligt et fysisk fællesskab. Langt de fleste unge oplever, at det er bedst at mødes fysisk. De søger fysiske fællesskaber, omkring noget de er fælles om. I det omfang det kan lade sig gøre, ønsker stort set alle adspurgte unge at være fysisk sammen frem for digitalt. For flere unge giver digitale fællesskaber også mening, når der er større afstande imellem dem i fritiden. Afstanden kan være grund til, at de ikke kan mødes så tit fysisk, og her er det digitale fællesskab en vigtig løsning. Nogle få af de unge nævner, at gaming også er et socialt fællesskab, såvel som Messenger grupper eller snapchat grupper.

Ifølge de unge kommer det meget an på aktivitetens art, når det drejer sig om at være fysisk aktive sammen. Det er ikke alle aktiviteter, som giver mening at gøre i fællesskab. Når det er personlig træning kan det

være bedre at være selv. Når det er fodbold eller styrketræning er det sjovere at gøre det sammen. Ved at træne sammen, kommer de nemmere afsted, og de kan udvikle sig sammen. Fælles interesser binder dem sammen. Ved selvorganiseret træning er det oftest bedst at være sig selv, og ved træning i kommercielt center, er det oftest bedst at være sammen i mindre grupper.

### **Mødesteder før, under og efter en aktivitet**

Mange unge mødes særligt efter en aktivitet for at snakke i f.eks. omklædningsrummet. Omklædningsrum bruges efter træning og ikke før, da de fleste kommer omklædte til træning. Det giver kun mening at møde før, hvis de følges sammen til træning. Flere unge nævner, at de både cykler, går eller kører sammen hen til aktiviteten. Afstanden mellem venner har betydning for, om de mødes før og efter træning. Det er mere besværligt, hvis de bor med stor afstand til hinanden.

### **5.5.1 Sammenfatning**

De adspurgte unge i 7. klasse og på ungdomsuddannelserne er stort set alle aktive i en forening eller aktive med deres venner og familie i fritiden. 7. klasseselever er stadig aktive i foreningslivet, imens de unge på ungdomsuddannelser i højere grad er aktive i selvorganiseret grupper eller på egen hånd. De unge nævner selv, at der er omkring 13-15 års alderen, at de stopper i foreningslivet. Flere unge benytter et kommercielt fitnesscenter, når de skal være fysisk aktive, men er også aktive i grønne områder. De unge vil have stor fleksibilitet i, hvornår de er aktive og hvor de er aktive, så de selv kan styre deres tid.

Langt størstedelen af de adspurgte 7. klasseselever benytter sig af ungdomsklubben. De nyder de forskellige aktiviteter der er, og de kan godt lide, at det foregår på tværs af klassetrin. De oplever, at der er et godt udbud af forskellige aktiviteter i ungdomsklubben, og de mangler ikke yderligere. Dog efterspørger de, at ungdomsklubben kan være åbent i længere tid end det er tilfældet på nuværende tidspunkt.

Flere unge nævner, at de ikke bruger hallen, hvis de ikke har en fritidsaktivitet i hallen. De mangler muligheden for at se, hvornår hallen er ledig og hvordan de kan benytte den. Ifølge de unge, vil de i højere grad benytte hallen, hvis information om ledige tider er let tilgængelig online.

De unge vil have faciliteter med kvalitet, hvis de skal benytte eksempelvis omklædningsrum m.v. Såfremt faciliteterne ikke er af rette kvalitet, vil de hellere undvære at benytte dem. Forholdene i f.eks. omklædningsrum skal være, så de er til at være i. Det gælder ordentlig udluftning, lys og lyd samt muligheden for at sidde ned på ordentlige bænke. Ligeledes skal det være som at gå i bad derhjemme.

De unge benytter grønne arealer i høj grad til selvorganiserende aktiviteter, men de benytter næsten ikke udendørs fitnessredskaber. De unge oplever, at de er til skue ved udendørs fitnessredskaber. og ved dårligt vejr er redskaberne ikke brugbare.

Afstand og manglende transportmuligheder opleves som en barriere for de unge i mange henseender. Det betyder bl.a., at de indendørs faciliteter ikke benyttes, fordi det er lettere at benytte de grønne områder i nærheden af hvor de bor. De grønne områder er typisk også væsentligt mere tilgængelige end de indendørs faciliteter. De unge oplever generelt, at der er gode faciliteter i de større byer, men det er i de mindre lokalsamfund, hvor de oplever, at faciliteterne er mindre gode.

Der er nogle unge, som ikke er fysisk aktive, men som stadig har et stort behov for at være en del af et større fællesskab. Flere unge, som ikke er aktive, har andre fritidsinteresser end idræt. De giver udtryk for, at de mangler steder, hvor de kan dyrke deres fritidsinteresser i fællesskab med andre unge.

Generelt kan de unge godt lide det fysiske fællesskab, og være fælles om aktiviteter. I nogle tilfælde vil de dog også gerne dyrke deres aktivitet på egen hånd. Det sociale fællesskab vægtes særdeles højt blandt de adspurgte unge. Såfremt det er muligt, vil de helst være sammen med vennerne fysisk frem for digitalt. Dog giver det digitale fællesskab en række muligheder for at være i kontakt med venner, hvor der er stor afstand imellem dem.



## 6. Konklusion

Rigtig mange borgere bevæger sig i fritiden, og rigtig mange borgere benytter faciliteter til bevægelse. I de kommende år vil der stadig være rigtig mange borgere, som bevæger sig i fritiden og benytter faciliteter til bevægelse. Der bliver bare færre i antal.

I 2023 var der 36.889 borgere i Tønder Kommune. I 2030 vil der være 35.259 borgere i Tønder Kommune. Det er 1.630 færre borgere.

Det er borgere i alderen 0-24 år og 25-59 år der bliver færre af.

Der bliver 806 færre 0-24 årige.

Der bliver 1.569 færre 25-59 årige.

Derimod bliver der 745 flere borgere over 60 år.

### **Alderssammensætning**

Udover vi bliver færre borgere, så bliver vi også ældre samlet set.

Andelen af borgere fra 0-24 år var i 2023 på 25,2 %. I 2030 bliver andelen 24,1 %.

Andelen af borgere fra 25-59 år var i 2023 på 39,9 %. I 2030 bliver andelen 37,3 %.

Andelen af borgere over 60 år var i 2023 på 34,8 %. I 2030 bliver andelen 38,6 %.

I 2023 var aldersgruppen 25-59 år størst af de tre aldersgrupper, men i 2028 vil aldersgruppen over 60 år være størst.

I de fire skoledistrikter varierer befolkningsudviklingen over tid, men udviklingen er stort set den samme.

De fire skoledistrikter kan alle se frem til en ændring i befolknings sammensætningen målt på alder. Toftlund og Tønder skoledistrikt kan se frem til en forholdsvis stor ændring. Løgumkloster og Skærbæk skoledistrikt kan se frem til en forholdsvis mindre ændring.

På nuværende tidspunkt er der flest 25-59 årige borgere af de tre aldersgrupper i alle skoledistrikter, men i Tønder skoledistrikt vil der allerede i 2027 være flere borgere over 60 år end 25-59 årige borgere. I Skærbæk skoledistrikt vil det være gældende fra 2028. I Løgumkloster skoledistrikt vil det være fra 2030 og i Toftlund skoledistrikt vil det være fra 2031.

### **Befolkningssammensætning**

Der er kommet mange tilflyttere med udenlandsk oprindelse til Tønder Kommune i de senere år og den udvikling forventes at fortsætte.

Ser vi alene på borgere med dansk oprindelse var der 31.649 borgere i 2023. I 2030 vil der være 28.242 borgere. Det er 3.407 færre borgere med dansk oprindelse.

Ser vi alene på borgere med udenlandsk oprindelse var der 5.229 borgere i 2023. I 2030 vil der være 7.017 borgere. Det er 1.788 flere borgere med udenlandsk oprindelse.

Det betyder samlet set, at i 2030 vil Tønder Kommunes befolkning bestå af flere ældre og færre unge samt flere borgere med udenlandsk oprindelse og færre borgere med dansk oprindelse. Uden tilflyttere med udenlandsk oprindelse vil befolkningstallet falde betydeligt mere.

Den samlede befolkningsudvikling vil – alt andet lige – have indflydelse på benyttelsen af faciliteterne i fremtiden. Der vil generelt set være færre borgere til at benytte faciliteterne.

Faciliteter, som 0-24 årige og 25-59 årige benytter, vil have færre potentielle brugere, imens faciliteter, som borgere over 60 år benytter vil have flere potentielle brugere. Hertil er det for nuværende i overvejende grad borgere med dansk oprindelse, som benytter faciliteterne. Borgere med udenlandsk oprindelse kommer fra en anden kultur, hvor de har en anden tilgang til bevægelse og foreningsliv og benytter ikke faciliteterne i samme grad.

### **Dækning og benyttelse af basisfaciliteter**

Med de færre potentielle brugere vil der blive behov for at få nye brugergrupper ind i basisfaciliteter som idrætshaller og multihaller.

Tønder Kommune har i forvejen en god dækning af basisfaciliteter, når antallet af faciliteter måles op mod antallet af borgere og primære brugere af faciliteterne. Det gælder både for de faciliteter, der benyttes til foreningsaktiviteter, som idræts- og multihaller samt fodboldbaner, og for de faciliteter, der benyttes til selvorganiserende aktiviteter, som parker, græsarealer og legepladser.

I 2030 vil dækningen af basisfaciliteter være endnu bedre, fordi der bliver færre borgere og færre primære brugere af faciliteterne. Eksempelvis var der i 2023 en hal pr. 207 primær bruger i alderen 0-24 år, og i 2030 vil der være en hal pr. 189 primær bruger. I 2023 var der en fodboldbane pr. 176 primær bruger i alderen 0-24 år, og i 2030 vil der være en fodboldbane pr. 161 primær bruger.

I højsæsonen for foreningernes indendørs aktiviteter i 2023, var den samlede benyttelse i idrætshaller og multihaller på 47,5 % af tiden. Det vil sige, at hallerne samlet set stod tomme i 52,5 % af tiden.

For idrætshallerne var den samlede benyttelse på 53 % af tiden og for multihallerne var den samlede benyttelse på 47 % af tiden.

De fleste timer, hvor foreningerne ikke var i hallerne, var i weekender, men det varierer fra hal til hal.

Frem mod 2030 vil den samlede benyttelse falde. I 2023 var hallerne booket 53,8 % af tiden. I 2030 vil hallerne blive booket i 51,4 % af tiden ud fra den generelle befolkningsprognose. Tages der udgangspunkt i de primære brugere, som er borgere i alderen 0-24 år af dansk oprindelse, så vil hallerne være booket i 44,8 % af tiden i 2030. Altså i 9 % mindre tid end i 2023.

Der kan være en højere dækning af fodboldbaner end nødvendigt. I Tønder Kommune er der fodboldbaner i byer, hvor der ikke er registreret fodboldspillere.

Der er i alt et spilleareal på 374.784 m<sup>2</sup>, og der er 2659 registrerede fodboldspillere i Tønder Kommune plus 53 elever på sportsefterskolen SINE i Løgumkloster. Det giver et spilleareal på 149 m<sup>2</sup>. pr. registreret fodboldspiller. Der er ikke nogen indikationer på, at der bliver flere registrerede fodboldspillere fremadrettet i Tønder Kommune.

### **Hallernes behov**

Nogle haller oplever, at brugerne er ufleksible og ikke villige til at tage mindre attraktive tidspunkter, hvilket gør planlægningen vanskelig for hallerne. Muligheden for at opdele hallerne, f.eks. med et tæppe eller en flytbar væg, kan være en del af løsningen ift. at imødekomme flere af foreningernes ønsker.

Opdeling af hallerne kan derudover være med til at skabe rum for andre aktiviteter, og gøre hallen attraktiv for flere målgrupper.

De senere år er der kommet mere fokus på målgruppen seniorer, og hallerne oplever at senioridrætten er i vækst. Dette er i tråd med den demografiske udvikling i Tønder Kommune, hvor det ses at gennem de sidste 10 år er den ældre andel af befolkningen vokset, mens andelen af børn, unge og voksne på arbejdsmarkedet er blevet mindre.

Derudover har nogle haller blik for borgere med udenlandsk oprindelse som målgruppe, og nogle af hallerne har haft succes med at målrette arrangementer til denne gruppe. Denne målgruppe forventes ligeledes at vokse i de kommende år.

Der er en sammenhæng mellem hallernes størrelser, og de ønsker de har, og deres visioner tager afsæt i de brugere, det lokalsamfund og den specifikke situation, som den enkelte hal befinder sig i.

Hallerne oplever, at brugerne efterspørger fleksible træningstider og –muligheder. Derfor forsøger de at arbejde med fleksible træningsmuligheder i den enkelte hal. Herunder at gøre hallerne tilgængelige uden for bemandede åbningstider.

Når hallerne involverer brugerne har de en bedre fornemmelse for deres behov og ønsker, og kan handle i tråd med den efterspørgsel, og de trends der er. De fleste af hallerne involverer ikke borgere i lokalsamfundet, som ikke er i medlemmer i foreningerne. Løbende involvering af og dialog med borgerne kan være med til at hallerne får øje på nye potentielle brugere, og kan invitere dem ind i hallerne med målrettede tilbud.

De frivillige er essentielle for de aktiviteter, der finder sted i hallerne. Derfor er det relevant at undersøge, hvordan Tønder Kommune bedst muligt understøtter de frivilliges arbejde, særligt når det handler om etablering af nye projekter. Derudover vil en del af foreningerne og deres frivillige have gavn af vejledning i de kommunale tilskudsregler, så de kan bruge dem strategisk i udviklingen af nye aktiviteter og rekrutteringen af nye medlemmer.

Det er langt fra en selvfølge, at brugerne bliver i hallen efter træning og dyrker det sociale sammenhold, men nogle hold opholder sig i hallen efter træning. Det er særligt seniorerne. Derfor bør der være fysiske rammer, hvor brugerne har mulighed for at opholde sig. Derudover kan det være en idé, at hallerne tilbyder foreningerne klubpriser eller giver brugerne lov til selv at medbringe drikkevarer, for at minimere den økonomiske barriere for at blive og drikke en sodavand eller øl efter træning.

Selvom langt fra alle haller har oplevet efterspørgsel på andre typer omklædningsfaciliteter, så ønsker hallerne generelt, at de i fremtiden kan imødekomme behov for kønsneutrale omklædningsrum, familieomklædning eller eneomklædning.

### **Dækning og benyttelse af særlige faciliteter**

Dækningen af særlige faciliteter er lavere end basisfaciliteter, og bliver oftest benyttet i mindre tid til foreningsaktivitet. Til gengæld kan særlige faciliteter i højere grad være åben for offentligheden. I 2030 vil dækningen af særlige faciliteter være endnu bedre, fordi der bliver færre borgere og færre primære brugere af faciliteterne. Eksempelvis var der i 2023 1.861 primære brugere pr. kunstgræsbane i Tønder Kommune. I 2030 vil der være 1.700 primære brugere pr. kunstgræsbane.

Ligesom med basisfaciliteter skal der nye brugere ind i de særlige faciliteter, hvis benyttelsen i 2030 skal være på samme niveau som i 2023.

Der er en stor del af de kommunale lokaler på skoler, som kan benyttes i højere grad, bl.a. for at udnytte kommunale lokalers kvadratmeter bedre..

Udover særlige faciliteter er der også specialfaciliteter i Tønder Kommune. Specialfaciliteter er designet til og benyttes næsten udelukkende til én type aktivitet, som stort set altid dyrkes i foreningsregi. Der er kun få af hver type specialfacilitet i Tønder Kommune, og de er alle sammen udendørs faciliteter og drives af frivillige i foreningerne. De fleste specialfaciliteter er placeret i Skærbæk skoledistrikt og Tønder skoledistrikt.

### **Medlemstal i de folkeoplysende foreninger**

De folkeoplysende foreninger er de primære brugere af idrætshaller, multihaller, boldbaner og deres egne særlige faciliteter eller specialfaciliteter. Derfor har deres medlemstal også indflydelse på, hvor meget faciliteterne benyttes.

Den samlede andel af medlemmer i forhold til befolkningen i Tønder Kommune har været stabil siden 2016 på ca. 41 %. Derfor kan faldet i antallet medlemmer tilskrives befolkningsudviklingen.

Faldet i antal medlemmer siden 2016 skyldes udelukkende fald i medlemmer fra 0-24 år, særligt indenfor idræt. Andelen af medlemmer fra 0-24 år i forhold til befolkningen er faldet med ca. 2 % siden 2019.

Af medlemmer over 25 år er der derimod sket en medlemsstigning, særligt indenfor idræt. Andelen af medlemmer over 25 år i forhold til befolkningen er steget med ca. 2 % siden 2016.

Frem mod 2030 forventes et samlet fald på 928 medlemmer i forhold til 2023.

Der er store variationer mellem de fire skoledistrikter, når det kommer til andelen af befolkningen, som er medlem af en folkeoplysende forening.

I Løgumkloster skoledistrikt har der været fremgang i andelen af medlemmer siden 2016. 89,8 % af de 0-24 årige og 22,4 % af borgere over 25 år er medlem af de folkeoplysende foreninger.

I Skærbæk skoledistrikt har der været fremgang i andelen af medlemmer siden 2016. 116,4 % af de 0-24 årige og 28,8 % af borgere over 25 år er medlem af de folkeoplysende foreninger. Dog 18,8 % uden Aktive Timer, som blev folkeoplysende forening i 2021.

I Toftlund skoledistrikt har der været fald i andelen af medlemmer siden 2016. 85,0 % af de 0-24 årige og 26,0 % af borgere over 25 år er medlem af de folkeoplysende foreninger.

I Tønder skoledistrikt har der været fremgang i andelen af medlemmer siden 2016. 84,7 % af de 0-24 årige og 20,2 % af borgere over 25 år er medlem af de folkeoplysende foreninger.

Prognoserne for antallet af medlemmer i de fire skoledistrikter viser alle den samme tendens; at der bliver færre medlemmer frem mod 2030. Dermed må det også forventes, at faciliteterne bliver benyttet i mindre grad til foreningsaktivitet.

### **Foreningernes behov**

De frivillige i de folkeoplysende foreninger vurderer faciliteterne højt på stort set alle parametre, som de er blevet spurgt ind til. Nedenstående er udtryk for hvordan foreningerne har svaret i et spørgeskema.

Når det kommer til udvikling og fleksibilitet i faciliteterne, er de frivillige overordnede enig i udsagn, som tilsiger, at der er gode muligheder i alle typer af faciliteter i Tønder Kommune for udvikling og fleksibilitet.

Det er især, at det er nemt at indrette faciliteterne til deres aktivitet, og at de frivillige kan udvikle deres aktiviteter i de nuværende faciliteter. Ligeledes er de også enig i, at faciliteterne dækker deres nuværende behov og deres fremtidige behov, som situationen er nu.

Ifølge de frivillige er det også klart det vigtigste, at faciliteterne dækker foreningernes fremtidige behov for de kommende par år. Det er gældende for de frivillige i både indendørs og udendørs faciliteter. Det er ligeledes vigtigt for de frivillige, som benytter haller, at samarbejde med hallerne om deres aktiviteter.

De frivillige er i bund og grund også enig i, at faciliteterne nemt kan deles med f.eks. andre foreninger. De frivillige finder det dog kun lidt vigtigt, at faciliteterne kan deles med andre. Det er primært gældende for de frivillige, som benytter de indendørs faciliteter – især idrætshaller og multihaller. I forhold til idrætshaller og multihaller er udsagnene dog defineret som deling af disse på samme tidspunkt og ikke en generel deling af hallen.

Når det kommer til tilgængelighed, er de frivillige enig i, at det er nemt at booke tider i haller og kommunale lokaler via Fritidsportalen.

I forhold til at have fysisk adgang og kunne bevæge sig rundt i faciliteterne, er de frivillige enig i, at det er nemt. De frivillige finder det samtidigt vigtigt, at alle har fysisk adgang og kan bevæge sig rundt.

De frivillige er dog ikke enig i, at det er nemt at finde ud af, hvornår faciliteter er ledige, og de oplever heller ikke helt, at der er god vejvisning til faciliteterne. Dog er det vigtigt for de frivillige, at de kan finde frem til ledige faciliteter, og der er god vejvisning til faciliteter. Det er gældende for både indendørs og udendørs, men særligt for de udendørs faciliteter.

De frivillige er enig i, at de nuværende faciliteter er imødekommende og trygge at være i. I det hele taget motiverer faciliteterne til bevægelse ifølge de frivillige, og der er gode lys- og lydforhold i faciliteterne, men ifølge de frivillige kan lys- og lydforhold gøres endnu bedre i de indendørs faciliteter.

Ifølge de frivillige lægger de stor vigtighed i netop imødekommenhed og tryghed. Det er på disse parametre, at de frivillige værdisætter højest, når det gælder, hvad der er vigtigst i faciliteterne.

Når det kommer til støttefunktioner i faciliteterne, så er de frivillige især enig i, at der er gode toilet- og omklædningsforhold. Gode toiletforhold er også det som de frivillige finder vigtigst af støttefunktioner, uanset hvilke faciliteter som de benytter.

De frivillige er dog ikke helt enig i, at der er gode forhold til opbevaring og vedligehold af udstyr. De frivillige finder det dog vigtigt, at der er gode forhold til særligt opbevaring af udstyr. Det er især gældende for de frivillige, som benytter haller og øvrige faciliteter end kommunale lokaler.

Ifølge de frivillige er det primære mødested der hvor aktiviteten foregår. For omtrent en fjerdedel af de frivillige er et nærliggende lokale, cafeteria eller omklædningsrummet også et primært mødested.

De frivillige, som benytter haller, er enig i, at hallen er et sted, hvor de har lyst til at være sammen med andre mennesker, og hallen bruges til socialt fællesskab af medlemmer og frivillige, især efter aktivitet. Det gælder for både voksne og unge.

Det er også vigtigt for de frivillige, som benytter haller, at hallen er et sted, hvor det sociale fællesskab kan dyrkes. For de frivillige, som benytter haller, er det også vigtigt, at der mulighed for forplejning.

For de frivillige, som benytter øvrige faciliteter end haller, er ovenstående ligeledes gældende. Den eneste forskel er, at frivillige, som benytter øvrige faciliteter end haller, ikke finder det lige så vigtigt med forplejning, som for de frivillige, som benytter haller.

Selvom de frivillige grundlæggende er enig i de fleste udsagn, så er der også plads til at forbedre forholdene generelt indenfor alle temaer og faciliteter. Værdisættelsen gennem de frivilliges svar i undersøgelsen viser, at ingen udsagn nærmer sig 'helt enig' med en værdi på 4, men i højere grad ligger de fleste gennemsnitlige besvarelser på en værdi omkring de 3, plus/minus ca. 0,3, som antyder 'enig' i svarmulighederne.

Flere frivillige i de folkeoplysende foreninger har også givet udtryk for, at der er et stigende behov for overdækning på grund af stigende mængder regn. Enten der hvor aktiviteterne foregår, eller hvor frivillige og medlemmer mødes. Det er særligt ved de udendørs faciliteter, at der er et stigende behov for mere overdækning.

### **Borgernes bevægelsesvaner**

I sammenligning med hele Danmark, så bevæger borgerne over 15 år i Tønder Kommune sig mindre, men der er tre aktiviteter, som borgere i Tønder Kommune dyrker mere end i resten af landet – cykling, gymnastik og udelivsaktiviteter.

I forhold til sammenlignelige kommuner, så bevæger borgere i Tønder Kommune sig mere til sammenligning indenfor de fleste aktiviteter. Især cykling og andre aktiviteter, som foregår udenfor samt gymnastik og holdboldspil. Derimod dyrker borgere i Tønder Kommune i mindre grad aktiviteter på vand samt fysisk træning.

Den primære fritidsaktivitet er gå- og vandreture, hvor 90% af borgerne ofte går eller vandrer – herunder mange der går en kortere gåtur eller tur med hunden. Der er mange borgere, som ofte cykler og/eller er fysisk aktive i hjemmet med håndværk, håndarbejde og madlavning samt laver fysiske lege og spil.

Næsten halvdelen af borgerne over 15 år dyrker jævnligt fitness og fysisk træning, hvor hovedsagligt unge mellem 15 og 24 år dyrker fitness i fritiden. Bemærkelsesværdigt er det, at de hovedsagligt gør det selvorganiserende, altså derhjemme eller udendørs, men mange er også i private fitnesscentre og i foreninger.

Der benyttes en række forskellige faciliteter til de fem mest dyrkede aktiviteter, som hovedsagligt er udendørs faciliteter og faciliteter, som har åben og fri adgang.

I hver af de fire skoledistrikter er de overordnede bevægelsesvaner de samme, med nogle variationer.

I Skærbæk skoledistrikt er borgere over 15 år lidt mindre aktive, når det kommer til cykling og lege og spil, men er mere aktive ved udelivsaktiviteter end de øvrige skoledistrikter.

I Tønder skoledistrikt er borgere over 15 år mere aktive, når det kommer til fitness/fysisk træning, håndværk, håndarbejde og madlavning samt ved mental-, smidigheds-, stabilitetstræning og til dels holdprægede boldspil. Her er borgerne dog mindre aktive, når det kommer til udelivsaktiviteter.

I Toftlund og Løgumkloster skoledistrikter er der mere leg og spil end i de øvrige skoledistrikter, imens borgere over 15 år i Løgumkloster skoledistrikt er mindre aktive ved holdprægede boldspil.

Variationerne i skoledistrikterne er bredt set ikke voldsomt store og slet ikke indenfor de aktiviteter som basisfaciliteterne er ramme for, men der er variationer, som kan have betydning for hvilke faciliteter der er behov for i de forskellige skoledistrikter.

Borgernes forskelle i bevægelsesvaner i de enkelte skoledistrikter kan dog også skyldes, hvilke muligheder der er for bevægelse i de nærområder, hvor borgere over 15 år bor.

### **Lokalsamfundenes behov**

Lokalrådene oplever, at der er gode muligheder for bevægelse i alle lokalsamfund. Der er på nuværende tidspunkt ikke en efterspørgsel på nye faciliteter til bevægelse. Der er dog efterspørgsel på mødesteder. Det gælder for både familier og unge. Ligeledes er der mangel på støttefunktioner, særligt ved de udendørs faciliteter. Det er især toiletter og puslepladser.

Udover mødesteder og støttefunktioner efterspørger lokalråd også cykelstier imellem de lokalsamfund, hvor der endnu ikke er anlagt cykelsti.

Der må godt være forskel på hvilke faciliteter, som er til rådighed i de forskellige lokalsamfund. Det vigtigste er, at der er de mest basale faciliteter i alle lokalsamfund. Det mest basale for lokalrådene er en hal, en boldbane og nogle lokaler. I de større byer giver det god mening, at der er nogle særlige faciliteter, fordi befolkningsgrundlaget er større.

Det er væsentligt, at der er god dialog mellem kommunen og lokalrådene samt kommunen understøtte de lokale initiativer og frivilligheden. For lokalrådene er det helt okay, at kommunen stiller krav, når der skal anlægges nye faciliteter samt fjerne faciliteter, som ikke længere benyttes.

### **De unges behov**

De adspurgte unge i 7. klasse og på ungdomsuddannelserne er stort set alle aktive i en forening eller aktive med deres venner og familie i fritiden. 7. klasseselever er stadig aktive i foreningslivet, imens de unge på ungdomsuddannelser i højere grad er aktive i selvorganiseret grupper eller på egen hånd. De unge nævner selv, at der er omkring 13-15 års alderen, at de stopper i foreningslivet. Flere unge benytter et privat fitnesscenter, når de skal være fysisk aktive, men er også aktive i grønne områder. De unge vil have stor fleksibilitet i, hvornår de er aktive og hvor de er aktive, så de selv kan styre deres tid.

Langt størstedelen af de adspurgte 7. klasseselever benytter sig af ungdomsklubben. De nyder de forskellige aktiviteter der er, og de kan godt lide, at det foregår på tværs af klassetrin. De oplever, at der er et godt udbud af forskellige aktiviteter i ungdomsklubben, og de mangler ikke yderligere. Dog efterspørger de, at ungdomsklubben kan være åbent i længere tid end det er tilfældet på nuværende tidspunkt.

Flere unge nævner, at de ikke bruger hallen, hvis de ikke har en fritidsaktivitet i hallen. De mangler muligheden for at se, hvornår hallen er ledig og hvordan de kan benytte den. Ifølge de unge, vil de i højere grad benytte hallen, hvis information om ledige tider er let tilgængelig online.

De unge vil have faciliteter med kvalitet, hvis de skal benytte eksempelvis omklædningsrum m.v. Såfremt faciliteterne ikke er af rette kvalitet, vil de hellere undvære at benytte dem. Forholdene i f.eks. omklædningsrum skal være, så de er til at være i. Det gælder ordentlig udluftning, lys og lyd samt muligheden for at sidde ned på ordentlige bænke. Ligeledes skal det være som at gå i bad derhjemme.

De unge benytter grønne arealer i høj grad til selvorganiserende aktiviteter, men de benytter næsten ikke udendørs fitnessredskaber. De unge oplever, at de er til skue ved udendørs fitnessredskaber, og ved dårligt vejr er redskaberne ikke brugbare.

Afstand og manglende transportmuligheder opleves som en barriere for de unge i mange henseender. Det betyder bl.a., at de indendørs faciliteter ikke benyttes, fordi det er lettere at benytte de grønne områder i nærheden af hvor de bor. De grønne områder er typisk også væsentligt mere tilgængelige end de indendørs faciliteter. De unge oplever generelt, at der er gode faciliteter i de større byer, men det er i de mindre lokalsamfund, hvor de oplever, at faciliteterne er mindre gode.

Der er nogle unge, som ikke er fysisk aktive, men som stadig har et stort behov for at være en del af et større fællesskab. Flere unge, som ikke er aktive, har andre fritidsinteresser end idræt. De giver udtryk for, at de mangler steder, hvor de kan dyrke deres fritidsinteresser i fællesskab med andre unge.

Generelt kan de unge godt lide det fysiske fællesskab, og være fælles om aktiviteter. I nogle tilfælde vil de dog også gerne dyrke deres aktivitet på egen hånd. Det sociale fællesskab vægtes særdeles højt blandt de adspurgte unge. Såfremt det er muligt, vil de helst være sammen med vennerne fysisk frem for digitalt. Dog giver det digitale fællesskab en række muligheder for at være i kontakt med venner, hvor der er stor afstand imellem dem.

### **Skolernes behov**

Skolerne bruger alle de faciliteter, som de har til rådighed. Alle skoler prioriterer i høj grad bevægelse som en del af deres undervisning. Bevægelse integreres sort set i alle fag, i det omfang det er muligt. Skolernes egne faciliteter bruges i høj grad til idrætsfaget. Kun en skole er afhængig af at benytte ekstern hal, når det gælder idrætsundervisning. Generelt tilrettelægger skolerne idrætsundervisningen for de ældre elever om morgen eller om eftermiddagen, af hensyn til transport og omklædning. Det er de store elever, der benytter ekstern hal i idræt, da de har bedre mulighed for at transportere sig selv. De mindre elever benytter skolernes egne haller. Alle skoler oplever, at afstanden til en ekstern hal er en barriere for de mindre elever, da det kræver ekstra tid at få dem klædt på.

Alle skoler benytter alle de faciliteter, der er på skolernes matrikel, både indendørs og udendørs. Derudover benytter alle skoler også de omkringliggende naturområder, skove, stier eller en lokal spejderhytte.

Skolerne har generelt en ordning om, at mindre elever fra 0.-6. klasse skal være ude i frikvarteret, hvor de større elever fra 7.-9. klasse har mere fleksible regler. En skole oplever, det er en barriere, at de ikke har indendørs faciliteter til bevægelse i frikvarteret. Det gælder især når vejret er dårligt, da de ikke har egen hal.

Skolernes samarbejde med foreningerne fungerer godt. De mindre udfordringer som skolerne oplever, handler ofte om manglede kommunikation mellem skole og forening. Alle skoler oplever, at de mindre uoverensstemmelser der opstår, let kan løses. Der er mange typer af foreninger, som bruger skolernes lokaler.

Flere skoler kan se muligheder i at udnytte skolernes lokaler og arealer på en mere hensigtsmæssigt og tidssvarende måde, som vil kunne skabe endnu bedre læringsmiljøer samt gøre faciliteterne mere tilgængelige. Generelt kan mindre tiltag betyde, at faciliteterne kan benyttes endnu mere ifølge skolerne.



Alle skoler nævner, at de overordnet er rigtig godt tilfredse med faciliteterne, men de ser også muligheder for forbedringer og opdatering af ældre faciliteter. Der er faciliteter og rum, der kan udnyttes bedre.

### **Rammevilkår for facilitetsstrategi**

De ovenstående konklusioner og oplevede behov bør alle indtænkes i de strategiske mål og indsatser, der skal være i Facilitetsstrategien. Hertil er der en række politikker, strategier og handleplaner, som skal indtænkes.

Det er bl.a. Tønder Kommunes Visions- og Strategiplan, Kultur- og Fritidspolitikken, Vores Klimahandleplan og Ejendomsstrategien.